John Updike

Fuqi, Rabbit

roman

HUMANITAS
fiction

JOHN UPDIKE

Fugi, Rabbit

Traducere din engleză de
ANTOANETA RALIAN
și GEORGE VOLCEANOV

HUMANITAS
fiction

Mişcările Graţiei, duritatea inimii; circumstanţe exterioare.

PASCAL
Cugetări, 507

O gașcă de băieți joacă baschet în jurul unui stâlp de telefon de care au agățat o scândură cu un coș. Picioare în mișcare, țipete... Hârșâitul și râcâitul ghetelor pe pietrișul de pe alee pare să le catapulteze glasurile în aerul albastru și umed de martie, sus, deasupra cablurilor. Rabbit[1] Angstrom, îmbrăcat în costumul lui de lucru, urcă pe alee, se oprește și urmărește jocul, cu toate că are douăzeci și șase de ani și peste doi metri. E atât de înalt, încât nu poate fi asemuit cu un iepure, dar însuflețirea feței lui albe, paloarea ochilor albaștri și tremurul nervos al buzei de sus, sub nasul scurt, de câte ori își vâră o țigară în gură, explică, în parte, porecla care i s-a dat încă din copilărie. Stă locului, îngândurat, și copiii dau năvală spre el, se îmbulzesc.

Prezența lui acolo îi stânjenește pe băieți. Se uită cu subînțeles unii la alții. Ei jucau baschet pentru plăcerea lor, și nu ca să ofere un spectacol unui adult care se plimbă prin oraș într-un costum cafeniu la două rânduri. Ba chiar li se pare ciudat: ce caută un adult pe aleea asta? Unde îi este mașina? Și țigările pe care le fumează fac atmosfera și mai sinistră. Oare n-o fi unul din ăia care o să le ofere țigări sau bani ca să se ducă cu el în spatele fabricii de gheață? Au auzit ei de asemenea lucruri, dar nu sunt prea speriați, în fond, ei sunt șase și el e unul singur.

Mingea ricoșează din panoul de care-i prins coșul, trece peste capetele celor șase și aterizează la picioarele celui

1 *Rabbit*, iepure (engl). (N. tr.).

singur. Acesta o prinde când sare în sus cu o iuțeală care le ia puștilor piuitul. Când se zgâiesc la el, îl văd scrutând norii albaștri de fum de la focurile de buruieni, o siluetă neagră, ca un coș de uzină, profilată pe cerul după-amiezii de primăvară, plantându-și atent picioarele, învârtind nervos mingea în fața pieptului, cu o mână mare, albă, întinsă protector deasupra balonului și cu cealaltă susținându-l dedesubt, clătinându-l cu răbdare de parcă ar fi vrut să-i găsească o poziție echilibrată în aer. Unghiile lui au noițe mari, albe, în formă de semilună.

Deodată mingea se ridică spre reverul drept al hainei și i se desprinde de pe umăr, în timp ce genunchii i se lasă în jos; s-ar fi zis că lovitura o să rateze, pentru că, deși lansase mingea dintr-un unghi bun, aceasta nu se îndrepta spre grupul de băieți. Fiindcă nici nu fusese aruncată într-acolo. A picat drept în inelul coșului, frecându-se de plasă cu un fâșâit elegant.

— Hei! strigă el cu mândrie.

— Chestie de baftă! comentează altul dintre puști.

— Ba de pricepere, îl contrazice el. Hei, e OK dacă joc și eu cu voi?

Nici un răspuns, doar mutre nedumerite, tâmpe. Rabbit își scoate haina, o împăturește frumos și o așază pe capacul curat al unei pubele. În spatele lui, puștii în salopete se foiesc din nou. Rabbit se bagă unde-i îngrămădeala mai mare ca să prindă mingea, îi face vânt din mâinile uscățive cu încheieturi murdare ale unui puști și-o ia în mâinile lui. Vechea senzație a pielei netede, bine întinse, îi încordează întreg trupul, le dă aripi brațelor lui.

Simte că a făcut un salt îndărăt, peste ani, ca să retrăiască asemenea tensiune. Brațele i se înalță cu de la sine putere și mingea plutește spre coș, venind de undeva de deasupra capului său. Se simte atât de bine, clipește când mingea cade în coș și preț de o clipă se întreabă dacă nu cumva a alunecat prin inel fără să atingă plasa.

— Hei, eu de care parte joc? întreabă.

După o foială mută, doi băieți sunt delegați să facă echipă cu el. Adversarii, ceilalți patru. Deși de la bun început Rabbit

își creează un handicap, plasându-se la patru metri depărtare de coș, totuși situația e dezechilibrată. Nimeni nu-și bate capul să țină scorul. Tăcerea lor posacă parcă îl necăjește. Copiii se strigă monosilabic unii pe alții, dar pe el îl ignoră total. Pe măsură ce jocul se întețește, îi simte în jurul picioarelor lui, înfierbântați și înnebuniți, încercând să-i pună piedică, dar limbile continuă să le fie legate. Rabbit n-are nevoie de această dovadă de respect, ar dori să le spună că nu înseamnă nimic dacă crești mare, nu-ți trebuie cine știe ce calități pentru asta.

După zece minute, unul din cei doi băieți din echipa lui trece de partea cealaltă, așa încât numai el, Rabbit Angstrom, și cu un singur puști se înfruntă cu cinci adversari. Băiatul rămas e încă pitic, dar de pe acum sfidător, se mișcă cu mare ușurință; e cel mai bun dintre toți șase; poartă un fes tricotat, cu moț verde, care-i vine până la sprâncene și peste urechi, dându-i un aer de cretin. E un talent înnăscut. Îți dai seama numai cât îl vezi cum se mișcă în lateral, fără să facă pași, parcă alunecând pe propriul lui har. Și felul în care pândește înainte de a se mișca. Cu puțin noroc, peste un timp, la colegiu, o să ajungă un atlet de prima mână; Rabbit știe bine cum merg lucrurile. Urci treaptă după treaptă, până când ajungi în vârf și toată lumea te aclamă; din pricina sudorii care îți broboneşte fruntea, nu poți vedea foarte bine și gălăgia te buimăcește, simți că ți se desprind picioarele de pe pământ și atunci ești în aer, la început nu chiar uitat, doar în afară, și te simți bine, și relaxat, și liber. Ești în afară, în aer, și într-un fel parcă lichefiat, și continui să te înalți, până când ajungi, așa cum te văd puștii ăștia, doar un petic din cerul adulților care plutește peste ei în oraș, un petic de cer care, din cine știe ce pricină ciudată s-a apropiat de ei și i-a înnegurat.

Ei nu l-au uitat: mai rău, nici n-au auzit vreodată de el. Și totuși, la vremea lui, Rabbit era faimos prin ținut: în primul an de liceu, a stabilit un record la baschet în liga B, iar în ultimul an, a atins un record care nu a fost depășit decât patru ani mai târziu, adică exact acum patru ani.

Trimite mingea cu o singură mână, cu ambele mâini, pe sub mână, direct, cu spatele, din săritură și de pe loc. Mingea se ridică în aer, netedă și mătăsoasă la atingere. Faptul că senzația atingerii e încă vie în mâinile lui îl exaltă. Se simte eliberat dintr-o lungă și apăsătoare posomorală. Dar trupul s-a îngreunat și respirația i-a devenit mai scurtă. Îl enervează că gâfâie. Când cei cinci copii din echipa adversă încep să bombăne și s-o lase mai moale, și după ce, din greșeală, trântește un băiat, care se ridică de jos cu o mutră bosumflată și renunță la joc, Rabbit e gata să se lase păgubaș.

– OK, spune. Bătrânul se cară. De trei ori „ura!".

Băiatul de lângă el, cel cu fesul, adaugă:

– La revedere, campionule!

Îi este recunoscător acestui băiat care a continuat să-l urmărească cu o admirație dezinteresată, în timp ce toți ceilalți deveniseră morocănoși. Desigur, talentele înnăscute se recunosc între ele. Chestie de instinct.

Rabbit își înșfacă haina împăturită și o ține ca pe o scrisoare în timp ce o ia la fugă în susul aleii, pe lângă fabrica de gheață părăsită, care scapă bucăți de bârne putrede pe platforma de încărcare. Pubele, porți de garaj, garduri de sârmă pentru cotețe printre care se încâlcesc tulpini de plante moarte. E luna martie. Iubirea plutește în aer. Totul se înviorează. Rabbit simte prospețimea aerului răzbind prin gustul amărui de fum care i-a rămas în gură; scoate din buzunarul bulbucat al cămășii pachetul de țigări și, din mers, îl aruncă în lada de gunoi, deschisă, a cuiva. Mândria îi răsfrânge buza de sus, îi dezgolește dinții. Pantofii lui mari, din antilopă, răscoliseră și împrăștiaseră gunoaiele amestecate prin pietrișul aleii.

Aleargă. La capătul șirului de case care mărginesc aleea, cotește pe o stradă, anume Wilbur Street din Mt. Judge, o suburbie a orașului Brewer, al cincilea ca mărime din Pennsylvania. O ia la fugă pe pantă. Pe lângă o înșiruire de clădiri masive, mici fortărețe de beton și cărămidă, cu marchize din vitralii și sticlă romboidală și ferestre cu ghivece

de flori pe pervaz, după care, alt șir de case, clădite toate în aceeași perioadă, prin anii '30. Casele se cocoață pe coasta dealului, urcând ca o scară. Zidul de aproximativ doi metri care înalță fiecare casă deasupra vecinei sale de mai jos, are câte trei ferestre oarbe, distanțate între ele ca ochii unui animal, și un joc de șipci în culori de la nuanțele de vânătaie până la cele de baligă. Fațadele cândva albe sunt coșcovite. Casele sunt în număr de douăsprezece, fiecare cu câte două etaje și două uși. Cea de-a șaptea ușă e a casei lui. Scările sunt de lemn, tocite, sub ele se deschide un soi de ascunzătoare plină de mocirlă, în care putrezește o jucărie. Un clovn din plastic. Toată iarna a văzut-o zăcând acolo, dar și-a spus mereu că o să vină un copil să și-o ia înapoi.

Rabbit se oprește în vestibulul întunecos să-și tragă răsuflarea. În tavan un bec de zi arde anevoie, înecat în praf. Trei cutii poștale din tablă, goale, deasupra unui calorifer. Ușa din hol a vecinului de jos e închisă ca o față ofensată. Și plutește mirosul, mereu același, pe care nu-l poate identifica: uneori pare a fi de varză gătită, alteori e respirația ruginită a unui cuptor și câteodată e ceva moale care se descompune în pereți. Urcă scările spre căminul lui, la ultimul etaj.

Ușa e încuiată. Când vâră cheia în broască mâna îi tremură, zvâcnind ca sub un efort neobișnuit, și metalul scrâșnește pe metal. Dar, când deschide ușa, o vede pe soția lui tolănită într-un fotoliu, cu un pahar de Old-fashioned în mână, privind la televizor, cu sonorul dat la mic.

— Ești acasă, îi spune mirat. Atunci de ce-ai încuiat ușa?

Ea îi aruncă o privire piezișă, cu ochii săi negri, înroșiți de atâta uitat la televizor.

— S-a încuiat singură.

— S-a încuiat singură, o îngână Rabbit, dar se aplecă să-i sărute fruntea lucioasă.

E o femeie micuță, cu pielea măslinie și atât de întinsă, de parcă ceva care se tot dilată pe dinăuntru se împotrivește dimensiunilor ei mărunte.

Chiar ieri, are el impresia, a încetat să mai fie o femeie drăguță. Cu cele două riduri care i s-au săpat în colțurile buzelor, gura ei a început să arate lacomă, și părul i s-a rărit, așa că tot i se pare că-i vede țeasta printre șuvițe. Aceste mici avansări ale vârstei au efect imperceptibil, încât s-ar putea ca mâine să dispară cu totul și ea să fie din nou fata lui. Încearcă s-o tachineze perfid:

— De ce ți-e frică? Da' cine te temeai că o să-ți intre pe ușa aia? Errol Flynn?

Nu-i răspunde. El își despăturește cu grijă haina, se duce la debara și ia un umeraș de sârmă. Debaraua e în living, și ușa nu se deschide decât pe jumătate pentru că e blocată de televizor. E atent să nu atingă cablul vârât în priza aflată de cealaltă parte a ușii. O dată, Janice, care e foarte împiedicată când e însărcinată sau cherchelită, și-a înfășurat din greșeală firul în jurul piciorului și a fost cât pe ce să tragă jos aparatul, un televizor de o sută patruzeci și nouă de dolari, și să-l facă țăndări. Noroc că-l prinsese el în vreme ce abia se mai ținea în suportul metalic, mai înainte ca pe Janice să o apuce obișnuitele atacuri de panică. Oare ce-o făcuse să se schimbe? De ce se temea? Fiind un bărbat ordonat, Rabbit inserează cu pricepere colțurile umerașului în umerii hainei, după care își întinde brațul lung și îl atârnă de bara vopsită, alături de celelalte costume. Se întreabă dacă să-și scoată de pe rever ecusonul pe care scrie „reprezentant de vânzări", dar își spune că o să poarte și mâine aceeași haină. Nu are decât două costume, în afară de cel bleumarin, dar acum e prea cald ca să-l mai poarte. Împinge ușa debaralei, se aude clicul de închidere, dar ușa se crapă din nou, un centimetru sau doi. Uși încuiate. Enervant: mâna lui tremurând pe broasca ușii, ca mâna unui babalâc, și ea, stând acolo în fotoliu și ascultând scrâșnetul metalului. Se întoarce spre Janice și o întreabă:

— Dacă ești acasă, unde-i mașina? Nu-i în față.

— E în fața casei mamei mele. Îmi stai în drum, îmi acoperi ecranul.

— În fața casei mamei tale? Groaznic. Tocmai în locul cel mai nenorocit.

— Ce ți-a venit?

— Ce mi-a venit ce?

Se trage într-o parte din raza ei vizuală.

Ea se uită la o emisiune cu un grup de copii numiți Mouseketeers, interpretând un musical în care Darlene e o florăreasă la Paris, și Cubby e un polițist, și băiatul ăla înalt, înfumurat, cu voce chițcăită e un artist romantic. El și Darlene, și Cubby, și Karen (îmbrăcată ca o bătrână franțuzoaică pe care Cubby, în calitatea lui de polițist, o ajută să traverseze strada) dansează. Pe urmă vine o reclamă care arată cum cele șapte pătrățele ale unui baton de ciocolată Tootsie ies afară din ambalaj și se prefac în cele șapte litere ale numelui Tootsie. Și cântă și dansează. După care, cântând în continuare, se retrag înapoi în ambalaj. Sună ca într-o cabină de înregistrare. Fir-ar să fie, e nostim. A văzut reclama de cincizeci de ori, dar de astă dată îi întoarce stomacul pe dos. Inima lui bate încă cu putere, și simte un nod în gât. Janice îl întreabă:

— Harry, ai o țigară? Ale mele s-au terminat.

— Ce? Pe drum mi-am aruncat pachetul de țigări într-o ladă de gunoi. Mă las de fumat.

Se întreabă cum se poate gândi cineva să fumeze când stomacul e gata să i se verse.

Janice îi aruncă, în sfârșit, o privire.

— Ți-ai aruncat țigările la gunoi? Sfinte Sisoe! Nu bei, și acum nici nu mai fumezi. Ce-ai de gând, vrei să ajungi un sfânt?

— Ssst!

A apărut marele Mouseketeer Jimmie, un adult, împodobit cu ditamai urechile negre și rotunde. Rabbit îl privește atent: îl respectă. Se așteaptă să învețe de la el ceva util, care să-i folosească în munca lui, adică la demonstrațiile cu un nou gadget de bucătărie, pe care îl prezintă în diverse

magazine cu prețuri mici, din Brewer. Are slujba asta de patru săptămâni.

„Proverbe, proverbe, cât sunt de adevărate!" cântă Jimmie, ciupindu-și mousechitara. „Proverbele ne-nvață de toate, proverbele ne-ajută să fim mouschetari mai bu-uni!"

Jimmie își lasă deoparte zâmbetul și chitara și declară prin sticlă: „Cunoaște-te pe tine însuți, a spus cândva un bătrân înțelept grec. Cunoaște-te pe tine însuți. Și ce înseamnă asta, fetițe și băieți? Înseamnă să fiți ceea ce sunteți. Nu încercați să fiți Sally, sau Johnny, sau Fred din vecini, ci fiți voi înșivă. Domnul Dumnezeu nu dorește ca un copac să fie o cascadă sau o floare, să fie o piatră. Dumnezeu ne-a dăruit fiecăruia dintre noi un talent special".

Janice și Rabbit au devenit brusc nefiresc de tăcuți, amândoi sunt creștini, numele Domnului le insuflă un sentiment de vinovăție.

„Dumnezeu dorește, continuă Jimmie, ca unii dintre noi să ajungem oameni de știință, alții artiști, unii dintre noi să fim pompieri, alții medici sau trapeziști. Și ne dăruiește, fiecăruia dintre noi, talentele speciale pentru a deveni toate acestea, cu condiția să facem tot ce putem pentru a ne dezvolta aceste talente.

Trebuie să muncim, fetițe și băieți. Așadar, cunoaște-te pe tine însuți. Învață să-ți înțelegi talentele și după aceea muncește ca să le și dezvolți. Asta este calea spre fericire."

Își țuguie buzele și face cu ochiul.

O figură bună. Rabbit o încearcă și el, îți țuguie buzele și pe urmă face din ochi, o figură care-ți solidarizează publicul, îl atrage de partea ta, împotriva unui inamic din spate, Walt Disney sau Compania Magipeel Peeler, admițând că reclama lor e o înșelătorie, dar, ce dracu', trebuie să facem lucrurile cât mai atrăgătoare. Doar suntem toți în aceeași oală. Înșelătoriile fac lucrurile să meargă înainte. Sunt baza economiei noastre. Vitaconomie, ăsta-i cuvântul de ordine al gospodinelor moderne, expresia condensată, comprimată

într-un singur cuvânt, pentru economisirea vitaminelor prin folosirea aparatelor de curățat legumele MagiPeel.

Când începe jurnalul de știri de la ora șase, Janice se ridică și închide televizorul. Licărul luminos lăsat pe ecran de curentul electric se stinge încet.

— Unde-i copilul? întreabă Rabbit.

— La mama ta.

— La mama *mea*? Mașina e la mama ta și copilul la mama mea? Dumnezeule! Ești o harababură ambulantă.

Janice se ridică în picioare și sarcina ei vizibilă îl înfurie prin aspectul greoi, bolnăvicios. Poartă o fustă pentru femei însărcinate, cu un U decupat pe pântec. Sub marginea bluzei, i se vede o semilună de slip alb.

— Eram obosită, îl lămurește.

— Nu-i de mirare. Câte pahare din astea ai dat pe gât?

Arată spre paharul de Old-fashioned. Buza paharului e pătată de zahăr.

Ea încearcă să se explice:

— L-am lăsat pe Nelson la mama ta, când eram în drum spre mama mea cu care urma să ies în oraș. Ne-am dus cu mașina ei și am căscat gura pe la vitrine, căutând îmbrăcăminte de primăvară, și ea și-a cumpărat o eșarfă Liberty la solduri la Kroll. Purpurie cu un imprimeu mărunt.

Vocea îi scapără, limba mică, îngustă, se ițește printre cele două șiruri de dinți lipsiți de strălucire.

Rabbit e speriat. Când nu e perfect lucidă, Janice devine înfricoșătoare. Își mijește ochii în orbitele contractate, și gura micuță îi atârnă deschisă, ca o crăpătură nătângă. Și de când linia părului ei a început să se retragă de pe fruntea lucioasă, el are senzația că e friabilă și inamovibilă, mergând drept înainte, cu ochelari de cal, spre riduri tot mai adânci și păr tot mai rar. Se căsătoriseră relativ recent, când el avea douăzeci și trei de ani și ea terminase liceul doar de doi ani, abia ieșită din adolescență, cu sâni micuți și sfioși care se aplatizau când stătea culcată, apărând doar ca o moliciune cu sfârcuri. Nelson s-a născut la șapte luni după ceremonia

episcopaliană a cununiei, și travaliul a fost greu și prelungit. Spaimele lui Rabbit de atunci se amestecă cu spaimele de acum și îi inoculează tristețe.

— Și ce-ai cumpărat?

— Un costum de baie.

— Un costum de baie! Brrr! În martie?

Ea închide o clipă ochii; el o simte parcă inundată de fluxul subteran al băuturii și e năpădit de dezgust.

— Mă face să mă simt mai aproape de vremea când o să pot să-l port.

— Ce naiba te roade pe tine? Alte femei găseau că e plăcut să fii însărcinată. Ce-i cu toanele astea? Spune-mi și mie. Ce-i cu toanele astea trăsnite?

Ea își deschide ochii căprui, podidiți de lacrimi care se revarsă peste genele de jos și se preling pe obrajii înroșiți de ciudă; se uită la el și-i spune îngândurată:

— Nenorocitule!

Rabbit se apropie de soția lui, o înconjoară cu brațele și o simte foarte acut: respirația înfierbântată de lacrimi, albul ochilor injectat de vinișoare roșii. Într-un impuls de afecțiune se lasă în jos, ca să-și lipească pântecul de ea, dar burta ei mare îl împiedică. Se ridică în toată lungimea lui, dominând-o, și îi spune:

— OK Ți-ai cumpărat un costum de baie.

Adăpostită de pieptul și de brațele lui, Janice izbucnește cu o sinceritate de care nu o mai credea capabilă:

— Nu fugi de mine, Harry. Te iubesc.

— Și eu te iubesc. Haide, haide, ți-ai cumpărat un costum de baie.

— Roșu, precizează Janice, legănându-se cu tristețe în brațele lui.

Dar corpul ei, când e amețită, are o fragilitate, o inconsistență dezagreabilă.

— Cu o bretea care se leagă pe ceafă și o fustiță plisată pe care o scoți când intri în apă. Și după aceea, venele mele varicoase m-au durut atât de tare, încât m-am dus cu mama

în subsol la Kroll și am băut două ciocolate reci. Au refăcut întreg restaurantul, și casa unde plătești nu mai e unde era. Dar picioarele continuau să mă doară, așa că mama m-a adus cu mașina și a zis să te duci să iei mașina noastră și să-l aduci pe Nelson.

— Te-au durut picioarele pe dracu'! Probabil că pe ea o dureau picioarele.

— Credeam că ai să te întorci mai devreme. Unde ai fost?

— O, m-am prostit și eu. Am jucat mingea cu niște puști pe alee.

I-a dat drumul din brațe.

— Am încercat să trag un pui de somn, dar n-am reușit. Mama mi-a spus că arăt obosită.

— E normal să arăți obosită. Ești o gospodină modernă.

— Și în timpul ăsta tu erai pe alee și te jucai ca un mucos de doișpe ani?

Îl scoate din sărite că ea n-a sesizat aluzia lui hazoasă legată de gospodina modernă, bazată pe „imaginea" gospodinelor vizitate de vânzătorii din reclama MagiPeel, o imagine ironică, dar, de fapt, tandră și compătimitoare. Ce să-i faci, dacă are o minte obtuză? Spune:

— Și care-i deosebirea, dacă tu ai stat și te-i uitat la televizor la un program pentru bebeluși de doi ani?

— Și cine mi-a făcut „Sssst!" acum câteva minute?

— Ah, Janice! oftează el. Fire-ai tu să fii! Fire-ai să fii!

Janice se uită țintă la el câteva secunde.

— Mă duc să pregătesc masa, hotărăște în cele din urmă.

Rabbit e inundat de căință.

— Dau o fugă să iau mașina și băiatul. Bietul copil, cred că-și închipuie că nu mai are casă. De ce dracu' crede mama ta că mama mea n-are nimic altceva de făcut decât să aibă grijă de copiii altora?

Îl năpădește din nou indignarea pentru că ea nu sesizase că pe el Jimmie îl interesa din motive pur profesionale, ca să-și poată câștiga existența și să-i cumpere zahăr ca să și-l toarne în împuțitul ei de Old-fashioned.

Janice se duce în bucătărie, furioasă, dar nu chiar îndeajuns de furioasă. Ar trebui să fie mâhnită, sau poate n-ar trebui să fie deloc mâhnită, pentru că tot ce i-a spus el este ceea ce i-a repetat de sute de ori. Poate de o mie de ori. Să spunem, în medie, o dată la trei zile, din 1956 și până acum. Cât face? De trei sute de ori. Chiar așa de des? Și atunci de ce trebuie să pună de fiecare dată la inimă? Înainte de a se căsători îi venea mai ușor. Pe atunci reușea să fie spontană. Era o fetișcană. Cu nervi ca firele de ață nouă. Pielea îi mirosea ca bumbacul proaspăt. Împărțea cu o prietenă, colegă de serviciu, un apartament în Brewer. Pat de metal, tapet cu medalioane argintii; vedere spre marile cisterne de gaz, albastre, de pe malul râului. După orele de serviciu, lucrau amândouă la Kroll pe atunci, ea vânzând dulciuri și alune, îmbrăcată într-un halat alb cu numele „Jan" brodat pe buzunar, iar el ambala șezlonguri și măsuțe pliante la etajul de sus, ciocănind cu râvnă în lăzile de ambalaj, de la orele nouă la cinci, până când mirosul de rumeguș îi intra în nări și în ochii care începeau să-l usture. Semiluna aceea neagră de lăzi de gunoaie din spatele lifturilor, podeaua presărată de șuruburi și cuie îndoite, mâinile lui înnegrite și Chandler, fătălăul care-l pisălogea din oră în oră să se ducă să se spele pe mâini, ca nu cumva să păteze mobila. Săpun din leșie. Cu spumă cenușie. Mâinile lui aveau bătături gălbui din pricina folosirii rângilor. După ora cinci și jumătate, când ziua murdară se încheia, se întâlneau în fața ușilor de la intrare, barate ca să nu mai poată pătrunde clienții, într-un spațiu de tăcere, pavat cu sticlă verde, între cele două rânduri de vitrine cu capete de manechine fără trup, împodobite cu pălării cu pene și coliere de perle roz, capete care trăgeau cu urechea la bârfele de la revedere ale vânzătorilor. Toți angajații urau magazinul Kroll; totuși plecau cu mare încetineală de parcă înotau. Janice și Rabbit se întâlneau în acest hol de la intrare, cu lumină difuză și podea verde, care-ți dădea o senzație subacvatică, apoi împingeau una dintre ușile rămase deschise, ieșeau la lumină și mergeau

mână în mână, fără să admită că se îndreptau spre acolo, spre medalioanele argintii din tapet; înaintau obosiți, împotriva curentului celor care se întorceau acasă din direcția opusă, și făceau dragoste în vreme ce lumina înserării se instala în fereastră. Ea se rușina să fie văzută. Îi cerea să închidă ochii. Și pe urmă, un fior care se petrecea de îndată ce o pătrundea în adâncurile ei cu pliuri moi, ca un papuc de mătase. Zăceau unul lângă altul, pe patul celeilalte fete și se simțeau pierduți, după ce terminaseră, pierduți în argintul pereților și aurul asfințitului.

Bucătăria lor e o cămăruță îngustă, lângă living-room, ca un naos strâmt între aparate care fuseseră moderne cu cinci ani în urmă. Janice scapă pe jos ceva de metal, o tigaie sau o cană.

— Crezi că ai putea găti fără să-ți dai foc? îi strigă el.

— Mai ești încă aici? vine răspunsul.

Rabbit se duce la debara și își scoate haina pe care o atârnase cu atâta grijă. Are impresia că e singura persoană din casa asta care se sinchisește de ordine.

Zăngănitul care răzbește din bucătărie, paharul de Old-fashioned cu resturile lui în descompunere, scrumiera doldora într-un echilibru precar pe brațul fotoliului, covorașul mototolit, teancurile pleoștite de ziare alunecoase, jucăriile copilului împrăștiate unde vrei și unde nu vrei, sparte, turtite, stâlcite, un picior de păpușă, o bucată de carton îndoit dintr-o cutie în care a fost o gustare, ghemotoacele de scame de sub calorifere, continuul talmeș-balmeș îl apasă în spate ca o plasă care se strânge în jurul lui. Încearcă să-și facă un plan: întâi își ia mașina și pe urmă copilul. Sau poate-i mai bine să ia întâi copilul? Dorința de a-și vedea copilul e mai mare. Dar e mai rapid dacă se duce întâi până la doamna Springer, care locuiește în apropiere. Și dacă soacra sa se uită pe geam și-l pândește ca să se năpustească asupra lui să-i povestească ce obosită arată Janice? Cine n-ar obosi trambalându-se cu tine ca să cumpere nu știu ce, zgripțuroaico?

Grăsano! Țigancă bătrână! Dacă însă ar veni cu copilul, așa ceva nu s-ar întâmpla.

Lui Rabbit îi surâde ideea să vină pe jos cu băiețelul, de la casa mamei lui. Nelson are doi ani și jumătate și merge ca un ostaș, cu pași mărunți, îndărătnici. O să meargă împreună, pe sub copaci, în ultimele scăpărări ale amurgului și pe urmă, ca prin minune, mașina lui tăticu' o să apară lângă bordură. Dar în felul ăsta o să dureze mai mult, mai ales că mama lui o să se apuce să-i facă insinuări și aluzii ocolite despre cât de îngălată e Janice. Îi displăcea profund când maică-sa îi vorbea în felul ăsta; poate o făcea doar ca să-l țină de vorbă, dar el nu putea să ia lucrurile în glumă, maică-sa era prea puternică, cel puțin în relațiile cu el. Ar fi mai bine să se ducă întâi să-și ia mașina și pe urmă să-și urce copilul în ea. Dar nu-i place formula asta. Pur și simplu nu-l atrage. Problema se încâlcește sub ochii lui și toată complicația asta îi face greață.

Janice îi strigă din bucătărie:

— Iubitule, cumpără-mi, te rog, și un pachet de țigări, da?

Vorbește pe un ton potolit, care spune că totul a fost dat uitării, toate sunt iar cum au fost.

Rabbit încremenește locului, privindu-și umbra firavă, gălbuie, proiectată pe ușa albă care dă în hol; simte că e prins într-o capcană. Cu siguranță. Iese.

Afară se întunecă și se răcorește. Arțarii norvegieni exală mireasma mugurilor noi, lipicioși, iar șiragul ferestrelor de living-room de pe Wilbur Street dezvăluie, dincolo de peticele argintii ale televizoarelor, becurile calde din bucătării, arzând ca niște focuri în peșteri. Coboară dealul. Ziua se strânge în ea însăși. Din când în când, Rabbit atinge cu mâna scoarța zgrunțuroasă a unui copac sau rămurelele uscate ale unui gard viu doar ca să-și ofere răspunsul unei solidarități. La colț, unde Wilbur Street se întretaie cu Potter Avenue, o cutie poștală se înclină în amurg, pe stâlpul ei de beton. Un indicator de străzi înalt, cu două petale; trunchiul unui stâlp de telefon consolidat cu țăruși își înalță izolatorii către cer;

un hidrant de stradă, ca un tufiș auriu: o pădurice. În copilărie îi plăcea să escaladeze stâlpi. Te cocoți pe umerii unei pietre până când ajungi cu mâinile la scara de piroane de pe stâlp și apoi te urci până acolo unde auzi sârmele cântând. Cântul lor e un murmur nemișcat, înfricoșător. Și ești ispitit întruna să-ți dai drumul, să-ți desprinzi mâinile de pe piroane și să simți golul pe spatele tău, să-l simți cum îți prinde picioarele și ți se urcă pe spinare în vreme ce cazi. Își amintește cum i se înfierbântau mâinile când se frecau de aschii în timp ce se cățăra până la locul de unde începeau piroanele. Și să asculți cântul sârmelor, de parcă ai putea auzi ce-și spun oamenii, să afli ce înseamnă lumea aceea tainică a adulților. Izolatorii albaștri, ca niște ouă uriașe, albastre dintr-un cuib bătut de vânt.

Când intră pe Potter Avenue, sârmele electrice din tăcuta lor înălțime pătrund în coroanele arțarilor care respiră în seară. La colțul următor, unde pe vremuri se scurgea apa de la fabrica de gheață, care apoi se înfunda într-un canal ca să apară de cealaltă parte a străzii, Rabbit traversează și pornește pe lângă rigola prin care se strecoară apa și a cărei margine joasă e căptușită cu panglici de mâzgă verde care se unduiesc, așteptându-te să-ți alunece piciorul pe ele și să te afunde pentru că ai cutezat să le calci. Își aduce aminte cum căzuse în mâlul verde, dar nu și de ce îi venise ideea să meargă pe marginea aceea alunecoasă. Brusc își amintește. Ca să impresioneze fetele – pe Lotty Bingman, pe Margaret Schoelkopf, uneori pe Barbara Cobb și pe Mary Hoyer – cu care se întorcea de la școală. Lui Margaret îi curgea des sânge din nas, fără vreun motiv anume. Era atât de plină de viață. Tatăl ei fusese un bețiv și părinții o obligaseră să poarte ghete înalte cu șireturi multă vreme după ce nimeni nu le mai purta.

Cotește pe Kegerise Street, o străduță îngustă așternută cu prundiș, care înconjoară calcanul unei făbricuțe unde lucrează, în majoritate, femei între două vârste, după aceea o ia pe lângă fațada de beton a unui depozit *en gros* de desfacere a berii; alături e o clădire autentică de fermă, acum

îngrădită, una dintre cele mai vechi construcții din oraș, cu o zidărie rudimentară din gresie indiană. Clădirea aceasta, care cândva domina jumătate din suprafața pe care e construit acum orașul, își păstrează încă îndărătul unui gard năruit și vandalizat, vechea curte, o imensă groapă de gunoaie cu mormane de tulpini maronii și de lemnărie putredă care, în timpul verii, explodează într-o nedorită avalanșă de bălării, ramuri verzi ceruite, păstăi lăptoase, semințe mătăsoase și căpșoare galbene, aproape lichide, de polen.

Se întinde apoi un spațiu între vechea casă de fermă și Asociația de Atletism Sunshine, o clădire din cărămidă înaltă și îngustă, ca o instituție municipală greșit amplasată în învălmășeala de coloane și deșeuri. Intrarea e bătătoare la ochi: arată ca o latrină din șipci și se ridică în fiecare iarnă pe treptele de piatră, pentru a proteja barul de intemperii. Rabbit a intrat de câteva ori în club. Aici nu pătrunde niciodată lumina soarelui. La parter era barul și la etaj mesele de joc la care ștabii orașului ședeau și mormăiau strategic. Rabbit asocia alcoolul și jocul de cărți cu un gen de păcat foarte deprimant, un păcat cu respirație rău-mirositoare, și îl deprima și mai mult aerul politic al locului.

Fostul lui antrenor de baschet, Marty Tothero, care înainte de declanșarea scandalului îl dăduse afară din liceu și care avea un oarecare interes în problemele locale, locuia în acest club despre care se spunea că încă e manipulat de politicieni. Lui Rabbit nu-i plăcea manipularea, dar i-a plăcut întotdeauna Tothero. În afară de mama lui, Tothero a avut cel mai mare impact asupră-i.

Gândul că fostul lui antrenor se pitește acolo, îl sperie. Trece mai departe, pe lângă un atelier de reparat caroserii și o fermă de păsări, dezafectată. Înaintează coborând, pentru că orășelul Mt. Judge e clădit pe coasta răsăriteană a muntelui Judge, a cărui culme dinspre apus domină orașul Brewer. Deși orășelul și orașul se întâlnesc pe șoseaua care ocolește muntele pe la sud, pe o distanță de cincizeci de mile, în drum spre Philadelphia, totuși cele două nu converg și

n-ar putea să se atingă vreodată din pricina spinării largi, verzi, pe care o înalță între ele muntele, o coamă lungă de două mile, de la nord la sud, presărată cu gropi pline de grohotiș, cimitire, noi așezări și, mai ales, o linie de pădure intangibilă, întinsă pe sute de acri, pe care puștii din Mt. Judge nu reușesc niciodată să o exploreze în întregime. O bună parte din pădure se lasă răzbită de zgomotele automobilelor care urcă în viteza a doua drumurile pitorești. Dar pe porțiuni vaste, uitate, de plantații de pin, pământul capitonat cu un strat de ace e atât de amuțit și urcă și urcă sau se lățește și se lățește pe sub tunele adânci de verdeață moartă, încât îți dă impresia că ai străpuns tăcerea și ai alunecat în ceva mai rău. Și dacă, întâmplător, dai peste un petic însorit, asupra căruia crengile au uitat să se împreune, sau peste o grotă populată de pietre catifelate de mușchi, săpată de cine știe ce locatar viteaz și fioros, cu veacuri în urmă, devii temător, de parcă acest nou și atât de diferit semn de viață o să atragă atenția asupra lor și amenințarea copacilor va prinde viață. Ți-e teamă de orice freamăt ca de un clopot de alamă pe care nu-l poți opri și care zbârnâie cu atât mai puternic, cu cât tu alergi mai iute, gârbovit, până când, cu un gâfâit al ambreiajului, o mașină care-ți apare în față schimbă viteza, iar stâlpii albi ai parapetului se ivesc pe după trunchiurile de pin. Și atunci, simțindu-te în siguranță pe pavajul gudronat, ești liber să hotărăști dacă te întorci acasă sau te mai cațeri până la Pinnacle Hotel, să iei niște dulciuri și să admiri priveliștea orașului Brewer, desfășurat la poale ca un covor, un oraș roșu unde totul se vopsește în roșu: lemnăria, tabla, până și cărămizile roșii, un ghiveci de flori cu trandafiri portocalii, care nu seamănă cu coloritul nici unui alt oraș din lume, dar care pentru copiii din ținut înseamnă singura culoare a unui oraș, adică culoarea tuturor orașelor.

Muntele aduce devreme înserarea peste oraș. Acum, doar la câteva minute după ora șase, cu o zi înainte de echinocțiul de primăvară, toate casele și fabricile cu acoperișuri din carton ondulat, precum și străzile tăiate în diagonală pe

coasta dealului sunt înfășurate într-un întuneric care se răspândește adânc în valea fermelor din partea de răsărit a muntelui. Ferestrele colibelor de pe tărâmul umbrit și șirurile gemene de case de fermă reflectă, ca un incendiu, văpaia soarelui care apune. Una câte una, ca niște lămpi care se sting, ferestrele se întunecă pe măsură ce soarele coboară, aruncând umbre vărgate peste așezări și peste cuprinsul îngrădit, care așteaptă să fie semănat, și peste un teren de golf care, din depărtare, poate fi luat drept o pășune lunguiață, dacă n-ar avea peticele gălbui de nisip: găurile; umbre piezișe cad peste dealurile din față, ale căror culmi vestice radiază încă gloria după-amiezii. Rabbit se oprește la capătul unei alei, de unde poate cuprinde întreaga priveliște. În copilărie, căra crosele de golf ale jucătorilor.

Impresionat de o nostalgie nedefinită, se întoarce și o ia la stânga pe Jackson Road, unde a locuit vreme de douăzeci de ani. Căminul lui părintesc se găsește într-o casă pentru două familii, la colțul străzii, dar vecinii lor, familia Bolger, ocupau aripa dinspre colț, care avea și o curticică îngustă, invidiată de doamna Angstrom. „Ferestrele Bolgerilor înghit toată lumina și noi stăm înghesuiți aici."

Rabbit se apropie tiptil, pe iarbă, de locuința lor, sărind peste micul gard viu de dracilă și peste îngrăditura de sârmă destinată să țină copiii pe trotuar. Se furișează pe fâșia de iarbă dintre cele două cărări asfaltate care duc la cele două ziduri de cărămidă; ei locuiseră la capătul unuia din ele, și familia Zim la capătul celeilalte. Toată ziua, bună ziua doamna Zim, o femeie urâtă, cu ochi exoftalmici și o piele fleșcăită, albăstrie, striga la fiica ei, Carrolyn, care era mai frumușică decât avea dreptul să fie o fetiță de cinci ani. Domnul Zim era un roșcovan cu buze groase, iar în micuța Carrolyn, grosimea și subțirimea, roșcatul și albăstriul, sănătatea și încordarea nervoasă se îmbinaseră în proporțiile cele mai armonioase; frumusețea ei precoce era ceva ce părea să se fi întâmplat în altă parte, în Franța, sau în Persia, sau în ceruri. Până și Harry, pe atunci în vârstă de șase ani și încă orb la fete, putea

vedea acest lucru. Doamna Zim striga toată ziua la fiica ei și, când domnul Zim se întorcea acasă de la serviciu, cei doi strigau ore întregi unul la celălalt. Certurile începeau cu încercările domnului Zim de a apăra fetița și, pe măsură ce vecinii ascultau, răni vechi, ascunse, se deschideau ca niște flori sofisticate în noapte. Uneori, mama lui Harry prezicea că domnul Zim o s-o omoare pe doamna, alteori că fetița o să-i omoare pe amândoi în somn. Ce-i drept, Carrolyn avea mult sânge-rece; când a început să meargă la școală, pleca de acasă cu un zâmbet pe fețișoara ei în formă de inimă, legănându-se de parcă toată lumea ar fi fost a ei, deși familia Angstrom abia o auzise prin fereastra bucătăriei, aflată la mai puțin de doi metri, pe maică-sa urlând la ea isteric, cât a ținut micul dejun.

„Cum îndură bietul om așa ceva? Dacă mama și fata nu încetează să se mai certe, o să se trezească într-o bună dimineață lipsite de apărător." Dar prezicerile mamei nu s-au dovedit întemeiate. Când familia Zim a plecat, au plecat împreună, tata, mama și Carrolyn, topindu-se într-o gară, în timp ce jumătate din mobila lor zăcea încă pe trotuar, lângă camionul care executa mutările. Domnul Zim primise o slujbă nouă în Cleveland, Ohio. Bieții de ei, nu li se va simți lipsa. Dar, de fapt, li s-a simțit. Își vânduseră jumătatea lor de casă unei perechi în vârstă, metodiști stricți, și bătrânul a refuzat să tundă fâșia de iarbă dintre casa lui și a familiei Angstrom. Domnul Zim, care la sfârșit de săptămână trebăluia pe afară, fie soare, fie ploaie, „nu m-ar mira să n-aibă altă plăcere în viață", tunsese întotdeauna întreaga fâșie de iarbă. Dar bătrânul metodist tunsese exact numai jumătatea lui, într-o singură rulare a mașinii de tăiat iarbă, și pe urmă a împins-o înapoi în curtea sa, când ar fi fost la fel de simplu să o împingă și pe cealaltă jumătate de fâșie și să nu lase la vedere o privelește atât de ridicolă. „Când îl aud pe caraghiosul ăsta bătrân zăngănindu-și aparatul pe cărarea lui, cu atâta precizie, simt că mi se ridică tensiunea și îmi bubuie urechile." Mama s-a împotrivit categoric ca Harry sau tatăl

lui să tundă jumătatea lor, și asta întreaga vară, și iarba a crescut până la genunchi pe mica fâșie verde, ferită de soare, ba chiar au apărut și niște tulpinițe de ceva asemănător cu grânele, și vreo două splinuțe, până când prin august a venit un om de la municipiu și i-a somat să taie totul, conform unei ordonanțe municipale; cu regrete...

Harry i-a deschis ușa și i-a spus:

— OK, sigur că da.

Dar mama a apărut în spatele lui și a întrebat ce vrea omul. Cum așa? Ăsta era răzorul ei de flori și nu avea de gând să lase să fie distrus. Rabbit s-a simțit destul de stânjenit. Omul s-a uitat la ea, a scos din buzunar o cărticică roasă și i-a arătat ordonanța. Dar mama o ținea morțiș că e stratul ei de flori. Omul i-a citit la cât se ridică amenda și a ieșit pe poartă. În acea sâmbătă, când mama s-a dus la Brewer pentru cumpărături, tata a scos secera din garaj și a tăiat toate buruienile, iar Harry a împins mașina de tuns iarbă înainte și înapoi pe mica miriște, până când a arătat la fel de netedă și de îngrijită ca și jumătatea metodistului, numai că ceva mai gălbejită. Îl rodea un sentiment de vinovăție și se temea de cearta care va izbucni între părinții lui, când mama se va întoarce acasă. Avea oroare de certurile lor, când fețele le erau schimonosite de furie și cuvintele zburau între ei; avea senzația că i se punea în față un geam de sticlă care-i oprește aerul, simțea că-l lasă puterile și se retrăgea în colțul cel mai îndepărtat al casei. Dar de astă dată nu a izbucnit nici o ceartă. A fost șocat când l-a auzit pe tatăl lui mințind-o, cu atât mai mult, cu cât l-a văzut și făcându-i cu ochiul. Tata a informat-o pe mama că metodistul a cedat până la urmă și a catadicsit să tundă și fâșia lor. Mama l-a crezut, dar n-a fost mulțumită; seara, ba chiar și în tot restul săptămânii a susținut că ar trebui să-l dea în judecată pe bătrânul fățarnic și bisericos. Într-un fel, ajunsese până și ea să creadă că era vorba de răzorul ei de flori. Fâșia de iarbă, prinsă între două cărări asfaltate nu se întindea pe mai mult de șaptezeci de centimetri. Când înainta

de-a lungul ei, Harry avea o senzație de precipitare, de parcă ar fi făcut echilibristică pe muchia unui zid.

Se apropie de fereastra luminată a bucătăriei și pășește în vârful picioarelor pe marginea de ciment, fără ca tălpile pantofilor să facă vreun zgomot, și se uită pe colțul geamului. Se vede pe el însuși cocoțat pe un scaun înalt, un ciudat val de gelozie îl inundă și se retrage pe loc. E fiul lui. Ceafa băiatului strălucește ca orice alt obiect din bucătărie, printre căni, și farfurii, și tacâmuri inoxidabile, și vase de aluminiu, și forme de prăjituri înșirate pe rafturi așternute cu fâșii de mușama lucioasă. Ochelarii mamei scânteiază când se apleacă de pe scaunul de la masă, cu o lingură plină de fasole aburindă la capătul brațului rotofei, îndoit. Fața ei nu trădează nici un semn de îngrijorare pentru că nu a venit nimeni să ia băiatul, dimpotrivă, e concentrată, cu nasul ascuțit ca un plisc, asupra unei singure dorințe: ca băiatul să mănânce. Gura ei e pungită în mici încrețituri albe. Brusc se destinde într-un zâmbet; probabil că buzele lui Nelson ascunse din unghiul din care privește Rabbit, au înfulecat fasolea. Ceilalți din jurul mesei îl gratulează, silabe incoerente din partea tatălui lui, mici țipete stridente din partea surorii lui, dar e ceva, o notă stridentă în ambele voci. Rabbit, despărțit de ei prin geam și prin clocotul sângelui din capul lui, nu poate auzi ce spun. Tata, proaspăt întors de la lucru, poartă o cămașă albastră, pătată cu cerneală, și, când încetează să-și aplaude nepotul, arată bătrân: obosit și cărunt. Gâtul lui e o legătură dezordonată de corzi. Dantura nouă, pe care și-a fixat-o anul trecut, i-a schimbat fața, i-a prăbușit-o cu un centimetru. Miriam, sora lui, gătită cu podoabe și bijuterii pentru seara de vineri, ciugulește, indiferentă, din farfuria ei, și îi oferă o lingură plină copilului. Brațul ei subțire, alb, încărcat cu brățări, întins peste masa cu mâncare aburindă, infuzează scenei o notă de barbarie. Se fardează prea strident; la nouăsprezece ani ar arăta bine și fără pleoape verzi. Pentru că are dinții din față proeminenți, se ferește să zâmbească. Capul mare, rotitor, al lui Nelson se înfundă în gâtul strălucitor

și mânuța scurtă, întinsă, cu pete rozalii, se îndreaptă spre lingură, vrea să i-o smulgă din mână. Fața tatei se umple de râs deasupra farfuriei și buzele lui Miriam se desfac într-un zâmbet care desfide prudența ei deliberată de a-și ține gura strânsă cu severitate; un zâmbet care i-o aduce în minte lui Rabbit pe fetița cocoțată pe ghidonul bicicletei lui, cu pletele lungi care îl gâdilau și-i intrau în ochi când coborau străzile povârnite din Mt. Judge. Îl lasă pe Nelson să-i ia lingura din mână, și copilul o scapă. Băiețelul strigă: „Vălsat! Vălsat!", cuvânt pe care îl poate auzi și Rabbit și pe care-l înțelege. Înseamnă „vărsat". Tata și Mir zâmbesc și fac glume, dar mama își încleștează buzele și îi împinge, cu o figură aspră, lingura ei. Fiul lui Harry e hrănit, căminul acesta e mai fericit decât al lui; face un pas îndărăt pe ciment și se întoarce pe tăcute pe drumul de iarbă pe care a venit.

Mișcările lui sunt grăbite. În întuneric, coboară pe Jackson Street până la altă intersecție. Taie pe Joseph Street, mai aleargă o bucată de drum, cotește o alta și brusc își vede mașina, rânjind, parcată neregulamentar, pe partea interzisă a străzii. Își pipăie buzunarele, cuprins de groază. N-are cheile. Totul, întreaga situație, depinde de felul în care s-a manifestat neglijența lui Janice. Sau a uitat să-i dea cheile când a plecat de acasă, sau nu s-a sinchisit măcar să le scoată din contact. Încearcă să-și imagineze care din alternative e mai plauzibilă, dar nu reușește. Nu o cunoaște chiar atât de bine pe Janice. Niciodată nu știe ce naiba are de gând să facă. Nici ea singură nu știe. Minte îngustă.

Casa mare a familiei Springer e iluminată în partea din spate, și nu în față. Se mișcă precaut în umbra înmiresmată, pe sub copaci, de teamă ca nu cumva bătrâna doamnă să pândească din livingul cufundat în întuneric ca să-i verse tot ce are pe suflet. Vine în fața mașinii, un Ford din '55, pe care bătrânul Springer, cu mustața lui de Hitler, nisipie, i l-a vândut în 1957, pe o mie de dolari bani gheață, pentru că pezevenchiul bătrân, care se ocupa cu vânzarea de mașini vechi, s-a rușinat ca fiică-sa să se mărite cu unul care nu avea

decât un Buick din '36, cumpărat cu 125 de dolari, în armată, în Texas. L-a împrumutat cu mia de dolari pe care nu-i avea, când tocmai băgase optzeci de dolari în repararea Buickului. Așa stăteau lucrurile. Meritau cu vârf și îndesat toate câte li se întâmplau. Deschide portiera din dreapta față încruntându-se la mișcarea foarte laxă a arcului ușii și își vâră capul în mașină. Lăudat fie Domnul! Sub butoanele pentru lumină și pentru ștergătoare se deslușește conturul octogonului de care atârnă cheile mașinii. Binecuvântată fie mintea ei năucă! Rabbit se lasă să alunece în mașină, trăgând portiera, până când metalul atinge metalul, dar fără să o trântească. Poarta din față a casei Springer continuă să fie învăluită în întuneric. Îi amintește, din cine știe ce motiv, de o tarabă de înghețată abandonată. Învârtește cheia prin On spre Start și motorul face contact și sfârâie. În grija lui de a proceda cât mai discret, apasă cu delicatețe pe accelerație și motorul, lenevit de răgazul petrecut în aerul unei zile de primăvară timpurie, e rece, țeapăn, blocat. Lui Rabbit îi sare inima în gât și simte în gură gust de paie. Dar, la urma urmei, ce dracu' se poate întâmpla dacă o să iasă bătrâna afară? Singurul lucru suspect e faptul că nu are copilul cu el, dar poate pretinde că se duce să-l ia acum. Oricum, asta ar fi fost calea logică. Totuși, preferă să nu fie silit să mintă, oricât de plauzibil ar fi răspunsul lui. Pornește din nou motorul. Aruncă o privire afară și vede lumina țâșnind în livingul familiei Springer, dar Fordul lui s-a și desprins de lângă bordură.

Rulează prea repede pe Joseph Street și virează la stânga, ignorând semnul pe care scrie STOP. Coboară pe Jackson Street, până în locul unde strada intră oblic în șoseaua centrală, care e autostrada Y22 spre Philadelphia. Nu avea să meargă în Philadelphia, dar șoseaua se lărgește la marginea orașului, în spatele uzinei electrice, și singura alternativă ar fi să se întoarcă prin Mt. Judge, să dea ocol muntelui și să intre în Brewer la această oră de vârf a serii. Nu are nici o intenție să revadă Brewer, orașul ghiveci de flori. Șoseaua se lărgește de la trei benzi la patru, așa încât nu există nici

un risc de coliziune cu altă mașină. Toate aleargă laolaltă, ca nuielele pe curentul apei. Rabbit dă drumul la radio. După un bâzâit, o voce frumoasă de negresă cântă: „Fără un cântec, ziiiua nu s-ar mai sfârși, fără un cântec". Rabbit are poftă de o țigară care ar da bine cu sentimentele amestecate din inima lui, dar își aduce aminte că s-a lăsat de fumat și continuă să se simtă purificat. Își întinde un braț pe speteaza scaunului de alături și continuă să conducă cu mâna stângă, alunecând pe creștetul asfințitului. „Un lan de porumb", se modulează vocea negresei, întunecată și caldă ca un violoncel, „și iarba crește", peisajul de țară care planează de o parte și de alta a șoselei ca o pasăre întunecată într-un zbor nesfârșit „nu știi de ce și cum", pielea capului i se conturează extatic, „fără un...". Mirosul de cauciuc ars îi atrage atenția că radiatorul s-a încins și schimbă pe MOD.

Iubire secretă, *Frunze de toamnă* și un cântec al cărui nume îi scapă. Muzică de cină. Muzică pe care să faci mâncare la bucătărie. Gândurile i se întorc brusc de la imaginea cinei preparate de Janice, care sfârâie în tigaie, probabil cotlete cu grăsime stinsă cu apă care face clăbuci de furie, și cu mazăre decongelată care-și pufăie, în fierbere, toate vitaminele. Încearcă să se gândească la ceva plăcut. Se imaginează aruncând o minge sus, cu o singură mână, dar are senzația că se găsește pe buza unei stânci, jos e un abis care o să-l înghită când mingea o să-i scape din mâini. Încearcă să le revadă pe mama și pe sora lui hrănindu-i copilul, dar se suprapune altă imagine mai veche în care băiatul plânge cu fruntea înroșită, gura larg deschisă și răsuflarea înfierbântată. Trebuie să găsească ceva la care să se gândească, apa care se scurgea în rigolă de la fabrica de gheață, gălbuie, felul în care se vălurea peste pietre și curgea în vălătuci oblici, clătinând panglicile fragile de mâzgă verde care căptușeau malurile.

Brusc, Janice îi freamătă în memorie, întinsă pe patul celeilalte fete, în lumina care scapătă. Încearcă să-i șteargă imaginea, evocând-o pe Miriam. Mim pe ghidonul bicicletei lui, Mim pe o săniuță, pe o ninsoare deasă, trasă de el pe

Jackson Street, fetița râzând pe sub glugă, și el, fratele mai mare, luminițele roșii în ninsoare marcând țărușii pe care i-au înfipt locatarii pentru a interzice săniușul pe strada respectivă, și ei alunecând jos, jos, tălpile saniei fâșâind pe omătul înghețat bocnă, „Ține-mă, Harry!", scânteile care scăpărau când tălpile saniei frecau zgura răspândită pentru a împiedica alunecușul, și hârșâitul zăpezii când se oprea brusc, ca palpitul unei inimi uriașe în beznă. „Harry, încă o dată, pe urmă mergem acasă, îți promit. Harry, te rog, te iubesc", micuța Mim, în vârstă de doar șapte ani, cu gluga ei neagră, și strada lucind de zăpada care continua să se cearnă. Biata Janice probabil că e alertată la ora asta, îi telefonează mamei ei sau mamei lui, oricui, mirându-se de ce i se răcește cina. Minte îngustă. Iartă-mă.

Accelerează. Păienjenișul din ce în ce mai dens de lumini devine amenințător. E tras spre Philadelphia. Urăște Philadelphia. Cel mai murdar oraș din lume, cu toții beau apă otrăvită, simți chimicalele în ea. El vrea să meargă spre sud, în jos, în josul hărții, unde sunt livezi de portocali, și râuri calde, și femei cu picioarele goale. Pare destul de simplu, conduci toată noaptea, și în zori, și toată dimineața, și la prânz parchezi pe o plajă, îți scoți pantofii și adormi lângă Golful Mexic. Te trezești sub cerul înstelat, perfect repartizat în spațiu, perfect sănătos. Dar el se îndreaptă spre est, cea mai respingătoare dintre direcții, către nesănătate, funingine, duhoare, o zonă asfixiantă unde nu poți să te miști fără să omori pe cineva. Șoseaua îl suge și un indicator anunță POTTSTOWN 2. Aproape că frânează. Pe urmă cade pe gânduri.

Dacă el se îndreaptă spre est, înseamnă că sudul e la dreapta lui. Și în clipa aceea, ca și cum lumea nu ar fi avut altceva de făcut decât să slujească gândurilor lui, i s-a deschis la dreapta un drum larg, cu indicatorul AUTOSTRADA 100 VEST CHESTER WILMINGTON. Autostrada 100, are o rezonanță finală, ultimativă. Nu vrea să meargă la Wilmington, dar direcția e cea bună. N-a fost niciodată la Wilmington.

E dominată de clanul Du Pont. Se întreabă cum ar fi să i-o tragă unei Du Pont?

Nu a rulat mai mult de cinci mile până când și-a dat seama că și drumul ăsta pare să facă parte din aceeași capcană. La prima cotitură virează la dreapta. O bornă îi indică în lumina farurilor 23. Un număr bun. În primul meci universitar la care a participat a marcat 23 de puncte. Era în anul doi și încă virgin. Drumul ăsta mai îngust e umbrit de copaci.

O Du Pont în picioarele goale. Picioare bronzate, probabil, sâni ca niște păsăruici speriate, lângă o piscină în Franța. Bani întrupați într-o femeie goală, adânc, milioane. Te gândești la milioane ca fiind monotone. Sapi în ele, încetul cu încetul, și tot mai rămân cu grămada. Fetele bogate sunt frigide? Nimfomane? Probabil că variază. La urma urmei, tot femei, se trag dintr-un străvechi păcălitor de indieni, mai norocos decât alții, de la care au primit aceeași moștenire ca și cele născute la mahala. Strălucească întreaga neprihănită milionărime pe saltele soioase! Și cum se mai pricep să-ți ațină calea și să te amețească atunci când au ele chef. Altminteri, simple hălci de carne. Nostim cum cele pătimașe se arată uneori țepene și seci, iar cele reținute sunt zemoase? Cum te mai vor mare și tare în vintrele lor. Șpilul e să le joci, să le scoți din minți numai cu o atingere. Și e ușor să-ți dai seama: pielea, pe sub blăniță, li se înmoaie ca și ceafa unui cățel.

Autostrada 23 înaintează spre vest prin orașele cuminți, provinciale: Coventryville, Elverson, Morgantown. Lui Rabbit îi plac. Case de fermă înalte, pătrățoase, adulmecă șoseaua. Margini netede, calcaroase. Într-un orășel scânteiază un birt și se oprește la un magazin de fierărie de peste drum de două pompe de benzină. A auzit la radio că e șapte și jumătate, dar fierăria e încă deschisă, lopeți, și grape, și unelte de săpat și, în vitrină, topoare albastre, portocalii și galbene, alături de niște undițe și de mănuși pentru câmp. Un om între două vârste, cu cizme, pantaloni lălâi și două cămăși iese afară. „Da, domnule", spune apăsând pe cel de-al doilea cuvânt, cu forța pasului unui șchiop.

— Poți să-mi faci plinul?

Omul începe să pompeze și Rabbit coboară din mașină, se duce în spate și întreabă:

— La ce depărtare de Brewer mă găsesc?

Țăranul se uită la el cu vădită neîncredere, ascultând gâlgâitul combustibilului. Ridică un deget:

— Întoarce, tot pe drumul ăsta, și ai șaisprezece mile până la pod.

Șaisprezece. A condus patruzeci de mile ca să se îndepărteze cu șaisprezece.

Totuși, se află destul de departe și într-o altă lume. O lume care miroase altfel, miroase bătrânește, o lume cu unghere și ascunzișuri în pământ, în care nu a pătruns încă nimeni.

— Și dacă merg drept înainte?

— Atunci ajungi la Churchtown.

— Și după Churchtown?

— New Holland. Lancaster.

— Ai vreo hartă?

— Fiule, unde vrei să mergi?

— Cum? Nu știu exact.

— Dar care ți-e destinația?

Omul e răbdător. Fața lui are o expresie părintească, pricepută și prostească.

Pentru prima oară, Rabbit își dă seama că e un contravenient. Aude benzina ridicându-se în rezervor și observă cu câtă grijă economisește fermierul fiecare picătură, împiedicând-o să se prelingă pe buza rezervorului, așa cum se întâmplă în cazul garajiștilor din oraș. Aici, nici un strop de benzină nu e lăsat să scape, și el se află, în noapte, în mijlocul acestor locuri. Prin părțile astea, legile nu sunt fantome, sunt prezente și îmbibate de mirosul pământului. O spaimă lipsită de noimă înfioară trupul lui Rabbit.

— Să controlez și uleiul? întreabă omul după ce agață furtunul pe pompa ruginită, de modă veche, cu capul vopsit.

— Nu. Așteaptă puțin. Ba da. Mai bine controlează-l. Mulțumesc!

Își dobândește stăpânirea de sine. În fond, nu-i ceruse decât o hartă. Fir-ar să fie de scârțar, ce era suspect în treaba asta? Un om merge întotdeauna undeva. Dar nu strică să verifice uleiul, pentru că n-are de gând să se mai oprească undeva până nu ajunge la jumătatea drumului spre Georgia.

— Hei, cât de departe e Lancasterul de aici?

— Te îndrepți spre sud? Nu știu. Vreo douăzeci și cinci de mile. Uleiul e în regulă. Acum ai de gând să te duci în Lancaster?

— Da. Posibil.

— Să-ți verific și apa?

— Nu. E OK

— Bateria?

— E perfectă. Hai să terminăm.

Omul lasă capota să cadă cu un pocnet și îi zâmbește lui Harry.

— Face trei nouăzeci, tinere.

Rostește cuvintele în același fel, greoi, grijuliu, neputincios.

Rabbit îi pune patru dolari în mâna țeapănă și bătătorită, cu unghii care-ți evocă lopeți învechite, îndelung folosite și cu felurite forme ciudate. Fermierul dispare în fierărie, poate că telefonează la poliție. Se comportă de parcă ar ști ceva, dar cum ar putea să știe? Rabbit abia așteaptă să se urce în mașină și să fugă. Ca să-și recapete stăpânirea de sine, își numără banii rămași în portofel. Șaptezeci și trei. Azi a fost zi de leafă. Răsfoirea verzișorilor îi calmează nervii. Fermierul stinge luminile în fierărie și își face apariția cu restul de zece cenți, dar fără hartă. Harry întinde căușul palmei ca să primească moneda și omul i-o împinge cu degetul mare și gros, spunându-i:

— Am căutat și n-am găsit altă hartă decât una a statului New York. Doar nu vrei să pleci într-acolo, nu-i așa?

— Nu, răspunde Rabbit și se îndreaptă spre portiera mașinii.

Simte în ceafă privirea omului, care-l urmărește. Intră în mașină, trântește portiera, dar fața cărnoasă a fermierului

atârnă în geamul deschis. Se apleacă și aproape că-și bagă capul înăuntru. Buzele lui subțiri, crăpate, cu o cicatrice care urcă spre nas, se mișcă îngândurate. Poartă ochelari, un cărturar.

— Să știi, spune, singura cale ca să ajungi undeva, este să te hotărăști încotro vrei să mergi, înainte de a ajunge acolo.

Rabbit simte un damf de whisky. Răspunde cu indiferență.

— Nu cred.

Buzele și ochelarii și firele negre de păr care îi țâșnesc din nările în formă de lacrimă nu manifestă surprindere. Rabbit ambreiază și pornește drept înainte. Toți cei care-ți dau sfaturi cum să te porți miros a whisky.

Se îndreaptă spre Lancaster, dar întreaga lui bună dispoziție și senzație de plutire aeriană au fost stricate. Faptul că nătăfletul ăla habar n-avea de nimic și era pe jumătate țicnit face ca întreaga regiune să i se pară sinistră. Când iese din Churchtown pe șosea, în întuneric, trece pe lângă o cabrioletă amish și zărește în treacăt un tip cu barbă și o femeie în negru, care, în penumbra trasă de un cal, arată ca niște diavoli. O barbă într-o cabrioletă, ca perii negri într-o nară. Încearcă să se gândească la viața tihnită pe care o duc oamenii aceia, la felul în care se țin deoparte de toate năzbâtiile, de obsesia pentru vitamine a secolului douăzeci, dar în mintea lui adastă tot ca niște diavoli în primejdie să fie striviți, clămpănind pe șosea cu un singur far rozaliu în spate, detestându-l pe Rabbit și pe cei de felul lui, cu farurile lor puternice cu tot. Cine se crede? Nu poate să și-i scoată din minte. N-au apărut nici un moment în oglinda lui retrovizoare. A trecut doar pe lângă ei și nu s-a întâmplat nimic. Doar o privire laterală, fugară, fața femeii, un abur de obraz apărut în umbra pătrată a ferestrei. Un sicriu în picioare, căptușit cu păr, tropăind în ritmul unui cal muribund. Cei din secta Amish își exploatează și își muncesc animalele până la sleire, așa știe. Fanatici. Își regulează femeile din picioare, în plin câmp, îmbrăcați; doar le ridică fustele negre sub care nu

poartă nimic. Nici un fel de lenjerie. Fanatici. Se închină la bălegarul de îngrășământ.

Pământul bogat pare să-și trimită întunericul în sus, în aer. Noaptea, ținutul fermelor e sumbru. Rabbit se simte recunoscător când zărește razele palide ale luminilor din Lancaster. Se oprește la un restaurant al cărui ceas arată 8.04. Nu voise să mănânce înainte de a ieși din statul ăsta. Ia o hartă din standul de lângă ușă și, în timp ce dă gata trei hamburgheri la bar, își studiază poziția. A ajuns în Lancaster și e înconjurat de felurite denumiri nostime: Bird in Hand, Paradise, Intercourse, Mt. Airy, Mascot. Celor care trăiesc în aceste așezări, probabil că denumirile nu li se par caraghioase. Te obișnuiești cu ele, cum s-a obișnuit și el cu Mt. Judge. Un oraș trebuie să poarte un nume.

Bird in Hand. Paradise: ochii i se plimbă pe literele îngrijit tipărite pe hartă. În timpul acestei mese de seară, sintetice, frugale, fragmentate, parcă lustruită cu o peliculă de benzină, îl încearcă impulsul de a călători într-acolo, spre acele orașe. Femeiuști durdulii, pe stradă căței de jucărie, căsuțe de turtă dulce în poleiala de lămâie a soarelui.

Dar nu, ținta lui e soarele alb al sudului, înfipt în cer ca o pernă mare și moale. Dar, după hartă, a călătorit mai degrabă spre vest decât spre sud; dacă căcăciosul ăla împuțit ar fi avut o hartă, acum ar fi călătorit spre sud, pe șoseaua 10. Nu-i mai rămânea altceva decât să pătrundă în inima Lancasterului, să intre pe drumul 222, să facă tot drumul spre Maryland și apoi s-o ia pe autostrada 1. Își aduce aminte că a citit în *Saturday Evening Post* că autostrada 1 duce din Florida în Maine, trecând prin cele mai spectaculoase priveliști din lume. Comandă un pahar cu lapte și o plăcintă cu mere, constată că plăcinta e crocantă și bine crescută și cei care au preparat-o au avut bunul-simț să-i pună și scorțișoară. Plăcintele pe care le făcea mama lui aveau întotdeauna scorțișoară. Plătește schimbând o bancnotă de zece dolari și se îndreaptă, satisfăcut, spre parcare. Hamburgherii

au fost mai groși și mai suculenți decât cei din Brewer, și chiflele încălzite la abur. Deja lucrurile arată mai bine.

Îi ia o jumătate de oră să-și croiască drum prin Lancaster. Odată intrat pe 222, o ia spre sud prin Refton, Hessdale, New Providence și Quarryville, apoi prin Mechanics Grove și Unicorn, pe urmă străbate o fâșie lungă, atât de monotonă și nemișcată, încât nu și-a dat seama că a intrat în Maryland până n-a dat cu ochii de Oakwood. Ascultă întruna radioul, aude *No Other Arms, No Other Lips*, *Stagger Lee*, o reclamă pentru husele de plastic Raco Clear, *If I didn't care* cântat de Connie Francis, o reclamă pentru porțile de garaj cu telecomandă, pe urmă *I Ran All the Way Home Just to Say I'm sorry*, *That Old Feeling* cântat de Mel Torme, o reclamă pentru televizoare Westinghouse cu ecranul lat, „imagini incredibil de vii de la orice distanță te-ai uita", *The Italian Cowboy Sony*, *Yep* interpretat de Duane Eddy, o reclamă pentru stilourile Papermate, *Almost Grown*, o reclamă pentru o cremă hidratantă, *Let's Stroll*, știrile (președintele Eisenhower și prim-ministrul Harold Macmillan au inaugurat o serie de convorbiri la Gettysburg; luptele dintre tibetani și comuniștii chinezi la Lhasa, domiciliile lui Dalai Lama, conducătorul spiritual al acestei țări îndepărtate și înapoiate, sunt necunoscute; un fond de 250 000 de dolari a fost lăsat în mâinile unei fete din Park Avenue; primăvara e programată să sosească mâine), știrile sportive (Yanks împotriva echipei Braves din Miami, cineva a făcut scor egal cu cineva la turneul St. Petersburg Open, scorurile unui meci local de baschet); apoi buletinul meteorologic (vreme frumoasă caldă), după care ar urma *The Happy Organ*, *Turn Me Loose*, o reclamă pentru asigurările de viață Schuylkill, apoi *Rocksville*, P-A (care-i place lui Rabbit), *A Picture No Artist Could Paint*, o reclamă la noua formulă a emulsiei Barbasol, curățarea zilnică a pielii previne deteriorarea tenului și catifelează nu știu ce, pe urmă *Pink Shoe Laces* cântat de Dody Stevens, o scrisoare despre un băiețel numit Billy Tessman care fusese lovit de o mașină și care s-ar bucura mult să

primească scrisori și cărți poștale, pe urmă *Petit Fleur*, *Fungo* (grozav), o reclamă pentru stofele și costumele din stofă de lână Fall Out de Henry Mancini; *Everybody Like to Cha Cha Cha*, o reclamă pentru elegantele șervețele de masă Lord's Grace Table și superba față de masă Last Supper, după care a urmat *The Best of My Heart*, o reclamă pentru ceara care lustruiește rapid și crema cu lanolină, apoi cu *Venus*, după care din nou aceleași știri. Unde o fi Dalai Lama?

Curând după Oakwood, intră pe autostrada 1, neașteptat de neatrăgătoare din cauza tarabelor cu hot-dog, a firmelor Calso, a cârciumilor de pe șosea care imită, maimuțărește cabanele construite din bușteni. Cu cât înaintează pe drum, cu atât se simte mai angrenat într-un sistem tot mai confuz, acum îl așteaptă Baltimore în loc de Philadelphia. Se oprește la o stație de benzină și își pune benzină de doi dolari. De fapt, vrea o altă hartă. O despăturește stând lângă un automat de Coca Cola și o studiază la lumina care se cerne printr-o vitrină mânjită cu pete verzi de la cutiile de ceară lichidă stăvilite în geam.

Problema lui este că vrea s-o ia spre vest și să se elibereze de Baltimore-Washington care străjuiește, ca un câine cu două capete, drumul de coastă spre sud. Nu vrea să o apuce lent pe malul apei; el se vede ajungând drept în miez, drept în pântecul larg și moale al țării, surprinzând lanurile de bumbac scăldate în lumina zorilor cu plăcuța de înmatriculare nordică a mașinii lui.

Acum se găsește pe undeva pe-aici. Mai departe, un drum marcat 23 o să apară în stânga lui – ba nu, în dreapta lui. Autostrada asta o ia în sus și apoi se întoarce în Pennsylvania, dar din locul ăsta unde se găsește acum, Shawsville, are posibilitatea să o ia pe un drum îngust, albastru, nenumerotat. Pe urmă să coboare un pic și să intre din nou pe 137. Drumul ăsta se îndoaie într-o curbă bruscă și se intersectează cu 482 și, mai încolo, cu 31. Rabbit se simte parcă săltând, balansându-se și oscilând la curbă, trecând de linia roșie marcată 26 și pornind apoi în jos pe o alta, numerotată

cu 340. Tot roșie; se simte, realmente, alunecând și, deodată, își dă seama unde vrea să meargă. În stânga lui, trei drumuri roșii, paralele, curg dinspre nord-est spre sud-vest; Rabbit le simte glisând în jos, prin văile munților Apalași. Pornește-o pe unul dintre ele și o să te trezești, picând ca de pe un tobogan, în dulcele lan de bumbac scăldat în lumina zorilor. Da. Din clipa în care ar face așa ceva s-ar scutura de toate gândurile legate de bramureala vieții lui.

Îi dă doi dolari băiatului de la benzinărie, un adolescent negru foarte înalt, cu un trup mlădios, lasciv, care pare pierdut în salopeta lăbărțată, trezindu-i lui Rabbit un ciudat impuls de a-l strânge în brațe. În acest început de sud, aerul e mai cald. Căldura vibrează în arcuri cafenii și purpurii între luminile stației de benzină și lună. Ceasul din vitrină, de deasupra cutiilor de ceară lichidă, arată orele nouă și zece. Secundarul subțire, roșu trece calm de la o cifră la alta și-i creează lui Rabbit senzația de drum lin, neted. Se vâră în Fordul lui și, în interiorul fierbinte, îmbâcsit, începe să murmure: „Toa-tăă lumea dansează cha, cha, cha".

La început conduce vitejește. Peste asfaltul alb cu porțiuni bituminoase negre, prin orașe și printre câmpii, pe lângă false intersecții cu glasuri de sirenă, ținând tot timpul harta pe scaunul de lângă el, urmărind indicatoarele numerice și rezistând vajnic impulsului de a vira orbește spre sud. Știe instinctiv, în sinea lui, că se îndreaptă spre vest.

Ținutul devine din ce în ce mai sălbatic. Drumul ocolește lacuri mari și tunele șerpuind printre pini. Sus, deasupra parbrizului, firele stâlpilor de telegraf biciuiesc stelele. Muzica aparatului de radio îngheață treptat și fierbințile cântece rock and roll pentru puștime se răcesc în melodiile vechi, în vechile tipare domoale ale anilor '40. Rabbit vede cu ochii minții cupluri căsătorite care se întorc acasă, la *baby sitters*, după ce au luat cina în oraș și au fost la film. Pe urmă melodiile molcome se prefac în cristale de gheață când sunt înlocuite de concertele de noapte, iar acordurile de pian și vibrațiile viorilor înalță jerbe de sunete în friabilele octave

de sus, glasul clarinetului se strecoară printre ele ca o fisură pe oglinda de gheață a lacului. Saxofoanele execută iar și iar aceeași cifră 8. Rabbit conduce prin Westminster. Durează o veșnicie până ajunge la Frederick. O ia pe drumul 340 și traversează râul Potomac.

Simțind că îl cuprinde somnul, oprește înainte de miezul nopții la un bar de pe marginea drumului și comandă o cafea. Într-un fel, deși nu ar putea să spună cum anume, el e cu totul diferit de ceilalți mușterii ai cafenelei. Și ei simt acest lucru și îl măsoară cu ochi duri, ochi ca niște bumbi de metal înfipți în fețele albe ale tinerilor îmbrăcați în geci cu fermoar din separeuri, câte trei la o fată, și fetele cu păr portocaliu, în lațe lungi, ca niște ierburi de mare, sau prinse la spate cu clame aurii care amintesc de comorile piraților. La bar, perechi de vârstă mijlocie, încotoșmănate cu paltoane, își întorc fețele spre paiele din paharele cu băuturi frapate. În tăcerea care se lăsase la intrarea lui, amabilitatea excesivă a barmaniței, cu mutra ei plictisită, îi intensifică senzația de stranietate. Cere o cafea și studiază marginea ceștii pentru a domoli scurgerea lichidului drept în stomac. Până atunci crezuse, și așa citise, că întreaga Americă este aceeași de la un țărm la celălalt. Și se întreabă: „Oare eu mă simt străin de oamenii ăștia, sau de întreaga Americă?"

Afară, în aerul pișcător, tresare când aude pași în urma lui. Dar nu sunt decât doi îndrăgostiți care se țin de mână și, în graba de a ajunge la mașină, degetele lor încordate apar ca o stea de mare care saltă în beznă. Plăcuța lor de înmatriculare indică West Virginia. La fel ca ale tuturor celorlalte mașini în afară de a lui. De partea cealaltă a drumului, pământul împădurit coboară abrupt, astfel încât peste coroanele copacilor vede profilându-se un munte, ca o siluetă decupată din hârtie, profilată pe un fundal siniliu șters.

Urcă dezgustat în Fordul lui, al cărui aer stătut constituie singurul său liman. Conduce în noaptea care se îndesește tot mai mult. Drumul se despletește cu o încetineală enervantă, zidul de întuneric ridicându-se agasant în fața farurilor,

indiferent unde s-ar proiecta fasciculul lor de lumină. Smoala îi suge cauciucurile. Își dă seama că fierbințeala din obrajii lui înseamnă mânie; a fost cuprins de mânie din clipa în care a lăsat în urmă cina aceea frugală plină de sirene. E atât de mânios, încât simte în gură gustul scorțos al obrajilor, iar nările i se umezesc. Își freacă tălpile de podeaua mașinii, parcă pentru a strivi șarpele de drum, și aproape că pierde controlul volanului la o curbă, când roțile din dreapta rămân captive în muchia de pământ neasfaltat. Reușește să le extragă, dar acul vitezometrului continuă să se încline în dreapta, dincolo de limita legală.

Închide radioul, pentru că muzica nu-i mai pare un râu pe undele căruia alunecă, ci, dimpotrivă, îi vorbește cu glasurile orașelor și îi încercuiește fruntea cu mâini alunecoase. Totuși, în tăcerea care-l împresoară refuză să dea frâu liber gândurilor. Nu vrea să gândească, ar vrea să adoarmă și să se trezească învelit în așternuturile nisipului. Cât de imbecil, cât de exasperant, de scârbos, de imbecil e dacă nu a putut ajunge decât până aici, la miezul nopții, cu noaptea pe jumătate irosită.

Ținutul refuză să-și schimbe înfățișarea. Cu cât gonește mai departe, cu atât regiunea seamănă tot mai mult cu împrejurimile din Mt. Judge. Aceeași vegetație jegoasă pe talazuri, aceleași pancarte spălăcite cu reclamele acelorași produse care te fac să te întrebi dacă le cumpără vreodată cineva. Peste razele de lumină ale farurilor, rămurelele golașe ale copacilor țes o boltă. Iar țesătura lor pare acum mai deasă.

Instinctul animalic din el își strigă protestul pentru că își conduce mașina spre vest. Dar mintea lui rezistă, îndărătnică. Singura cale să ajungi undeva este să te hotărăști încotro mergi și să mergi acolo. Planul lui prevedea o deviere de douăzeci și opt de mile la stânga, după ce avea să treacă de Frederick, și aceste douăzeci și opt de mile au fost deja parcurse, deși instinctul lui se împotrivise și țipase; brusc în stânga se deschide un drum lat, deși nemarcat, și Rabbit se angajează pe el. Ciudat ar fi fost să fie marcat, ținând

seama de grosimea cu care e înregistrat pe hartă. Dar el știe că e doar o scurtătură. Își aduce aminte că atunci când Marty Tothero începuse să-l antreneze, se ferea de mișcări incorecte, pe sub mână, dar până la urmă s-a dovedit că așa cerea jocul. Lucrurile au această trăsătură specifică, anume: ceea ce e drept pare, la început, greșit. Probabil ca să ne pună încrederea la încercare.

Mile întregi, drumul e larg și confortabil, dar la un moment dat apare brusc o fâșie peticită, după care începe să urce vertiginos și se îngustează. Se strâmtează, marginile par să se prăvălească și zonele împădurite care-l străjuiesc par să te preseze, să te apese în jos. În strădania de a câștiga înălțime, drumul șerpuiește sălbatic și, la un moment dat, fără nici un avertisment, își leapădă pielea de asfalt și se înfundă în glod și mâzgă. Rabbit și-a dat seama de mai demult că luase o cale greșită, dar se teme să oprească mașina și să întoarcă. Ultima casă luminată fusese lăsată în urmă acum mile bune. Când se trudește să iasă din hățișul de bălării, rugii de mure îi zgârie vopseaua de pe aripile mașinii. În lumina farurilor nu vede decât trunchiuri de copaci și buturugi; umbrele mișcătoare țes un păienjeniș peste labirintul de mărăcini și se pierd într-un cuprins tenebros de care Rabbit se teme; nu cumva ca lumina farurilor lui să stârnească cine știe ce lighioană sau arătare. Își însoțește viteza cu rugăciuni, se roagă ca drumul să nu se înfunde și își aduce aminte că în Mt. Judge până și cele mai uitate, mai zdrențuite poteci duceau până la urmă într-o vale. Îl mănâncă urechile, iritate de presiunea aerului înălțimilor.

Urmarea rugăciunilor e amețitoare. Spre capătul îndepărtat copacii par să joace ca o flacără și o mașină vine din direcția opusă și zboară pe lângă el, orbindu-l cu lumina farurilor puternice. Rabbit se trage până la marginea șanțului, și mașina strălucitoare, lipsită de chip, precum moartea, trece razant pe lângă el cu o viteză de două ori mai mare decât a lui. Mai bine de un minut, Rabbit străbate norul de praf jignitor stârnit de mașina ticălosului impertinent. Totuși,

vestea bună îi mai domolește nervii, vestea că drumul e deschis și are două capete. Și, în scurt timp, pare că a intrat într-un parc. Lumina farurilor îi dezvăluie butoiașe verzi pe care scrie POFTIȚI, pâlcuri de copaci tunși pe ambele părți și, printre copaci, mesele de picnic, chioșcurile și closetele își expun unghiurile drepte. Se văd siluetele unor mașini și câteva automobile sunt parcate chiar la marginea drumului, dar nici urmă de pasageri. Așadar, acel „drum al groazei" ducea la o poiană a îndrăgostiților. Care se termină o sută de metri mai încolo.

Ajunge la o autostradă largă și netedă, străjuită de umbra întunecoasă a unei creste de munte. O mașină gonește spre nord. O alta zboară spre sud. Nu vede indicatoare. Rabbit frânează, aprinde lumina din tavan și studiază harta. Mâinile și toate încheieturile îi tremură. Creierul îi este încețoșat de oboseală și are senzația de nisip sub pleoape; trebuie să fie douăsprezece și jumătate sau poate mai mult. În fața lui, șoseaua e pustie. A uitat numerele drumurilor pe care le-a parcurs și numele orașelor pe care le-a străbătut. Își aduce aminte doar de Frederick, dar nu-l poate găsi pe hartă, până când își dă seama că cercetează o secțiune la vest de Washington, pe unde nu trecuse. Îl amețește o rețea de linii roșii și albastre și nume lungi, interminabile, și orășele, și pătrate, și cercuri și stele. Își mută privirea spre partea de nord, dar singura linie pe care o recunoaște este cea principală, dreaptă, de la granița Pennsylvania-Maryland. Linia Mason-Dixon. Îi vine în minte sala de clasă în care a învățat despre ea, șirurile de pupitre scorojite, vopseaua jupuită, negrul lăptos al tablei, neghiobii ăia mici, unul după altul în bănci, în ordine alfabetică. Ochii par să i se înfunde în orbite. Un ceas îi ticăie în cap, monstruos de încet, un tic-tac rar, îndepărtat, ca lipăitul valurilor pe țărmul unde ar fi vrut să ajungă. Își încordează atenția, rupând pelicula care-i împăienjenește ochii, și își întoarce privirea la hartă. Pe loc îi sare în ochi „Frederick", dar când încearcă să-l facă să nu se mai miște, îl pierde din vedere; de furie, șaua nasului începe să-l înțepe.

Denumirile se șterg și harta îi apare ca o imagine uniformă, o rețea, o împletitură de linii roșii și albastre și de stele, o plasă în care s-a încâlcit și a rămas captiv. Se agață cu unghiile și o sfâșie; cu un geamăt de exasperare, desprinde o bucată triunghiulară, rupe în două bucata mare de hartă rămasă, apoi, mai calm, așază cele trei bucăți, una peste cealaltă, le rupe din nou în jumătate, sfâșie iar cele șase bucăți și așa mai departe până ajunge la un teanc pe care-l poate strânge în mână ca pe un ghemotoc; deschide geamul și aruncă boțul de hârtie care explodează, iar hârtiuțele mototolite, ca niște aripi dezmembrate, zboară înapoi pe capota mașinii. Ridică furios geamul. Îl blestemă în gând pe țărănoiul ăla cu ochelari și două rânduri de cămăși. Ciudat cum omul acela continuă să-i stea în gât. Nu poate să și-l scoată din minte, suficiența lui, într-un fel soliditatea lui. S-a poticnit de el și continuă să se poticnească de el, nu și-l poate dezlipi de pe picioare, ca pe niște șireturi prea lungi care s-au înnodat între ele sau ca o nuia țeapănă care i s-a înfipt între glezne.

Omul și-a bătut joc de el, fie prin cuvintele care i-au ieșit din gură, fie prin mișcările sacadate ale mâinilor lui bătătorite, fie prin urechile lui păroase, ceva din făptura lui și-a bătut joc de speranțele tainice, mute, care în momentele acelea însemnau pământul ferm de sub picioarele lui Harry. „Hotărăște-te încotro vrei să mergi înainte de a te duce acolo!“ nu ăsta e adevăratul sens, totuși există șansa ca, deși nu spune mare lucru, totuși să spună ceva. În orice caz, dacă ar fi avut încredere în instinctul lui, acum ar fi fost în Carolina de Sud. Regretă că nu are o țigară să-l ajute să decidă care e instinctul lui. Ia hotărârea să doarmă câteva ore în mașină.

Dar o altă mașină ambalează motorul în parculețul din spatele lui, își rotește farurile și lumina îl împunge pe Rabbit drept în ceafă. Apoi se oprește în mijlocul drumului pentru ca șoferul să se uite la hartă. Acum trebuie și el să se miște. Îl stăpânește frica irațională că s-ar putea să fie depășit; farurile mașinii din spate se reflectă în oglinda lui retrovizoare și o prefac într-o cupă de foc. Apasă pe ambreiaj, bagă în

viteză și degajează frâna de mână. Când intră pe șosea, virează instinctiv la dreapta, spre nord.

Drumul spre casă e mai ușor. Deși nu mai are hartă și motorina e pe sfârșite, lângă Hagerstown îi răsare în față stația de benzină non-stop Mobilgas de parcă un magician și-ar fi fluturat bagheta și, deodată, niște indicatoare verzi arată direcția spre bariera din Pennsylvania. La radio se transmite acum o muzică învăluitoare, lirică și neîntreruptă de reclame și, venind întâi din Harrison și apoi din Philadelphia, se înfiripă un nimb de lumină, o luminiscență, în care simte că se dizolvă. A străpuns bariera oboselii și acum a intrat într-un univers calm, plat, în care nimic nu mai are mare importanță. De obicei, ultimul sfert al unui meci de baschet îi aducea o asemenea stare; nu mai alergai, așa cum credea publicul, de dragul scorului, ci pentru plăcerea ta, într-o stare de indolență. Nu mai erai decât tu și, uneori, mingea, și apoi gaura coșului, gaura înaltă, perfectă, cu frumoasa ei fustă din plasă. Erai tu, numai tu și inelul acela franjurat, și uneori se lăsa în jos până la buzele tale și alteori rămânea departe, dur, și distant, și micșorat. Era o prostie din partea publicului să aplaude sau să huiduie ceea ce tu ai simțit deja în degete sau chiar în brațe când te-ai opintit să arunci mingea, ceea ce ai simțit până și în ochi: când era înfierbântat de joc putea deslușì chiar și firele separate, împletite în corzile plasei. Totuși, la începutul serii, când veneai pe teren pentru încălzire și îi vedeai pe toți coate-goale din oraș înghesuindu-se și îmbrâncindu-se în gradene și pe majorete făcând bancuri cu cei mai șmecheri profesori, publicul ți se părea a fi ceea ce trebuie să fie, îl simțeai înlăuntrul tău, în ficat, în plămâni, în stomac. Era un puști grăsun care venea la toate meciurile și care făcea realmente ca stomacul lui Rabbit să tremure. Îi striga: „Hei, aruncătorule, trage! Trage, trage!" Rabbit și-l amintește acum cu duioșie; pentru băiatul acela el fusese un soi de erou.

În primele ceasuri ale dimineții, în orele acelea mici care sunt atât de negre, muzica nu încetează să curgă și indicatoarele

să semnalizeze direcțiile. Creierul lui e ca un invalid plăpând, dar atent, ai cărui mesageri, străbătând lungi coridoare pustii, îi aduc toată această muzică și știri geografice. În același timp, încearcă o mare senzitivitate de suprafață, epidermică, de parcă pielea lui gândește. Volanul e subțire ca o biciușcă în mâinile lui. Când îl răsucește ușor, simte discul de ambreiaj pivotând. Ochii de pisică fosforescenți de pe marginea șoselei îl ademenesc să se gândească la tinerele din clanul Du Pont: ciorchine de femei unduind prin uriașele petreceri fără viață, goale pe sub rochiile mulate, cu paiete. Oare fetele bogate sunt frigide? N-o să afle niciodată.

Se întreabă de ce or fi atâtea indicatoare în direcția în care merge el și atât de puține în direcția opusă. Desigur, nu are habar spre ce se îndreaptă în direcția spre care se îndreaptă. Cotește spre bariera orașului Brewer și drumul îl duce prin orașul unde s-a oprit prima oară să cumpere benzină. Când o ia pe drumul 16 vede dosite prin colțurile străzii principale pompele vidanjorului și vitrina aceea întunecată plină de lopeți și undițe de pescuit. Vitrina arată mulțumită de sine. În aer se înfiripă o ușoară undă viorie. Valul neîntrerupt de muzică al radioului începe să fie știrbit de anunțuri meteo sau privitoare la prețurile produselor pentru femei.

Intră în Brewer pe la sud, percepându-l, prin umbra fumurie de dinaintea zorilor, ca pe o îngrămădire crescândă de case printre copacii de pe marginea străzii și apoi ca pe o vastă zonă industrială, lipsită de copaci, populată de fabrici de încălțăminte, fabrici de îmbuteliat băuturi, de locuri de parcare ale diverselor companii, de țesătorii convertite în uzine electronice, de rezervoare de gaz de dimensiuni elefantine care se înalță pe solul mlăștinos, dar care nu se pot întrece în înălțime cu creasta albăstrie a muntelui la poalele căruia orașul Brewer se așterne ca un covor cald, țesut într-o singură nuanță, de culoarea cărămizii. Deasupra muntelui, stelele pălesc.

Traversează podul Running Horse și o ia printre străzi care-i sunt familiare, pe Warren Avenue, din sectorul nordic

al orașului, și iese pe drumul 422 lângă Parcul Municipal. Conduce în jurul muntelui, în compania câtorva camioane zornăitoare. Răsăritul, o fâșie portocalie țintuită pe culmea unui deal din depărtare, strălucește printre roțile camioanelor. Când virează dinspre Central în Jackson Street, aproape că intră cu mașina într-un camion cu lapte care trândăvește la o distanță apreciabilă de bordură. Merge înainte pe Jackson, trece de casa părinților lui și întoarce în Kegerise Alley. Brusc o aură rece, trandafirie, scaldă casele. Rabbit trece pe lângă ferma de păsări dezafectată și parchează mașina în față la Asociația de Atletism Sunrise, la câțiva pași de intrarea acoperită, într-un loc de unde putea fi observată de oricine ieșea din clădire. Înalță privirea, plin de speranță, spre etajul trei, dar nu se vede nici o lumină. Tothero, dacă e acasă, doarme încă.

Rabbit se pregătește să tragă un pui de somn. Își scoate haina și și-o așterne pe piept ca o pătură. Dar afară se luminează tot mai mult, scaunul e foarte incomod și volanul mașinii îi strivește umerii. Nu se mută pe bancheta din spate pentru că în asemenea poziție ai fi vulnerabil, or, el vrea să poată porni mașina în secunda în care s-ar dovedi necesar. Pe de altă parte, nu ar vrea să doarmă adânc și să-l scape pe Tothero când acesta va ieși din clădire.

Așadar, se culcă cum poate, îndoindu-și picioarele lungi, dar nu găsește un loc de care să-și rezeme tălpile; prin parbriz, deasupra volanului, are o vedere cețoasă a cerului care-și împrospătează albastrul. Azi e sâmbătă și cerul e luminos, neted, ca în zilele de sâmbătă de care Rabbit își amintește din copilărie, când firmamentul era tabla de scoruri, virgină, a unui meci lung, pe cale să înceapă. Mingea la perete, mingea cu paleta, hockey pe asfalt, darts....

O mașină trece pe alee și Rabbit închide ochii; întunericul dindărătul pleoapelor vibrează de neîncetatele zgomote ale automobilelor din noaptea trecută. Revede pădurile, drumul strâmt, părculețul întunecat plin de mașini în care se găseau câte o pereche de pasageri tăcuți. Se gândește din

nou la visul lui, să zacă, la ivirea zorilor, în nisipul de lângă Golful Mexic, și, într-un fel, i se pare că tapițeria zgruntoasă din mașina lui ar fi nisipurile visate, iar forfota orașului care se trezește ar fi foșnetul mării.

Nu trebuie să-l piardă pe Tothero. Deschide ochii și încearcă să se elibereze din giulgiul lui țeapăn. Se întreabă cât timp a trecut. Cerul arată neschimbat.

Începe să fie îngrijorat din pricina geamurilor mașinii. Se proptește în cot și le cercetează pe toate. Geamul de deasupra capului său e crăpat; îl închide la loc și blochează portierele. Sentimentul de siguranță îl relaxează, dar fără mare speranță. Își întoarce capul spre deschizătura dintre locul lui și bancheta din spate. Mișcarea îi sucește genunchii, care se lovesc de tavan; această mică supărare îl trezește de-a binelea. Se întreabă unde o fi dormit fiul lui, ce-o fi făcut Janice, pe unde l-or fi vânat părinții lui și părinții ei. Dacă or fi înștiințat poliția. Gândul la poliție îl face să vadă albastru. Noaptea sleită pe care a lăsat-o în urmă îi apare din locul ăsta ca o rețea încâlcită de apeluri telefonice, drumuri precipitate, șiroaie de lacrimi și nesfârșite înșiruiri de cuvinte, filamente albe de griji și frânturi risipite în noaptea neagră, noaptea mistuită, dar încă prezentă, o plasă invizibilă aruncată peste străzile povârnite, o plasă în centrul căreia zace el, în siguranță, în cuibul lui gol, ermetic închis.

Așternuturi de pânză, și momeli în semiobscuritatea încăperii, și felul în care ea a juisat în patul celeilalte fete, unde era mai bine decât în patul lor. Da, au fost și lucruri bune: Janice atât de sfioasă să-și arate goliciunea, chiar și în primele săptămâni după căsătorie; și totuși, într-o seară, când a intrat în baie fără să se aștepte la ceva, a găsit oglinda aburită și pe Janice, ieșită de sub duș, stând în picioare, ușor amețită și mulțumită, plimbându-și lasciv pe trup un prosop mic, albastru, și arătându-și, fără rușine, fundul îmbujorat de apa fierbinte, simbolizând cele două jumătăți din care e alcătuită femeia, Janice îndoindu-se, și răsucindu-se, și râzând de expresia lui, oricare o fi fost aceasta, și încolăcindu-l cu

brațele ca să-l sărute, o ușoară roșeață de abur pe carnea ei, și ceafa ei catifelată, alunecoasă. Rabbit se așază mai bine și își întoarce gândurile în orbita lor întunecată; ceafa ei alunecoasă, spatele mlădios, cu adâncitura dintre omoplați, amândoi căzuți în genunchi, împreună, spasme și contorsionări, ca nicicând altădată. Gamba lui se izbește de mânerul portierei și durerea se amestecă ciudat cu scrâșnetul metalului pe metal care răzbește din atelierul de reparat mașini. S-au pornit activitățile. Ora opt? Recunoaște scurgerea timpului în uscăciunea buzelor lui. Se răsucește și se așază pe scaun, iar haina cu care se învelise îi cade pe podeaua mașinii și, într-adevăr, pe parbrizul pătat iată silueta lui Tothero coborând pe alee. A trecut de vechea fermă, și Rabbit sare din mașină, își îmbracă haina din mers, și fuge după el.

— Domnu' Tothero! Hei, domnu' Tothero!

Vocea lui sună crăpată și răgușită după atâtea ceasuri de nefolosință.

Omul se întoarce, dar arată mult mai străin decât se așteptase Rabbit. Arată ca un pitic mare și obosit, pare să se fi împuținat la trup, un cap mare pe cale să chelească, o jachetă groasă, sport, cadrilată, și niște picioare – bețe în pantaloni albaștri, prea lungi, așa încât dunga li se încâlcește și manșeta îi mătură pantofii. Când se oprește din fugă și face câțiva pași, Rabbit se teme că a făcut o confuzie. Dar Tothero spune exact ce trebuie.

— Harry, minunatul Harry Angstrom!

Îi întinde o mână ca să i-o strângă și cu cealaltă îi încleștează brațul ca într-o menghină. Rabbit își aduce aminte că lui Tothero îi plăcea întotdeauna să-și pună mâinile pe tine. Omul stă locului și se uită la el, cu un zâmbet strâmb, nasul încovoiat, un ochi larg deschis și unul acoperit de o pleoapă umflată, grea. Cu anii, fața lui a devenit și mai schimonosită. Nu chelește egal: pe țeastă i se mai zbârlesc unele șuvițe cărunte și altele de un castaniu decolorat.

— Am nevoie de sfatul dumitale, îi spune Rabbit, apoi se corectează: De fapt, am neapărată nevoie de un loc unde să dorm.

Tothero rămâne tăcut înainte de a răspunde. Tăria lui constă în aceste tăceri; folosește un truc de profesor: așteaptă o vreme, răgaz în care vorbele sale capătă greutate. În cele din urmă, întreabă:

— Dar ce s-a întâmplat cu casa ta?

— Mă rog, într-un fel a dispărut.

— Ce vrei să spui?

— Nu era nimic bun. Am fugit. Realmente am fugit.

O nouă pauză. Rabbit își mijește ochii, orbit de lumina refractată de asfalt. Îl doare urechea stângă. Parcă și dinții din partea stângă se pregătesc de o nevralgie.

— Atitudinea ta pare lipsită de maturitate, spune, în cele din urmă, Tothero.

— Viața mea era o mare încurcătură.

— Ce fel de încurcătură?

— Nu știu. Soția mea e alcoolică.

— Și ai încercat să o ajuți?

— Desigur. Cum adică?

— Beai și tu cu ea?

— Nu, domnule, niciodată. E nu suport alcoolul. Pur și simplu nu-i sufăr gustul.

Răspunde spontan, mândru că-i poate raporta fostului său antrenor că nu și-a deteriorat fizicul.

— Poate c-ar fi trebuit să bei și tu, își dă Tothero cu părerea după ceva vreme. Dacă i-ai fi împărtășit plăcerea, poate că ai fi determinat-o să se controleze.

Rabbit, orbit de soare, amorțit de oboseală, nu-i poate urmări raționamentul.

— Ești căsătorit cu Janice Springer, nu?

— Da. Și cât e de toantă! Realmente toantă.

— Harry, spui un lucru foarte urât. Așa ceva nu se spune despre nimeni.

Rabbit aprobă din cap, pentru că Tothero e convins de ceea ce spune.

Începe să se simtă istovit de greutatea pauzelor lui Tothero. Sunt pauze mai lungi decât cele pe care le făcea pe vremuri, de parcă Tothero însuşi îşi dădea seama de ponderea lor. Îl cuprinde din nou frica, are impresia că fostul lui antrenor s-a smintit şi o ia de la început:

— Mi-am spus că poate aş găsi la Sunshine un loc unde să dorm vreo două ore. Altminteri, aş putea să mă întorc acasă. Mi-am făcut cheful.

Spre uşurarea lui, Tothero se arată brusc atent, intră în acţiune, îl prinde de cot şi-l conduce îndărăt, pe alee, spunându-i:

— Da, desigur, Harry, arăţi îngrozitor. Îngrozitor.

Mâna lui strânge cotul lui Rabbit cu o inflexibilitate metalică şi, în timp ce-l împinge, oasele lui Rabbit, înţepenite până acum, se zdruncină. Violenţa unei încleştări atât de brutale atenuează uşurarea pe care i-o aduce siguranţa. Până şi vocea lui Tothero, devenită precisă, urgentă şi veselă, îl împunge ascuţit pe Rabbit în starea lui împâclită.

— Mi-ai cerut două lucruri, îi spune Tothero, două lucruri; un loc de dormit şi un sfat. Acum Harry, o să-ţi ofer un loc de dormit, cu condiţia, Harry, cu condiţia, ca atunci când te trezeşti, să avem o discuţie serioasă cu privire la criza căsniciei tale. Sunt foarte îngrijorat, îţi spun sincer, dar nu atât pentru tine, te cunosc îndeajuns ca să ştiu că tu, Harry, cazi întotdeauna în picioare; nu sunt îngrijorat pentru tine, ci pentru Janice. Ea nu are forţa ta de coordonare. Îmi promiţi?

— Desigur. Ce să vă promit?

— Să-mi promiţi că noi doi vom găsi o cale de a o ajuta.

— Da, dar nu cred că pot. Vreau să spun că nu mă interesează atât de mult soarta ei. Cândva m-a interesat, dar nu mă mai interesează.

Ajung la treptele de ciment şi la cutia de lemn de la intrare. Tothero descuie uşa cu cheia lui. Localul e pustiu, tejgheaua umbrită a barului şi mesele mici, rotunde, par şubrede, fragile,

când nu sunt înconjurate de oameni. Reclamele luminoase din spatele barului – tuburi de neon sclipitoare – sunt scoase din priză, moarte. Tothero vorbește cu o voce mult prea puternică:

– Nu pot să cred. Nu pot să cred că cel mai bun dintre băieții mei s-a transformat într-un monstru.

Monstru: cuvântul pare să reverbereze în urma lor, în timp ce urcă scările până la al doilea etaj. Rabbit se justifică:

– După ce o să dorm, o să gândesc și eu mai clar.

– Foarte bine. Ești un băiat bun. Asta-i tot ce dorim.

Oare ce-o fi vrut să spună cu pluralul „dorim" ?

Toate mesele sunt goale. Lumina soarelui aruncă pătrate blonde peste culorile terne ale unui calorifer înnegrit de praf. Pașii mușteriilor au săpat cărare în scândurile înguste ale dușumelei.

Tothero îl conduce spre o ușă pe care Rabbit nu a intrat niciodată, apoi urcă pe o scară de pod, de fapt un fel de scară mobilă, bătută în cuie. Între trepte se văd bucăți de sârmă izolatoare și piese de lemnărie găurite și deteriorate. În sfârșit, ies la lumină.

– Aici e reședința mea, spune Tothero, jucându-se nervos cu clapele buzunarelor.

Cămăruța dă spre răsărit. O crăpătură dintr-o jaluzea aruncă o lamă lungă de lumină solară pe peretele lateral, deasupra unui pat de campanie cu așternutul nestrâns. Cealaltă jaluzea e ridicată. Între cele două ferestre se găsește un birou ingenios construit din șase lăzi de bere, prinse între ele cu sârmă, trei așezate pe înălțime și trei pe lățime. În cele șase lăzi sunt aruncate cămăși, în celofanul în care au venit de la spălătorie, maiouri și chiloți împăturiți cu grijă, ciorapi vârâți unul în celălalt, batiste, pantofi lustruiți, o perie cu mâner de piele și un pieptene cu dinții înfipt în perie. De două cârlige atârnă, pe umerașe, niște jachete sport din stofe cu modele țipătoare, vesele. Dar spiritul gospodăresc al lui Tothero se oprește la haine. Podeaua e plină de scame și ghemotoace păroase. Pretutindeni zac împrăștiate ziare și toate genurile

de reviste de la *National Geographic* la reviste cu enigme și povestiri polițiste pentru adolescenți, și comicsuri. Spațiul în care locuiește Tothero se îmbină perfect cu restul podului, populat de un talmeș-balmeș de obiecte: tabelele cu scorurile competițiilor de pinacle, mese de biliard, butoiașe de lemn sau de metal, scaune rupte cu fund de răchită împletită, colaci de sârmă subțire pentru cotețele de pui și un șir de uniforme de softball atârnând pe o țeavă aflată între două grinzi înclinate, blocând astfel lumina care se filtrează prin fereastra aflată în spate.

— Există vreo toaletă pentru bărbați? întreabă Rabbit.

— Jos, Harry.

Entuziasmul lui Tothero s-a răsuflat; omul pare încurcat. În timp ce folosește toaleta, Rabbit îl aude pe bătrân bocănind și trebăluind în cameră, dar când se întoarce nu constată nici o schimbare. Patul e tot nestrâns.

Tothero așteaptă și Rabbit așteaptă și, până la urmă, își dă seama că Tothero vrea să-l vadă dezbrăcându-se, așa că se dezbracă; rămas în maiou și chiloți, se vâră în așternutul șifonat și călduț. Deși îl dezgustă ideea să intre în culcușul bătrânului, senzația e totuși plăcută pentru că, în sfârșit, își întinde mădularele, și pentru că simte răcoarea solidă a peretelui de alături, și pentru că aude mașinile mișcându-se în depărtare, poate căutându-l pe el. Își întoarce gâtul ca să-i spună ceva lui Tothero și e surprins să-și constate solitudinea. Ușa podului s-a închis, se aud pași coborând treptat scările unui etaj, a două etaje, apoi o cheie care se răsucește în ușa de jos, o pasăre care țipă lângă fereastră și zăngănitul din atelierul de reparații, zgomote care ajung sus înăbușite.

Faptul că bătrânul nu se mișcase de acolo era supărător, dar Rabbit e sigur că asta nu-i o problemă. Tothero era cunoscut ca un libidinos, dar nu ca un homosexual. De ce rămăsese să se uite? Brusc, Rabbit cunoaște răspunsul. Pentru Tothero însemnase o întoarcere în timp. Din pricina tuturor orelor pe care le petrecuse în vestiarul băieților, urmărindu-i în timp ce se schimbau. Găsirea răspunsului la întrebare îi

relaxează mușchii lui Rabbit. Își aduce aminte de perechea cu degetele înnodate care alerga prin parcare după cina luată în West Virginia și îi pare foarte rău că n-o agățase el pe fată, fata cu părul lung ca ierburile de mare. Păr roșu? Acolo? El își închipuise că fetele din Virginia sunt niște hlizite grosolane, greoaie la trup, asemenea curvelor tinere din Texas. Dulceața vorbirii lor tărăgănate i se păruse excitant de nostimă, dar pe atunci avea nouăsprezece ani. Coborâse strada împreună cu Hanley, cu Jarzylo și cu Shamberger și uniforma kaki îl irita, iar orizontul, care parcă nu-i ajungea mai sus de genunchi, era pretutindeni fracturat de câmpii întinse, și prin case se vedeau familii așezate pe canapea, în poziția de cloșcă pe ouă, toate încremenite cu fața la televizor. Jarzylo era un țicnit, cloncănea. Când a văzut casa respectivă, lui Rabbit nu i-a venit a crede că nimerise la adresa dorită. Era o casă cu flori la fereastră, flori vii, inocente, și îi venise să se întoarcă și s-o ia la fugă. Femeia care s-a ivit în ușă ar fi putut să apară la televizor, oferind rețete de prăjituri. Dar le-a spus:

— Intrați, băieți, nu fiți timizi, veniți înăuntru și distrați-vă.

Le vorbea pe un ton mămos, și iată-le acolo, nu chiar atâtea câte își închipuise el, așezate în salon, pe mobila de modă veche, cu ornamentații butucănoase. Faptul că fetele aveau înfățișări comune, banal drăguțe i-a mai potolit timiditatea; arătau ca niște muncitoare de la fabrică, femei obișnuite, nici nu-ți venea să le spui „fete", cu un luciu pe față de parcă săteau sub lumini fluorescente. I-au bombardat pe soldați cu remarci generoase ca niște mingi de praf, și băieții s-au făcut că râd și s-au îngrămădit unul în altul, surprinși și țepeni. Cea pe care a luat-o Rabbit, care, de fapt, l-a luat pe el, a urcat în cameră, l-a atins, nu-și încheiase bluza decât la un singur nasture, ultimul de jos, și l-a întrebat cu vocea ei hârâit siropoasă dacă vrea cu lumina aprinsă sau stinsă, și când el a răspuns cu un glas sugrumat „stinsă", a râs, și zâmbea din când în când sub el, străduindu-se să-i ajusteze poziția, ba chiar vorbindu-i cu bunăvoință:

— Ai intrat bine, puișor. Te descurci bine. Daaa! Ai luat lecții.

Și când s-a terminat, Rabbit s-a simțit ofensat să afle, după cutele amare din jurul gurii ei și după asprimea cu care a refuzat să zacă în tihnă alături de el, s-a ridicat și s-a așezat pe marginea de metal a patului, privind pe ferestrele întunecate la cerul verde al nopții texane, a aflat, spuneam, că simulase partea ei din joc. Spatele ei tăcut pe care, în lumina gălbuie, apărea breteaua unui sutien de costum de baie îl irită; îi prinde în mână rotunjimea umărului și o întoarce brutal. Șuvițele de pe frunte îi atârnă atât de neglijent și de neajutorat, încât Rabbit se vede silit să-și ferească privirea. Ea îi șoptește la ureche:

— Puișor, n-ai plătit pentru două partide.

Dulcea de ea, nu-i decât bani.

Zăngănitul din garaj răzbește până la el înăbușit. Zgomotul îl liniștește, îi spune că e ascuns, în deplină siguranță, și că, în timp ce el se ascunde, alți oameni sunt ocupați să bată lumea în cuie și, în întuneric, inima lui trimite un impuls afectuos zgomotelor răzlețe.

Visele lui Rabbit sunt superficiale, furișe. Picioarele îi zvâcnesc. Buzele i se mișcă pe pernă. Pielea pleoapelor tremură când își rotește pupilele ca să aibă viziunea peretelui dinlăuntru pe care se proiectează visul. În rest, Rabbit e ca și mort, dincolo de orice putere a răului. Lama de lumină de pe perete se lasă încet în jos, îi taie pieptul, apoi se preface într-un bănuț pe podea, după care se mistuie. Se trezește brusc în penumbră, ochii lui albaștri, fantomatici, caută în jur sursa glasurilor bărbătești pe care le aude. Glasurile vin de jos, și o serie de bocănituri sugerează că se trage mobilă pe podea, tropăieli în cerc, zgomote care-l hăituiesc. Dar la un moment dat se aude o voce de bas familiară: e Tothero, și zgomotele de jos se cristalizează în jurul acestui nucleu dur, devenind glasurile jucătorilor de cărți, ale băutorilor, ale mitocanilor, ale chefliilor. Rabbit se răsucește în culcuș

și se întoarce cu fața spre partenerul lui răcoros, peretele, și, traversând un con roșu de trezie, adoarme din nou.

— Harry! Harry!

Vocea îl zgâlțâie de umăr, îi zbârlește părul. Se întoarce de la perete și privește cu ochii mijiți lumina palidă a soarelui. Tothero stă în umbră, o halcă de întuneric dens, pătruns de oarecare îngrijorare. Fața lui murdar-lăptoasă se proiectează înainte, schimonosită de un zâmbet strâmb. Miroase a whisky.

— Harry! Ți-am făcut rost de o fată.

— Grozav! Adu-o aici.

Bătrânul râde, stingherit. Ce să însemne?

— Te referi la Janice?

— E trecut de șase. Scoală-te, scoală-te, Harry. Ai dormit ca un prunc. Ieșim în oraș.

— De ce? Rabbit ar fi vrut să întrebe: Unde?

— Să mâncăm Harry, să M-Â-N-C-Ă-M. Scoală-te, băiete. Nu ți-e foame? Foame. Foame!

E clar că-i smintit.

— Vai, Harry, tu nu poți înțelege foamea unui om bătrân, mănânci și mănânci, și niciodată nu-i mâncarea care-ți trebuie. Tu nu poți înțelege lucrul ăsta.

Tothero se duce la fereastră și se uită în jos, pe alee; profilul lui bolnăvicios se decupează greoi în lumina fadă.

Rabbit își dă la o parte învelitoarea, își trece picioarele goale peste marginea patului și stă în capul oaselor. Priveliștea pulpelor lui paralele, pure îi clarifică mintea pâcloasă. Părul de pe picioare, altădată o blană subțire, blondă, se întunecă la culoare și se îndesește ca niște perciuni. Mirosul corpului muiat de somn îi pătrunde în nări.

— Și cu ce se ocupă fata asta? întreabă.

— Cu ce se ocupă, da, cu ce s-o fi ocupând? Cu pizda! exclamă Tothero dintr-o suflare și, în lumina cenușie a ferestrei, falca îi cade în jos.

Pare mirat că se aude rostind lucruri atât de urâte. Totuși, îl pândește în același timp pe Rabbit de parcă l-ar fi supus la un test. În urma căruia se corectează:

— Nu, adevărul e că am o cunoștință, o cunoștință aici, în Brewer, o prietenă, ca să spun așa, pe care o invit din când în când la o cină. Nu mai mult de atât, sau poate doar puțin mai mult de atât. Harry, tu ești atât de inocent.

Rabbit începe să se teamă de Tothero, toate frazele lui n-au nici o noimă. Se ridică în picioare, în lenjeria de corp.

— Cred c-ar fi mai bine să plec.

Scamele de pe podea i se lipesc de tălpile goale.

— O, Harry, Harry!

Tothero strigă cu o voce în care amestecă durerea cu afecțiunea, apoi se apropie de el și îl strânge la piept cu un singur braț.

— Noi doi suntem la fel, din aceeași plămadă.

Fața lui mare, strâmbă, se uită la Rabbit cu încredere, dar acesta din urmă nu înțelege. Totuși, faptul că omul i-a fost antrenor îi impune să-l asculte.

— Tu și cu mine știm care-i socoteala, noi știm...

Și exact în acest punct, adică în miezul prelegerii sale, Tothero se blochează și se zăpăcește. Repetă „Noi știm" și își retrage brațul cu care îl strângea.

— Eu credeam că, după ce mă scol, o să discutăm despre Janice.

Își culege pantalonii de pe podea și îi îmbracă. Îl deranjează faptul că arată șifonați și își aduce aminte că a făcut un pas uriaș, gând care îi dă crampe nervoase în stomac și în gât.

— O să vorbim, o să vorbim și despre asta, îl asigură Tothero, după ce o să ne achităm de obligațiile sociale. Apoi, după o pauză: Vrei să te întorci acasă acum? Spune-mi dacă vrei s-o faci.

Rabbit revede în gând forma tâmpă a gurii lui Janice și felul în care ușa debaralei se lovește de televizor.

— Nu, pentru Dumnezeu!

Tothero e încântat; bucuria îl face să vorbească mult.

— Bine, foarte bine, atunci îmbracă-te. Nu putem ieși îmbrăcați necorespunzător. Ai nevoie de o cămașă curată?

— Cămășile dumitale nu-s pe măsura mea.

— Nu, Harry, crezi că nu? Ce măsură ai?

— Patruzeci.

— Măsura mea! Întocmai. Tu ai brațe prea scurte pentru înălțimea ta. Ah, e minunat, Harry. Nu pot să-ți spun ce mult mă încălzește faptul că ai apelat la mine când ai avut nevoie de ajutor. În toți acești ani – spune el, scoțând o cămașă din biroul confecționat din lăzi de bere și desfăcându-i celofanul –, în toți acești ani atâția băieți mi-au trecut prin mână și apoi s-au evaporat, Harry. Și niciodată nu se mai întorc, Harry, niciodată nu se întorc la mine.

Rabbit e neplăcut surprins să vadă în oglindă că i se potrivește perfect cămașa lui Tothero. Probabil însă că el are picioarele mai lungi. Pălăvrăgind pe un ton de mămică mândră de băiatul ei, Tothero îl urmărește cum se îmbracă. Acum, că i-a trecut stinghereala de a-i explica ce urmează să facă împreună, vorbăria lui Tothero e mai colorată.

— Îmi face bine la inimă să te văd. Tinerețea în fața oglinzii. Harry, spune-mi sincer, de când nu te-ai mai distrat ca lumea? De mult timp?

— M-am distrat de minute noaptea trecută, am condus până în West Virginia și înapoi.

— O să-ți placă doamna mea, știu că o să-ți placă, e o petunie de oraș. Eu n-o cunosc pe fata pe care o s-o aducă. Mi-a spus că e grasă. Dar doamnei mele toată lumea îi pare grasă. Și s-o vezi cum mănâncă, Harry; pofta de mâncare a celor tineri! Ai un nod de cravată fascinant, voi tinerii, știți atâtea șmecherii pe care eu nu le-am învățat niciodată.

— E un nod Windsor.

Acum, că e îmbrăcat, Rabbit simte că-i revine calmul. Trezirea din somn l-a reîntors, într-un fel, la lumea pe care o părăsise. Aproape că-i lipsește prezența apăsătoare a lui Janice, și gălăgia copilului, și pereții lui. Se întrebase la un

moment dat ce face. Dar acum, toate aceste reflexe, superficial zgândărite, s-au stins și unele instincte mai adânci erup la suprafață, încredințându-l că a procedat bine. Resimte libertatea ca pe o boare de oxigen care-l înconjoară pretutindeni; Tothero e un curent de aer, și clădirea în care se găsește, și străzile orașului nu sunt decât trepte și alei în spațiu. Atât de desăvârșită, atât de consistentă e această libertate în care s-a sublimat întreaga învălmășeală a lumii din jur prin simpla apăsare a degetului său pe trăgaciul deciziei, încât acum toate căile i se par la fel de bune și toate mișcările la fel de mângâietoare pentru epiderma lui și nici un atom din deplina lui fericire nu s-ar altera chiar dacă Tothero i-ar spune că nu se vor întâlni cu două fete, ci cu două capre, și că nu se duc în orașul Brewer, ci în Tibet. Își aranjează cravata cu infinită atenție, de parcă dungulițele din nodul Windsor, gulerul cămășii lui Tothero și baza propriului său gât ar fi colțurile unei stele care, când va fi complet îmbrăcat, se va extinde până la muchia universului. *El* e Dalai Lama. Tothero se îndreaptă spre fereastră ca un nor care-i umbrește un colț al câmpului vizual.

— Mașina mea e încă acolo?

— O mașină albastră? Da. Încalță-te.

— Mă întreb dacă cineva o fi văzut-o acolo. Cât am dormit eu, ai auzit ceva zvonuri prin oraș?

Pentru că în vastul cuprins al fericirii lui, Rabbit și-a adus aminte de câteva imperfecțiuni: căminul lui, soția, apartamentul lor – ghemuri de îngrijorări. Pare cu neputință ca timpul care s-a scurs să le fi dizolvat cu totul, dar răspunsul lui Tothero sugerează așa ceva.

— Nu, răspunde el. Și adaugă: Dar desigur, n-am fost prin locurile unde ar fi putut să se vorbească despre tine.

Pe Rabbit îl irită că Tothero nu manifestă mai mult interes față de viața lui, ci îl privește doar ca pe un partener de chef.

— Azi ar fi trebuit să mă prezint la slujbă, spune cu o voce înțepată, de parcă l-ar învinovăți pe bătrân. Sâmbăta e ziua mea de mare activitate.

– Cu ce te ocupi?

– Fac demonstrație în magazinele cu prețuri fixe, prezint aparatul de curățat legume MagiPeel.

– O vocație nobilă, comentează Tothero, întorcându-se de la fereastră. Splendid, Harry, în sfârșit te-ai îmbrăcat.

– Domnule Tothero, ai un pieptene pe undeva? Și trebuie să merg la closet.

Sub picioarele lor, oamenii de la Asociația de Atletism Sunshine râd și fac haz de cine știe ce prostie. Rabbit se gândește că va trebui să treacă printre ei și întreabă:

– Spune-mi, e musai să mă vadă toată lumea?

Tothero face o mutră indignată, așa cum obișnuia din când în când în timpul antrenamentelor, când băieții se prosteau în jurul coșului și nu se țineau de exerciții.

– De ce te temi, Harry? De sărmana Janice Springer? Supraestimezi oamenii. Nimănui nu-i pasă de ce faci tu. Acum o să coborâm și, te rog, nu sta prea mult la toaletă. Și încă n-am auzit nici o vorbă de mulțumire pentru tot ce-am făcut și fac pentru tine.

Ia pieptenele înfipt în perie și i-l dă lui Harry.

O bruscă spaimă că s-ar putea să-și știrbească libertatea îi frânează gestul simplu de a-și exprima gratitudinea. Cu buzele strânse, Rabbit rostește un „mulțumesc".

Coboară împreună. Contrar celor afirmate de Tothero, toți bărbații de jos – cei mai mulți oameni în vârstă, dar nu prea bătrâni, așa încât trupurile lor dizgrațioase păstrează încă un soi de vigoare respingătoare – se uită la el cu interes. Tothero îl prezintă pe rând tuturor, într-o manieră nebunească.

– Fred, ăsta-i cel mai bun dintre băieții mei, un baschetbalist admirabil, Harry Angstrom, probabil că ai citit despre el în ziare, a stabilit două recorduri statale, o dată în 1950 și pe urmă, în 1951, și-a depășit propriul record, o performanță extraordinară.

– Zău, Marty?

– Harry, e o onoare să te cunosc.

Ochii lor vioi, incolori, niște pete mici întunecate, așa cum arată și gurile lor, se hrănesc avid cu înfățișarea lui ciudată și emit remarci usturătoare care urmează să fie digerate în burțile lor dezgustătoare, umflate de bere. Rabbit își dă seama că toți îl iau pe Tothero peste picior, că e calul lor de bătaie și se rușinează atât pentru prietenul lui, cât și pentru el. Se ascunde la toaletă. Vopseaua de pe colacul closetului e scorojită, iar chiuveta e pătată de lacrimile ruginite ale robinetului; pereții sunt unsuroși, iar dispozitivul de șervețele e gol. Înălțimea tavanului îngust are un aspect lugubru; cam un metru pătrat dintr-o ornamentație de metal e acoperită de o pânză de păianjen în care atârnă câteva insecte moarte, albite. Starea lui de depresie se adâncește, aproape că-l paralizează; iese din toaletă șchiopătând și cu o grimasă încremenită pe chip și se duce lângă Tothero; amândoi ies din local ca într-o transă. Are senzația unui afront, a unei invazii, când Tothero se urcă în mașina lui. Dar, tot ca în transă, nu pune nici o întrebare, ci se lasă să lunece la volan și, în noua relație dintre brațele și picioarele lui și butoanele și pedalele mașinii, se înveșmântează în mantia puterii. Părul pieptănat umed îi stă țeapăn pe cap.

Rostește cu asprime:

— Deci ești de părere că ar fi trebuit să beau și eu cu Janice?

— Fă întotdeauna ceea ce-ți dictează inima, îi răspunde Tothero. Inima e singura noastră călăuză.

Pare obosit și distrat.

— Mergem în Brewer?

Nici un răspuns.

Rabbit iese din alee și intră în Poter Avenue, unde se scurgea pe vremuri apa de la fabrica de gheață. Merge drept înainte, ocolește Wilbur Street, unde e casa lui, și după alte două viraje ajunge în Central Street și o ia pe la poalele muntelui, spre Brewer. În stânga, terenul se lasă în jos într-o râpă așternută cu apa râului larg, sprinten și tăcut Running House; în dreapta, stațiile de benzină licăresc, cablurile electrice zbârnâie, becurile stradale protestează.

Pe măsură ce orașul se subțiază, limba lui Tothero se dezleagă.

— Harry, în legătură cu doamnele cu care urmează să ne întâlnim, Harry, n-am idee cum arată cealaltă, dar știu sigur că te vei purta ca un gentleman. Și îți dau în scris că o să-ți placă prietena mea. E o fată remarcabilă. Harry, deși a avut din naștere șapte ursitoare potrivnice, s-a descurcat de minune, a făcut un lucru măreț.

— Ce?

— S-a luptat din răsputeri. Ăsta-i secretul, Harry, să te lupți. Pe mine mă face fericit, mă simt fericit și umilit totodată pentru că am o oarece relație cu ea.

— Da?

— Îți dai seama, Harry, că o femeie tânără e acoperită de păr pe toate părțile trupului?

— Nu m-am gândit niciodată la așa ceva.

Simte un nod de dezgust în gât.

— Să te gândești. Să te gândești la lucrul ăsta, Harry. Femeile sunt niște maimuțe. Sunt maimuțe.

O declară solemn și Rabbit râde.

Râde și Tothero și se apropie de el, în scaunul mașinii.

— Și totuși le iubim, Harry, nu-i așa? Harry, de ce le iubim? Dă-mi răspunsul ăsta și ai să răspunzi la enigma întregii vieți.

Se foiește pe scaun, își încrucișează și își desface picioarele, se apleacă în față, îl bate pe Rabbit pe umăr, pe urmă se trage îndărăt și se uită pe geam, după care se întoarce și-l bate din nou pe umăr.

— Harry, eu sunt un om odios. O persoană detestabilă. Harry, dă-mi voie să-ți spun ceva.

Pe când era antrenor, mereu ținea „să-ți spună ceva".

— Nevastă-mea îmi zice că sunt o persoană detestabilă. Dar știi când a început totul? A început de la pielea ei. Într-o zi, în primăvara anului 1943 sau '44, în timpul războiului, pe nepusă masă pielea ei a devenit hidoasă. Semăna cu pieile a o mie de șopârle însăilate laolaltă. Însăilate *stângaci*. Îți vine să crezi? Gândul că este făcută din bucăți mă oripila, Harry.

Mă asculți? Nici nu mă asculți. Te întrebi de ce naiba ai venit la mine.

— Mă îngrijorează ce mi-ai spus azi-dimineață despre Janice.

— Janice! Haide să nu mai vorbim despre nulități ca Janice Springer, băiete dragă. Asta-i noaptea noastră. Nu avem timp să plângem de mila cuiva. Femeile adevărate pică din pom.

Mimează cu mâinile lucruri care pică din pom.

—Trosc, pleosc, pleosculeț.

Deși îl crede zănatic, Rabbit începe să aștepte întâlnirea cu nerăbdare. Parchează mașina pe Weiser Avenue și se întâlnesc cu fetele în fața restaurantului chinezesc.

Fetele, care așteptau sub o lampă de neon roșie, căpătaseră o gingășie florală, lumina trandafirie le aureola părul pufos cu o undă arămie de ofilire tomnatică. Rabbit simte că-i sare inima din piept jos, pe trotuar. Se adună toți patru și Tothero o prezintă pe Margaret:

— Margaret Kosko, Harry Angstrom, cel mai bun dintre atleții mei, e o plăcere pentru mine să-i prezint unul altuia pe doi tineri atât de minunați.

Bătrânul pare ciudat de timid: vocea lui ascunde o tuse înăbușită.

După portretul făcut de Tothero, Rabbit e uimit să constate că Margaret nu e decât o altă Janice – aceeași paloare gălbejită, aceeași îndărătnică statură scundă.

Aproape fără să-și miște buzele, femeia rostește:

— V-o prezint pe Ruth Leonard – Ruth, Marty Tothero și ăsta, cum te cheamă?

— Harry, o informează Rabbit, sau mai curând Rabbit.

— Așa-i! strigă Tothero. Am uitat că băieții îți spuneau Rabbit.

Tușește.

— Mă rog, atunci ești un ditamai iepurele, remarcă Ruth.

Pe lângă Margaret, arată grasă, dar nu chiar *atât* de grasă. Mai curând durdulie. Dar înaltă. Are ochi albaștri în orbite tăiate drept. Pulpele îi umflă partea din față a rochiei, astfel încât, chiar când stă în picioare, are un fel de poală. Părul

ei, de culoarea berii de ghimbir murdare, e legat la ceafă. În spatele ei, parcometrele cu limbile lor roșii se retrag la marginea trotuarului, iar la picioarele ei, patru mici pătrate de iarbă se întâlnesc într-un X.

— Ditamai la suprafață, îi răspunde el.

— Așa sunt și eu.

— Mamă, am o foame de lup! îi anunță Rabbit, doar ca să spună ceva.

Pe undeva, e cuprins de furnicături nervoase.

— Foame, foame, repetă Tothero, recunoscător că are de ce să se agațe. Unde vor micuții mei să mănânce?

— Aici? întreabă Harry.

Din felul în care se uită la el cele două fete, înțelege că se așteaptă ca el să ia hotărârea. Tothero se mișcă de colo până colo și se ciocnește de o pereche de vârstnici care se plimbau prin față. Pare atât de surprins de coliziune și se pierde în atâtea scuze, încât Ruth izbucnește în râs; și râsul ei răsună în stradă ca un pumn de monede aruncate pe jos. La sunetul râsului ei, Rabbit se mai relaxează și mușchii pieptului par să i se umple cu aer cald. Tothero intră primul pe ușa de sticlă, Margaret îl urmează, iar Ruth îl ia pe Rabbit de braț și-i spune:

— Eu te cunosc. Am făcut școala la West Brewer High și am terminat în 1951.

— Promoția *mea*.

Faptul că e de aceeași vârstă cu el îi place la fel de mult ca și atingerea mâinii ei pe brațul lui; e ca și cum, deși au urmat școli din părți opuse ale orașului, ar fi învățat aceleași lucruri și și-ar fi format aceeași concepție de viață. Concepția promoției '51.

— Voi ne-ați bătut, îi spunea ea.

— Aveați o echipă nasoală.

— Nu-i adevărat. Eu am fost cuplată cu trei dintre jucători.

— Trei deodată?

— Într-un fel.

— De-asta arătau vlăguiți.

Râde din nou – iar monedele aruncate pe jos; deși se simte jenat de ceea ce a spus, ea e foarte prietenoasă și, în momentele acelea, poate chiar drăguță. Are tenul cam urât. Dar părul e des, și asta e un semn bun.

Un chinez tânăr, îmbrăcat într-o bluză de pânză gălbuie, le taie calea spre tejgheaua de sticlă unde o tânără americancă înveșmântată într-un kimono chinezesc calculează niște facturi jerpelite.

— Vă rog, câte persoane? întreabă chinezul.

— Patru, răspunde Rabbit când vede că Tothero nu deschide gura.

Pe neașteptate, cu un gest amplu, Ruth își dezbracă jacheta albă și i-o dă lui Rabbit să i-o țină; o jachetă dintr-o blană moale, pufoasă. Mișcarea ei iscă o undă de parfum.

— Da, o masă de patru persoane, pe aici, vă rog; și chelnerul îi conduce într-un separeu roșu.

Localul a fost de curând convertit în restaurant chinezesc, pe pereți pot fi văzute încă imagini din Paris. Ruth se poticnește ușor; Rabbit, aflat în spatele ei, îi observă călcâiele îngălbenite de cât au trudit călcând în lături în ciorapii din plasă movulie care-i leagă picioarele de vârfurile pantofilor. Dar sub luciul verde al rochiei fundul ei copios întinde materialul cu oarecare importanță. Talia i se înalță drept, oarecum pătrățos, ca și trăsăturile feței. Croiala rochiei îi lasă o despicătură în formă de V pe spatele alb, cărnos. La intrarea în separeu, Rabbit se ciocnește de ea, creștetul ei îi ajunge la nas. Mirosul pătrunzător al părului ei se aseamănă cu parfumul de duzină cu care s-a stropit îndărătul urechilor. Se ciocnesc unul de celălalt pentru că Tothero o conduce pe Margaret la scaunul ei cu un întreg ceremonial de politețe – un gnom la buza peșterii. În timp ce așteaptă, Rabbit e încântat să-și spună că un străin care ar trece prin fața geamului restaurantului, așa cum a trecut el cu o noapte în urmă prin fața birtului din West Virginia, l-ar invidia văzându-i silueta alături de cea a femeii de lângă el. Ruth se apleacă, pe urmă se lasă să alunece pe scaun. Pielea umerilor

îi strălucește, apoi se întunecă în penumbra separeului. Rabbit se așază la rândul lui și îi simte alături foșnetul, care apoi se domolește, așa cum se întâmplă cu femeile, care întâi se foiesc de parcă și-ar construi un cuib.

Descoperă că i-a ținut tot timpul în mână jacheta. Blana moale, suplă, doarme în poala lui. Fără să se ridice, întinde brațul și o atârnă pe cuierul din spate.

— Ce bine-i să ai brațe lungi! exclamă ea, apoi scotocește în poșetă și scoate un pachet de țigări Newport.

— Tothero zice că am brațe scurte.

— Unde l-ai cunoscut pe nătăfletul ăsta bătrân?

Vorbește într-un fel în care o poate auzi și Tothero, dacă-și dă osteneala.

— Nu-i un nătăfleț, e fostul meu antrenor.

— Vrei o țigară?

Rabbit face semn că nu.

— Tocmai m-am lăsat de fumat.

— Deci nătăfletul ăsta bătrân ți-a fost antrenor, oftează Ruth.

Scoate o țigară din pachetul turcoaz, o atârnă între buzele portocalii și se încruntă când scapără un chibrit, acea curioasă stângăcie feminină, ține chibritul de hârtie într-o parte, la depărtare, aplecându-l. Abia la a treia încercare se aprinde.

Margaret o mustră:

— *Ruth!*

— Nătăfleț? repetă Tothero, și fața lui greoaie arată rău și strâmb în veselia ei forțată, de parcă ar fi început să se topească. Asta sunt, asta sunt! Un nătăfleț bătrân și păcătos picat printre prințese.

Margaret nu găsește în spusele lui nimic supărător în ceea ce o privește și își lasă mâna pe mâna lui și rostește cu o voce puternică, solemnă:

— Nu ești deloc un nătăfleț.

— Unde o fi tânărul nostru confucian, întreabă Tothero și privește în jur, ridicându-și brațul liber.

Când apare băiatul, Tothero îl întreabă:

— Serviți băuturi alcoolice aici?

— Le putem aduce de alături, răspunde băiatul.

E ciudat felul în care sprâncenele chinezilor par îngropate în piele, în loc să iasă afară din ea.

— Pentru mine un whisky dublu. Tu, draga mea?

—Daiquiri, răspunde Margaret pe un ton de glumă.

— Copii?

Rabbit se uită la Ruth. În lumina separeului, fața ei pare pudrată cu o pulbere portocalie. Iar părul, părul care la prima vedere părea blond murdar sau castaniu spălăcit, are acum mai multe culori, roșu, și galben, și mov, și negru, fiecare șuviță scânteind în lumină o serie de nuanțe, ca blana unui câine.

— Drace! exclamă ea. Cred că un Daiquiri.

— Atunci trei, îi comandă Rabbit băiatului, cu gândul că un Daiquiri o să fie ca o limonadă.

Chelnerul recapitulează:

— Trei Daiquiri, un whisky dublu cu gheață. Și pleacă.

Rabbit o întreabă pe Ruth:

— Când e ziua ta de naștere?

— În august. De ce?

— A mea e în februarie. Eu sunt mai mare.

— Ești mai mare.

E de acord cu el, de parcă ar ști ce simte: nu poți domina o femeie care-i mai în vârstă decât tine.

— Dacă m-ai recunoscut, întreabă el, cum de nu l-ai recunoscut și pe domnul Tothero? Era antrenorul echipei.

— Cine se uită la antrenori? Nu-s buni de nimic, nu-i așa?

— Nu-s buni de nimic? Echipa unei școli depinde în întregime de antrenor.

— Depinde de băieți, Harry, răspunde Tothero. Nu poți face din rahat bici.

— Ba poți, îl contrazice Rabbit. Când eram boboc, nu știam nici care mi-e capul și care-i cotul.

— Știai, Harry, știai. Eu n-am avut ce să te învăț, ți-am dat doar frâu liber. Se uită în jur. Erai un cerb tânăr, continuă apoi, cu picioare mari.

— Cât de mari? întreabă Ruth.

— Port patruzeci și cinci. Dar tu cât porți?

— Am picioare micuțe, răspunde ea. Micuțe și drăguțe.

— Eu am avut impresia că-ți ies afară din pantofi.

Rabbit își dă capul pe spate și se lasă puțin în jos, ca să se poată uita pe sub marginea mesei, în lumina subacvatică în care atârnă gambele ei, ca niște pești cafenii.

Picioarele nu se retrag sub scaun.

— Nu te holba atâta, că ai să cazi, îi spune ea, zbârlindu-se, ceea ce e semn bun.

Femeilor le place să fie întărâtate. Nu recunosc acest lucru, dar le place.

Apare chelnerul cu băuturile și începe să le aștearnă în față suporturi de hârtie și tacâmuri mate. Le aranjează în fața lui Margaret și apoi dă să treacă la Tothero care își desprinde paharul de la buze și exclamă pe un ton mai înviorat și mai puternic:

— Tacâmuri? La mâncăruri orientale? Nu aveți bețișoare?

— Ba da.

— Atunci bețișoare la toată lumea. Când ești la Roma...

— Mie nu-mi lua tacâmurile, strigă Margaret, înșfăcându-și lingura și furculița pe care chelnerul dădea să le ia. Eu nu vreau bețe.

— Harry și Ruth? Voi ce preferați?

Daiquiri are într-adevăr gust de limonadă și alunecă pe gât ca uleiul, cu un soi de asprime transparentă.

— Bețe, răspunde Rabbit cu o voce adâncă, bucuros s-o contrarieze pe Margaret. În Texas nu atingeam niciodată metal când mâncam pui *hao phooey*.

— Ruth? o înteabă Tothero, cu o mină timidă și forțată.

— O, ce mai? Dacă poate nerodul ăsta, pot și eu.

Își strivește țigara și bâjbâie după alta.

Chelnerul iese, ca o mireasă cu buchetul de tacâmuri nedorite. Margaret e singură în alegerea ei, ceea ce o sâcâie. Rabbit e bucuros, pentru că Margaret e o umbră aruncată peste fericirea lui.

— Ai mâncat preparate chinezești în Texas? întreabă Ruth.

— Tot timpul. Dă-mi o țigară.

— Te-ai lăsat de fumat.

— Mă apuc iar. Dă-mi o monedă de zece cenți.

— Zece cenți? Nici nu mă gândesc.

Inutila repeziciune a refuzului ei îl jignește, s-ar zice că urmărește un profit de pe urma lui. De ce oare crede că vrea s-o fure? Și ce să-i fure? Își vâră mâna în buzunarul hainei și scoate câteva monede, alege una de zece cenți și o vâră în tonomatul sidefiu de lângă masa lor. Se apleacă, foarte aproape de fața ei, întoarce filele cu titlurile melodiilor și, în cele din urmă, apasă pe butoanele B și 7 pentru melodia *Rocksville, P-A.*

— Mâncarea chinezească din Texas e cea mai bună mâncare chinezească din Statele Unite, cu excepția Bostonului.

— Ia auziți-l pe marele călător, spuse Ruth.

Îi dă o țigară. Rabbit o iartă pentru moneda de zece cenți.

— Așadar, crezi că antrenorii nu sunt buni de nimic? stăruie Tothero.

— N-au nici o valoare, răspunde Ruth.

— Haide, haide, o potolește Rabbit.

Chelnerul se întoarce cu bețișoarele și cu două meniuri. Rabbit e dezamăgit de bețișoare, parcă ar fi de plastic, și nu de lemn. Țigara e aspră, zici că fumezi paie. O stinge. Renunță definitiv.

— O să comandăm fiecare câte un fel de mâncare și pe urmă le împărțim între noi, le propune Tothero. Cine are vreo mâncare preferată?

— Porc dulce-acrișor, decide Margaret.

Orice s-ar spune, e o femeie hotărâtă.

— Harry?

— Nu știu.

— Unde-i marele specialist în mâncare chinezească? întreabă Ruth.

— Meniul ăsta e în englezește. Eu sunt obișnuit să comand după un meniu chinezesc.

— Haide, haide, spune-mi tu care-i bună.

— Hai, termină odată, mă năucești.

— Nici n-ai fost vreodată în Texas.

Rabbit își aduce aminte de casa din cartierul rezidențial, fără de copaci, de noaptea verde care părea să se degaje din prerie, de florile de la fereastră, și răspunde:

— Am fost, categoric.

— Ce-ai făcut acolo?

— L-am slujit pe Unchiul Sam.

— A, când ai făcut armata, mă rog, asta nu contează. Toată lumea a făcut armata în Texas.

— Comandă ceea ce crezi dumneata că e bun, îi spune Rabbit lui Tothero.

E iritat de faptul că Ruth pare să-i cunoască pe toți veteranii din armată și se străduiește să audă acordurile finale ale cântecului pentru care a dat zece cenți. În localul ăsta chinezesc nu poate desluși decât o aluzie, care pare să vină din bucătărie, la melodia stridentă care-l însufleţise cu o noapte înainte în mașină.

Tothero îi comandă chelnerului mâncarea și, când acesta se îndepărtează, încearcă să i se adreseze lui Ruth. Buzele subțiri îi sunt ude de whisky.

— Un antrenor, începe el, un antrenor e preocupat să dezvolte cele trei importante unelte pe care ți le oferă viața: capul, timpul și inima.

— Și vintrele, adaugă ea.

— Tinerico, urmează Tothero, m-ai provocat și cred că merit respectul de a-mi acorda puțină atenție.

Vorbește cu pondere și gravitate.

— Rahat, răspunde Ruth și își apleacă privirile. Nu plânge pe umărul meu.

A jignit-o. Aripile nărilor i s-au albit, fardul grosolan pare să i se fi întunecat.

— În primul rând, capul. Strategia. Cei mai mulţi băieți vin de la jocurile de pe maidan și nu au o concepție asupra...

asupra eleganței unui meci jucat pe un teren cu două coșuri. N-am dreptate, Harry?

— Ba da, desigur, Chiar ieri...

— În al doilea rând... dă-mi voie să-mi termin ideea, Harry, și pe urmă ai să vorbești... în al doilea rând, timpul. Adu-i pe băieți la forma optimă. Întărește-le picioarele. Își încleștează pumnii pe masa lucioasă. Întărește-i. Fă-i să alerge, să alerge, să alerge. Să fugă tot timpul cât sunt pe teren. Niciodată nu poți fugi îndeajuns. În al treilea rând, își duce arătătorul și degetul mare în colțul gurii și își șterge spuza de pe buze, în al treilea rând, inima. Și, din acest punct de vedere, tânără doamnă, un antrenor bun, așa cum am încercat să fiu eu, și unii spun că *am fost*, are ocazia cea mai solemnă de propășire. Le insuflă băieților voința de realiza. Voința de a realiza mi s-a părut întotdeauna mai importantă decât voința de a câștiga, pentru că uneori există realizare chiar și în înfrângere. Fă-i să simtă... cred că ăsta-i cuvântul potrivit... fă-i să simtă *sanctitatea* realizării, prin a da tot ce ai mai bun în tine.

Acum își îngăduie să facă o pauză, răgaz în care triumfă, privindu-i pe fiecare în parte și înghețându-le limbile.

— Un băiat a cărui inimă a fost înălțată de un antrenor inspirat nu va deveni niciodată un ratat în meciul mai mare al vieții, conchide Tothero. Și acum, fie ca bunăvoința divină să... et cetera.

Își trage paharul în care nu au mai rămas decât cuburile de gheață, îl ridică și bea, cuburile clincăne și se ciocnesc de buzele lui.

Ruth se întoarce spre Rabbit și îl întreabă calm:

— Cu ce te ocupi?

Rabbit râde.

— Mă rog, în momentul de față nu sunt sigur dacă mă mai ocup cu ceva. Azi-dimineață trebuia să mă duc la slujbă. Eu... ăăă mă rog, e greu de descris, fac demonstrații cu ceva care se numește aparatul de curățat legume MagiPeel.

— Și sunt convins că o face foarte bine, intervine Tothero. Sunt convins că atunci când conducerea Corporației MagiPeel se întrunește în ședința lor anuală și se întreabă: „Ia să vedem cine a reușit cel mai bine să promoveze cauza noastră în sânul poporului american?", numele lui Harry Rabbit Angstrom e în fruntea listei.

— Și tu cu ce te ocupi? o întreabă Rabbit la rândul lui.

— Cu nimic, răspunde Ruth. Nu fac nimic.

Și pleoapele ei plecate alcătuiesc o cortină albastră unduioasă, în timp ce soarbe Daiquiri. Bărbia ei reflectă vag lumina verde a lichidului.

Sosește mâncarea chinezească. Le lasă gura apă. Realmente, de când a fost în Texas, n-a mai gustat așa ceva. Îi place această mâncare pentru că nu conține dezgustătoarele dovezi de măcelărire a animalelor, o halcă sângerie de pulpă de vită, scheletul osos al unei găini; toate aceste fantome au fost tocate și eradicate, nedureros amalgamate cu formele unor legume nesimțitoare, trupuri verzi, dolofane care-i stârnesc apetitul inocent. Dulciuri. Stivuite pe un piept de orez aburind. Fiecare dintre ei primește câte un astfel de piept fierbinte și Margaret se grăbește să-l amestece cu bucățile de carne glazurate; cu toții mănâncă după pofta inimii. Chipurile lor prind culoare și vlagă extrase din farfuriile ovale încărcate cu bucățele de carne de porc, mazăre dulce, pui, sos dulce gros, crevete, castane și mai știu eu ce. Discuțiile se animă.

— Era un tip grozav, spune Rabbit despre Tothero. Era cel mai bun antrenor din stat. Fără el, eu nu făceam doi bani.

— Nu, Harry, nu-i așa. Tu ai făcut mai mult pentru mine decât am făcut eu pentru tine. Fetelor, la primul lui meci a marcat douăzeci de puncte.

— Douăzeci și trei, îl corectează Harry.

— Douăzeci și trei de puncte. Gândiți-vă!

Fetele își văd înainte de mâncare.

— Îți aduci aminte, Harry, de turneele pe care le-am făcut în Harrisburg; ții minte Dennistown cu marcatorul lor minune în prelungiri?

— Era un tip mărunt, îi explică Rabbit lui Ruth. Avea vreun metru șaizeci și urât ca o maimuță. Pe deasupra, juca murdar.

— A, dar știa meserie, adaugă Tothero, își cunoștea bine meseria. Harry și-a găsit perechea.

— Mi-a pus piedică, ții minte?

— Așa e. Am și uitat.

— Piticania mi-a pus piedică și – buf! – am căzut cu capul în zid. Puteam să și mor.

— Și pe urmă ce s-a mai întâmplat, Harry? L-ai caftit? Incidentul mi-a ieșit complet din minte.

Gura lui Tothero e plină de mâncare și setea lui de răzbunare sună urât.

— Nu, răspunde Rabbit, vorbind rar. Eu n-am încălcat niciodată regulamentul. Arbitrul a observat și, cum era la a cincea abatere, l-a scos din joc. Și după aceea i-am făcut praf.

Ceva se modifică în expresia lui Tothero, fața i se lasă în jos.

— Adevărat, niciodată n-ai avut vreo abatere. Niciodată n-a faultat. Harry a fost întotdeauna un idealist.

Rabbit înalță din umeri.

— N-a fost nevoie s-o fac.

— Și încă un lucru curios legat de Harry, le spune Tothero celor două femei. Niciodată nu s-a accidentat.

— Ba nu, o dată mi-am scrântit încheietura, îl corectează Rabbit. Dar ceea ce mi-ai spus și m-a ajutat cu adevărat...

— Și ce s-a mai întâmplat în continuare în turnee? Mă tem c-am uitat.

— În continuare? A urmat Pennoak, cred. Acolo nu s-a întâmplat nimic. Ne-au bătut.

— Au câștigat ei? Nu i-am bătut noi?

— Din păcate, nu. Erau al naibii de buni. Aveau cinci jucători de elită. Și noi ce aveam? Doar pe mine. L-am mai avut

pe Harrison care era OK, dar după ce s-a accidentat la fotbal și-a ieșit din mână.

— *Ronnie* Harrison? întreabă Ruth.

Rabbit e șocat.

— Îl cunoști?

Harrison fusese un vierme.

— Nu sunt sigură, răspunde ea, împăciuitoare.

— Un tip scund cu păr creț. Șchiopăta ușor.

— Nu, nu știu. Nu cred că l-am cunoscut.

Mânuiește cu dexteritate bețișoarele și își ține o mână în poală, cu palma în sus. Lui Rabbit îi place mișcarea ei când își înclină capul: gâtul plin i se proiectează în față, punându-i în evidență tendoanele umerilor, pentru ca buzele să înșface bucățica de mâncare. Prinsă echilibrat între bețișoare; ciudat cum femeile grase au atâta delicatețe în degete. Margaret sapă în mâncare cu tacâmul mătuit.

— N-au câștigat, repetă Tothero și strigă: „Chelner!"

Când apare băiatul, Tothero îi mai cere un rând din aceleași băuturi.

— Pentru mine, nu, mulțumesc! intervine Rabbit. Și așa mi s-a urcat băutura la cap.

— Ești băiat mare și cuminte... tu, nu-i așa? i se adresează Margaret.

Nici măcar nu-i știe numele. Doamne, cât o urăște!

— Ceea ce începusem să spun, lucrul care m-a ajutat cu adevărat, urmează Rabbit adresându-se lui Tothero, e chestia aia cu atingerea degetelor mari de minge. Ăsta-i secretul, să ții mingea în fața mâinilor și atunci ai senzația aceea minunată de zbor, bang!

Mâinile lui mimează aruncarea.

— O, Harry, comentează Tothero cu melancolie. Când ai venit la mine, știai să arunci foarte bine. Tot ce ți-am dat eu a fost voința de a câștiga. Voința de a realiza.

— Știi care a fost cea mai bună seară a mea? întreabă Rabbit. Ei bine, seara mea cea mai bună nu a fost atunci, împotriva echipei din Allenville, când am marcat patruzeci de puncte,

ci în anii mei de junior, când am plecat în fundul statului, la începutul sezonului, ca să jucăm cu o mică școală sătească, cu vreo sută de elevi în toate cele șase clase; cum se numea? Cuib de păsări? Ceva în genul ăsta. Ai să-ți aduci aminte.

— Cuib de păsări? Nu.

— A fost singura dată când am pus pe hârtie schema de joc. Aveau sala aia de sport ciudată, unde publicul stătea în picioare pe o scenă. Avea un nume care însemna ceva.

— Cuib de păsări, răspunde Tothero.

E nedumerit. Își atinge întruna urechea.

— Oriole! exclamă Rabbit vesel. Liceul Oriole. Orășelul acela împrăștiat, era la începutul sezonului, era încă destul de cald și din autobuz se vedeau lanurile de porumb cu niște wigwamuri indiene pe câmp. Și școala în sine mirosea a cidru; îmi aduc aminte că ai glumit pe chestia asta. Și mi-ai spus să iau totul ușor, că am venit acolo doar ca să exersăm, și că nu trebuia *să-i facem praf*.

— Memoria ta e mai bună decât a mea, comentează Tothero.

Chelnerul vine cu băuturile și Tothero își înșfacă paharul direct de pe tavă, înainte ca băiatul să fi apucat să-l servească.

— Așa a fost, urmează Rabbit. Ne-am dus acolo și am dat peste cinci țărănoi care săreau în sus și-n jos și am marcat pe loc vreo cincisprezece puncte și am luat-o ușor. Și publicul era alcătuit doar din vreo douăzeci și cinci de oameni care stăteau în picioare pe scenă și, cum nu era un meci de ligă, nimic nu avea prea mare importanță, așa că încet am sentimentul ciudat că puteam să fac tot ce vreau, pur și simplu să mă învârtesc pe teren, să pasez și, deodată, am știut, înțelegi, *am știut* că pot face orice. În repriza a doua arunc de vreo zece ori și de fiecare dată mingea intră direct în coș, fără să ezite, și nici nu atinge inelul. Ca și cum aș arunca pietricele într-o fântână. Și țăranii care aleargă de colo-colo asudă, și n-au mai mult de două rezerve, dar cum nu-i un meci de ligă, nici lor nu le pasă, iar arbitrul se

reazemă de marginea scenei și discută cu antrenorul. Liceul Oriole. Da, și după aceea, antrenorul lor a venit în vestiar, unde echipele își schimbau hainele și a scos dintr-un dulăpior o sticlă de cidru, care a circulat din mână în mână. Nu mai ții minte?

Rabbit e derutat și totuși îi vine să râdă pentru că nu-i poate face pe ceilalți să simtă ce anume a fost atât de special atunci, acolo. Se apucă iar să mănânce. Cei trei își dau gata al doilea rând de băutură.

— Da, dom'le, cum-te-cheamă, ești un copil bun, îi spune Margaret.

— Harry, nu-i da atenție, intervine Tothero, așa vorbesc târfele.

Margaret îl lovește: mâna i se ridică de pe masă și îl plesnește peste gură, scurt, dar zgomotos.

— *Touché*, rostește Ruth cu o voce indiferentă.

Întregul incident se desfășoară atât de silențios, încât chinezul care debarasează masa nici nu ridică ochii și pare să nu fi auzit nimic.

— Noi plecăm, anunță Tothero și încearcă să se ridice, dar se izbește de marginea mesei și nu poate sta mai drept decât un cocoșat. Palma primită i-a strâmbat și mai tare gura și Rabbit nu suportă să se uite la el, totul e atât de ambiguu și de tulbure, un amestec respingător de bravadă și de rușine și, mai rău decât orice, de mândrie sau de altceva decât mândria, de înfumurare. Strâmbătura aceea sinistră emite cuvintele:

— Vii, draga mea?

— Nemernicule, îl apostrofează Margaret, dar ghemul ei de corp dur se lasă să alunece de pe scaun, apoi privește îndărăt să vadă dacă n-a uitat ceva, țigările sau poșeta. Nemernicule, repetă ea, și e ceva agreabil în felul domol în care o spune.

Atât ea, cât și Tothero par mai calmi acum, hotărâți și, într-un fel, rigizi.

Rabbit dă să se ridice, dar Tothero își pune mâna pe umărul lui, mâna antrenorului, pe care Rabbit a simțit-o de atâtea

ori când își aștepta rândul pe bănci, cu puțin înainte de palma peste fund, care-l lansa în joc.

— Nu, nu, Harry. Tu rămâi. Plecăm pe rând. Nu te lăsa distras de vulgaritatea noastră. N-aș putea împrumuta mașina ta, nu?

— Cum? Și eu cum să plec de aici?

— Ai dreptate, ai dreptate. Scuză-mă că am întrebat.

— Nu, vreau să spun ia-o, dacă ții...

De fapt, nu se simte deloc dispus să se despartă de o mașină care e numai pe jumătate a lui.

Tothero își dă seama de acest lucru.

— Nu, nu. A fost un gând aiurit. Noapte bună.

— Nemernic bătrân și cherchelit, îi spune Margaret.

Tothero se uită la ea, apoi își lasă privirea în jos, buimăcit.

„Are dreptate, își spune Harry, e cherchelit". Fața i se lasă într-o rână, ca un balon dezumflat. Și totuși balonul ăsta se uită la el, la Rabbit, de parcă ar avea de comunicat un mesaj apăsător, un mesaj greu și vag ca apa.

— Unde ai să te duci? întreabă Tothero.

— Nici o problemă. Am bani. O să mă duc la un hotel.

Acum, că i-a refuzat o favoare, ar vrea să-l vadă pe Tothero plecat.

— Ușa reședinței mele îți rămâne deschisă. E drept că nu am decât un singur pat, dar putem aranja o saltea pe jos.

— Nu, uite ce-i, îi curmă Rabbit vorba cu asprime, mi-ai salvat viața, dar nu vreau să-ți stau în cârcă. Mă descurc eu. Nici nu știu cum să-ți mulțumesc.

— Las' că mai discutăm noi, îi făgăduiește Tothero.

Mâna îi zvâcnește și, din întâmplare, atinge coapsa lui Margaret.

— Îmi vine să te omor, șuieră Margaret și pleacă împreună, arătând, din spate, ca un tată cu o fiică. Trec de tejgheaua la care fata americană stă la palavre cu chelnerul și ies pe ușa din sticlă, întâi Margaret, apoi Tothero. Totul pare dinainte aranjat, ca figurinele de lemn care intră și ies dintr-un barometru.

— Doamne, e într-o formă foarte proastă, comentează Rabbit.

— Și cine-i în formă bună? răspunse Ruth.

— Tu pari să fii.

— Mănânc, asta vrei să spui.

— Nu, ascultă-mă, văd că ai un complex pentru că ești voinică. Nu ești grasă. Ești bine proporționată.

Ea râde, apoi se oprește, se uită la el, îl strânge de braț și îi spune:

— Rabbit, ești un gentleman și un bun creștin.

Faptul că i-a spus pe nume îi pătrunde în ureche cu o căldură tulburătoare.

— De ce l-a lovit? întreabă el, chicotind de teamă ca mâinile ei, care au rămas pe brațul lui, să nu-l înghiontească, în glumă, în coaste. În strânsoarea brațului ei, intuiește asemenea posibilitate.

— Îi place să lovească oamenii. O dată m-a lovit și pe mine.

— Probabil că ai meritat.

Ruth își lasă mâinile pe masă.

— Și el a meritat. Îi place să fie lovit.

— Îl cunoști? o întreabă Rabbit.

— Am auzit-o vorbind despre el.

— Mă rog, asta nu înseamnă că îl cunoști. Fata asta e o toantă.

— Nu-i așa? E mai toantă decât îți închipui.

— Știu. Sunt căsătorit cu sora ei geamănă.

— Ahhh! Căsătorit!

— Auzi, ce-i chestia aia cu Ronnie Harrison? Îl cunoști?

— Și ce-i chestia asta că ești căsătorit?

— Mă rog. Am fost. Încă mai sunt.

Îi pare rău că s-a lăsat antrenat în subiectul ăsta. Un clocot lăuntric, enormitatea situației îi covârșește inima. Așa cum i se întâmpla în copilărie, când se întorcea acasă de undeva, într-o seară de sâmbătă, și când, brusc, îl bătea gândul: tot ce mă înconjoară – copacii ăștia, trotuarul ăsta – înseamnă viața, singurul lucru real.

— Și ea unde-i?

Întrebarea înrăutățește situația; cunoscând-o pe Janice, unde s-o fi dus?

— Probabil la părinții ei. Abia ieri am părăsit-o.

— A, deci ești într-o vacanță. N-ai părăsit-o definitiv.

— Ba cred că da.

Chelnerul le aduce o farfurie cu prăjiturele cu susan. Rabbit încearcă una, convins că sunt tari, și e încântat să descopere că i se topește în gură, devine un jeleu elastic sub crusta de semințe. Chelnerul întreabă:

— Prietenii dumneavoastră au plecat?

— E OK Plătesc eu, răspunse Rabbit.

Chinezul își înalță sprâncenele adâncite în carne, își țuguie buzele într-un zâmbet și se retrage.

— Ești bogat? întreabă Ruth.

— Nu, sunt sărac.

— Chiar ai de gând să te duci la un hotel?

Amândoi mănâncă prăjiturele. Sunt vreo douăzeci pe farfurie.

— Așa cred. Am să-ți vorbesc despre Janice. Niciodată nu m-am gândit s-o părăsesc până în minutul când am făcut-o; dintr-odată mi s-a părut evident ceea ce trebuia să fac. Are un metru șaizeci și cinci și un ten negricios...

— Nu mă interesează să-mi vorbești despre ea.

Are o voce hotărâtă, iar părul ei multicolor, când își lasă capul pe spate și se uită cu ochii mijiți la o lampă din tavan, capătă o culoare uniformă, sumbră. Lumina îi flatează mai curând părul decât fața; într-o parte a nasului, pielea ei are niște bubulițe, niște pete care ies în evidență sub stratul de pudră.

— Nu te interesează, repetă el.

Clocotul din piept i se domolește. Dacă nu interesează pe nimeni, de ce l-ar interesa pe el?

— OK, atunci despre ce vrei să vorbim? Ce greutate ai?

— Șaptezeci și cinci.

— Ruth, ești slăbuță. Ești din categoria semimijlocie. Fără glumă. Nimeni nu te vrea piele și os. Fiecare gram de carne pe care-l ai pe tine e neprețuit.

Rabbit vorbește doar de dragul de a vorbi, dar ceva din ce spune o face să se încordeze.

— Ești foarte isteț, nu ? îl întreabă, înclinându-și paharul gol în fața ochilor.

Paharul e o cupă pe o tulpină scurtă, ca o înghețată la o petrecere de ziua cuiva. Reflectă pe fața ei arcuri de lumina palidă.

— Nu vrei să vorbești nici despre greutatea ta. Ha!

Rabbit își aruncă în gură o prăjitură cu susan și așteaptă până când apare gustul de jeleu.

— Hai să încercăm altceva. Lucrul de care ai tu nevoie, doamnă America, este aparatul de curățat legume MagiPeel. Păstrează toate vitaminele. Îndepărtează excesele de grăsime. O simplă învârtire a șurubului de plastic și puteți rade morcovi sau ascuți creioanele soțului dumneavoastră. Are o grămadă de utilizări.

— Te rog, nu. Nu fi atât de enervant.

— OK

— Haide să fim drăguți.

— OK Începe tu.

Mai ia și ea o prăjiturică și se uită la el zâmbind cu gura plină și, colțurile buzelor trase în jos; o expresie de nestăpânită bunăvoință îi însuflețește trăsăturile în timp ce mestecă. Înghite, ochii albaștri i se lărgesc și se rotunjesc, apoi își ține o clipă respirația înainte de a se lansa în ceea ce el se așteaptă să fie o remarcă și care, de fapt, nu e decât un hohot de râs, trântit în fața lui.

— Așteaptă, îl roagă ea, încerc să fiu drăguță.

Și se uită iar în scoica paharului gol, cade pe gânduri și lucrul cel mai bun pe care-l găsește de spus este:

— Nu te muta într-un hotel.

— N-am ce face. Recomandă-mi un hotel bun.

Instinctiv, își spune că ea cunoaște hotelurile. Într-o parte, acolo unde gâtul se îmbină cu umărul are o cavitate mică, albă, asupra căreia zăboveşte acum privirea lui.

— Toate hotelurile sunt scumpe, îi spune ea. Totul e scump. Și micul meu apartament e scump.

— Unde e apartamentul tău?

— La câteva străzi de-aici. Pe Summer Street. Deasupra unui cabinet medical.

— Stai singură?

— Da. Colega mea de apartament s-a măritat.

— Așa că ți-a rămas ție toată chiria pe cap și tu n-ai nici o ocupație.

— Ceea ce vrea să însemne?

— Nimic. Tu mi-ai spus că nu te ocupi cu nimic. Cât costă?

Ea îi aruncă o privire curioasă, cu aceeași expresie alertă pe care i-o observase lângă parcometre.

— Mă refer la apartament, precizează Rabbit.

— O sută zece pe lună. Și în plus trebuie plătite lumina și gazele.

— Și nu ai nici o ocupație.

Ruth privește în fundul paharului, rotindu-l în mână și făcând ca reflexele luminoase să alerge pe marginea sticlei.

— Tu ce crezi?

— Pur și simplu mă întreb.

— Ce te întrebi?

— Cât ești de descurcăreață.

Exact în acest moment, fără să-și miște capul, simte de unde bate vântul. Vasăzică așa stau lucrurile; nu fusese sigur. Îi zice:

— Am să-ți spun ceva. Dă-mi voie să te ajut și eu la plata chiriei.

— De ce ai face asta?

— Din bunătate. Zece îți ajung?

— Am nevoie de cincisprezece.

— Pentru lumină și gaze. OK OK

Acum nu prea știe ce ar trebui să facă. Stau amândoi uitându-se la farfuria goală care găzduise o piramidă de prăjituri cu susan. Le-au dat gata pe toate. Chelnerul, când își face apariția, e surprins să vadă farfuria goală; își plimbă privirea de la farfurie la Rabbit și la Ruth. Nota se ridică la nouă dolari șaizeci. Rabbit așază deasupra notei o bancnotă de

zece dolari și una de un dolar, și alături, mai pune o bancnotă de zece și una de cinci. Numără ce i-a mai rămas în portofel: trei de zece și patru de câte un dolar. Când ridică privirea, cei cincisprezece dolari ai lui Ruth au dispărut de pe masa lustruită. Se ridică, desprinde de pe cuier jacheta ei moale și i-o ține, iar ea se extrage afară din separeu și se lasă învăluită de haină, ca un pește mare, verde – trofeul lui. Rabbit calculează: fiecare jumătate de kilogram al ei îl costă zece cenți.

Asta în afară de ce l-a costat consumația. Duce nota de plată la casa unde lucrează americanca și-i întinde bancnota de zece dolari. Ea îi dă restul, încruntându-se; expresia înfricoșător de găunoasă a ochilor ei e atent marcată de rimel. Croiala simplă a kimonoului pe care-l poartă nu se potrivește cu coafura complicată în care-i e pieptănat părul ondulat permanent și cu fața americană, rujată, dulce-acrișoară. Când îi pune monedele pe plăcuța roz pe care se pune restul, Rabbit adaugă, cu o înflorituri a mâinii, bancnota de un dolar și-i face un semn chelnerului chinez, care pândea vigilent, lângă casieră.

— Vă mulțumesc foarte mult, domnule. Vă mulțumim foarte mult.

Dar gratitudinea lui nu ține nici măcar până când cei doi ies din restaurant. Pe când se îndreaptă spre ușa de sticlă îl aud reluându-și povestea pe care i-o înșira casierița, cu o voce ascuțită, perfect modulată:

— ...și atunci cealaltă pisică îi spune: „Frate, al meu a fost umplut cu *heliu*".

Rabbit iese în stradă cu această Ruth. În dreapta, de cealaltă parte a muntelui, palpită inima orașului: o vâltoare de lumini, conturul din neon al unei cizme, al unei alune, al unui joben, al unei imense floarea-soarelui, cu o tulpină verde luminoasă, înălțată până la etajul șase în colțul unui bloc – reclamă pentru berea Sunflower. Miezul florii galbene pare a doua lună. O stradă mai încolo, un clopot monoton sună grăbit și, atâta timp cât cuțitele cu lumini roșii în vârf

ale barierei de cale ferată taie masa moale de neon, traficul încetinește, se oprește.

Ruth cotește la stânga, spre umbra muntelui, și Rabbit o urmează; urcă panta pe pavajul zgrunțuros. Povârnișul de ciment e o afirmație îngropată, un ecou neașteptat al câmpului care se întindea pe aici înainte să se fi ridicat orașul. Dar pentru Rabbit pavajul e umbra transparenței luminoase a băuturii Daiquiri; saltă, ca să țină pasul cu iubita lui. Ea își înalță privirile către piscul unde Hotelul Pinnacle își adaugă constelația greoaie la stelele care se aprind pe cerul de deasupra. Merg împreună, în tăcere, și în urma lor, un tren de marfă pufăie și scârțâie pe la încrucișările de șine.

Rabbit recunoaște situația; ea îl detestă acum, asemenea curvei din Texas.

— Hei, îi spune el, ai fost vreodată până sus, în vârf?

— Sigur. Cu mașina.

— În copilărie, obișnuiam să urc din partea cealaltă a muntelui. Coasta e acoperită de o pădure întunecoasă și îmi aduc aminte că odată am dat peste o casă veche, o văgăună săpată în pământ, cu câteva pietre deasupra, unde probabil că unul dintre pionieri își înjghebase o fermă.

— Singura dată când am urcat până sus a fost într-o mașină cu un tip foarte nerăbdător.

— Mă rog, felicitări, îi răspunse Rabbit, iritat de autocompătimirea care se ascunde sub duritatea tonului.

Ruth își dă seama că s-a demascat.

— Și ce te face să crezi că mă interesează pionierul tău? îl întrebă.

— Nu știu. De ce nu te-ar interesa? Ești o femeie americană.

— Zău? Aș putea la fel de bine să fiu și mexicană.

— Nu, nu ești îndeajuns de mititică.

— Știi, ești realmente un porc.

— Vai, păpușă, eu cred că sunt elegant, răspunde Rabbit și-i înconjoară cu brațul mijlocul substanțial.

— Nu mai spune!

Ruth se întoarce spre stânga, pe lângă Weiser Street, și se eliberează de brațul lui. Au intrat pe Summer Street. Fațadele de cărămidă se unesc și formează parcă o singură fațadă întunecată. Numerele caselor sunt îngropate în niște ferestruici de sticlă pătată, plasate deasupra ușilor. Lumina gălbui-portocalie răspândită de geamurile unei băcănii dezvăluie câțiva puști adunați la colțul străzii. Supermarketurile au scos din circulație prăvălioarele astea mărunte și le obligă să rămână deschise noaptea întreagă.

Rabbit îi înconjoară din nou talia cu brațul și o roagă:

— Haide, fii fată bună.

Vrea să-i arate că felul ei răstit de a vorbi nu-l va îndepărta. Ea ar dori ca el să se mulțumească cu trupul ei robust, dar Rabbit dorește femei complete, ușoare ca fulgul. Spre mirarea lui, brațul ei îl imită pe al lui și-i înconjoară mijlocul. Le e greu să meargă astfel înlănțuiți și, când ajung la semafor, se despart.

— Ți-a plăcut cum m-am comportat la restaurant? o întreabă el. Felul în care l-am făcut pe bătrânul Tothero să se simtă bine? Spunându-i cât de grozav a fost.

— Eu te-am auzit spunând doar cât de grozav ai fost tu.

— Și chiar *am fost* grozav. E o realitate. Vreau să spun că acum nu-i mare lucru de capul meu, dar la sport am fost bun.

— Știi la ce am fost bună eu?

— La ce?

— La gătit.

— Asta-i mai mult decât se pricepe nevastă-mea. Sărmana de ea.

— Îți aduci aminte cum la cursurile de duminică ni se spunea că fiecare creatură a Domnului e bună la ceva? Ei bine, eu eram bună la gătit. Îmi spuneam: „Doamne, o să fiu într-adevăr o bună bucătăreasă".

— Și ești?

— Nu știu. Mănânc numai în oraș.

— Ei bine, renunță.

— Ține de meserie, ripostează ea și declarația îl blochează pe Rabbit.

N-ar fi crezut-o capabilă de afirmații atât de fățișe. Îl sperie faptul că trebuie s-o privească sub acest aspect. În termenii amorului, i se pare prea vastă.

— Am ajuns, îl anunță ea.

O casă de cărămidă, ca toate celelalte de pe partea de vest a străzii. Peste drum, o biserică din piatră de var atârnă ca o cortină cenușie sub un felinar. Intră în casă pe sub ferestruica de sticlă. În vestibul se înșiră un rând de sonerii sub cutiile poștale din metal, un suport de umbrele, un preș de cauciuc pe podeaua de marmură și două uși, una la dreapta, cu geamuri plumbuite, și una drept în fața lor, din sticlă armată, dincolo de care se vede o scară cu trepte acoperite cu cauciuc. În timp ce Ruth potrivește o cheie în broasca celei de-a doua uși, Rabbit citește firma aurită de pe cealaltă ușă: dr. F.X. PELLIGRINI.

— Vulpe bătrână, comentează Ruth și îl conduce pe Rabbit pe scări.

Locuiește la un etaj mai sus. Ușa ei se găsește la capătul unui hol cu un linoleum pe jos; e apartamentul cel mai aproape de stradă. Rabbit stă în spatele ei în timp ce răsucește cheia în broască. Dintr-odată, în lumina rece a felinarului din stradă, care răzbate prin cele patru ochiuri de geam crăpate ale ferestrei de lângă el, atât de fragile încât le-ar putea face țăndări cu un singur deget, Rabbit începe să tremure întâi îi dârdâie picioarele, pe urmă i se încrețește pielea de pe coaste. Cheia se învârtește, ușa se deschide.

Odată intrați în casă, când ea întinde mâna să aprindă lumina, Rabbit îi împinge brațul în jos, o trage la pieptul lui și o sărută. Într-o criză de nebunie, ar vrea să o strivească, un mic piston din vintrele lui dublează, triplează nevoia de a o presa, pur și simplu de a o zdrobi, fără dragoste, fără dragostea aceea care alunecă, glisează pe piele; Rabbit nu e conștient de epidermele lor, el vrea să-i mărunțească inima și să o absoarbă în inima lui, să o înmoaie cu totul. În mod

Ruth se întoarce spre stânga, pe lângă Weiser Street, și se eliberează de brațul lui. Au intrat pe Summer Street. Fațadele de cărămidă se unesc și formează parcă o singură fațadă întunecată. Numerele caselor sunt îngropate în niște ferestruici de sticlă pătată, plasate deasupra ușilor. Lumina gălbui-portocalie răspândită de geamurile unei băcănii dezvăluie câțiva puști adunați la colțul străzii. Supermarketurile au scos din circulație prăvălioarele astea mărunte și le obligă să rămână deschise noaptea întreagă.

Rabbit îi înconjoară din nou talia cu brațul și o roagă:

— Haide, fii fată bună.

Vrea să-i arate că felul ei răstit de a vorbi nu-l va îndepărta. Ea ar dori ca el să se mulțumească cu trupul ei robust, dar Rabbit dorește femei complete, ușoare ca fulgul. Spre mirarea lui, brațul ei îl imită pe al lui și-i înconjoară mijlocul. Le e greu să meargă astfel înlănțuiți și, când ajung la semafor, se despart.

— Ți-a plăcut cum m-am comportat la restaurant? o întreabă el. Felul în care l-am făcut pe bătrânul Tothero să se simtă bine? Spunându-i cât de grozav a fost.

— Eu te-am auzit spunând doar cât de grozav ai fost tu.

— Și chiar *am fost* grozav. E o realitate. Vreau să spun că acum nu-i mare lucru de capul meu, dar la sport am fost bun.

— Știi la ce am fost bună eu?

— La ce?

— La gătit.

— Asta-i mai mult decât se pricepe nevastă-mea. Sărmana de ea.

— Îți aduci aminte cum la cursurile de duminică ni se spunea că fiecare creatură a Domnului e bună la ceva? Ei bine, eu eram bună la gătit. Îmi spuneam: „Doamne, o să fiu într-adevăr o bună bucătăreasă".

— Și ești?

— Nu știu. Mănânc numai în oraș.

— Ei bine, renunță.

— Ține de meserie, ripostează ea și declarația îl blochează pe Rabbit.

N-ar fi crezut-o capabilă de afirmații atât de fățișe. Îl sperie faptul că trebuie s-o privească sub acest aspect. În termenii amorului, i se pare prea vastă.

— Am ajuns, îl anunță ea.

O casă de cărămidă, ca toate celelalte de pe partea de vest a străzii. Peste drum, o biserică din piatră de var atârnă ca o cortină cenușie sub un felinar. Intră în casă pe sub ferestruica de sticlă. În vestibul se înșiră un rând de sonerii sub cutiile poștale din metal, un suport de umbrele, un preș de cauciuc pe podeaua de marmură și două uși, una la dreapta, cu geamuri plumbuite, și una drept în fața lor, din sticlă armată, dincolo de care se vede o scară cu trepte acoperite cu cauciuc. În timp ce Ruth potrivește o cheie în broasca celei de-a doua uși, Rabbit citește firma aurită de pe cealaltă ușă: dr. F.X. PELLIGRINI.

— Vulpe bătrână, comentează Ruth și îl conduce pe Rabbit pe scări.

Locuiește la un etaj mai sus. Ușa ei se găsește la capătul unui hol cu un linoleum pe jos; e apartamentul cel mai aproape de stradă. Rabbit stă în spatele ei în timp ce răsucește cheia în broască. Dintr-odată, în lumina rece a felinarului din stradă, care răzbate prin cele patru ochiuri de geam crăpate ale ferestrei de lângă el, atât de fragile încât le-ar putea face țăndări cu un singur deget, Rabbit începe să tremure întâi îi dârdâie picioarele, pe urmă i se încrețește pielea de pe coaste. Cheia se învârtește, ușa se deschide.

Odată intrați în casă, când ea întinde mâna să aprindă lumina, Rabbit îi împinge brațul în jos, o trage la pieptul lui și o sărută. Într-o criză de nebunie, ar vrea să o strivească, un mic piston din vintrele lui dublează, triplează nevoia de a o presa, pur și simplu de a o zdrobi, fără dragoste, fără dragostea aceea care alunecă, glisează pe piele; Rabbit nu e conștient de epidermele lor, el vrea să-i mărunțească inima și să o absoarbă în inima lui, să o înmoaie cu totul. În mod

firesc, Ruth devine rigidă într-o astfel de îmbrățișare. Perniță moale și umedă a buzelor cu care întâmpinase buzele lui înțepenește și, când reușește să-și elibereze capul și o mână, îi împinge fața cu pumnul și-l îmbrâncește de parcă ar vrea să-i arunce capul, să-l rostogolească îndărăt în hol. Degetele i se încovoaie și o unghie lungă îi zgârie pielea gingașă de sub un ochi. Rabbit îi dă drumul. Ochiul zgâriat privește șaș și un tendon de la gât îl doare.

— Ieși afară! strigă ea cu fața schimonosită, răvășită, urâțită de lumina din hol.

Rabbit trântește ușa cu călcâiul.

— Nu, se apără el. Simțeam nevoia să te îmbrățișez.

Își dă seama, în întuneric, că femeia e speriată; silueta ei masivă, neagră, sugerează o spaimă ascunsă la care instinctul lui revine cu senzația limbii care se întoarce mereu la gaura dintelui proaspăt extras. Simte în aer că trebuie să stea nemișcat; în chip cu totul irațional, îi vine să râdă. Frica ei e atât de neconcordantă cu ceea ce cunoaște Rabbit despre sine însuși; el știe foarte bine că e inofensiv.

— Simțeai nevoia să mă îmbrățișezi, îl îngână ea. Mai curând să mă ucizi.

— Te-am dorit atât de mult întreaga seară, pledează el. Trebuia să mi te scot din gând.

— Gândurile voastre, ale bărbaților! Vi le știu eu foarte bine. Descalecă și du-te.

— N-o să fie așa.

— Ar fi mai bine să fie. Vreau să pleci numaidecât.

— Ba nu vrei.

— Toți vă credeți niște amanți formidabili.

— Chiar sunt, o asigură el. Sunt un iubit formidabil.

Și, impulsionat de un val de alcool și de sperma stârnită, încearcă să înainteze, ca în transă. Deși ea se retrage, nu o face destul de repede încât el să nu simtă cum orbita spaimei se îngustează. În lumina felinarului din stradă, Rabbit deslușește încăperea în care se găsesc, e mică și mobilată cu două fotolii, o canapea extensibilă și o masă. Ruth intră în camera

alăturată, ceva mai mare, în care se găsește un pat dublu. Jaluzelele sunt pe jumătate coborâte și semiobscuritatea face să danseze câte o umbră pe fiecare cută a cuverturii.

— Bine, spune ea. Poți să te bagi în pat.

— Și tu unde te duci? o întreabă văzând-o că ține mâna pe clanța ușii.

— Dincolo.

— Vrei să te dezbraci dincolo?

— Da.

— Ba nu. Lasă-mă să te dezbrac eu. Te rog.

A ajuns lângă ea și acum îi atinge brațul. Ea și-l retrage.

— Ai ceva despotic.

— Te rog. Te rog.

Glasul ei frizează exasperarea.

— Trebuie să mă duc la closet.

— Dar întoarce-te îmbrăcată.

— Și mai trebuie să fac ceva.

— Ba să n-o faci. Știu despre ce e vorba. Le detest.

— Nici n-ai să le simți.

— Dar o să știu că ți le-ai introdus. Parc-ar fi un rinichi de gumă sau așa ceva.

Ruth râde.

— Pretențios mai ești! Și atunci știi ce trebuie făcut?

— Nu. Urăsc toate anticoncepționalele.

— Uite ce-i. Nu știu ce drepturi crezi că ți-ai câștigat cu cei cincisprezece dolari, dar eu trebuie să mă protejez.

— Dacă ai de gând să amesteci în treaba asta cine știe ce gadgeturi, atunci dă-mi înapoi cei cincisprezece dolari.

Ea încearcă din nou să se elibereze, dar de astă dată Rabbit o strânge de braț.

— Spune-mi, i se adresează ea, ai impresia că suntem căsătoriți, sau așa ceva, de mă tiranizezi în halul ăsta?

Valul transparent îl scaldă din nou, îi răspunde aproape șoptit:

— Da, hai să fim!

Cu o repeziciune care o împiedică să-și miște măcar brațele, Rabbit îngenunchează la picioarele ei și îi sărută degetele

mâinii, acolo unde ar fi trebuit să fie verigheta. Și aflându-se la picioarele ei, începe să-i desfacă baretele pantofilor.

— De ce purtați, voi, femeile, tocuri înalte? o întreabă și îi ridică un picior, așa încât ea trebuie să-l apuce de păr, ca să nu-și piardă echilibrul.

— Nu te dor picioarele?

Ia pantoful, alcătuire complicată, și-l aruncă în camera cealaltă; procedează la fel și cu celălalt. Cu tălpile pe podea, picioarele ei devin mai ferme. Rabbit îi înlănțuie gleznele cu palmele și apoi începe să-i pompeze picioarele în sus și în jos, între osul pătrățos al gleznei și gambele grase, sferice. Are obiceiul nervos de a masa.

— Haide, du-te în pat, îl îndeamnă Ruth cu o voce ușor încordată de teama de a nu-și pierde echilibrul, pentru că greutatea lui îi țintuiește picioarele.

El presimte o capcană.

— Nu, îi spune, ridicându-se în picioare. Ai de gând să-ți introduci o farfurie zburătoare.

— Ba nu, ascultă-mă, nici n-ai să-ți dai seama dacă am introdus-o sau nu.

— Ba o să-mi dau seama. Sunt foarte sensibil.

— Dumnezeule, oricum trebuie să fac pipi.

— Du-te, nu-mi pasă.

Dar se ține de ea până la ușa sălii de baie.

Ea se așază cu grijă pe closet, așa cum fac femeile, ținându-și spatele drept și bărbia aplecată. Genunchii îi sunt legați de chiloții lăsați în jos, apoi așteaptă gâlgâirea jetului. Acasă, el și Janice au încercat să-l învețe pe Nelson să folosească toaleta și acum, când stă în ușă și o observă pe Ruth, simte impulsul ridicol de a-i lăuda performanța. E foarte îngrijită; își vâră mâna sub rochie, ținând o fâșie de hârtie igienică, de culoarea lămâii, apoi se ridică și preț de o dulce secundă expune întreaga intimă și vulnerabilă întrețesere de ciorapi, jartiere, mătase, blăniță și carne moale.

— Ești o fată cuminte, apreciază el și o conduce în dormitor.

În spatele lor, țevăria vibrează și hârâie. Ruth pășește cu o sfioasă rigiditate, mânată de voința lui. Cuprins din nou de un tremur, sfios la rândul lui, o oprește la piciorul patului și începe să bâjbâie după închizătoarea rochiei ei. Găsește nasturii de la spate, dar nu reușește să-i descheie; mâinile i se sucesc.

— Lasă-mă pe mine.

— Nu-i nici o grabă; te dezbrac eu. S-ar presupune că-ți place lucrul ăsta. Doar e noaptea nunții noastre.

— Cred că ești bolnav la cap.

O răsucește cu brutalitate și e năpădit din nou de dorința de a o consola. Îi atinge obrajii fardați gros; pare mică, așa cum îi privește de sus fața fremătândă, umbrită. Îi atinge tandru, cu buzele, orbita unui ochi, încercând să-i spună că noaptea asta nu impune nici o grabă, încercând să perceapă, cu buzele, pulsul timid care se zbate sub pleoapă. Cu o grijulie imparțialitate, de care se teme că o să i se pară casnică, îi sărută și celălalt ochi, pe urmă, excitat la gândul propriei sale tandreți, gura lui începe să-i colinde fața, ciugulind-o, lingând-o, astfel încât ea râde, gâdilată, și-l împinge în lături. Rabbit o încolăcește din nou cu brațele, se lasă în jos și își apasă dinții în cavitatea cărnoasă, caldă, de la baza gâtului ei. Ruth se încordează de teamă că o s-o muște, și mâinile i se înfig în umerii lui, dar el se oprește, cu dinții dezgoliți într-o mută exclamație, care țipă că, în pofida gâtului ei în care își pierde răsuflarea, el nu-i dorește trupul, nu dorește mașinăria, ci pe ea, pe ea.

Deși nu a rostit nici un cuvânt, ea îl aude și îi spune:

— Nu încerca să-mi dovedești pe pielea mea că ești un mare amant. Fă-ți treaba și pleacă.

— Ești foarte șmecheră, îi răspunde el și dă s-o lovească, dar își frânează brațul și-i propune: Dă în mine. Haide! Asta vrei, nu? Poftim, lovește-mă.

— Dumnezeule mare! exclamă ea, o să ne pierdem toată noaptea.

Rabbit îi apucă brațul care-i atârnă inert de-a lungul șoldului și-l ridică îndreptându-l împotriva lui, dar ea izbutește să-și elibereze mâna, astfel încât cinci degete îndoite sar în obrazul lui, dar fără să-i provoace vreo durere.

— Asta-i ce trebuie să facă biata Maggie pentru păcătosul ăla bătrân de prieten al tău.

— Nu vorbi despre ei, o roagă Rabbit.

— Fire-ați să fiți ai naibii de bărbați, continuă ea, sau vreți să bateți pe cineva, sau să fiți bătuți.

— Eu nu vreau nici una, nici alta, sincer.

— Bine, atunci dezbracă-mă odată și nu te mai fasoli.

Rabbit pufnește pe nări:

— Ce limbă dulce ai!

— Îmi pare rău dacă te șochez.

În vocea ei răsună o ușoară tărăgănare metalică, de parcă într-adevăr i-ar părea rău.

— Nu mă șochezi, îi răspunde el și, cu răceală, se apleacă și-i prinde în mâini marginea rochiei.

Vederea i s-a obișnuit cu întunericul, încât să poată desluși verdele materialului. I-o trage în sus, ea își ridică brațele și, o clipă, bărbia i se înțepenește în deschizătura gâtului. Își scutură furioasă capul, ca un câine cu mâncărimi, și rochia îi iese și trece în mâinile lui, caldă și moale. O face să aterizeze pe un scaun dintr-un colț.

— Dumnezeule! exclamă Rabbit, ești o femeie drăguță.

Ruth e o fantomă într-un furou argintiu. Când i-a tras rochia peste cap, i s-a desfăcut părul. Fața solemnă i se înclină când își scoate grăbită acele din păr. Părul îi cade pe umeri în bucle grele. Când sunt în furou, toate femeile arată ca niște mirese.

— Da, răspunde ea, drăguță și grăsuță.

— Ba nu, o contrazice el și, pe nerăsuflate, o ridică în brațe – o bucată de zahăr scânteietor în furoul presărat cu granule de zahăr pudră –, o duce la pat și o trântește în așternut. Atât de drăguță!

— M-ai ridicat în brațe, observă ea. Asta o să-ți taie toată vigoarea.

O lumină crudă îi cade pe față; cutele de la gât arată negre. O întreabă:

— Să trag jaluzelele?

— Te rog. E o priveliște deprimantă.

Rabbit se duce la fereastră și se apleacă să vadă ce vrea ea să spună.

Nu se vede decât biserica de peste drum, cenușie, și gravă, și pietroasă. În spatele vitraliilor colorate sunt aprinse lămpi și cercul de lumini roșii, violete și aurii pare, în noaptea ce învăluie orașul, o gaură săpată în realitate pentru a lăsa să se întrezărească abstracta strălucire din măruntaiele pământului. Rabbit încearcă o senzație de gratitudine față de constructorii acestui ornament și trage jaluzeaua cu o undă de culpabilitate. Se întoarce repede, și ochii lui Ruth îl privesc din umbra unor orbite care par și ele găuri săpate într-o suprafață. Pe curba șoldului îi joacă o semilună de argint; senzația pe care i-o transmite greutatea ei se sublimează într-o aromă.

— Și ce urmează? întreabă el.

Își scoate haina și o aruncă; îi place să arunce lucrurile, îi place felul în care hainele care zboară prin încăpere îl situează în centrul unei goliciuni din ce în ce mai mari.

— Să-ți scot ciorapii?

— Sunt periculoși. N-aș vrea să mi-i agăți.

— Atunci scoateți-i tu.

Așezată pe pat, cu dexteritatea unei pisici cu labe moi, cu pernuțe, se extrage dintr-un păienjeniș de elastic, mătase și pânză. După ce și-a scos ciorapii, i-a rulat cu grijă și i-a vârât într-o deschizătură de lângă tăblia patului, s-a întins pe spate și și-a arcuit spinarea ca să-și scoată portjartierul și chiloții. Pe neașteptate, el își îngropă fața într-o pădurice cu mireasmă de mirodenii, unde își pierde simțul oricărei dimensiuni, un petic de ținut întunecat, în care o femeie întreagă, tandră, pare să se găsească la mică depărtare, foarte aproape, după un colț. Când se ridică în genunchi, lângă pat, Ruth,

sub ochii lui, apare ca un incredibil continent, un furou de zăpezi nordice.

— Atât de mult, spune el.

— Prea mult, răspunde ea.

— Nu, ascultă-mă. Ești plăcută.

Vârându-și mâna sub ceafa ei fierbinte, adăpostită, o ridică și-i trage furoul peste cap. Alunecă ușor, cu ușurința unui lichid; veșmintele cad singure de pe o femeie care vrea să fie dezbrăcată. Cavitatea răcoroasă pe care o descoperă mâna lui în scobitura spatelui i se amestecă în minte cu umbrele care-i învăluie pielea umerilor. Îi sărută umerii. În locurile unde pielea e mai albă, e și mai răcoroasă. Duritatea bărbiei lui se lovește de duritatea sutienului ei. Șoptește:

— Hei, lasă-mă pe mine.

Dar brațul lui Ruth se îndoaie în spate ca să-l descheie. Rabbit trece îndărătul ei. Ruth stă dreaptă, cu picioarele ei grase, îndesate și cu spatele simetric, ca o vază mare. Copcile uzate sunt greu de descheiat; își încordează omoplații. În cele din urmă, benzile din spate ale sutienului se despart. Spinarea i se lățește și ia o formă convexă când Ruth se străduiește să-și scoată bretelele sutienului de pe umeri. Cu un braț aruncă sutienul peste marginea patului și cu celălalt braț își apasă sânii, ca să nu-i vadă el. Dar el îi vede, o priveliște fugitivă de masivitate teșită. Își ține brațul strâns deasupra unui sân și îl acoperă cu palma pe celălalt; licărirea unui inel. Rabbit îi apreciază modestia; dovedește că e simțitoare. Brațul întins deasupra pieptului îi proptește greutatea. Pântecul ei e un heleșteu de umbră care se îndesește către un petic de negreață eclipsat de partea interioară, bombată, a pulpelor. Când își răsucește, în tăcere, trupul, lumina îi prinde partea dreaptă; singura ei apărare de privirea lui iscoditoare e rigiditatea. Își menține postura până când ochii lui încep să-l înțepe cu ecouri de alb. Și, când glasul ei țâșnește din forma aceea încremenită, Rabbit tresare:

— Și tu ce ai de gând?

El e încă îmbrăcat, ba și-a păstrat chiar și cravata. În timp ce își aranjează pantalonii pe un scaun, având grijă să le mențină dunga, ea se vâră sub cuvertură. Rabbit, în maiou și chiloți, se apleacă asupra ei și o întreabă:

— Acum chiar nu mai ai nimic pe tine?

— Păi ce, mi-ai dat voie?

El își aduce aminte de licărire:

— Dă-mi inelul.

Ruth își scoate mâna dreaptă de sub cuvertură, iar el îi scoate cu grijă de pe degetul butucănos, un inel gros din alamă, ca un inel de absolvire. Când își lasă mâna în jos, Ruth îi atinge umflătura chiloților.

Rabbit o privește îngândurat. Cuvertura îi e ridicată până la bărbie, iar brațul palid care i-a rămas afară are un zvâcnet de șarpe.

— Nu mai ai nimic pe tine? o întreabă.

— Doar pielea. Haide, bagă-te în pat.

— Mă vrei?

— Nu te flata. Vreau să terminăm odată.

— Ai încă crusta de boială pe obraji.

— Doamne, mă insulți!

— Pur și simplu, te iubesc prea mult. Unde găsesc un prosop?

Intră în baie, aprinde lumina, găsește un prosop mic de față și-l ține sub jetul de apă caldă. După aceea îl stoarce și stinge lumina. Când se întoarce în cameră, Ruth izbucnește în râs.

— Care-i nostimada? o întreabă el.

— În chiloți, arăți într-adevăr ca un iepuraș, Rabbit. Eu credeam că numai puștanii poartă genul ăsta de chiloți.

Rabbit se uită în jos la maioul și la chiloții lui comozi, satisfăcut și excitat. Numele lui în gura ei e ca o atingere fizică. Înseamnă că îl consideră cu totul special. Când îi atinge fața cu prosopul aspru, simte o rezistență încordată și zbuciumată ca aceea a lui Nelson, și o contracarează cu metoda lui de tătic cu experiență. Îi șterge întâi fruntea, îi freacă nările, îi răzuiește obrajii și, la sfârșit, în timp ce trupul ei se zvârcolește

de protest, îi fricționează buzele, împrăștiindu-i și înăbușindu-i cuvintele. Când, în cele din urmă, îi lasă mâinile să triumfe și îndepărtează prosopul de fața ei, Ruth se holbează la el, nu scoate o vorbă, apoi închide ochii.

Când Rabbit îngenunchează lângă pat ca să-i ia fața în mâini își apasă, fără să vrea, sâmburele senzitiv al iubirii de marginea saltelei și scapă câțiva stropi ca spuma care se adună la buza sticlei de lapte când îngheață. Se reține deodată de la contactul direct; gama de zvâcnituri timide, zăpăcitoare, își încetinesc pulsațiile, se sting. Își apasă prosopul ud pe față, ca un om care plânge. Apoi se îndreaptă spre piciorul patului, aruncă prosopul în direcția băii, își smulge de pe el lenjeria de corp, face un mic salt și se grăbește să se ascundă în așternut. Se înfundă în spațiul lung, întunecos, dintre cele două cearșafuri.

Face dragoste cu ea așa cum ar fi făcut cu soția lui. După nuntă și după ce sensibilitatea ei s-a mai tocit, Janice avea nevoie de preludii tandre; Rabbit începea prin a-i masa spatele. Ruth s-a supus plictisită când i-a cerut să se culce pe burtă. Ca să-și concentreze vlaga în mâini, el se așază călare pe bucile ei și își transmite greutatea, prin brațele țepene, către degetele mari ale mâinilor și către palme, care frământă mușchii lați și oasele îndărătnice ale șirei spinării. Ruth oftează și își întoarce capul pe pernă.

— Ar trebui să lucrezi la baia turcească, îi spune ea.

Mâinile lui urcă spre ceafă, degetele îi avansează spre gâtul ei, acolo unde coloanele de sânge sunt flexibile ca trestia, apoi cu buricele degetelor mari îi masează umerii, după care, vârfurile degetelor lui descoperă marginea satinată a pernelor sânilor ei. Își retrage din nou degetele spre șira spinării, până când încheieturile încep să-l doară; și descalecă de pe sirena lui de-a dreptul sleit, de parcă cineva ar fi aruncat asupră-i o vrajă de somn. Trage cuvertura peste ei amândoi, până pe la mijlocul obrajilor.

Janice se sfia să fie văzută, iar Ruth îi încălzește obscuritatea. Pleoapele îi freamătă ușor, dar rămân închise, deși o

simte arcuindu-se, lipită de el. Mâna ei îl caută, îl încolțește, îi cere atingerea, iar căptușeala pleoapelor pecetluite devine roșie. Și pe urmă se albăstrește când mâna ei îi deschide gura și-i înclină capul spre sânii grei. Globuri plăcute, clătinătoare, voluminoase, cu o undă de parfum între ele. Gustul, sărat și acrișor se pierde în propria lui salivă. Ea se răsucește, se rostogolește din nou pe spate, din nou roșu pe după pleoape, zvâcnește, îi oferă noi întinsuri de piele răcoroasă. Brutală cu ea însăși, îi împinge în obraz celălalt sân, cel uscat, pudrat cu un polen care se dizolvă. Rabbit deschide ochii, o caută, îi vede fața, o mască moale care-l privește liniștit, preocupată de el, și închide din nou ochii nutrindu-se cu ea; mâna lui abandonată pe cuprinsul trupului ei descoperă, la capătul brațului, o păstaie plesnită, un fald desfăcut fără formă, simplu. Ea continuă să se rostogolească, se întoarce cu spatele la el, cuibărindu-și fundul între burta și în pulpele lui. Se cufundă amândoi într-un spațiu lasciv. El așteaptă momentul încordării supreme, în întreaga lungime și grosime. Ea îl mângâie cu degetele vârâte printre pulpe. Ea își îndoaie piciorul și el îi prinde călcâiul. Cu cât se caută mai adânc unul pe celălalt, cu atât simte el că, în pofida zbaterilor și zvârcolirilor, au rămas două cărnuri separate; Rabbit nu e prea cutezător acum, când ea i-a devenit atât de prietenă în căutările lor reciproce; dar pretutindeni se izbesc de un zid. Trupul nu are glas să-și cânte propriul cântec. Nerăbdarea împunge; ea plutește prin sângele lui, așa cum sub pleoape i se împrăștie un iz sărat; o presiune umedă, senzația micimii trupului ei care-i umple mâinile, răsuflarea ei, scârțâitul arcurilor patului, ciocnirile lor întâmplătoare și durerea de la rădăcina uscată a limbii, toate își transmit, își înregistrează culorile.

Un ghiont împunge moliciunea.

— Acum?

Vocea ei sună cârâit. El îngenunchează, ca într-un soi de leșin, între picioarele ei desfăcute. Cu ajutorul ei, vintrele lor oarbe se întâlnesc. O umbră de tristețe în victorie. Crește.

El își oțelește brațele pe care se sprijină, speriat, pentru că acesta e momentul în care o dezamăgea adeseori pe Janice, ejaculând prea curând. Totuși, datorită aburului de alcool infiltrat în organism sau datorită celor câțiva stropi scăpați înainte, iubirea lui întârzie să erupă în căldura ei. Rabbit își ascunde fața în gâtul ei, în mireasma de mentă a părului. Ea îl încolăcește cu brațe fine, îl împinge înlăuntrul ei, îl trage în jos și se ridică deasupra-i. De la umerii netezi în jos, Ruth nu mai e decât un pântec alungit, erect în lumină, deasupra lui; rostește admirativ:

— Hei!

Ea îi răspunde:

— Hei!

— Ești drăguță.

— Haide! Treci la treabă!

Întărâtat, Rabbit continuă să sape în ea și, mai mult, își fixează mâna sub falca ei și începe să-i sape fața, astfel încât îi pătrunde cu degetele în gură, și gâtul ei alunecos se încordează. Relaxată, parcă, de incitarea lui, Ruth se răstoarnă din nou și-l trage iarăși deasupra ei, piepturile li se lipesc; mâna ei coboară și atinge blănițele lor amestecate; respirația i se poticnește. Coapsele i se desfac larg și îi prind, ca într-un clește, șoldurile; se deschide atât de larg, încât îl sperie, parcă ar urmări imposibilul, adică să-și proiecteze înlăuntrul în afară; mușchii, și buzele, și oasele amplelor ei șolduri îl presează ca o nouă anatomie sau ca un alt animal. Ea devine transparentă, el îi vede inima. Îl face să se simtă în suspensie, să simtă că se afundă în faldurile vlăguirii ei. Iubirea și mândria lui reînvie. Ruth juisează prima și îl așteaptă, în timp ce el, la extremitatea vibrantă a tandreței, îi trasează cu degetul, iar și iar, arcul sprâncenei. Valul lui de sămânță se umflă și se revarsă într-un canal tăcut. La fiecare tresăltare buzele ei surâd sub buzele lui și picioarele ei, înnodate pe spatele lui, îl apasă.

— OK? îl întreabă ea după un timp.

— Ești drăguță.

Ruth își descolăcește picioarele și îl scutură de pe trupul ei ca pe o grămăjoară de nisip. Rabbit îi privește fața și are impresia că citește în umbrele ei o melancolică iertare, ca și cum ar fi înțeles că în clipa eliberării, în chiar rădăcina iubirii, el a trădat-o, încercând o undă de disperare. Natura te conduce asemenea unei mame, dar, de îndată ce-și dobândește micul ei preț, te părăsește în gol. Sudoarea care-i acoperă corpul e rece; Rabbit trage cuvertura ghemuită la picioarele ei.

— Ai fost grozavă, îi murmură el din pernă, și îi atinge șoldul moale.

Carnea ei e încă umedă; refluxul ei e mai lent.

— Am și uitat, spune ea.

— Ce-ai uitat?

— Că și eu pot juisa.

— Și cum e?

— O, parcă te scufunzi.

— Unde te scufunzi?

— Nicăieri. Nu pot vorbi despre asta.

Rabbit îi sărută buzele; n-o poate condamna. Ea acceptă lenevos, apoi, într-o recrudescență de pasiune, își plimbă limba pe bărbia lui.

El îi înconjoară mijlocul cu brațul și se pregătește să doarmă lipit de corpul ei.

— Hei, trebuie să mă scol.

— Stai locului.

— Trebuie să mă duc la baie.

— Nu.

O ține strâns.

— Băiete, dă-mi drumul.

— Nu mă speria, murmură el și se agață mai puternic de ea. Își trece piciorul peste pulpele ei, cu greutate și căldură. Minunate, femeile, de la un pântec atât de flămând, la o grăsime atât de confortabilă; Rabbit vrea să i se restituie, într-un flux molcom, căldura pe care i-au dăruit-o vintrele lui. O femeie futută e cel mai bun partener de pat. Pântecul ca un cauciuc. Ah, și încă cum! Când s-a urcat pe el, cupa unui

crin mare, albastru, i-a învăluit capul somnolent. Ar fi putut să o rănească atunci când a săpat-o în falcă. Acum e îndeajuns de treaz ca să simtă cum respirația lui uscată se târăște peste buze înfrânate, strânse, când Ruth se eliberează de sub piciorul și brațul lui.

— Hei, adu-mi un pahar cu apă, îi spune.

Ruth stă o clipă în picioare la marginea patului, lăbărțată în goliciunea ei, apoi se duce la baie să-și facă datoria. E un lucru care lui Rabbit îi repugnă la femei; se tratează de parc-ar fi niște anvelope vechi. Țevi în țevi, care le spală de murdăria bărbaților, e ceva realmente insultător. Robinetele plâng. Cu cât i se trezește mintea, cu atât se simte mai deprimat. Din adâncurile pernei, se uită la fâșia orizontală din biserica de peste drum, cu vitralii colorate, care se zărește pe sub jaluzeaua de la fereastră. Strălucirea ei copilărească pare să fie singurul lucru bun de care se mai poate agăța.

Șuvița de lumină care se strecoară pe sub ușa închisă a băii taie aerul întunecat din dormitor. Plescăielile apei sunt aidoma cu cele pe care le făceau părinții lui când, în copilărie, Rabbit se trezea din somn dându-și seama că veniseră sus, la culcare, și că în curând întreaga casă va fi cufundată în întuneric, iar următoarea lui percepție va fi lumina dimineții. Doarme dus când, asemenea unui fum în clarul de lună, Ruth, spălată, se furișează în pat lângă el, ținând în mână un pahar de apă.

Rabbit are un vis intens. Se face că el cu mama și cu tatăl lui și cu încă niște persoane stau în jurul mesei din bucătărie. Din vechea bucătărie. O fată care stă la masă întinde un braț extrem de lung, împovărat de o brățară, apucă mânerul răcitorului de lemn și aerul rece se cerne asupra lui Rabbit. Fata a deschis ușița nișei pătrate unde se ține tortul de înghețată; și iată-l, într-adevăr, acolo, la câțiva centimetri de ochii lui Rabbit, povârnit într-o rână pentru că a început să se topească, dar încă mare, în forma lui neagră de metal și purtând semnul alb în locul unde trebuie să fie secționat,

aidoma torturilor care vin pe toboganul fabricii de înghețată. El se apleacă și mai aproape de respirația rece a gheții, inhalând răceala cu miros de tinichea pe care o asociază cu pereții de metal ai nișei și cu coastele podelei ei, de un gri delicat ca de rinocer, împestrițat cu aceeași spuzeală de care suferă și linoleumul de pe jos. Când se apleacă și mai mult, observă că sub pielea apoasă a tortului pulsează sute de vinișoare albe, asemenea capilarelor de pe o frunză, de parcă și gheața ar fi alcătuită din celule vii. Și mai departe, în fundul nișei, îi apare, în sfârșit, o viziune fantastică: un nor zdrențuit, steaua unei explozii, al cărei centru e nedeslușit, dar ale cărei brațe se întind din miezul palorii, drepte și lungi, marcând în diagonală toate fațetele cubului. Barele ruginite pe care se sprijină tortul se clatină sub ochii lui, ca dinții unui rânjet. Îl cuprinde frica! Calupul acela rece e viu. Mama lui îi vorbește:

— Închide ușa!

— N-am deschis-o eu.

— Știu.

— Ea a deschis-o.

— Știu. Băiatul meu cel bun n-ar face nimănui vreun rău.

Fata de la masă plimbă prin farfurie porția de mâncare. Mama se întoarce spre ea și o dojenește. Și dojenile curg întruna, fără noimă, același și același lucru repetat la nesfârșire, o continuă pompare de cuvinte, ca o hemoragie internă. El e cel care sângerează, suferința lui, de mila fetei, îi schimonosește fața până o simte ca pe o farfurie mare, albă.

— O târfă nu poate mânca decent, ca un copilaș.

— Hei, hei, hei! strigă Rabbit și se ridică în picioare ca să-și apere sora.

Mama se îndepărtează, bombănind. Se găsesc acum pe fâșia îngustă dintre cele două case; numai el și fata; dar fata e Janice Springer. El încearcă să-i explice ieșirea mamei lui. Privirea lui Janice e ațintită, cu blândețe, asupra umărului lui; când o înconjoară cu brațele, Rabbit vede că ochii îi sunt injectați. Deși fețele lor nu sunt prea apropiate, el îi simte

respirația înfierbântată de lacrimi. Sunt afară, în spatele sălii de distracții din Mt. Judge, presărat cu bălării, și petice de pământ bătătorit, și sticle sparte; prin zid răzbește muzică amplificată de megafoane; Janice poartă o rochie de dans trandafirie și plânge. El îi repetă, amorțit, poveștile despre mama lui, și anume că mama avea de gând să lovească *în el*, dar Janice continuă să plângă și, spre groaza lui, fața ei începe să se descompună, pielea i se dezlipește de pe oase, dar, de fapt, nici nu există oase, doar o substanță care se topește; își face palmele căuș pentru a aduna substanța și a o lipi la loc; dar acum fața i se desprinde în bucăți care-i cad în mână; aerul devine livid, străpuns de propriul său țipăt.

Lividitatea e, de fapt, lumina zilei, perna îi strălucește în ochi și soarele proiectează frânturi de raze prin crăpăturile jaluzelei trase. Femeia asta doarme încovrigată sub așternuturi, între el și fereastră. Părul ei, în lumina soarelui, are reflexe roșii, castanii, aurii, albe și negre, împrăștiate pe pernă. Zâmbind ușurat, Rabbit se propteşte într-un cot, o sărută pe obrazul solid și îi admiră textura dură a porilor. Observă pe fața ei dâre de fard care-i arată cât de imperfect i-a frecat fața în întuneric. Își reia poziția de somn, dar a dormit prea mult în ultimele ore. Căutând parcă reintrarea într-un alt vis, întinde mâna, peste mica distanță care îi separă, spre corpul ei gol, și colindă cu degetele în sus și în jos pe povârnișuri vaste, calde ca pâinea proaspăt scoasă din cuptor. Ruth doarme cu spatele la el, nu-i poate vedea ochii. Și nu-și dă seama că s-a trezit decât când o aude oftând adânc și o vede întinzându-și brațele și întorcându-se spre el.

Și atunci, fac din nou dragoste, în lumina dimineții, cu gurile împâclite, iar sânii ei i se revarsă peste coaste. Sfârcurile ei sunt niște muguri cafenii, îngropați în carne, tufa ei, spuma unui metal vag colorat. E aproape prea multă goliciune; clipa lui de climax pare sărăcăcioasă în comparație cu bogăția întinderilor ei de piele lucioasă, și Rabbit se întreabă dacă mai are pretenții de la el. Ea îi răspunde că nu; nu, a fost altfel decât ieri-noapte, dar e în regulă. Realmente în regulă. El

se vâră din nou sub cuvertură, în timp ce ea lipăie în jur pe tălpile goale, îmbrăcându-se. Curios cum își îmbracă întâi sutienul și pe urmă chiloții. Când își trage chiloții, Rabbit devine conștient de picioarele ei, ca de niște lucruri separate: învârtejiri roz, lichide, care se pierd spre glezne. În timp ce se mișcă, picioarele își trimit, unul altuia, lumina roz. Faptul că ea acceptă să fie privită îl flatează, îl încălzește. S-a stabilit între ei o relație domestică.

Clopotele bisericii dăngăne puternic. Rabbit se mută în partea ei de pat ca să urmărească oamenii îmbrăcați îngrijit care intră în biserica din piatră de var de peste drum, ale cărei ferestre iluminate i-au chemat somnul noaptea trecută. Întinde mâna și ridică puțin jaluzelele. Fereastra trandafirie de peste noapte e întunecată acum și, deasupra bisericii, deasupra orășelului Mt. Judge soarele scânteiază într-o fațadă de azur. Turla bisericii aruncă o umbră întunecată, scurtă, răsturnată ca un negativ, asupra câtorva bărbați cu flori la butonieră care stau și pălăvrăgesc, în timp ce turma obișnuită intră în clădire, cu capetele plecate. Gândul că toți acești oameni au avut curajul să plece de acasă și să vină aici să se roage îi face plăcere lui Rabbit și-i insuflă siguranță, îl îndeamnă să închidă ochii și să încline capul cu o mișcare atât de imperceptibilă, încât Ruth nici nu o observă. „Ajută-mi Doamne, Isuse Christoase. Iartă-mă. Călăuzește-mă. Binecuvântează-i pe Ruth, pe Janice, pe Nelson, pe mama și pe tatăl meu, pe domnul și pe doamna Springer și pe pruncul încă nenăscut. Iartă-l pe Tothero și pe toți ceilalți. Amin."

Deschide ochii în lumină și spune:

— E o congregație destul de numeroasă.

— Duminica dimineața! M-aș lepăda de toate diminețile de duminică.

— De ce?

Ea răspunde doar printr-un „Pfff!" ca și cum el ar cunoaște răspunsul. După un răgaz de gândire, văzându-l că zace în pat, uitându-se cu gravitate pe fereastră, adaugă:

— Am avut odată un tip, aici la mine, care mă scula la opt dimineața, pentru că la nouă și jumătate trebuia să se ducă să predice la școala de duminică.

— Tu nu ești credincioasă?

— Nu. Vrei să spui că tu crezi?

— Mă rog, da. Cred că da.

Asprimea vocii ei, siguranța ei îl fac să ezite; se întreabă dacă o minte sau nu. Dacă o minte, atunci e suspendat în mijlocul a nicăieri, și gândul ăsta îl pustiește, îi face inima să tremure. Peste drum, câțiva oameni îmbrăcați în veșmintele lor cele mai bune merg pe trotuar pe lângă șirul de case de cărămidă ponosite; oare pășesc în aer? Hainele lor, au îmbrăcat hainele cele mai bune; Rabbit, amețit, se agață de acest gând; îi apare ca o dovadă vizuală a lumii nevăzute.

— Mă rog, dacă ești credincios, ce cauți aici? îl întreabă ea.

— De ce să nu fiu aici? Ce, te crezi Satana sau așa ceva?

Replica lui îi închide gura pentru un moment, așa cum stătea cu pieptenele în mână, după care începe să râdă:

— Mă rog, dacă asta te face fericit, dă-i înainte.

Rabbit o presează:

— De ce nu crezi în nimic?

— Glumești.

— Nu. Niciodată, nici măcar pentru o secundă, nu ți se pare că e ceva evident?

— Ce, existența lui Dumnezeu? Nu. Evidentă mi se pare versiunea opusă. Și asta tot timpul.

— Și dacă nu există Dumnezeu, de ce există totul?

— De ce? Aici nu încape nici un de ce. Lucrurile pur și simplu există.

Ruth stă în fața oglinzii și pieptenele cu care-și trage părul pe spate îi ridică ușor buza în sus; așa arată întotdeauna femeile în filme.

— Eu nu gândesc în felul ăsta despre tine, îi spune Rabbit; nu gândesc că, pur și simplu, exiști.

— Hei, de ce nu-ți tragi hainele pe tine în loc să zaci acolo și să-mi ții o predică?

Cuvintele ei și părul care i se buclează îl excită.

— Vino aici, îi cere.

Ideea de a o regula în timp ce oamenii se roagă în biserică îl excită și mai tare.

— Nu, îl refuză Ruth.

E puțin supărată. Faptul că e credincios o sâcâie.

— Acum nu mă mai placi? o întrebă.

— Ce importanță are?

— Știi bine că are importanță.

— Dă-te jos din patul meu.

— Cred că-ți mai datorez cincisprezece dolari.

— Tot ce-mi datorezi este că pleci dracului de aici.

— Cum? Să te las singură?

Rostește aceste cuvinte cu o repeziciune comică și, în timp ce ea stă locului șocată și rigidă, el sare din pat, își culege câteva lucruri de îmbrăcat, o zbughește la baie și închide ușa după el. Când iese, în lenjeria de corp, îi spune, în aceeași manieră hazoasă:

— Nu-ți mai plac.

Se îndreaptă amărât spre scaunul pe care sunt întinși cu grijă pantalonii lui. Cât a fost el la baie, Ruth a făcut patul.

— Îmi placi destul, răspunde ea cu o voce preocupată, netezind așternuturile.

— Destul pentru ce?

— Destul!

— De ce-ți plac?

— Pentru că ești mai tare decât mine.

Se duce în celălalt capăt al patului și trage de colțul așternutului.

— Era o chestie care mă scotea din sărite – și anume că toată lumea are impresia că numai femeile mititele și drăguțe pun mâna pe bărbați puternici.

— Au ele ceva, răspunde Rabbit. Par mai ușor de cucerit.

— Cred că așa e, replică ea râzând.

El își trage pantalonii și închide catarama curelei.

— Și ce altceva îți mai place la mine?

Ea îi aruncă o privire.

— Să-ţi spun?

— Spune-mi.

— Faptul că nu ai capitulat. În felul tău prostesc, încă mai lupţi.

Lui Rabbit îi face plăcere să audă lucrul ăsta; plăcerea i se scurge prin vene, îl face să se simtă măreţ, drept care rânjeşte. Dar modestia americană protestează instinctiv şi „dorinţa de realizare" îi scapă din gura căreia încearcă să-i imprime un rictus. Ea pricepe.

— Nenorocitul ăla de ticălos bătrân! exclamă Ruth. E realmente un ticălos.

— Hei, ştii ce mă gândesc, să dau o fugă până la băcănie şi să cumpăr ceva să gătişti pentru masa de prânz.

— Ai de gând să te muţi aici?

— De ce nu? Trebuie să te întâlneşti cu cineva?

— Nu. N-am pe nimeni.

— Atunci e foarte bine. Ziceai aseară că-ţi place să gătişti.

— Am spus că-mi plăcea cândva.

— Dacă-ţi plăcea cândva îţi mai place şi acum. Ce să iau?

— De unde ştii că prăvălia e deschisă?

— Nu e? Sunt sigur că-i deschisă. De când cu supermarketurile, prăvălioarele astea fac cea mai mare vânzare duminica.

Rabbit se duce la fereastră şi se uită spre prăvălia din colţ. Vede clar uşa prăvăliei deschizându-se şi un om ieşind cu un ziar.

— Cămaşa ta e împuţită, observă Ruth în spatele lui.

— Ştiu. E cămaşa lui Tothero, răspunde Rabbit îndepărtându-se din lumina ferestrei. Va trebui să-mi aduc nişte haine. Dar mai întâi să cumpăr de mâncare. Ce să iau?

— Ce-ţi place? îl întreabă ea.

Rabbit iese pe uşă, mulţumit. Adevărul e că are o fire împăciuitoare. Şi-a dat seama de lucrul ăsta de cum a văzut-o stând lângă parcometre. Se ghicea din felul moale în care arăta pântecul ei. Cu femeile te ciocneşti, de obicei, pentru că ele

vor altceva, sunt o rasă diferită. Femeile sau dăruiesc, ca o plantă, sau te înțeapă ca un ciot de stâncă. În întreaga natură nimic nu-i mai bun decât o femeie cu o fire blajină. Pietrele pavajului îi lovesc picioarele în timp ce aleargă, în cămașa lui murdară, spre băcănia din colț. *Ce-ți place?* l-a întrebat. E a lui. Știe că e a lui.

Se întoarce cu opt crenvurști în celofan, o pungă de fasole verde refrigerată, cartofi pai refrigerați, o sticlă de lapte, un borcan de sos condimentat, o pâine cu semințe, o minge de cașcaval învelită în celofan roșu și, în vârful pungii, o plăcintă cu melasă. Totul a costat doi dolari și patruzeci și trei de cenți. Când scoate alimentele din pungă, în bucătăria colorată, Ruth îi spune:

— Nu ești mare mâncău.

— Aș fi vrut să iau cotlete de miel, dar nu avea decât crenvurști, salam și pateu la cutie.

În timp ce ea gătește, el se învârtește prin living și descoperă o serie de romane polițiste așezate într-un raft de la baza unei mese, lângă un fotoliu. Băiatul care dormea în patul de cazarmă vecin cu al lui, la Fort Hood, obișnuia să citească tot timpul cărțulii din astea. Ruth deschisese ferestrele și aerul răcoros de martie pare mai pișcător în lumina amintirilor din Texas. Perdelele lui Ruth, dintr-un material ieftin, prăfuit, cu picățele, flutură în vânt; pielea lor de voal se umflă ușor și vine spre el, în timp ce e paralizat de o amintire și mai frumoasă: casa lui, în copilărie, cu ziarele de duminică risipite pe jos, fâșâind în briza după-amiezii, în timp ce mama lui, la bucătărie, zăngănea oalele și vesela; când avea să termine cu spălatul vaselor, îi va organiza pe toți, pe tata, și pe el, și pe micuța Miriam, și-i va pregăti pentru o plimbare. Din cauza fetiței mici, nu vor merge prea departe, doar la o distanță de câteva străzi până la vechea carieră de piatră, unde bazinul înghețat peste iarnă, topit într-un lac adânc de câțiva centimetri, amplifică înălțimea pereților carierei, oglindindu-le stâncile cu susul în jos, într-o fântână a reflexiei. Dar nu e decât apă chioară; fac câțiva

pași pe marginea lui și, privit dintr-un alt unghi, bazinul oglindește soarele, iluzia stâncilor răsturnate s-a evaporat, iar apa însorită pare solidă ca gheața. Rabbit o ține pe micuța Mim de mână.

— Hei! îi strigă lui Ruth. Am o idee grozavă. Hai să facem o plimbare în după-amiaza asta. Să mergem pe jos.

— Să mergem! Eu merg tot timpul.

— Să urcăm pe Mt. Jugde din partea asta.

Rabbit nu-și amintește să fi urcat vreodată muntele pe versantul Brewer, e năpădit de un flux de nerăbdare și, când se întoarce, exaltat, dinspre perdelele legănate de briză, clopotele mari ale bisericii își trimit dangătul.

— Da, hai s-o facem. Te rog, strigă el înspre bucătărie.

Jos, în stradă, oamenii ies din biserică, purtând ramuri verzi.

Când Ruth îi servește masa de prânz, Rabbit constată că e o bucătăreasă mai bună decât Janice; a fiert crenvurștii fără să-i lase să crape. Janice îi aducea întotdeauna la masă plesniți, și răsuciți, și torturați. Mănâncă împreună cu Ruth la o măsuță de porțelan din bucătărie. Când își atinge furculița de farfurie, își aduce aminte de fiorul rece care l-a străbătut în vis când fața lui Janice se desfăcea în mâinile lui, și amintirea îi strică gustul primei îmbucături, o preface într-un soi de oroare. Cu toate acestea spune „Delicios", continuă să mănânce și, după un timp, își recapătă apetitul.

În fața lui, obrajii lui Ruth împrumută ceva din strălucirea pală a tăbliei mesei; fruntea ei lată lucește și cele două pete de lângă nas par urmele a ceva ce i s-a vărsat pe față. Pare să simtă că a devenit neatrăgătoare și mănâncă repede, cu îmbucături mici, căutând parcă să se eclipseze.

— Hei, îi spune el.

— Ce e?

— Știi că mașina mea e încă parcată pe Cherry Street.

— E OK Duminica parcometrele nu taxează.

— Da, dar mâine o să taxeze.

— Vinde-o.

— Cum?

— Vinde mașina. Simplifică-ți viața. Îmbogățește-te rapid.

— Nu, vreau să spun... Da, te gândești s-o fac pentru tine. Uite ce-i, mai am treizeci de dolari, de ce nu vrei să ți-i dau acum?

Își duce mâna la buzunar.

— Nu, nu, nu, n-am gândit la asta. Nu m-am gândit la nimic. Pur și simplu mi-a încolțit ideea în capul meu dolofan.

E jenată; i-au apărut pete pe gât și lui i se face milă de ea când se gândește cât de drăguță i se păruse cu o noapte înainte. Îi explică:

— Uite ce-i, tatăl nevestei mele e negustor de mașini vechi și, când ne-am căsătorit, mi-a vândut mașina asta cu o reducere de preț simțitoare. Așa că, într-un fel, e mașina nevesti-mii și, oricum, întrucât copilul e la ea, cred că e drept să-i rămână ei. Și apoi, cum ai observat și tu, cămașa mea e murdară și ar trebui să-mi aduc de acasă niște haine. Așa încât m-am gândit că, după ce mâncăm, să mă furișez la mine acasă, să las mașina și să-mi iau hainele.

— Și dacă ea e acasă?

— Nu e acasă. Precis e la maică-sa.

— Cred că ți-ar plăcea să o găsești acasă, comentează Ruth.

Rabbit stă și se întreabă; se imaginează descuind ușa și dând peste Janice, așezată în fotoliul ei, cu un pahar gol alături, uitându-se la televizor, și la acest gând simte o mică prăbușire înlăuntrul lui, ca și cum un boț de hrană care i s-ar fi oprit în gât alunecă, în sfârșit, în jos; ușurarea lui când constată că fața ei e întreagă, că e aceeași față tâmpă și încordată.

— Nu, nu mi-ar plăcea, îi răspunde lui Ruth. Mi-e frică de ea.

— Evident.

— Are ceva în ea, stăruie Rabbit. E un pericol.

— Sărmana asta de nevastă-ta pe care ai părăsit-o? Aș crede că pericolul ești *tu*.

— Nu.

— Da, sigur. Tu te socotești un iepuraș.

Tonul ei e ușor zeflemitor și irascibil, iar Rabbit nu înțelege de ce. Ruth îl întreabă:

— Și ce-ai de gând să faci cu hainele astea?

Asta-i; îl simte că vrea să se mute la ea. Rabbit admite:

— Să le aduc aici.

Ea trage adânc aer în plămâni, dar nu spune nimic.

— Doar pentru o noapte, o roagă Rabbit. Nu ai alt plan pentru azi, nu-i așa?

— Poate nu. Nu știu. Probabil că nu.

— Ei, atunci e grozav. Hei! Te iubesc.

Ruth se ridică și strânge farfuriile, dar rămâne locului, cu degetul mare pe ele, cu privirea ațintită în centrul mesei albe. Își scutură greu capul și rostește:

— Ești o veste rea.

În fața lui, pelvisul ei lat, adăpostit sub o fustă maronie banală, apare solid și simetric, ca baza unei coloane viguroase. Inima lui saltă prin această coloană vânjoasă și, încântat că iubirea lui s-a redeșteptat, dar necutezând încă să-și înalțe ochii ca să-i întâlnească fața cercetătoare, îi răspunde:

— Ce pot să fac? Tu ești o veste foarte bună.

Înfulecă trei bucăți de plăcintă cu melasă și o firimitură care i se agățase în colțul gurii cade pe puloverul ei când îi sărută sânii, ca să-și ia la revedere. O lasă cu farfuriile. Mașina îl așteaptă în Cherry Street, misterioasă, în după-amiaza răcoroasă de primăvară; e ca și cum o încăpere dintr-o casă a lui s-ar fi detașat și s-ar fi refugiat la marginea trotuarului, și acum, că fluxul nopții se retrăsese, strălucea în nisip, ușor înclinată, dar neatinsă, gata să plutească la apăsarea unui buton. Sub hainele ponosite, șifonate, trupul său se simte curat, zvelt, golit. E iubit. Mașina miroase a siguranță: cauciuc, și praf, și metal vopsit, încins în soare. O teacă pentru cuțitul care este el însuși. Pornește prin amorțeala duminicală a orașului, printre șirurile domestice de case de cărămidă, pe lângă portalurile calme de lemn, cu balustradele lor. Dă ocol colinei mari a Mt. Judge; pantele care coboară până la șosea sunt pudrate cu verdele gălbui al frunzulițelor noi; ceva mai

sus, pâlcurile de brazi alcătuiesc împreună cu cerul un orizont negru. Priveliștea s-a schimbat de când a fost ultima oară pe aici. Ieri-dimineață cerul era vărgat de norii subțiratici ai zorilor, iar el era epuizat și se îndrepta către centrul rețelei încâlcite, singurul loc care făgăduia o șansă de odihnă. Acum, amiaza altei zile dizolvase norii și cerul încadrat de parbriz e gol și rece, iar el simte că nu-l așteaptă nimic în față, nimicul ochilor albaștri ai lui Ruth, nimicul cu care i-a mărturisit lui cu ce se ocupă, nimicul în care crede ea. Și inima ți se înalță pe veci prin cerul acela gol.

Calmul i se risipește când coboară printre casele familiare din Mt. Judge. Devine precaut, nervos. O ia pe Jackson Street, Potter Street, apoi Wilbur Street și încearcă să detecteze din vreun semn exterior dacă e cineva acasă. N-ar avea cum să fie lumină aprinsă, pentru că e miezul zilei. În fața casei, nici o mașină. Face de două ori înconjurul blocului, întinzându-și gâtul ca să zărească vreun chip la fereastră. Geamurile sunt înalte și opace. Ruth n-a avut dreptate; nu dorește să o vadă pe Janice.

Simpla posibilitate a unei întâlniri îl sleiește de puteri în asemenea măsură, încât, când coboară din mașină, soarele puternic aproape că-l doboară. Când urcă scările, treptele par să se ajusteze, să se restrângă, să se despice, împiedicând tendința corpului său, dilatat de teamă, de a se înălța. Bate la ușă, gata să o ia la fugă. De cealaltă parte nu răspunde nimeni. Bate din nou la ușă, ascultă și scoate cheile din buzunar.

Deși apartamentul e gol, pare totuși impregnat de prezența lui Janice, atât de pregnantă, încât Rabbit începe să tremure; priveliștea fotoliului așezat în fața televizorului îi înmoaie genunchii. Jucăriile stricate ale lui Nelson, împrăștiate pretutindeni pe jos, îl amețesc; toată recuzita din craniul lui, materia cenușie, cartilajele urechilor, găvanele ochilor, toate converg să-i astupe, să-i înfunde țeava eului; sinusurile i se sufocă din cauza unui strănut sau a lacrimilor, nu mai știe nici el. În living-room miroase a praf. Jaluzelele sunt trase. Janice le trăgea după-masa pentru ca lumina să nu-i

bată în ecranul televizorului. Cineva a făcut totuși puțină ordine: scrumierele ei și paharul gol au fost îndepărtate. Rabbit așază cheia de la intrare și cheile mașinii pe carcasa televizorului din metal vopsit cafeniu, imitând fibra lemnului. Când deschide ușa debaralei, clanța se lovește de marginea aparatului. Câteva rochii de-ale lui Janice lipsesc.

Are de gând să-și scoată lucrurile, dar, de fapt, se întoarce și o ia spre bucătărie, încercând să sesizeze, să extragă esența a ceea ce a făcut. În dormitor, patul lor se surpă sub lumina filtrată a soarelui. N-a fost niciodată un pat ca lumea. Un cadou de la părinții ei. Pe măsuța de toaletă tronează câteva dintre sticlele ei și o forfecuță de unghii, o papiotă de ață albă cu un ac, câteva agrafe de păr, o carte de telefon, un ceas cu cifre luminoase, o rețetă de gătit ruptă dintr-o revistă, dar pe care n-a folosit-o niciodată, și un șirag de mărgele de lemn, sculptate în Java, pe care i le-a dăruit de Crăciun. Sprijinită de perete, într-o poziție nu prea sigură, stă oglinda mare, ovală, pe care au dat-o jos când părinții ei le-au instalat o nouă cameră de baie; a avut de multe ori de gând să o agațe pe perete, deasupra mesei ei de toaletă, dar niciodată nu și-a făcut timp să cumpere dibluri. Un pahar uitat pe pervazul ferestrei, pe jumătate plin cu apă stătută, clocită, aruncă o pată curbă de soare diluat pe peretele gol unde ar fi trebuit să atârne oglinda. Trei crestături prelungi, paralele zgâriate pe zid; cum or fi apărut, când? Îndărătul patului cu așternutul strâns se zărește un triunghi alb din pardoseala băii; ziua aceea când, după duș, cu fundul înroșit de aburi, și-a ridicat brațele, bucuroasă să-l sărute, cu părul de la subțioară ud leoarcă. Ce frenezie o fi apucat-o atunci, ca și pe el de altfel, ce frenezie neașteptată?

În bucătărie descoperă ceva ciudat: cotletele de porc care au fost lăsate în tigaie, reci ca moartea, peste grăsimea închegată. Le aruncă în punga de hârtie de sub chiuvetă și răzuiește cu o spatulă bucățile de grăsime solidificată rămasă în tigaie. Punga de hârtie, pătată la fund, maroniu-închis, degajă un miros dulceag, de putred. Se întreabă ce o fi. Dar pubela e

jos, în spatele casei, și nu vrea să facă două drumuri. Hotărăște s-o lase baltă. Dă drumul la apa fierbinte și vâră tigaia în chiuvetă, să înmoaie grăsimea. Respirația aburului sună ca o șoaptă într-un mormânt.

Într-o grabă panicată, scoate dintr-un sertar chiloți curați, maiouri și ciorapi, trei cămăși în țiplă și cu carton albastru; dintr-un alt sertar, chiloți curați; din debara își ia cele două costume și o jachetă sport, înfășoară lenjeria în costume și face o boccea pe care s-o poată duce. Toată treaba asta îl face să transpire. Cu ghemul de haine în brațe și sprijinindu-l cu un genunchi, aruncă o ultimă privire în apartament, se uită la mobilă, la covoare, la tapet, toate par afumate, întunecate de mohorala care s-a lăsat peste fața lui; încăperile sunt îmbibate de o atmosferă penibilă, meschină, și e bucuros să plece de acolo. Ușa se trântește irevocabil în urma lui. Cheia a rămas înăuntru.

Periuța de dinți; aparatul de ras; butonii de manșetă; pantofii. Cu fiecare treaptă pe care o coboară își amintește de ceva ce a uitat. Se grăbește, tălpile îi bocănesc pe scări. Sare. Creștetul lui aproape că lovește becul care atârnă de un fir negru în vestibul. Numele lui pe cutia poștală pare să-l strige, dar trece rapid pe lângă el; literele scrise cu cerneală albastră încarcă aerul, ca un țipăt. Se simte ridicol, așa cum dă buzna în lumina soarelui, asemenea acelor hoți aiuriți despre care citești pe ultima pagină a ziarelor și care, în loc să fure din case bani sau argintărie, șterpelesc un lighean de porțelan, douăzeci de suluri de tapet sau o legătură de haine vechi.

— Bună ziua, domnule Angstrom.

Trece pe lângă el o vecină, domnișoara Arndt, cu o pălărie violetă pe care o poartă duminica la biserică și ținând în mână o frunză de palmier.

— O, bună. Ce mai faceți?

Locuiește la trei case mai încolo; se spune că ar avea cancer.

— Splendid, răspunde ea.

Și rămâne locului în soare, uimită de atâta splendoare, fixată pe tălpile cu platfus, rezemându-se ușor de panta pavajului.

O mașină verde trece încet pe lângă ei. Domnișoara Arndt îi blochează drumul, amabil mirată, recunoscătoare pentru ceva, și simpla ei aderență la pavaj evocă o muscă oprită din drumul ei pe tavan pentru a se minuna de ea însăși.

— Ce părere aveți de vremea asta? o întreabă Rabbit.

— Îmi place, îmi place, de Duminica Floriilor e întotdeauna cer senin. Simt cum mi se înalță seva în picioare.

Râde, și el o imită; stă înrădăcinată în asfaltul cald, între umbrele stufoase a doi arțari tineri. Rabbit e sigur că femeia nu știe nimic.

— Da, îi spune el când îi vede privirile îndreptate spre brațele lui, fac curățenie de primăvară.

Scutură legătura de haine, ca s-o lămurească.

— Bine, răspunde ea cu o grimasă surprinzător de sarcastică. Voi, soții tineri, preluați tot greul casei.

După aceea se răsucește și exclamă:

— În mașină e un preot!

Mașina verde s-a întors, cu și mai mare încetineală. Cuprins de o groază care face ca legătura de haine să-i pară de două ori mai grea, Rabbit își dă seama că e încolțit. Țâșnește de sub portalul casei și trece pe lângă domnișoara Arndt spunându-i „Trebuie să fug!", exact când aceasta remarca:

— Nu-i pastorul Kruppenbach.

Nu, desigur că nu-i Kruppenbach. Rabbit știe cine e, deși nu-i cunoaște numele. E preotul episcopalian. Springerii sunt episcopalieni, o dovadă a artificialei parveniri sociale, inițial fuseseră reformați. Rabbit nu aleargă. Trotuarul povârnit îi zgâlțâie călcâiele la fiecare pas. Din cauza boccelei mari pe care o poartă, nu poate vedea asfaltul. Dac-ar reuși măcar să iasă din alee! Singura lui speranță e faptul că prelatul nu poate fi sigur că e el. Simte mașina verde pe urmele lui, îl bate gândul să arunce hainele și s-o ia la fugă. Dacă s-ar putea ascunde în vechea fabrică de gheață! Dar e la o stradă mai încolo. O simte pe Ruth, cu vasele spălate, așteptându-l de cealaltă parte a muntelui.

Azur dincolo de azur și dedesubt azur. Asemenea unui rechin care stârnește creste de apă în fața lui, mașina verde iscă vălurele de aer care se sparg în spatele genunchilor lui Rabbit. Cu cât merge mai repede, cu atât mai puternic se sparg vălurelele. Aude îndărătul urechilor un glas cu o rezonanță copilărească, întrebându-l:

— Scuzați-mă, vă rog, sunteți Harry Angstrom?

Cu senzația că spune o minciună, Rabbit se întoarce și șoptește:

— Da.

Tânărul blond, cu gâtul încătușat în gulerul preoțesc, glisează în diagonală pe lângă marginea trotuarului, trage de frâna de mână, oprește motorul și parchează mașina strâmb, în partea interzisă. Nostim cum preoții ignoră regulile mărunte. Rabbit își aduce aminte cum fiul părintelui Kruppenbach întorcea orașul pe dos cu motocicleta lui. Semăna a blasfemie.

— Eu sunt Jack Eccles, îi spune preotul și râde fără noimă când rostește ultima silabă.

O țigară albă, neaprinsă, îi atârnă de pe buze, asortându-se cu gulerul alb preoțesc într-un fel comic. Clericul coboară din mașină, un Buick '58, cu patru uși, de culoare oliv, și-i întinde mâna. Ca să i-o poată strânge, Rabbit trebuie să lase legătura de haine jos, în iarba dintre trotuar și bordură.

Strângerea de mână a lui Eccles, vioaie, și puternică, și experimentată, pare să simbolizeze o îmbrățișare. O clipă, Rabbit are impresia că nu va mai fi lăsat să plece. Se simte prins în capcană, presimte un noian de explicații, stinghereli, rugăminți, încercări de reconciliere înălțate ca niște ziduri reci și jilave. Intuiește tenacitatea capturatorului său.

Preotul e aproape de vârsta lui, poate ceva mai mare, și mult mai scund decât el. Fără să fie însă mic de statură; sub hainele lui negre se simte împletitura inutilă a unei structuri musculare puternice. Stă puțin nesigur, cu pieptul ușor strâns între brațe. Are niște sprâncene lungi, roșcate, care se îmbină cu o cută de îngrijorare deasupra nasului, și un

nod de bărbie, palid și ascuțit, înghesuit sub gură. În ciuda indignării pe care o manifestă, are în el ceva prietenos și naiv.

— Încotro mergi? întreabă.

— Ha? Nicăieri.

Atenția lui Rabbit e distrasă de îmbrăcămintea preotului. Costumul lui simulează că ar fi negru. De fapt e bleumarin, sobru, dar elegant, ușor, de un albastru noptatic. Dar vesta sau plastronul sau ce-o mai fi e negru ca o plită de tuci. Efortul de a menține țigara între buze îi distorsionează râsul într-un fel de sforăit. Își pipăie piepții hainei.

— N-ai cumva un chibrit?

— Îmi pare rău, nu. M-am lăsat de fumat.

— Ești mai bun decât mine.

Face o pauză, meditează, apoi se uită la Harry, cu sprâncenele arcuite, mirate. Destinderea feței face ca ochii lui cenușii să pară rotunzi și palizi ca sticla.

— Pot să te conduc cu mașina?

— Nu. Nu vă osteniți.

— Aș vrea să stăm de vorbă.

— Nu; de fapt nu vreți, nu-i așa?

— Ba da; doresc foarte mult.

— Da. OK

Rabbit își ridică de pe jos pachetul de haine, înconjoară mașina și se urcă în ea. Interiorul are mirosul dulce de plastic al unui automobil nou; Rabbit îl trage adânc în piept și teama i se mai domolește.

— Vreți să-mi vorbiți despre Janice?

Eccles confirmă din cap, urmărind oglinda retrovizoare în timp ce se îndepărtează de bordură. Buza de sus îi atârnă peste cea de jos; sub ochi are scobituri violacee. Duminica e, probabil, ziua lui grea.

— Ce face? Ce a făcut? întreabă Rabbit.

— Astăzi părea ceva mai rațională. A venit de dimineață împreună cu tatăl ei la biserică.

Mașina iese în stradă. Eccles nu mai adaugă nimic, pur și simplu privește prin parbriz și clipește. Folosește bricheta de pe bordul mașinii.

— Mi-am închipuit eu că s-a dus la ei, spune Rabbit.

Începe să-l irite ușor faptul că preotul nu zbiară la el sau ceva în genul ăsta; se vede că nu-și cunoaște meseria.

Bricheta se aprinde, Eccles o duce la țigară, inhalează primul fum, apoi pare să se readune.

— Evident, îl lămurește el, când nu te-ai mai întors după jumătate de oră, a sunat la părinții dumitale și l-a rugat pe tatăl dumitale să aducă băiețelul acasă. Înțeleg că tatăl dumitale a liniștit-o și i-a spus că, probabil, ești blocat undeva în trafic. Ea și-a amintit că veniseși mai târziu acasă pentru că jucaseși baschet pe stradă și s-a gândit că poate te-ai întors în locul acela. Cred că tatăl dumitale s-a dus să te caute pe acolo.

— Și unde era bătrânul Springer?

— Nu i-a sunat. Nu le-a telefonat până la două noaptea, când presupun, sărăcuța de ea, a renunțat la orice speranță.

„Sărăcuța de ea" e singurul cuvânt consolator de pe buzele lui.

— Abia la două noaptea? întrebă Harry.

Îl cuprinde mila; mâinile strâng ghemul de haine, de parcă ar vrea s-o aline pe Janice.

— Cam pe atunci. Și la ora aceea ajunsese într-o asemenea stare de ebrietate și de nervi, încât mama ei m-a chemat pe mine.

— De ce pe dumneavoastră?

— Nu știu. Așa procedează unii oameni. Eccles râde. Așa și trebuie să facă; e îmbucurător. Cel puțin pentru mine. Am avut întotdeauna impresia că doamna Springer mă detestă. Nu a mai venit de luni de zile la biserică.

Când se întoarce cu fața spre Rabbit, ca să urmărească efectul glumei lui, un impuls ciudat îi înălță sprâncenele și-l face să-și întredeschidă gura.

— Și asta s-a întâmplat la două noaptea?

— Între două și trei.

— Vai, îmi pare rău. N-aveam de gând să vă scol din pat.

Preotul scutură din cap, enervat.

— Nu asta are importanță.

— Mă simt îngrozitor de jenat.

— Da? E un lucru încurajator. Ce anume ai de gând?

— Nu prea știu. Cânt după ureche.

Râsul lui Eccles îl surprinde; Rabbit își spune că preotul e un expert în cazuri de felul acesta, cămine dezmembrate, soți care fug de-acasă, și acest „cânt după ureche" i-a adus o mică variație, o notă proaspătă. Se simte flatat; Eccles are un asemenea talent.

— Mama dumitale are o teorie interesantă, continuă Eccles. Crede că părăsirea căminului nu-i decât o iluzie a soției dumitale și a mea. Pretinde că ești un băiat mult prea bun ca să faci asemenea lucru.

— V-au dat de furcă, nu glumă.

— Toate astea și un deces care a avut loc ieri.

— Vai, îmi pare rău.

Au continuat încet, la întâmplare, pe străzile familiare; au trecut pe lângă fabrica de gheață și au virat într-un loc unde se deschide o panoramă asupra văii.

— Știți, dacă doriți într-adevăr să mă conduceți cu mașina, atunci ar trebui să o luați spre Brewer, îl informează Rabbit.

— Nu vrei să te duc la soția dumitale?

— Nu. O pacoste! Vreau să spun că n-ar folosi la nimic, nu credeți?

O bună bucată de timp s-ar fi zis că preotul nici nu-l auzise; profilul lui neted, obosit, privea fix prin parbriz în timp ce mașina mare înainta ferm. Harry se pregătea să-și repete remarca în clipa când Eccles i-a răspuns în sfârșit:

— Nu, dacă dumneata nu dorești să folosească la ceva.

Chestiunea părea să fi luat sfârșit. O iau în jos, pe Potter Avenue, spre șosea. Străzile însorite sunt populate doar de copii, unii dintre ei îmbrăcați încă în hainele pentru școala de duminică. Fetițele poartă rochițe cloș, roz, cu fuste bufante care se umflă direct din talie. Panglicile se asortează cu culoarea ciorapilor.

— Ce a făcut de vrei să o părăsești? întreabă Eccles.

— Mi-a cerut să-i cumpăr un pachet de țigări.

Eccles nu râde, așa cum se așteptase Rabbit; se pare că găsește remarca obraznică, socotește că a întrecut limita. Dar era adevărat.

— E adevărat, continuă Harry. Simțeam că întreaga șandrama se duce de râpă, mă străduiam tot timpul să o țin pe linia de plutire, să stăvilesc întreaga harababură pe care o provoca ea. Nu știu, dar parcă eram țintuit locului de o liotă de jucării stricate, și pahare goale, și televizorul care nu se mai oprea și mese întârziate și nici o portiță de scăpare. Și deodată m-a săgetat gândul că e foarte simplu să scapi, pur și simplu pleci, și într-adevăr *a fost* foarte ușor.

— Ai lipsit mai puțin de patruzeci și opt de ore.

— Ah, știu, e legea aceea...

— Nu la asta mă gândeam. Soacra dumitale s-a gândit pe dată la lege, dar soția dumitale și domnul Springer nici n-au vrut să audă. Cred că fiecare are motivele lui. Soția dumitale pare aproape paralizată; și dorește ca nimeni să nu facă nimic.

— Biata de ea. E atât de prostuță.

— De ce ești aici?

— Pentru că m-ați prins.

— Vreau să spun de ce te găseai în fața casei dumitale?

— Am venit să-mi iau haine curate.

— Hainele curate înseamnă atât de mult pentru dumneata? De ce te cramponezi de această măsură de decență când pe toate celelalte le calci în picioare cu atâta ușurință?

Rabbit simte pericolul discuției; cuvintele lui se întorc împotriva sa, cârlige și capcane.

— De asemenea, i-am lăsat și mașina.

— De ce? N-ai nevoie de ea ca să evadezi?

— Mi-am spus că trebuie să-i rămână ei. Tatăl ei ne-a vândut-o ieftin. În orice caz mie nu-mi folosește.

— Nu?

Eccles strivește chiștocul țigării în scrumiera de pe bord și se caută în buzunar după o alta. Mașina înconjoară

muntele, pe la cea mai înaltă pantă a drumului, unde, într-o parte, dealul se înalță prea pieptiș, iar de cealaltă parte se prăvălește prea abrupt pentru a putea adăposti vreo casă sau vreo stație de benzină. Jos, râul strălucește întunecat.

— Dacă *eu* mi-aș fi părăsit nevasta, comentează preotul, m-aș fi urcat în mașină și aș fi plecat la *o mie de mile* depărtare.

Cuvintele lui sună aproape ca un sfat rostit calm, de deasupra gulerului alb.

— Asta-i ceea ce am și făcut, strigă Rabbit încântat de descoperirea atâtor trăsături în comun. Am plecat până în West Virginia. Și pe urmă mi-am spus „la dracu' cu călătoria" și am venit înapoi.

Își pune în gând să nu mai drăcuiască, ba chiar se întreabă de ce o face. Poate ca să impună o distanță între ei; simte un zvâcnet de atracție față de omul în negru.

— Pot să te întreb de ce te-ai întors?

— Nu știu. O combinație de motive. Mi se părea că-i mai sigur că mă găsesc într-un loc pe care-l cunosc.

— Nu te-ai întors ca să-ți ocrotești soția?

Întrebarea îi ia lui Rabbit piuitul. Eccles urmează:

— Îmi vorbești de senzația de împotmolire... Și cum crezi că stau lucrurile cu alte perechi tinere? Ce te face să crezi că ești o excepție?

— Socotiți că nu există răspuns la această întrebare, dar să știți că există. Cândva am făcut și eu un lucru mare. Am fost campion la baschet. Zău. Și, când ai ocupat, într-un anumit domeniu, prima linie, primul plan, indiferent la ce, te simți umilit să fii trecut în linia a doua. Și povestea asta pe care o trăiam eu și Janice era ceva de linia a doua, de plan secund.

Bricheta de pe bord scânteiază din nou. Eccles își aprinde o țigară, apoi își întoarce iute ochii la șosea. Au intrat în periferia orașului Brewer. Preotul îl întreabă:

— Crezi în Dumnezeu?

Întrucât repetase răspunsul chiar în acea dimineață, replică fără să șovăie:

— Da.

Eccles clipește surprins. Pleoapa singurului ochi care se vede în profil tremură, dar fața lui nu se întoarce.

— Și atunci crezi că Dumnezeu vrea să o faci pe soția ta să sufere?

— Dați-mi voie să vă pun o întrebare: credeți că Dumnezeu dorește ca o cascadă să fie un copac?

Rabbit își dă seama că întrebarea asta, pusă de Jimmie la emisiunea pentru copii, sună ridicol; îl irită faptul că Eccles o înghite, împreună cu o gură de fum. Înțelege că orice ar spune el, ar fi acceptat de Eccles cu aceeași plictisită pufăire din țigară. Capul lui mare, blond, pare umplut de un terci cenușiu în care s-au amestecat secretele și întrebările pătimașe ale tuturor, un terci căruia nimic, deși preotul e atât de tânăr, nu i-ar mai putea imprima o culoare. Pentru prima oară, preotul îi displace lui Rabbit.

— Nu, răspunde Eccles după un răgaz de gândire. Dar cred că lui Dumnezeu i-ar plăcea ca un copăcel pirpiriu să ajungă un copac zdravăn.

— Dacă vreți să insinuați că sunt lipsit de maturitate, e un lucru de care nu mă plâng, pentru că, din cât îmi dau eu seama, a fi imatur e ca și cum ai fi mort.

— Și eu sunt imatur, îl consolează Eccles.

E o consolare insuficientă, Rabbit îi declară:

— Ei bine, nu mă întorc la toanta aia fatală, oricât v-ar fi de milă de ea. Nu știu ce simte. Ani de zile n-am știut. Nu știu decât ce e în *mine*. Asta-i tot ce am. Știți ce făceam ca să-mi întrețin familia? Demonstram în magazinele cu prețuri fixe cum funcționează un rahat din tablă care se cheamă MagiPeeler.

Eccles se uită la el și râde; iar sprâncenele îi exprimă toată mirarea.

— Ei, așa se explică talentele dumitale oratorice.

Această ironie aristocratică sună sincer; îl plasează pe fiecare dintre ei la locul lui. Rabbit se simte mai puțin dezrădăcinat.

— Hei, v-aș ruga să mă lăsați să cobor aici, îi cere el preotului.

Au ajuns pe Weiser Street, în fața imensei floarea-soarelui, moartă în timpul zilei.

— Nu vrei să te duc până unde locuiești?

— Nu locuiesc nicăieri.

— Foarte bine.

Cu o izbucnire de furie adolescentină, Eccles oprește în fața unui hidrant de incendiu. Când frânează brusc, ceva zăngăne în portbagaj.

— Vi se dezintegrează mașina, glumește Rabbit.

— Sunt crosele mele de golf.

— Jucați golf?

— Prost. Dumneata joci?

Se însuflețește; țigara i se consumă, uitată între degete.

— Pe vremuri căram crosele jucătorilor pe teren.

— Pot să te invit la o partidă?

Ah! Asta-i capcana!

Rabbit coboară din mașină strângând în brațe legătura de haine, rămâne o clipă lângă bordură, apoi urcă pe trotuar, încercând să-și apere libertatea prin bufonerii.

— N-am crose.

— Se pot închiria. Te rog, vino. Vorbesc serios.

Eccles se apleacă vorbindu-i din portieră.

— Mi-e greu să găsesc parteneri. Toată lumea lucrează, în afară de mine.

Râde.

Rabbit știe că ar trebui să o ia la fugă, dar tentația unei partide și convingerea lui că ești mai în siguranță când îl vezi pe cel care te vânează se împotrivesc impulsului de a fugi.

Eccles îl presează.

— Mă tem că dacă nu pun mâna pe dumneata, foarte curând ai să faci din nou demonstrații cu aparate de curățat legume. Marți? Marți la ora două? Să vin să te iau?

— Nu, vin eu la dumneavoastră.

— Promiți?

— Da. Dar nu trebuie să aveți încredere în promisiunile mele.

— N-am încotro.

Eccles îi dă o adresă în Mt. Judge și își spun la revedere. Un polițist bătrân trece pe trotuar, pe lângă fațadele prăvăliilor închise, în letargia duminicală. Probabil că în scena respectivă vede un preot care-și ia rămas-bun de la președintele grupului de tineret, care duce un pachet de haine pentru săraci. Harry îi zâmbește polițistului și pornește mai departe pe trotuarul scânteietor; stomacul îi cântă. Ciudat cum lumea nu te poate atinge.

Ruth îi dă drumul în casă, cu un roman polițist într-o mână. Ochii ei par somnoroși din cauza cititului. Și-a schimbat puloverul. Părul îi arată mai întunecat. Rabbit își aruncă bocceaua de haine pe patul ei.

— Ai umerașe?

— Ia spune! Chiar crezi că ai aranjat totul?

— Te-am aranjat pe tine, și soarele, și stelele.

O strânge în brațe și are impresia că, într-adevăr, a aranjat totul. În îmbrățișarea lui o simte călduță și solidă, dar nu și prietenoasă; nu, nu. O mireasmă de săpun îi atinge nările, iar umezeala îi atinge fața. Și-a spălat părul. Și l-a tras pe spate, eliberându-și fruntea, și-i cade în șuvițe drepte, despărțite în făgașuri de dinții pieptenelui. Curată, e curată, o femeie voinică, curată; își lipește nasul de țeasta ei, pentru a inspira aroma pătrunzătoare. Și o imaginează goală sub duș, cu părul atârnându-i în șuvițe ude de spumă, cu gâtul îndoit sub biciuirea jetului de apă.

— Te-am făcut să înflorești, îi spune el.

— Ah, ești un miracol, răspunde ea și se eliberează din îmbrățișarea lui.

În timp ce Rabbit își atârnă cu grijă hainele, Ruth îl întreabă:

— Și i-ai dat soției tale mașina?

— Nu era nimeni acasă. M-am furișat și la venire, și la plecare. Am lăsat cheia înăuntru.

— Și nu te-a prins nimeni?

— De fapt, m-a prins cineva. Preotul episcopalian care m-a condus cu mașina până în Brewer.

— Nu mai spune! Ești credincios, nu glumă.
— Nu l-am rugat *eu*.
— Și ce ți-a spus?
— Nu mare lucru.
— Cum arată?
— Atrăgător, într-un fel. Râde mult.
— Poate că tu îi stârneai râsul.
— M-a invitat să joc golf cu el, marți.
— Glumești.
— Nu, zău. I-am spus că nu știu să joc.

Ea râde, râde întruna, în felul acela prelungit al femeilor când sunt ațâțate, dar se jenează să recunoască.

— Oh, iepurașul meu! exclamă în cele din urmă. O iei razna, nu-i așa?

— El s-a agățat de *mine*, stăruie Rabbit, știind că încercările lui de a-i explica o s-o amuze, din felurite motive. Eu, personal, n-am făcut nimic.

— Săracul de tine! Ești irezistibil.

Cu o tainică senzație de ușurare, Rabbit își dezbracă, în sfârșit, hainele murdare, îmbracă lenjerie proaspătă, ciorapi și chiloți curați. Și-a uitat acasă aparatul de ras, dar Ruth are unul de damă, pentru subsuori, și-l folosește pe ăsta. Alege o cămașă sport de lână, pentru că în după-amiezile astea de primăvară răcoarea se lasă pe neașteptate, și își încalță din nou pantofii de antilopă. A uitat să-și ia alți pantofi.

— Haide să facem plimbarea despre care am vorbit, îi propune el, de îndată ce s-a îmbrăcat.

— Acum citesc, îi răspunde Ruth din fotoliu.

Cartea e deschisă aproape de sfârșit. Citește cărțile cu grijă, fără să le îndoaie copertele și să le rupă cotoarele, deși nu costă decât treizeci și cinci de cenți exemplarul.

— Haide. Să ieșim în vremea asta frumoasă.

Se apropie de ea și încearcă să-i smulgă romanul polițist din mână. Poartă titlul *Moarte la Oxford*. Ce-i pasă ei de morțile de la Oxford? Când îl are aici pe el, admirabilul Harry Angstrom?

— Stai puțin, se roagă ea și mai întoarce o pagină; citește primele rânduri și, în timp ce cartea îi este trasă încetișor din mâini, își plimbă privirile de la o frază la alta, apoi se dă bătută. Dumnezeule, ești un tiran!

Vâră un chibrit ars între pagini în chip de semn de carte, apoi se uită la picioarele ei desculțe.

— Ai niște tenișii sau ceva de felul ăsta? Nu poți să urci cu tocuri.

— N-am. Hei, mi-e somn.

— O să ne culcăm devreme.

La auzul acestor cuvinte, pupilele ei se rotesc spre el și buzele i se întredeschid ușor.

Doza de vulgaritate din ea nu a putut să nu reacționeze la promisiunea lui.

— Haide, pune-ți niște pantofi plați și usucă-ți părul.

— N-am decât pantofi cu toc...

Când se apleacă să se încalțe, linia albă a cărării părului ei îl face să zâmbească. E atât de dreaptă. Parc-ar fi cărarea din părul unei fetițe gătite de ziua ei.

Se îndreaptă spre munte prin parcul orașului. Coșurile de gunoi și băncile de metal mobile nu au fost încă scoase afară. Pe băncile de piatră se soresc câțiva bătrânei înfofoliți, ca niște porumbei înfoiați, îmbrăcați în nenumărate petice cenușii, ca niște pene. Frunzulițele noi ale copacilor pulverizează umbre pe pământul încă golaș. Nuiele și sfori protejează marginile proaspăt sădite cu flori ale aleilor așternute cu pietriș. Briza care suflă destul de tare dinspre pavilionul gol al fanfarei e rece în locurile unde nu pătrunde soarele. A făcut bine că și-a pus cămașa de lână. Porumbei cu capete mecanice țopăie, deranjați, pe picioruțe de mărgean, îndepărtându-se de vârfurile pantofilor lor și reinstalându-se apoi, mulțumiți, în spatele lor. Un vagabond își întinde un braț pe speteaza unei bănci, ca să-l usuce, și strănută reținut ca o pisică, schimonosindu-și fața de derbedeu. Câțiva băieți tandri „duri", de vreo paisprezece ani sau chiar mai tineri, fumează și se împung lângă un chioșc de jocuri încuiat pe

ale cărui scânduri galbene cineva a scris cu vopsea roșie: TEX & JOSIE, RITA & JAT. De unde or fi făcând rost de vopsea roșie? Rabbit o ia pe Ruth de mână. Havuzul din fața pavilionului fanfarei e secat și pătat de mâzgă; ei înaintează acum pe o alee paralelă cu buza rece și anostă a bazinului, care reverberează tăcerea pavilionului de fanfară. Un tanc din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, transformat în monument, ținteşte cu tunurile goale un teren de tenis aflat mai departe. Plasele nu au fost încă ridicate, liniile sunt încă nemarcate cu var.

Copacii devin mai întunecați; pavilioanele și chioșcurile se retrag în vale. Urcă în zona înaltă a parcului, bântuită noaptea de haimanale care lasă în urma lor tot felul de resturi și ambalaje de dulciuri. Primele trepte sunt aproape ascunse de o vegetație bogată, tufe presărate cu chihlimbarul primilor muguri. Cu multă vreme în urmă, când cățăratul pe munte era o distracție obișnuită, municipalitatea construise niște trepte pe versantul dinspre Brewer. Trepte din buturugi de doi metri unse cu smoală, despărțite între ele prin pământ tasat. Mai târziu au fost introduși drugi de oțel care să consolideze treptele primitive și s-a presărat prundiș fin, albastru, pe pământul îndiguit de marginea treptelor. Urcușul e dificil pentru Ruth; Rabbit urmărește opintelile trupului ei pentru a-și propulsa greutatea pe vârfurile tocurilor înalte. Pantofii i se agață și se deformează. Spatele i se clatină, brațele îi înoată ca să-și mențină echilibrul.

— Scoate-ți pantofii, o sfătuiește Rabbit.

— Și să-mi distrug picioarele? Ce nenorocit plin de considerație ești!

— Bine, atunci haide să ne întrecem!

— Nu, nu, protestează ea. Cred c-am ajuns la jumătatea urcușului.

— Nici pe departe. Scoate-ți pantofii. Pietrișul ăsta albastru e neted; e un fel de pământ măcinat.

— Cu cioburi de sticlă în el.

Dar puțin mai departe își scoate pantofii. Picioarele ei albe, fără ciorapi, urcă ușor sub ochii lui; pielea îngălbenită a călcâielor licărește. Jos, sub rotunjimea gambelor, gleznele i se subțiază. Într-un impuls de gratitudine, își scoate și el pantofii, ca să împărtășească cu ea orice neplăcere s-ar ivi. Pământul e bătătorit, dar împănat cu pietricele care-i împung pielea tălpilor de câte ori își lasă greutatea pe ele. Și e și rece.

— Oh! exclamă el. Ohhh!

— Hei soldat, fii viteaz! îl îmbărbătează Ruth.

Învață amândoi să calce pe iarba de la capătul buturugilor. Crengile copacilor se încovoaie deasupra unei bune părți din drum, alcătuind un soi de tunel aerian. În unele luminișuri priveliștea e neîngrădită, și pot vedea acoperișurile caselor din Brewer, până la tribunalul cu douăzeci de etaje, singurul zgârie-nori al orașului. Între ferestrele celui din urmă etaj, doi vulturi de beton își fâlfâie aripile. Două perechi de bătrânei cu gâtul înfășurat în fulare cadrilate, coboară pe lângă ei: cercetători care studiază păsări; de îndată ce au dispărut după un stejar noduros, Rabbit o oprește pe Ruth din drum și o sărută, îi strânge în brațe trupul fierbinte, îi gustă sudoarea sărată care i se prelinge pe fața total nereceptivă la efuziunea lui. Pentru ea, nu e deloc momentul potrivit, întregul ei spirit e concentrat pe urcușul muntelui. Dar în ceea ce-l privește pe Rabbit, gândul la picioarele ei de orășeancă, picioare din hârtie albă, desculțe pe pietre pentru a-i face lui un hatâr, face ca inima lui înfierbântată de efort să-i tresalte, și se cramponează de trupul ei robust, cu slăbiciunea tristeții. Un avion trece peste capetele lor, răscolind aerul.

— Regina mea, îi spune, bunul meu cal.

— Bunul tău ce?

— Cal.

În apropierea culmii, muntele se ascute abrupt într-o stâncă îngustă, și aici oamenii zilelor noastre au construit trepte de beton, cu o balustradă de fier care, după un Z de trei rânduri de scări, ajunge la parcarea acoperită cu macadam a Hotelului Pinnacle. Ruth și Rabbit se încalță și, în

timp ce urcă scările, privesc orașul care se aplatizează încet sub ei.

Balustrada urmărește muchia stâncii. Încleștează metalul alb, încălzit de soarele care acum se scufundă pripit departe de zenit, și se uită în jos la explozia coroanelor de copaci. O priveliște înfricoșătoare care-i amintește de copilărie când își punea întrebarea: dacă sar, mor zdrobit, sau cad în salteaua acestor capete verzi, ca pe patul de nori al unui vis? În partea de jos a priveliștii care i se înfățișează, peretele de stâncă se înalță spre el, subțiindu-se până la ascuțimea unui cuțit; în partea de sus coastele muntelui se povârnesc în jos, dând la iveală poteci, poieni răzlețe și scările pe care au urcat ei.

Privirea lui Ruth, pleoapele ei pe jumătate închise, de parc-ar fi citit o carte, poposesc asupra orașului. Conturul precis al pometelui ei în aerul rarefiat, treaz, al înălțimii, e nemișcat. Se simte oare ca o indiancă? A spus că s-ar putea să fie mexicană.

OK. El a vrut să vină până aici. Ca să vadă ce? Orașul se desfășura începând de la un șir de case de păpuși de la poalele parcului, trecând printr-o burtă mare de acoperișuri roșii ca niște ghivece de flori peticite cu smoală și de mașini licăritoare și sfârșind într-o nuanță trandafirie în ceața care plutește în depărtare, deasupra râului. Rezervoarele de gaz scânteiază în aerul fumuriu. Suburbiile apar ca niște crestături în peisaj. Dar orașul e uriaș, și Rabbit întredeschide buzele, vrând parcă să forțeze și buzele sufletului său să soarbă gustul acestui adevăr, de parcă adevărul ar fi o taină atât de diluată, atât de fărâmițată, încât numai imensitatea ne poate face să-i simțim gustul. Aerul îi usucă gura deschisă.

Ziua asta a fost împânzită de divinitate: Ruth care l-a zeflemisit, Eccles care a închis ochii – de ce oare te pun să înveți anumite lucruri dacă nimeni nu crede în ele? De aici, unde se găsește, pare limpede că, dacă există această podea, de la poale, trebuie să existe și un tavan și că spațiul real în care trăim este îndreptat în sus. Cineva moare. În această vastă întindere de cărămidă, cineva moare. Gândul îi vine

de niciunde: o simplă chestiune de procentaj: un oarecare, dintr-o casă oarecare de pe una dintre străzile astea, dacă nu în minutul ăsta, atunci în minutul următor, moare; și inima unui trandafir ofilit, moleșit, se găsește aici, în acest uriaș piept de piatră. Își plimbă privirile, căutând să descopere locul; poate o să izbutească să vadă sufletul mâncat de cancer al unui bătrân înălțându-se prin aerul albastru, ca o maimuță pe o coardă. Își încordează urechile ca să audă suspinele de ușurare în care din iluzia roșie de la picioarele sale se plăsmuiește o asemenea realitate. Tăcerea îl copleșește. Ghirlande întregi de mașini se târăsc fără nici un zgomot; un punctuleț iese pe o poartă. Ce caută el aici, suspendat în aer? De ce nu-i acasă la el? Îl cuprinde spaima și-i cere lui Ruth:

— Înconjoară-mă cu brațul.

Ea se supune indiferentă, făcând un pas și rezemându-și șoldul de șoldul lui. El o strânge cu putere și se simte mai bine. La picioarele lor, orașul Brewer pare să se încălzească în lumina soarelui care alunecă pe cer; ampla sa mantie roșie pare să se ridice din valea concavă în care e scufundat, ca o răsuflare care înalță un piept Brewer, mama a o sută de mii de oameni, adăpostul iubirilor, artificiul ingenios și luminos. Și, într-un acces de siguranță redobândită, o întreabă pe Ruth, cu tonul unui copil alintat, frământat de o îndoială:

— Chiar ai fost curvă?

Spre mirarea lui, Ruth se smulge din îmbrățișare, se răsucește și se reazemă de balustradă, cu o mină amenințătoare. Își mijește ochii; bărbia ei își schimbă forma. În neliniștea lui, Rabbit zărește trei puștani, cercetași, care se hlizesc la ei.

— Chiar ești un șobolan? îl întreabă ea.

Rabbit simte nevoia unui răspuns precaut:

— Într-un anumit fel.

— Atunci e în ordine.

Coboară cu autobuzul.

Marți după-amiază, o zi cu cer noros, Rabbit ia un autobuz spre Mt. Judge. Casa lui Eccles e în capătul de nord al orășelului;

trece în deplină siguranță pe lângă cartierul lui, coboară la Spruce și merge mai departe pe jos, cântându-și de unul singur, cu voce tare, refrenul: „O, sunt nebună după Harry" - nu începutul cântecului, ci sfârșitul, în care fata, repetând refrenul, pune accentul pe „Sunt".

Se simte calm, echilibrat. De două zile, el și Ruth au trăit din banii lui, și încă mai are paisprezece dolari. Mai mult, în acea dimineață i-a scotocit prin birou, în timp ce ea era plecată după cumpărături și a descoperit că avea un cont barosan de economii, peste cinci sute de dolari, la sfârșitul lunii februarie. S-au dus o dată la bowling și au văzut patru filme: *Gigi*, *Clopotul, cartea și lumânarea*, *Hanul celei de-a șasea fericiri* și *Câinele zdrențăros*. Văzuse atâtea fragmente din *Câinele zdrențăros* la Clubul Mickey Mouse, încât avusese curiozitatea să vadă întregul film. S-a simțit ca și cum ar fi răsfoit un album de fotografii în care jumătate din chipuri îi erau familiare. Scena în care racheta iese prin acoperiș și Fred MacMurray fuge afară cu ibricul de cafea îi era la fel de cunoscută ca și propriul lui chip.

Ruth era nostimă. La bowling fusese lamentabilă, pur și simplu a scăpat bila din mână: buf! Iar la filmul *Gigi*, de câte ori sunetul stereofonic se auzea în sală în spatele lor, se întorcea și făcea „Sssst!", de parcă cineva din fund ar fi vorbit prea tare. La filmul *Hanul celei de-a șasea fericiri*, ori de câte ori apărea pe ecran fața lui Ingrid Bergman, se apleca spre Rabbit și-l întreba în șoaptă:

— Chiar e o curvă?

Rabbit a fost dezamăgit de Robert Donat; arăta oribil. Știa că e pe moarte. Imaginează-ți, să știi bine că mori și să joci înainte, pretinzând că ești un mandarin. Comentariul lui Ruth după ce văzuseră cu o seară înainte *Clopotul, cartea și lumânarea* a fost:

— De ce nu sunt și pe la noi tobe africane bongo?

Rabbit și-a făgăduit în taină să facă rost de un set. În urmă cu o jumătate de oră, când aștepta autobuzul pe Weiser Street, a zărit un set în vitrina magazinului de instrumente

muzicale Chords'n'Records. Costau nouăsprezece dolari și nouăzeci și cinci. Tot drumul cu autobuzul a bătut ritmuri bongo cu palmele pe genunchi.

„Pentru că *sunt* nebună după Harrr-iii".

La numărul 11 a dat peste o casă mare de cărămidă, cu cercevele din lemn alb, un mic portal care imita un templu grecesc și un acoperiș de ardezie sclipind în soare ca solzii unui pește uriaș. În spate, un gard de sârmă încercuiește un leagăn galben și o ladă cu nisip. Când Harry se apropie, un cățeluș scheaună într-un coteț. Iarba are verdele acela intens, uleios, care anunță ploaie, verdele ierbii din pozele color. Locul arată prea vesel pentru a fi ceea ce ar trebui să fie; Rabbit credea că preoții locuiesc în castele negre cu acoperișuri de șindrilă. Dar o plăcuță de deasupra unui ciocănel în formă de pește poartă gravată inscripția *Casă parohială.* Bate de două ori cu ciocănelul-pește în ușă și, după un răstimp, bate din nou, de două ori. O figură măruntă, cu ochi verzi cu punctișoare luminoase deschide ușa.

— Ce este?

Tonul ei pare să spună: „Cum îndrăznești?" După ce-și ajustează privirea la înălțimea lui, ochii i se dilată, dezvăluind o porțiune mai mare din albul limpede în care sunt implantați irișii de culoarea mușchiului verde.

În chip absurd, Rabbit simte pe loc că are control asupra femeii, simte că aceasta îl place. Nasul ei mic, cu vârful întors, e punctat de pistrui, un nas îngust și palid sub petele de soare. Pielea obrajilor e albă și fină ca a unui copil. Poartă un șort portocaliu. Cu o amabilitate care frizează aroganța, el îi spune:

— Bună!

— Bună ziua.

— Spuneți-mi, reverendul Eccles e acasă?

— Doarme.

— Ziua în amiaza mare?

— A stat treaz aproape toată noaptea.

— Ah, bietul de el!

— Vreți să intrați?

— Mă rog, nu știu. Mi-a spus să vin aici. Pe cuvânt.

— Se poate. Vă rog, intrați.

Îl conduce printr-un hol și, pe o scară, într-o încăpere răcoroasă cu un tavan înalt și tapet argintiu, o încăpere în care se află un pian, tablouri cu peisaje în acuarelă, o sumedenie de cărți într-o bibliotecă adăpostită într-o nișă, un șemineu pe polița căruia se găsește un ceas din acelea cu un pendul alcătuit din patru mingi mici de aur, despre care se presupune că funcționează pe veci. De jur împrejur fotografii înrămate. Mobilă grea, cu tapițerie verde și roșie, cu excepția unei canapele lungi, cu o spetează și rezemătoare pentru brațe în formă de rulou, ale cărei perne sunt de culoarea untului. Încăperea miroase a rece. De undeva, de mai departe, răzbește o aromă caldă de prăjituri coapte. Femeia se oprește în mijlocul covorului și-i spune:

— Ascultă!

Rabbit se oprește. Bufniturile slabe pe care le auzise și el nu se mai repetă.

— Credeam că zvăpăiata aia doarme.

— Ești *babysitter*?

— Sunt soția, răspunde ea și se așază în mijlocul canapelei albe, ca să-și dovedească spusele.

Rabbit se așază pe un scaun tapițat, în fața ei. Materialul îi înțeapă ușor brațele goale. Poartă o cămașă sport cadrilată, cu mânecile suflecate până la cot.

— O, îmi pare rău.

Desigur. Picioarele ei goale, încrucișate unul peste celălalt, sunt străbătute de semnele albăstrii ale venelor varicoase. Fața ei, acum când stă jos, nu mai arată atât de tânără ca atunci când apăruse în ușă. Ba chiar, când se relaxează, are o bărbie dublă. Prăjiturele gustoase. Ciocănel la ușă.

— Câți ani are copilul? întreabă Rabbit.

— Doi copii. Două fete, una de un an, una de trei ani.

— Eu am un băiat de doi ani.

— Mi-ar fi plăcut și mie să am un băiat, răspunde ea. Fetele și cu mine avem probleme de personalitate; semănăm prea mult. Fiecare dintre noi știe ce gândește cealaltă.

Nu-i plac propriii ei copii! Rabbit e șocat. Ba încă să auzi așa ceva de la soția unui preot.

— Și soțul dumneavoastră știe?

— O, pentru Jack e minunat. Îi place ca femeile să se lupte pentru el. Alcătuim micul lui harem. Cred că un băiat ar fi constituit o amenințare pentru el. Dumneata nu te simți amenințat?

— De copil? Nu. N-are decât doi ani.

— Începe mai devreme de doi ani, crede-mă. Antagonismul sexual începe, practic, chiar din momentul nașterii.

— N-am observat.

— Bravo dumitale. Bănuiesc că ești un tată primitiv. Eu cred că Freud e ca Dumnezeu; tu îl faci să existe.

Rabbit zâmbește, presupunând că Freud trebuie să aibă vreo legătură cu tapetul argintiu și cu acuarela de deasupra capului lui, care reprezintă un palat și un canal. Rafinament! Femeia își reazemă vârfurile degetelor de tâmple, își dă capul pe spate, închide ochii și lasă să-i scape un suspin printre buzele cărnoase, întredeschise. Rabbit e frapat; în momentul acesta pare o Ruth mai stilată.

Vocea subțire a lui Eccles, ciudat amplificată de pereții casei, strigă de sus.

— Lucy, Joyce s-a băgat în patul meu.

Lucy deschide ochii și-i spune lui Rabbit cu mândrie în glas:

— Vezi?

— Zice că tu i-ai dat voie, continuă vocea să se lamenteze, răzbind prin balustrade, pereți, straturi de tapet.

Doamna Eccles se ridică și se îndreaptă spre arcada scării. Turul șortului portocaliu e încrețit din pricina statului pe canapea. Marginea îndoită a pantalonilor dă la iveală dosul oval al pulpelor. Mai alb decât canapeaua; petele roșii provocate de apăsarea tapițeriei se sting pe pielea ei.

— Nu i-am dat voie să facă așa ceva, strigă ea în sus, în timp ce o mână albă trage în jos șortul și-l netezește în jurul crupei obraznice, dar șifonate; un buzunar din spate, e cusut cu ață neagră.

— Jack, strigă ea, ai un musafir. Un domn foarte înalt care spune că l-ai invitat tu.

Când s-a auzit menționat Rabbit s-a ridicat și a venit în spatele ei, adăugând:

— Pentru o partidă de golf.

— Pentru o partidă de golf, preia ea ecoul.

— Vai de mine, își spune sieși vocea de sus; pe urmă strigă: Bună, Harry, cobor într-un minut.

O voce de copil scâncește:

— Și mami a făcut la fel! Și mami a făcut la fel!

Rabbit răspunde:

— Bună!

Doamna Eccles întoarce capul cu o mișcare amabilă:

— Harry...?

— Angstrom.

— Cu ce vă ocupați, domnule Angstrom?

— Bine. Momentan sunt șomer.

— Angstrom! Desigur. Nu ești cel care s-a făcut nevăzut? Ginerele Springerilor?

— Corect, răspunde el șmecherește și, pentru a-și duce la capăt nesăbuința, într-un soi de aureolă a coordonării, cum ea îi întoarse spatele, indignată, la auzul răspunsului lui, Rabbit îi trage o palmă peste popoul obraznic.

Nu o palmă zdravănă; o lovitură prietenoasă, un gest de reproș și de tandrețe în același timp, bine țintită, chiar pe buzunar.

Ea pivotează rapid, ferindu-și fundul. Privirea șocată pe care i-o aruncă face ca pistruii să i se repeadă înainte ca niște vârfuri de ac. Cum sângele i se urcă la cap, pielea îi pălește, iar expresia ei rece și rigidă e atât de contrastantă cu căldura lascivă, condescendentă, pe care i-o inspiră lui, încât Rabbit

își lasă buza de sus să-i acopere buza de jos, într-o burlescă mină de penitență.

Un bocănit haotic pe scări zgâlțâie peretele. Eccles se oprește brusc în fața lor, aproape pierzându-și echilibrul, vârându-și o cămașă albă murdară în niște chiloți boțiți. Ochii împăienjeniți îi lăcrimează între pleoapele păroase.

— Îmi pare rău, îi spune; de fapt, n-am uitat.

— Oricum e cam înnorat afară, îi răspunde Rabbit, zâmbind fără voia lui.

Poponețul ei fusese atât de plăcut, exact cum trebuie, dens, dar elastic, bun de pălmuit. Se așteaptă ca ea să-l reclame soțului, ceea ce o să-i pună lui capăt aici, pe loc. Foarte bine, tot nu știe ce caută în locul ăsta.

Poate că, într-adevăr, l-ar fi reclamat, dar soțul ei începe s-o enerveze numaidecât.

— O, sunt sigur că putem da gata o partidă până vine ploaia, spune Eccles.

— Jack, doar n-ai de gând să te duci să joci din nou golf. Ai spus că ai o mulțime de vizite de făcut în după-amiaza asta.

— Le-am făcut azi-dimineață.

— Numai două. La Freddy Davis și la doamna Landis. Sunt bătrâni și sigur că au probleme. Dar la familia Ferry? De șase luni tot vorbești despre Ferry.

— Și ce-i atât de special în legătură cu familia Ferry? Nu fac nimic pentru biserică. De Crăciun ea a ieșit pe ușa corului ca să nu dea ochii cu mine.

— E drept că ei nu fac nimic pentru biserică și tocmai de asta ar trebui să le faci o vizită, știi foarte bine. Nu cred că familia Ferry are ceva atât de special, încât să bombăni întruna că ea a ieșit pe ușa laterală și că i-a făcut pe toți să se simtă prost luni de zile. Dacă o să vină de Paști, o să facă la fel. Dacă vrei să știi părerea mea, cred că tu și doamna Ferry v-ați înțelege de minune, amândoi sunteți la fel de copilăroși.

— Lucy, faptul că domnul Ferry e patronul unei fabrici de pantofi, nu-l face un creștin mai important decât un lucrător din fabrica lui.

— Of, Jack, ești prea plictisitor. Ți-e teamă, pur și simplu, că o să te privească de sus și că n-ai să poți să citezi din Sfânta Scriptură ca să te justifici. Mie nu-mi pasă dacă familia Ferry vine la biserică sau nu, sau devin martori ai lui Iehova.

— Martorii lui Iehova cel puțin pun în practică lucrurile în care cred.

Când Eccles se întoarce spre Harry, râzând conspirativ după această lovitură sub centură, amărăciunea îi schimonosește râsul, îi înțepenește buzele, astfel încât capul lui cu bărbie teșită își arată dinții ca o țeastă de mort.

— Nu știu ce înseamnă toate astea, spune Lucy, dar, când mi-ai cerut să mă căsătoresc cu tine, ți-am spus tot ce simt eu și m-ai asigurat că e în perfectă ordine.

— Ți-am spus că e în ordine atâta timp cât inima ta rămâne deschisă pentru *grația divină*.

Eccles îi trântește această rafală rece de vorbe cu o expresie de intensă încordare care îi colorează fruntea cu un val de roșeață.

— Mami, m-am odihnit puțin la tati.

Vocea subțirică, dar pătrunzătoare, îi surprinde de sus, din capul scării. Pe covorul treptei de sus, o fetiță negricioasă, în chiloței, pare să atârne în suspensie. Lui Rabbit i se pare prea închisă la culoare în comparație cu părinții ei, prea sobră acolo sus, ascunsă în umbră, înfiptă pe pulpe grăsuțe de copil, profilate pe tije mai lungi. Mâinile copilei îi freacă și îi ciupesc cu exasperare pieptul gol. Aude răspunsul mamei înainte ca aceasta să-l fi rostit.

— Joyce! Du-te imediat în patul tău și dormi.

— Nu pot. E prea mult zgomot.

— Am țipat aici, chiar sub capul ei, își mustră Eccles soția.

— Tu ai țipat. Despre *grația divină*.

— Am avut un vis îngrozitor, continuă Joyce și coboară două trepte, bufnind cu tălpile goale.

— Nu-i adevărat. N-ai dormit nici o clipă.

Doamna Eccles se duce la piciorul scării, ținându-și mâna la gât de parc-ar urmări să-și înăbușe o emoție puternică.

— Ce-ai visat? o întreabă Eccles pe fetiță.

— Un leu care a mâncat un copil.

— Ăsta nu-i un vis, se răstește Lucy și se întoarce spre soțul ei. Din cauza poemelor oribilului de Belloc pe care ții tu să i le citești.

— Ea mă roagă.

— Sunt oribile. Îi pricinuiesc traume.

— Lui Joyce și mie mi se par amuzante.

— Pentru că *amândoi* aveți un simț al umorului pervers. În fiecare seară mă întreabă despre blestematul acela de ponei Tom și ce înseamnă „a muri"!

— Explică-i ce înseamnă. Dacă ai crede și tu ca Belloc și ca mine în lucrurile supranaturale, întrebări naturale ca astea nu te-ar necăji.

— Nu mă pisa, Jack. Ești oribil când pisălogești.

— Vrei să spui că sunt oribil când mă iau în serios.

— Hei, miroase a ars, intervine Rabbit.

Lucy îi aruncă o privire și amintirea îi îngheață ochii. Rabbit îi simte răceala din privire, un strigăt slab pornit parcă din mijlocul vrăjmașilor ei, dar o ignoră, lăsându-și ochii să scruteze peste creștetul ei și lăsându-i la vedere doar nările lui sensibile, care au detectat mirosul de ars.

— Dacă ai *vrea* într-adevăr să te iei în serios, îi ripostează ea lui Eccles și, într-o clipită, picioarele goale o iau la fugă prin holul mohorât al casei parohiale.

— Joyce, du-te în camera ta, pune-ți o cămașă și după aceea poți coborî aici.

Dar copilul nu face decât să mai coboare cu zgomot trei trepte.

— Joyce, nu mai auzit?

— Adu-mi tu, tati.

— De ce să ți-o aduc eu? Tati e jos.

— Nu știu unde e.

— Ba știi. Pe scrin.

— Nu știu unde-i scrinul.

— În camera ta, puișor. Bineînțeles, că știi unde e. Pune-ți cămașa și pe urmă îți dau voie să vii jos.

Dar fetița e aproape jos.

— Mi-e frică de leu, oftează ea cu un zâmbet care trădează că e conștientă de impertinența ei.

Vocea ei are o tonalitate ușor tărăgănată, meditativă, grijulie, pe care Rabbit a sesizat-o și în glasul mamei ei, când îl hărțuia tot pe Eccles.

— Nu e nici un leu sus. Nu e altcineva decât Bonnie care doarme. Bonnie nu se teme.

— Te rog, tăticule. Te rog, te rog, te rog, *te rog*.

A ajuns la ultima treaptă, de unde apucă și strânge genunchiul tatălui ei. Eccles râde, sprijinindu-se de capul fetiței ca să nu-și piardă echilibrul; capul copilului e lat și turtit, ca și al lui.

— Bine, acceptă el până la urmă. Așteaptă aici și stai de vorbă cu domnul ăsta nostim.

După care se repede pe scări, neașteptat de sportiv.

— Joyce, ești o fetiță cuminte? o întreabă Rabbit.

Ea își mișcă burtica și își lasă capul pe un umăr. Mișcarea o face să emită un ușor ghiorăit din gât; un „huuuc"! Își scutură capul și Rabbit are impresia că încearcă să se ascundă pe după un ecran de gropițe. Dar după aceea enunță cu o voce neașteptat de fermă:

— Da.

— Și mămica ta e bună?

— Da.

— Ce o face să fie atât de bună?

Speră că doamna Eccles aude din bucătărie conversația lor. Zgomotele precipitate venite din cuptor au încetat.

Joyce înalță privirea spre el și, asemenea unui cearșaf care se încrețește, teama îi trage în sus un colț din suprafața feței. Pare gata să plângă. O ia la fugă prin hol, exact cum fugise și mama ei. Părăsit, Rabbit hoinărește, stingherit, prin hol, străduindu-se să perceapă, cu inima lui surescitată, tablourile care atârnă pe pereți. Privelești din capitale străine, o femeie

în alb sub un copac ale cărui frunze, toate până la una, sunt tivite cu aur, o laborioasă reproducere, cărămidă cu cărămidă, a bisericii episcopaliene St. John, datată 1927 și semnată, larg, Mildred L. Kramer. Deasupra unei măsuțe din mijlocul peretelui atârnă o fotografie a unui bătrân vânjos, cu plete albe care-i acoperă urechile și un guler clerical; privește peste umărul tău, parcă direct în miezul lucrurilor; în rama fotografiei e vârâtă o altă fotografie, îngălbenită, decupată dintr-un ziar, care-l reprezintă pe același bătrân cu un trabuc în mână și tăvălindu-se de râs împreună cu alți trei indivizi în veșminte preoțești. Bătrânul seamănă puțin cu Jack, dar e mai gras și mai puternic. Ține trabucul cu palma făcută căuș. Puțin mai încolo e o reproducere colorată a unei picturi care reprezintă un atelier în care dulgherul lucrează în lumina radiată de capul ajutorului său; sticla care protejează gravura reflectă, la rândul ei, umbra capului lui Rabbit. În hol plutește un miros pătrunzător. Detergent? Vopsea proaspătă? Praf împotriva moliilor? Tapet vechi? Rabbit șovăie între aceste posibilități, „ale celei care se făcuse nevăzută". „Antagonismul sexual începe, practic, chiar din momentul nașterii" – ce mai cățea, zău așa! Dar cu o flacără mocnită în ea, o flacără care-i luminează picioarele. Picioarele alea albe, luminoase. Probabil că are și ea un ungher de anxietate și de nevoi proprii. Prăjiturele. Prăjituri cu multă vanilie. În pofida ei, femeia îi place.

Probabil că mai există o scară în spate, pentru că aude vocea lui Eccles în bucătărie, cerându-i lui Joyce să îmbrace puloverul, întrebând-o pe Lucy dacă prăjiturile s-au ars de tot, dând explicații fără să știe că Rabbit e în hol și-l aude:

— Să nu-ți închipui că o fac de plăcere. E o îndatorire de serviciu.

— Și nu există altă cale de a-l convinge?

— E speriat.

— Dragule, ție toată lumea ți se pare speriată.

— Dar el e speriat chiar și de *mine*.

— Mă rog, când a intrat pe ușă era destul de țanțoș.

Aici e momentul pentru *„Și mi-a tras o palmă peste dulcele meu poponeț, trebuie să iei măsuri!"*

Cum? Peste dulcele tău poponeț? Îl omor! Chem poliția!

În realitate, vocea lui Lucy s-a oprit la cuvântul *țanțoș*, iar Eccles vorbește acum despre dacă telefonează cutare sau cutare, și unde sunt mingile noi de golf? Joyce, abia acum zece minute ai mai mâncat o prăjitură și, în sfârșit, cu o voce care vindecă cu blândețe netezește prea dulce înțepăturile certei lor, un „la revedere". Rabbit străbate holul în direcția opusă și stă sprijinit de caloriferul din față când apare Eccles din bucătărie cu o figură de bufniță tânără stângace și furioasă.

Se duce la mașina lui. Sub amenințarea ploii, pielea verde a Buickului are un luciu tropical. Eccles își aprinde o țigară și pornesc la vale, pe șoseaua 422, spre terenul de golf. După ce trage câteva fumuri adânc în piept, Eccles îi spune:

— Deci problema ta nu e lipsa sentimentului religios.

— Cum?

— Mi-am adus aminte de cealaltă discuție a noastră. Despre cascadă și copac.

— A, bine. Am furat ideea de la Clubul Mickey Mouse.

Eccles râde, derutat; Rabbit observă că, după ce râde, gura îi rămâne deschisă și două șiruri de dinți mici, orientați spre interior, rămân un moment la vedere, în timp ce sprâncenele i se înalță și coboară curioase, în așteptare.

— M-ai dat gata, admite el, închizându-și cavitatea zâmbăreață. Dar mi-ai mai spus că știi ce ascunzi înăuntrul tău. Întregul weekend m-am tot întrebat ce ascunzi în tine. Poți să-mi spui?

Rabbit nu dorește să-i spună nimic. Cu cât i-ar spune mai mult, cu atât mai mult ar pierde. Se simte în siguranță în propria lui piele, nu vrea să iasă la suprafață. Jocul individului ăstuia este să-l scoată afară din el însuși ca să-l poată manipula. Dar convenția bunelor maniere îl forțează pe Rabbit să-și dezlipească buzele:

— Ei, drace, nu-i mare lucru. Este doar ceea ce este, nu crezi?

Eccles dă din cap, clipește și conduce mai departe fără să scoată o vorbă. În felul lui, e foarte sigur pe sine.

— Și ce face acum Janice? întreabă Rabbit.

Eccles e mirat văzându-l că schimbă subiectul.

— Am trecut pe la ei luni dimineață ca să le spun că ești prin regiune. Soția ta era în curtea din spate cu băiețelul și cu cineva despre care am înțeles că e o veche prietenă, o doamnă Foster... Fogleman?

— Cum arăta?

— Nu știu prea bine. Mă distrăgeau ochelarii ei de soare, din aceia cu lentile de oglindă și rame foarte mari.

— A, Peggy Gring. Cretina aia! S-a măritat cu bădăranul ăla de Morris Fosnacht.

— Fosnacht, exact. Ca marca de gogoși. Știam eu că numele mi-e familiar.

— N-ai auzit niciodată de Fosnacht Day înainte de a veni aici?

— În Norwalh, niciodată.

— Ce-mi amintesc eu e ceva de pe când aveam șase sau șapte ani, da, pentru că bunicul meu a murit în 1940; bunicul aștepta sus până când veneam eu jos, ca să nu fiu un Fosnacht. Pe atunci bunicul locuia cu noi.

Rabbit nu se mai gândise și nu mai vorbise de bunicul lui de ani de zile; un vag gust uscat îi umple gura.

— Și ce pedeapsă primeai dacă erai un Fosnacht?

— Am uitat. Era pur și simplu ceva ce n-ai fi vrut să fii. Stai puțin. Îmi aduc aminte că, într-un an, eu eram mereu ultimul care apărea jos și părinții mei, sau nu mai știu cine, mă tachinau și nu-mi plăcea deloc, cred că am și plâns, nu mai știu. Oricum, de asta bătrânul prefera să aștepte sus, până coboram eu.

— Era tatăl tatei?

— Tatăl mamei. Locuia la noi.

— Și eu mi-l amintesc pe tatăl tatei, a replicat Eccles. Venea pe la noi, în Connecticut, și avea niște certuri teribile cu tatăl meu. Bunicul meu era episcop de Providence și și-a ferit

enoriașii să se lase cooptați de unitarieni, devenind el însuși aproape unitarian[1]. Obișnuia să spună despre el că e deist darwinist. Tatăl meu, ca reacție, bănuiesc, a adoptat o atitudine foarte ortodoxă, era aproape un anglo-catolic. Îi plăceau Belloc și Chesterton. De fapt, el ne citea nouă poemele acelea la care obiectează nevastă-mea, după cum ai auzit.

— Despre leu?

— Da. Belloc are o venă amar-zeflemitoare, pe care soția mea nu o poate aprecia. Îi ironizează pe copii, lucru pe care soția mea nu-l poate ierta. E vorba de psihologia ei. În psihologie, copiii sunt sacri. Care era poziția mea? Da; pe lângă această teologie intens cultivată, bunicul meu a păstrat în *practica* lui religioasă o anumită culoare și o *vigoare* pe care tatăl meu le-a pierdut. Tata-mare îl considera pe tatăl meu un molâu și un neglijent pentru că nu organiza în fiecare seară o slujbă de familie. Tata susținea că nu vrea să-și agaseze copiii așa cum a fost el pisălogit cu Dumnezeu în copilărie și, în orice caz, la ce bun să te închini unui dumnezeu de junglă în living-room? „Doar nu-ți închipui că Dumnezeu e în pădure?", întreba bunicul. „Sau dincolo de vitraliile bisericii?" Și așa mai departe. Frații mei și cu mine tremuram pentru că discuțiile cu bunicul îi creau tatei stări de depresie cumplită. Știi cum e de obicei cu tații, niciodată nu scapi de gândul că, poate, până la urmă, au dreptate. Un bătrân uscățiv, cu un accent din nord, dar un om tare bun. Îmi aduc aminte că la masă ne apuca de câte un genunchi cu mâna lui negricioasă și osoasă și cârâia:

— A reușit să vă facă să credeți în iad?

Harry râde. Eccles e un bun imitator, i se potrivește să imite un bătrân.

— A reușit? Crezi în iad? întreabă Rabbit.

— Da. Așa cred. Iadul așa cum l-a descris Isus. Adică o separare de Dumnezeu.

---

1 Unitarism, doctrină care neagă existența Sfintei Treimi, respingând divinitatea lui Isus și susținând unicitatea lui Dumnezeu. (N. tr.)

— Atunci, mai mult sau mai puțin, suntem cu toții în iad.

— Nu cred. Nu cred absolut deloc. Cred că nici cel mai aprig ateu nu-și poate face o idee despre ce înseamnă adevărata separație. Beznă exterioară, de jur împrejur. Cea în care trăim noi acum – continuă el uitându-se la Rabbit și râzând – s-ar putea numi beznă interioară.

Toate aceste comentarii oferite de Eccles topesc precauțiile lui Rabbit. Dorește să comunice în spațiul dintre ei ceva din el însuși. Încearcă emoția prieteniei, o emoție competitivă care-l face să ridice mâinile și să le miște de parcă gândurile ar fi mingi de baschet și care îl determină să spună:

— Mă rog, eu nu mă pricep la chestiile astea de teologie, dar am să-ți spun ceva, *simt*, ghicesc că undeva, dincolo de toate astea – face un gest larg, îmbrățișând peisajul; trec pe lângă locuințele nou-construite de cealaltă parte a terenului de golf, case cu un etaj de mici apartamente, jumătate lemn, jumătate cărămidă, cu mici curți înghesuite, populate de triciclete și copăcei pirpirii în vârstă de trei ani, adică peisajul cel mai lipsit de grandoare din lume –, dincolo de toate astea, continuă Rabbit, simt că există ceva care-mi cere să-l caut.

Eccles își strivește cu grijă țigara în scrumiera scobită a mașinii.

— Desigur, spune el, toți vagabonzii rătăcitori au impresia că sunt în căutarea a ceva. Cel puțin la început.

Rabbit, care încercase să-i dăruiască ceva omului, nu înțelege de ce a meritat asemenea palmă. Și-a spus că, probabil, clericii au nevoie de astfel de lucruri, adică să-i reducă pe toți la același mizerabil numitor comun. Drept care îi răspunde:

— Mă rog, bănuiesc că asta-l face pe prietenul dumitale Isus să arate cam aiurit.

Pomenirea numelui sfânt iscă pete roz pe obrajii lui Eccles.

— El a spus că sfinții nu trebuie să se căsătorească.

Mașina virează și o ia pe serpentina care duce la clubul de golf, o clădire masivă, cenușie, cu o firmă lungă în față – TERENUL DE GOLF CHEST NUT GROVE –, prinsă între două embleme de Coca-Cola. Pe vremea când Harry căra crosele jucătorilor, aici nu era decât un soi de baracă

acoperită cu șindrilă, încălzită cu o sobă cu lemne, mobilată cu tabele ale vechilor campionate, două fotolii, un stand cu dulciuri și mingi de golf pescuite de prin băltoace, pe care doamna Wenrich le revindea. Probabil că doamna Wenrich o fi murit. Era o văduvă bătrână, delicată, rujată ca o păpușă, cu părul alb, și întotdeauna era curios s-o vezi vorbind despre terenurile de golf, și gazon, și campionate, și scoruri. Eccles parchează Buickul în parcarea asfaltată și spune:

— A, să nu uit!

Mâna lui Rabbit apasă mânerul portierei.

— Ce anume?

— Vrei o slujbă?

— Ce fel de slujbă?

— O enoriașă a mea, doamna Horace Smith, are în jurul casei vreo opt acri de grădină, spre Appleboro. Soțul ei era un incredibil iubitor de rododendroni. Nu trebuia să spun „incredibil"; era un om extrem de drăguț.

— Nu mă pricep deloc la grădinărit.

— Nimeni nu se pricepe, așa spune doamna Smith. Nu mai există grădinari. Oferă patruzeci de dolari pe săptămână.

— Un dolar pe oră. Destul de puțin.

— Dar n-ai să lucrezi patruzeci de ore. O să ai un orar flexibil. Asta vrei, nu? Flexibilitate. Așa încât o să ai timp să predici mulțimilor.

Categoric, Eccles are o latură meschină. El și Belloc. Dacă n-ar avea gulerul preoțesc, ar fi un strică-chef. Rabbit coboară din mașină. Coboară și Eccles, iar capul lui deasupra capotei mașinii arată ca un cap tăiat pe o tavă. Gura largă i se mișcă:

— Te rog să te mai gândești.

— Nu pot. E posibil să nu rămân în regiune.

— Fata îți dă papucii?

— Care fată?

— Cum o cheamă? Leonard. Ruth Leonard.

— Șmecher mai ești!

Cine i-o fi spus? Peggy Gring? Sau o fi aflat prin filiera Tothero? Mai curând prin prietena lui Tothero, cum o fi

chemând-o. Semăna cu Janice. N-are a face, lumea e un asemenea păienjeniș, încât lucrurile, pur și simplu, se scurg prin el.

— N-am auzit în viața mea de ea, răspunde Rabbit.

Capul de pe tavă rânjește sinistru în lumina reflectată de metal.

Intră în club, umăr la umăr. Eccles face o remarcă din mers:

— E o ciudățenie a noastră, a misticilor, de cele mai multe ori, micile voastre extazuri poartă fustă.

— Știi, nu eram obligat să vin azi.

— Știu. Iartă-mă. Sunt foarte deprimat.

Nu e nimic fals în ce spune, dar pe Harry îl zgârie pe dinăuntru. E un fel de apel la milă. Parc-ar spune: *Fie-ți milă de mine. Iubește-mă.* Senzația neplăcută, sâcâitoare, îi lipește buzele; nu e în stare să le deschidă ca să răspundă. Când Eccles îi plătește intrarea, abia de se îndură să-i mulțumească. Când îi alege un set de crose ca să i le închirieze, Rabbit e atât de indiferent și de tăcut, încât puștiul pistruiat care-i servește se uită la el ca la un cretin. Un gând fugar îi săgetează mintea: Eccles e un poponar și el e noua lui captură. Când el și Eccles se îndreaptă spre prima gaură, Rabbit se simte în parte distrus, ca un cal de rasă înhămat lângă o mârțoagă cu copite fleșcăite. Prezența lui Eccles îl copleșește atât de total, încât e nevoit să se împotrivească impulsului de a se apleca înspre el.

Și mingea simte acest impuls, mingea pe care o lovește după un sfat al lui Eccles. Țâșnește într-o parte, schilodită de o răsucire perversă care o face să pice din zbor, abătută, ca un boț de pământ.

Eccles râde:

— E cea mai bună primă lovitură pe care am văzut-o vreodată.

— Nu-i prima lovitură. Pe când căram crosele jucătorilor, am lovit de multe ori mingea. Ar fi trebuit să mă descurc mai bine.

— Ai așteptări prea mari de la tine însuți. Uită-te la mine și o să te simți mai bine.

Rabbit se dă mai în spate și îl vede cu surprindere pe Eccles, care are o anumită elasticitate în mișcările sale inconștiente, lovind cu o rigiditate ciudată, de om de cincizeci de ani. De parcă încerca să evite o oală aflată în drum. Lovește mingea cu un balans frânat. Și mingea o pornește în linie dreaptă, deși prea înaltă și șovăielnică, iar Eccles pare încântat. Ba chiar înaintează fudul pe iarba terenului. Harry se târăște greoi după el. Gazonul îmbibat de apă, crud încă și înmuiat de recentul dezgheț, se turtește sub tălpile mari ale pantofilor lui de antilopă. Cei doi parcă sunt pe un balansoar, capătul cu Eccles se înalță, cel cu Rabbit se lasă în jos.

Printre tufele sălbatice și aleile verzi ale terenului de golf, Eccles apare complet transformat. E însuflețit de o veselie irațională. Râde, și se leagănă, și cloncăne, și strigă. Harry încetează să-l mai deteste, dar el însuși e oribil. Neputința pare să-l acopere ca o boală respingătoare; îi este recunoscător lui Eccles că nu fuge de el. De multe ori Eccles, care se găsește cu cincizeci de metri mai înaintea lui – are obiceiul de a fugi de lângă el, excitat și plin de voioșie –, parcurge distanța îndărăt pentru a găsi câte o minge pierdută de Rabbit. Într-un anumit fel, Rabbit nu-și poate sustrage atenția de la locul unde *ar fi trebuit* să cadă mingea, micul petic verde ideal, perforat, marcat cu un steguleț. Ochii lui nu pot urmări locul unde s-a dus *de fapt* mingea.

— Uite-o! exclamă Eccles. S-a oprit după o rădăcină. Ai mare noroc.

— Probabil că pentru dumneata e un coșmar.

— Deloc, deloc. Ești foarte promițător. N-ai mai jucat niciodată până acum și totuși n-ai ratat complet nici o minge.

Cuvintele astea pun capac la tot; țintește și, în dorința lui ucigătoare de a direcționa mingea în ciuda rădăcinii, o pierde cu totul.

— Singura ta greșeală este că încerci să-ți folosești înălțimea, îi spune Eccles. Ai o mișcare naturală frumoasă.

Rabbit lovește din nou și mingea se bălăbănește câțiva metri mai încolo.

— Apleacă-te spre minge, îl sfătuiește Eccles. Imaginează-ți că vrei să te așezi jos.

— Mai am un pic și mă întind pe jos, îi răspunde Harry.

L-a năpădit greața; e amețit și îi este greață, se simte prins într-o vâltoare ale cărei margini se înalță până la vârfurile liniștite ale copacilor frunzoși. Se pare că-și aduce aminte că a fost cândva acolo, sus. Alunecă în smârcuri, e înghițit de copaci, se scufundă irezistibil în mâzga vâscoasă de la marginea gazonului.

Coșmar, acesta e cuvântul. În existența de trezie, numai lucrurile însuflețite se pot rostogoli și smuci în felul acesta. A avut întotdeauna un soi de legătură cu obiectele. Acest înalt asalt îi împăienjenește creierul; pe jumătate hipnotizată, mintea lui îi joacă feste a căror stranietate i se dezvăluie lent. În gând, vorbește cu crosele ca și cum ar fi femei. Crosele de oțel, ușoare și subțiri, dar, într-un fel, înșelătoare, sunt Janice. *Haide, bleago, stai așa; s-o lăsăm ușor.* Când fața scobită a crosei lovește pământul din spatele mingii și reculul îi zgâlțâie brațul până la umăr, are impresia ca Janice l-a lovit. *Oh, toanto, toantă ce ești! Te bag în mă-ta! Te bag în mă-ta!* Mânia îi cariază pielea și tot ce-i la suprafață se scurge prin ea; dar ce-i înăuntru, în el, e sfârtecat de țepii uscați ai furcii amarului, acolo unde cuvintele atârnă asemenea cuiburilor de omidă ce nu pot fi arse. *Strivește, strivește, ea presează gras, ea strivește pământul*, îl sfâșie într-o gură căscată maronie, *pământul presează gras:* la crosele de lemn, ea e Ruth. Ținând în mână o crosă de lemn, absorbit de capul ei greu, roșcat, cu fața pătată de iarbă, și de dunga albă de pe margine, Rabbit își spune: *OK, dacă te crezi așa deșteaptă* și o încleștează în pumn și se rotește: Ahhh! Când mingea se rostogolește cu atâta ușurință și se proțăpește în loc. Gura din pământ cu iarba ruptă în jur și mingea se rostogolește, saltă și saltă și se ascunde într-un tufiș; o coadă albă. Și când ajunge acolo, tufișul, fir-ar să fie, e cineva, mama lui; ridică crengile îmbufnate ca niște fuste, într-o răbufnire de rușine, dar ferindu-se să pună mâna, și crengile îi înțeapă picioarele în timp ce el

încearcă să-și transmită voința jos, în bila aceea tare, ireductibilă, care nu-i chiar el și totuși, într-un fel, e el; în felul în care zace acolo în centrul a tot ce există. Când crosa de oțel numărul șapte șfichiuie de sus, te rog, Janice, *doar o singură dată*, stângăcia i se cațără pe cot ca un păianjen și mingea, la care se holbează cu coatele lui mușcate de neputință, se mișcă împiedicat, cu disperată încetineală, proptindu-se într-un glod și mai scârnav, de culoarea kaki a Texasului. *Of, idioato, du-te acasă!* Acasă e gaura din pământ, și sus, în structura nefericitei viziuni care-i tulbură gândirea conștientă cu stratificări de prezențe optice, cerul fumuriu care-și ține ploaia cu dinții e bunicul lui, așteptând sus, la etaj, pentru ca micul Harry să nu fie ultimul, ca un Fosnacht.

Și Eccles, ivindu-se ba în colțurile, ba în centrul chinuitoarei viziuni, se zbânțuie în cămașa lui șleampătă, ca un steag alb al iertării, strigând cuvinte de încurajare, întorcându-se de pe gazonul terenului ca să-l călăuzească spre casă.

Terenul de golf, încă mort, după ieșirea din iarnă, e presărat cu un noroi uscat; îngrășământ? Mingea se târâie pe el, deplasând și făcând să sară așchii de prund.

— Nu împunge mingea, n-o înjunghia ca să intre în gaură. Adoptă un balans mai ușor, cu brațele țepene. Distanța e mai importantă decât țintitul la prima gaură. Mai încearcă o dată.

Îi trimite înapoi mingea. Harry a trebuit să încerce de douăsprezece ori ca să ajungă până la iarba tunsă care înconjoară cea de-a patra gaură, și presupunerea neplăcută că loviturile lui mici nu pot fi calculate îl irită. *Hai, drăguțo*, o roagă el pe soția lui, *uite gaura, mare cât o găleată. Totul e în ordine.*

Dar nu, ea împunge mingea, panicată; de ce se teme? A lovit-o prea tare, mingea se rostogolește încă doi metri dincolo de gaură. Îndreptându-se spre Eccles, Rabbit îl întreabă:

— Încă nu mi-ai spus ce face Janice.

— Janice?

Eccles face un efort ca să-și abată atenția de la joc. E înnebunit de dorința de a câștiga; ăsta *mă mănâncă de viu*, își spuse Rabbit.

— Luni, când am văzut-o, era foarte bine. Stătea în curtea din spate, cu o femeie, și când am venit eu, amândouă chicoteau. Cred că-ți dai seama că, pentru o vreme, într-un fel s-a resemnat; că se simte bine să fie din nou alături de părinți. Asta-i reacția ei la iresponsabilitatea ta.

— În realitate, răspunde Harry lăsându-se pe vine ca să se apropie de gaură, așa cum fac jucătorii la televizor, nu-și poate suferi părinții, așa cum nu-i pot suferi nici eu. Probabil că nu s-ar fi măritat cu mine dacă nu s-ar fi grăbit să scape de ei.

Mingea lui alunecă pe iarba de lângă gaură și se duce mai departe cu un amărât de metru sau un metru jumate.

Doi metri, băga-o-aș în mă-sa!

Mingea lui Eccles se clatină, șovăie și apoi, cu un fâșâit gutural, cade în gaură. Clericul înalță privirile, în ochi îi scânteiază lumina triumfului.

— Harry, întreabă el, mieros dar insinuant, de ce ai părăsit-o? E evident că ești foarte preocupat de ea.

— Ți-am spus. E vorba de lucrul acela care nu există.

— Ce lucru? L-ai văzut vreodată? Ești sigur că există?

Mingea trimisă la doi metri și Harry o ridică.

— Mă rog, dacă nu ești sigur că există, atunci nu mă mai întreba pe mine. E ceva ce ar trebui să se afle în curtea dumitale. Dacă dumneata nu cunoști lucrul ăsta, atunci nimeni nu-l poate cunoaște.

— Nu! strigă Eccles cu aceeași voce încordată cu care i-a cerut soției sale să-și țină inima deschisă pentru grația divină. Creștinismul nu caută mirajul unui curcubeu. Dacă ar fi ceea ce crezi tu că este, atunci la slujbe le-am servi credincioșilor opium. Noi încercăm să-l *slujim* pe Dumnezeu, nu să *fim* Dumnezeu.

Își iau sacii cu crose și pornesc pe drumul indicat de o săgeată de lemn.

Eccles își continuă explicațiile.

—Toate astea s-au dezbătut și s-au stabilit cu veacuri în urmă, pe vremea creștinismului timpuriu.

— Îți spun încă o dată. Eu știu ce este.

— Ce este? Ce *este*? E ceva tare, sau moale? Harry. E albastru? E roșu? Are picățele?

Pe Harry îl deprimă faptul că preotul vrea într-adevăr să i se spună. Sub tot acest eu-știu-mai-multe-decât-tine-despre-ereziile-creștinismului-timpuriu, vrea într-adevăr să afle despre ce este vorba, vrea să se asigure că nu-și minte credincioșii duminică de duminică. Și, ca și cum n-ar fi fost de-ajuns că încearcă să ghicească înțelesul jocului ăstuia nebunesc, mai trebuie să-l suporte și pe țicnitul de preot care vrea să-i înghită sufletul. Cureaua sacului îi taie umărul.

— Adevărul e, îl informează Eccles cu o ațâțare femeiască și cu un glas sufocat de jenă, că tu ești de un egoism monstruos. Ești un laș. Ție nu-ți pasă de bine și de rău, tu nu te închini decât în fața instinctelor tale celor mai condamnabile.

Ajung la țintă, o platformă de turf pe care-i așezată mingea de golf, pentru o primă lovitură, lângă un pom fructifer cocoșat, încărcat de ciorchini de muguri palizi.

— Lasă-mă pe mine întâi, propune Rabbit. Până când dumneata te mai calmezi un pic.

Inima lui e înăbușită, încetinită, de mânie. Nu-l mai interesează nimic decât să iasă din încurcătura asta. Ar dori să înceapă ploaia. Evitând să se uite la Eccles, își îndreaptă privirea spre mingea cocoțată sus, pe ținta conică, eliberată de contactul cu pământul. Ia o crosă, o balansează cu o mișcare simplă, din umăr, și lovește mingea. Cu un sunet de gol, de solitudine, cum nu a mai auzit niciodată. Mișcarea brațelor îi înalță capul și mingea lui e suspendată în depărtări, o paloare lunară pe fundalul frumoșilor nori de furtună negri-albăstrui, culoarea bunicului său, întinsă dens spre răsărit. Se îndepărtează pe o traiectorie dreaptă, ca o riglă. Stârnită; sferă, stea, scânteie. Șovăie, și Rabbit e convins că o să moară, dar s-a înșelat, pentru că mingea ezită, făcând un salt final pe pământ cu un fel de sughiț vizibil, mușcă o ultimă dată din spațiu, înainte de a se face nevăzută.

— Asta-i! strigă Rabbit întorcându-se spre Eccles cu un zâmbet de grandoare. Asta-i!

Soare, lună, soare, lună, timpul trece. În grădina doamnei Smith, mugurii de brânduşe îşi sparg teaca. Zambilele şi narcisele îşi despachetează trompele. Iarba reînviată adăposteşte violete şi peluzele sunt ameninţate de indelicateţea păpădiilor şi a bălăriilor cu frunze lătăreţe. Pârâiaşe invizibile curg răzleţ, ici-colo, făcând să cânte pământul plat al proprietăţii. Răzoarele de flori, mărginite de cărămizi îngropate în diagonală, sunt străpunse de suliţe roşii care vor deveni bujori, şi pământul în sine, decolorat, împovărat de pietre, învârtoşat, acoperit cu petice ude şi uscate, arată precum cel mai vechi şi miroase precum cel mai nou lucru de sub soare. Ramurile aurii, miţoase, de forsiţia în floare strălucesc prin palele de fum care înceţoşează grădina, în timp ce Rabbit arde ruguri de tulpini stâlcite, de iarbă ofilită, de frunze de stejar lepădate în obscura intimitate a iernii, de uscături provenite din plantele căţărate pe tufele de trandafir în mănunchiuri care-ţi agaţă glezna. Aceste maldăre stufoase sunt aprinse la scurt timp după sosirea lui, cu ochii cârpiţi de somn şi gust de cafea în gură, în pânza zorilor, şi ard încă mocnit când pleacă, iscând fantome în noaptea din spatele lui, pe măsură ce paşii săi macină aşchiile de pe aleea casei Smith. În autobuz, pe tot drumul până la Brewer, poartă în nări mirosul cenuşii calde.

Ciudat, în aceste două luni nu a trebuit niciodată să-şi taie unghiile. Udă pomii, cară, sapă. Sădeşte plante anuale, îngroapă seminţe din pacheţelele pe care i le dă bătrâna doamnă – condurul-doamnei, maci, sângele-voinicului. Îi place să acopere seminţele cu mici creste de pământ fărâmicios, proaspăt săpat. Astfel pecetluite, încetează să mai fie ale lui.

Câtă simplitate! Să te descotoroseşti de ceva restituindu-i-l lui însuşi. Dumnezeu însuşi împlântat în mica structură indestructibilă. Autodestinată unei succesiuni de mici explozii, marea lentă acumulare rezultată din apă, aer şi silicon: toate acestea se lasă simţite, fără cuvinte, când învârte săpăliga între palme.

Acum, după ce magnoliile şi-au pierdut întâietatea, dar înainte ca alţi copaci, cu excepţia arţarilor, să poată arunca umbră deasă, cireşii şi merii pădureţi şi, într-un colţ îndepărtat, un prun solitar, sunt ninşi de flori, un alb diafan pe care ramurile negre par să-l fi absorbit din pântecele norilor, pentru ca, după o clipă, să se scuture de el, şi iarba fragedă să se albească sub o uluitoare furtună de confetti. Secerătoarea mecanică, cu izul ei de gazolină, mestecă petalele, iar pajiştea le digeră. Tufele de liliac înfloresc pe lângă gardul părăginit al terenului de tenis. Păsările vin să bea din micile băi pentru păsări. Într-o dimineaţă, în vreme ce trebăluia cu o coasă în formă de semilună, Harry a fost inundat de un val de parfum, pentru că, în spatele lui, vântul pătrunsese şi înfoiase un taluz înclinat, plin cu tulpiniţe de lăcrămioare unde, în timpul nopţii calde, înfloriseră o mie de clopoţei, cei mai înalţi pe lujere de culoarea sucului amărui de fructe sau a cojii de cantalup. Meri şi peri. Lalele. Zdrenţele liliachii, urâte, irişii. Şi, în sfârşit, prefaţaţi de azalee, rododendronii înşişi, într-o bogăţie din ce în ce mai vastă în această ultimă săptămână din luna mai. Rabbit aşteptase întreaga primăvară marea încununare. Tufele îl derutaseră, erau atât de ample, aproape ca nişte copaci, unele de două ori mai înalte decât el, şi atât de numeroase. Fuseseră plantate de-a lungul şirului de molizi cu ramuri încovoiate care adăposteau proprietatea şi, în aceste loturi adăpostite, se înşirau duzini de mormane dreptunghiulare, imense, ca nişte pâini uriaşe, spongioase. Erau tufele perene. Cu crengile lor zigzagate şi frunzele lungi, îndreptate ca nişte degete în toate direcţiile, par să aparţină unui climat diferit, unui ţinut diferit, cu o gravitaţie mai blândă. Când au răsărit primele eflorescenţe, semănau cu florile mari pe care prostituatele din Orient şi le prindeau

de o parte și de alta a capului, pe copertele cărților polițiste citite de Ruth. Dar când a apărut puzderia de emisfere de flori, i-au evocat pălăriile purtate de fetele ieftine, la biserică, de Paște. Harry a dorit deseori, dar nu a avut niciodată, o fetișcană din astea, o tânără catolică dintr-o familie de jos, înțolită în haine de duzină, țipătoare; în frunzele negricioase de sub căpșorul obraznic al florii cu cinci petale, își poate imagina fața fetei; ba chiar îi simte parcă și parfumul când trece pe lângă el, pe treptele catedralei. Cât mai aproape, se poate apropia atât de mult de petale! Când le cercetezi cu de-amănuntul, fiecare floare are pe cerul gurii două dâre de pistrui, în locurile în care se răspândește polenul.

La acest punct culminant al grădinii răposatului ei soț, doamna Smith își face apariția, ieșind din casă, și, la brațul lui Rabbit, pătrunde adânc în straturile de rododendroni. E o femeie care, pe vremuri, a fost înăltuță, dar acum e adusă de spate, împuținată, și șuvițele de păr negru care mai dăinuie, par murdare în părul ei alb. Se sprijină într-un baston, dar uitucă, îl atârnă de braț și șontâcâie cu bastonul care i se bălăbănește ca o brățară excentrică. Metoda ei de a se rezema de grădinar e următoarea: el își îndoaie brațul drept, cu cotul îndreptat spre umărul ei, iar ea își trece brațul stâng, tremurător, pe sub brațul lui și își lasă pe încheietura mâinii lui greutatea degetelor pătate, butucănoase. Se agață de el ca vița-de-vie pe un zid, o smucitură zdravănă ar dărâma-o, altminteri, poate supraviețui pe vecie. Rabbit îi simte trupul hurducându-se la fiecare pas, și la fiecare cuvânt capul bătrânei zvâcnește. Nu din pricina efortului de a vorbi, ci din emoția comunicării, emoție care-i încrețește nasul și-i ridică buza de sus într-un rânjet ce-i dezvelește cioturile de dinți, impunându-i o hiperexpresivitate comică, conștientă de sine, ca o fată de treisprezece ani care s-ar schimonosi, într-o constantă mărturisire a faptului că nu e frumoasă. Își înalță capul, se uită la Harry și, în timp ce vorbește, ochii ei de un albastru plesnit în orbitele maronii parcă hașurate de păduri, se bulbucă frenetic, plini de captivă vitalitate:

— Mie nu-mi place specia asta, Mrs. R.S. Holford, e prea spălăcită și pufoasă pentru gustul meu. Răposatului Harry îi plăcea culoarea asta de somon afumat; eu îi spuneam: „Dacă vreau roșu, dă-mi roșu: un trandafir înfoiat, roșu. Și dacă vreau alb, dă-mi alb, un crin înalt, alb; dar nu mă bate la cap cu nuanțe intermediare, între și între, și rozuri și aproape violeturi, care nu știu singure pe ce lume sunt. Rodișorii sunt plante cu limbă dulce, îi spuneam eu lui Harry, planta are un creier și-ți dăruiește câte ceva din tot ce are", așa-i spuneam doar ca să-l necăjesc. Dar, de fapt, credeam în ce spuneam.

Gândul acesta pare să o frapeze. Se oprește nemișcată pe fâșia de iarbă, și ochii ei, cu irișii ca de sticlă spartă albă printre inelele de un albastru persistent, i se învârtesc nervos, privind dintr-o parte a lui în cealaltă.

— Da, în realitate credeam fiecare cuvânt din ce spuneam. Eu sunt fiică de fermier, domnule Angstrom, și aș fi preferat să văd pământul ăsta semănat cu lucernă. Îi ziceam: „Dacă trebuie să răscolești pământul, de ce nu plantezi hrișcă? Asta ar constitui o recoltă reală. Tu ai semăna secară și eu aș coace pâine". Sau, altă dată, îi spuneam: „Ce ne trebuie buchetele astea, după ce se ofilesc, tot anul trebuie să ne uităm la frunzele lor urâte? Pentru ce fetișcană drăguță le cultivi?" îi ziceam. El era mai tânăr decât mine, de asta profitam ca să-l tachinez. N-am să-ți spun cu câți ani era mai tânăr. Ce reprezentăm noi aici? Un hoit bătrân ca al meu se agață cu putere de locul pe care stă.

Își înfige bastonul în iarbă, semnal pentru Rabbit să-și întindă brațul. O pornesc încet pe aleea plantelor înflorite.

— Niciodată n-aș fi crezut că o să-i supraviețuiesc. Avea o slăbiciune. Cum venea din grădină se așeza și nu se mai mișca din loc. O fiică de fermier nu știe ce înseamnă să șezi.

Atingerea tremurătoare de pe încheietura mâinii lui freamătă asemenea vârfurilor legănătoare ale molizilor gigantici. În mintea lui, Rabbit asociază copacii aceștia cu ținuturi interzise, îi face plăcere că se găsește în zona ocrotită de ei.

— Ah! Ăsta, da, ăsta e o *plantă*!

Se opresc într-un colț și ea arată cu bastonul care se bâțâie către un rododendron mic, înveșmântat într-un trandafiriu de o puritate penetrantă.

— Ăsta-i rododendronul Bianchi, al răposatului Harry, îl informează doamna Smith. E singurul rodișor, cu excepția unora dintre cei cu flori albe, am uitat cum se cheamă, în orice caz au niște nume stupide, singurul care arată a ceea ce este. E singurul cu adevărat trandafiriu din toți cei de aici. La început, când l-a căpătat, Harry l-a plantat printre ceilalți rododendroni așa-zis roz și ăsta i-a făcut să arate atât de murdari, încât Harry i-a îndepărtat și l-a înconjurat pe Bianchi cu alții vișinii. Cei vișinii sunt acum alături de el, nu? Azi suntem în iunie?

Ochii sălbatici îl fixează demenți și strânsoarea mâinii ei se întețește.

— Nu știu. Nu. Memorial Day[1] e sâmbăta viitoare.

— Ah, îmi amintesc atât de bine de ziua în care ni s-a adus planta asta tâmpită. Arșiță! Am plecat cu mașina la New York ca s-o luăm din vagonul în care fusese transportată și s-o așezăm pe bancheta din spate a automobilului Packard, ca pe o mătușă îndrăgită, sau așa ceva. A venit într-o ladă mare, albastră, plină cu pământ. Exista o singură seră, în Anglia, unde se creștea specia asta și transportul pe mare costa două sute de dolari. Un om venea în fiecare zi în cala vaporului ca s-o ude. Ce să-ți spun, era arșiță și traficul ăla nebunesc prin Jersey City și Trenton, și tufișul ăsta uscățiv tronând pe bancheta din spate, în lada lui albastră, ca un prinț în regat. Pe vremea aceea nu erau bariere cu taxă, așa că până la New York drumul îți lua șase ore bune. Era în timpul Marii Crize și totuși ai fi spus că fiecare om avea mașină. Treceai prin Delaware la Builington. Asta se întâmpla înainte de război. Presupun că atunci când spun „război" nu știi la care dintre ele mă refer. Probabil că-ți imaginezi că ciocnirile alea din Coreea înseamnă „războiul".

---

1 30 mai, ziua în care în Statele Unite se comemorează amintirea morților din Războiul Civil. (N. tr.)

— Nu, când spuneți „război" mă gândesc la cel de-al Doilea Război Mondial.

— Și eu la fel. Și eu la fel. Îl mai ții minte?

— Desigur. Eram destul de mărișor. Turteam sub tălpi cutii de tinichea și cumpăram timbre de război și mi se dădeau premii la școală.

— Fiul nostru a fost omorât.

— Vai! Îmi pare rău.

— O, era în vârstă. Era în vârstă. Avea aproape patruzeci de ani. Tocmai îl făcuseră ofițer.

— Totuși...

— Știu. Oamenii cred că numai tinerii au fost uciși pe front.

— Da, așa cred.

— A fost un război bun. Nu ca primul. Ne-a fost dat nouă să-l câștigăm și l-am câștigat. Toate războaiele sunt odioase, dar pe ăsta a fost o plăcere să-l câștigi.

Arată din nou cu bastonul spre planta trandafirie.

— În ziua când l-am luat din doc, continuă ea, desigur că nu era înflorit, abia târziu în mai înflorește, așa încât mi s-a părut o nebunie să-l văd instalat pe bancheta din spate ca un... – își dă seama că se repetă, șovăie, dar merge mai departe – ca un prinț în regat.

Ochii ei aproape transparenți urmăresc cu afecțiune fața lui Rabbit, să vadă dacă zâmbește de zăpăceala ei. Cum nu vede nimic, trântește cu asprime:

— E unic!

— Unicul Bianchi?

— Da. Nu mai există un altul în Statele Unite. Nu mai există un altul trandafiriu de la Golden Gate până la... oriunde. Până la Brooklyn Bridge, cred că așa se spune. Cel mai autentic trandafiriu din întreaga națiune e aici, sub ochii dumitale. Un florar din Lancaster a tăiat câțiva butași, dar au murit, probabil că i-a înecat în var. Idiotul. Era un grec.

Se agață de brațul lui și înaintează mai greoi și mai precipitat. Soarele e deasupra capului, și, probabil, simte nevoia să intre în casă. Albinele înoată prin frunziș; păsări ascunse se ciorovăiesc. Fluxul frunzelor a biruit fluxul florilor și un

miros amărui se furișează dinspre proaspetele ziduri de verdeață. Arțari, mesteceni, stejari, ulmi, castani, alcătuiesc o pădurice care se întinde pe diferitele niveluri ale solului, de-a lungul marginii proprietății. În fâșia umedă și umbroasă dintre peluze și acest crâng, rododendronii țin încă piept, dar tufele neadăpostite din mijlocul pajiștii și-au pierdut petalele, care se aștern în straturi ordonate pe marginile cărărilor din iarbă.

— Nu-mi place, nu-mi place, declară doamna Smith șontâcând la brațul lui Rabbit, asemenea troiene de splendoare suflată de vânt. Apreciez frumusețea, dar prefer în continuare lucerna. O femeie... nu știu singură de ce m-a iritat atâta lucrul ăsta, Harry obișnuia să invite vecinii să admire grădina la vremea pomilor în floare, era ca un copil din multe puncte de vedere. Și femeia aceea, doamna Foster, care locuia la poalele dealului într-o căscioară portocalie cu o pisică de metal cățărată pe oblon, îmi spunea întruna, cu buze rujate până sub nas – bătrâna, cuprinsă de o furie înciudată care o cutremură, imită o voce dulceagă: – „Vai, doamnă Smith, cred că așa arată raiul!" Într-un an nu mi-am mai putut ține gura și i-am trântit: „Mă rog, dacă bat cu mașina șase mile, dus și întors, în fiecare duminică, până la biserica episcopaliană St. John, doar ca să ajung cândva într-o altă fleșcăială de rododendroni mă lipsesc, pentru că nu vreau să merg acolo". Ei, ia zi și dumneata, nu-i groaznic ca o bătrână păcătoasă să spună așa?

— O, nu știu...

— Să-i spună așa femeii aceleia care încerca să fie politicoasă. Desigur, nu avea nici un grăunte de minte în cap, se boia ca o fetișcană aiurită. A răposat și ea, sărman suflet; Alma Foster a murit acum două sau trei ierni. Acum, *ea* știe adevărul, și eu nu-l știu.

— Mă rog, poate că ceea ce ei i se pare a fi rododendroni, dumneavoastră o să vi se pară lucernă.

— He! E-ha! Știi, domnule Angstrom, e o asemenea plăcere...

Se oprește locului și-i mângâie cu neîndemânare brațul lui Rabbit; în lumina soarelui, micul peisaj negricios al feței ei se înalță spre fața lui și în privirea ei, dincolo de stângacea cochetărie adolescentină și de apoasa rătăcire, sclipește tăișul unei vechi acuități, așa încât Rabbit, stingherit, simte împunsătura acelei forțe malefice care-l împingea pe răposatul Smith afară, la florile lipsite de gândire.

— Dumneata și cu mine gândim la fel. Nu-i așa ? Spune, *nu-i așa ?*

— Îți merge destul de bine, nu ? îl întreabă Ruth.

E după-amiaza de Memorial Day și s-au dus să o petreacă la piscina publică din West Brewer. Ruth s-a cam jenat să apară în costum de baie, dar, în realitate, când a ieșit din cabina de plajă arăta foarte bine, cu capul micșorat de casca de baie și umerii trufași. Când a intrat în apă, era spectaculoasă, tăiată de la pulpe în jos ca o statuie. Înota cu ușurință, lovind încet apa cu picioarele ei mari și înălțându-și brațele albe, iar spatele și fundul licăreau negre sub clătinarea vălurelelor verzi.

La un moment dat s-a oprit și s-a lăsat să plutească, cu fața în apă, într-o mișcare ușor periculoasă, care i-a iuțit lui Rabbit bătăile inimii. Fundul ei plutea sus, din proprie plăcere, spărgând suprafața apei, o insulă neagră, rotundă, o imagine ivită brusc în apă, pâlpâind ca un televizor care a luat-o razna; priveliștea zdravănă îi umplea inima de mândrie, îi călea sufletul, senzația rece a proprietății. A lui, era a lui, o cunoștea așa cum o cunoaște apa, apa care-i scăldase fiecare părticică a trupului. Când a înotat pe spate, apa se bulbuca și se despica și i se revărsa între cupele sânilor, inundându-i; trupul scufundat i s-a arcuit puternic, ea a închis ochii și a înaintat orbește. Doi băiețandri care se bălăceau la capătul mai puțin adânc al piscinei s-au îndepărtat, plescăind, de asaltul ei cu capul înainte. Ea l-a împroșcat pe unul din ei cu o mișcare a brațului, apoi a deschis ochii și s-a lăsat pe vine în apă zâmbind; brațele i se mișcau molatic pentru a-i putea menține echilibrul în valurile nervoase ale piscinei aglomerate. Aerul scăpăra de miros de clor. Curat, curat. Rabbit

simțea cât era totul de curat. Nu te atingea nimic care să nu fi fost tu însăți. Ea în apă, el în iarbă, și în aer capul ei, săltând ca o minge goală, s-a strâmbat la el. Rabbit nu era un animal acvatic. Umezeala însemna pentru el rece. După ce se scufunda o dată, prefera să se așeze pe marginea îmbrăcată în gresie și să-și înmoaie doar picioarele, imaginându-și că, în spatele lui, niște eleve îi admirau jocul mușchilor pe spinarea lui largă. Ruth a înaintat spre capăt, printr-o apă atât de joasă, încât modelul în pătrățele de pe fundul piscinei se refracta la suprafață. A urcat pe scăriță, împroșcând jerbe de apă verde-pal. Rabbit s-a dus și s-a culcat pe cearșaful lor, perfect întins, astfel încât, când s-a apropiat ea, a văzut-o deasupra lui, răscrăcărată pe cer, cu firele de păr negru de sus, din interiorul pulpelor, adunate în mici smocuri negre. Ruth și-a scos casca, și-a scuturat părul și s-a aplecat să ia prosopul. Apa îi șiroia de pe umeri pe spate. În timp ce Rabbit o urmărea cum își freca brațele, aroma ierbii pătrundea prin cearșaf și strigătele de pe plajă făceau aerul cristalin să vibreze. S-a culcat și ea lângă el, a închis ochii și s-a dăruit soarelui. Fața ei, văzută de aproape, era alcătuită din planuri mari de piele presată de soare și lipsită de culoare, cu excepția unui lustru gălbui care îi dădea o greutate minerală, greutatea pietrei mate, netede, transportată direct din cariera de piatră la temple. Dar la această monumentală Ruth, cuvintele răsunau la aceeași scară, ca niște roți masive care se rostogoleau la portalul urechilor lui, monede mute rotindu-se în lumină.

— Îți merge destul de bine.

— Cum așa?

— O – cuvintele ei par să i se desprindă cu oarecare întârziere de pe buze, el vede întâi buzele mișcându-se și pe urmă le aude –, uită-te la tot ce ai! Îl ai pe Eccles cu care joci golf în fiecare săptămână și care n-o lasă pe nevastă-sa să ia vreo măsură împotriva ta. Ai florile tale și pe doamna Smith care e îndrăgostită de tine. Mă ai pe mine.

— Chiar crezi că e îndrăgostită de mine? Doamna Smith?

— Eu nu știu decât ce am aflat de la tine. Tu mi-ai spus că e.

— Nu. Nu ți-am spus niciodată așa ceva. Ți-am spus eu?

Fața imensă a lui Ruth, amplificată parcă de automulțumirea somnoroasă, nu-și dă osteneala să-i răspundă. Fascicule de lumină albă zăbovesc pe pielea ei bronzată.

— Ți-am spus eu? repetă Rabbit și îi ciupește puternic brațul.

Nu avusese intenția să o ciupească atât de dureros; ceva l-a iritat la atingerea pielii ei. Pasivitatea cu care i s-a supus.

— Oh! Ticălosule!

Totuși, continuă să zacă nemișcată, acordând mai multă atenție soarelui decât lui. Rabbit se propteşte într-un cot și se uită, peste corpul ei inert, la siluetele mai zvelte a două fete de vreo șaisprezece ani care sorb oranjadă din niște pahare de carton. Una dintre ele, într-un costum alb fără bretele, îl privește iscoditor, cu ochi căprui, pe deasupra paiului cu care bea; are picioare subțiri, întunecate, ca ale unui negru.

Oasele șoldurilor i se proiectează sinistru de o parte și de alta a pântecului plat.

— Toată lumea te iubește pe tine, spune Ruth, deodată. Mă întreb de ce.

— Pentru că sunt ușor de iubit.

— Mă întreb de ce *pe tine*? Ce ai tu atât de special?

— Sunt un mistic, răspunde Rabbit. Le dau oamenilor credință.

Eccles i-a spus lucrul ăsta. Odată, rânjind, probabil pe un ton sarcastic. Dar niciodată nu puteai ști ce gândește cu adevărat Eccles; trebuia să iei din spusele lui ceea ce îți convenea. Și Rabbit și-a însușit imaginea de mistic. Niciodată nu s-ar fi gândit singur la așa ceva. Nu prea se gândea el la ce le dă oamenilor.

— Mie îmi dai bătaie de cap, îi răspunde Ruth.

— Ei, fire-aș să fiu!

Ce nedreptate, după ce fusese atât de mândru de ea în piscină și o iubise atât de mult.

— De ce naiba crezi că nu trebuie să-ți asumi și tu răspunderea?

— Unde bați? Doar te întrețin.

— Pe dracu'. Am o slujbă.

E adevărat. La scurtă vreme după ce s-a angajat la doamna Smith, și-a luat și ea o slujbă de stenografă la o companie de asigurări care avea o filială în Brewer. El i-a cerut; era îngrijorat de felul în care o să-și petreacă după-amiezile în lipsa lui. Ruth pretindea că niciodată nu-i plăcuse ceea ce făcuse înainte. Dar Rabbit nu era prea sigur. Când o cunoscuse, nu părea să sufere prea tare.

— Renunță la slujbă, îi răspunde el. Nu-mi pasă. N-ai decât să stai toată ziua și să citești romane polițiste. O să te întrețin eu.

— O să mă întreții tu. Dacă te dai atât de mare, de ce n-o întreții pe nevastă-ta?

— De ce-aș face-o? Taică-său îi poartă de grijă.

— Ești atât de mulțumit de tine, asta mă dă gata. Nu te gândești că o să plătești și tu un preț?

Se uită acum la el cu ochi injectați din cauza apei. Și-i umbrește cu mâna. Ăștia nu sunt ochii pe care i-a cunoscut el în seara aceea, lângă parcometre, discurile palide, ca ochii de păpușă.

Albastrul irișilor ei se întunecase și se interiorizase, devenise mai profund și mai bogat într-un fel care, emanând adevărul în fața instinctelor lui, îl tulbura.

Ochii aceștia o înțeapă acum, și Ruth întoarce capul, îngândurată, pentru a-și stăvili lacrimile. Ăsta-i unul dintre semne, plânge foarte ușor. Doamne, la lucru trebuie să se ridice de la mașina de scris și să fugă la closet, de parcă ar avea diaree, și să plângă, să plângă, să plângă. Stă acolo, în cabină, uitându-se la toaletă, râde de ea însăși și hohotește de plâns până o doare pieptul. Și îi este somn. Doarme. Când se întoarce din pauza de prânz, abia se ține să nu se întindă pe coridor, jos pe linoleum, între Lilly Orff și Rita Fiorvante, acolo unde bătrânul Honig cel cu ochi vicleni va trebui să treacă peste ea. Și îi este foame. La prânz un sendviș cu o băutură rece și apoi o cafea cu gogoși și la casă își mai cumpără un baton de ciocolată. După ce că a încercat să slăbească pentru el și a pierdut trei kilograme, cel puțin așa arată unul dintre

cântare. Pentru el, asta era interesant, se schimba pentru el, într-o anumită direcție, în timp ce el, în stupiditatea lui, încerca să o schimbe exact în direcția opusă. El era o adevărată amenințare, în pofida îngăduinței lui. Și totuși avea acea blândețe, acea îngăduință, și era primul bărbat din viața ei care dădea dovadă de așa ceva. Simțeai că măcar exiști pentru el, că ești acolo, și nu doar ceva lipit în interiorul capetelor lor obscene. Doamne, cât îi mai ura, cu gurile lor ude, cu chicotelile lor, dar când era cu Harry aproape că-i ierta pe toți, nu era vina lor decât pe jumătate, erau un fel de zid de care ea se izbea întruna pentru că știa că ar trebui să existe ceva acolo și, dintr-odată, cu Harry, a descoperit că într-adevăr există și tot ce s-a întâmplat până atunci a început să i se pară ireal. De fapt, nimeni nu o rănise cu adevărat, nimeni nu-i lăsase cicatrici, și când încearcă să-și amintească ce a fost, uneori are impresia că sunt lucruri care i s-au întâmplat altcuiva. Lucruri vagi, de parcă s-au petrecut în timp ce-și ținea ochii închiși, lucruri vagi, și patetice, și felurite, cu toții voiau ceva ce soțiile lor nu le puteau da, câteva cuvinte porcoase și, mai ales, chestia aia cu gura. Da, aia. Ce-or fi găsit în chestia asta? Nu poate fi o plăcere atât de mare, nu știe nici ea. În fond nu-i cu nimic mai rău decât când îți umblă la țâțe și, de ce să nu fii generoasă? Prima dată a făcut-o cu Harrison și ea era beată criță și, când s-a trezit dimineața, s-a întrebat ce e gustul ăla pe care-l simte în gură. Dar n-a fost decât o superstiție copilărească, în realitate n-are cine știe ce gust, e cam ca apa de mare, dar treaba în sine e mai grea decât își închipuie ei, femeile au întotdeauna mai mult de furcă decât își închipuie ei. Chestiunea e că bărbaților le place să fie admirați acolo, în locul acela. Asta vor. Nici măcar nu sunt urâți, dar ei se tem că sunt. Ăsta era lucrul care o surprinsese pe ea încă de pe când era la liceu, faptul că băieții se rușinau atât de tare și îți erau de-a dreptul recunoscători dacă-i atingeai acolo și cât de repede s-a răspândit vorba că ea era amatoare să-i atingă. Dar ce-și închipuiau, c-ar fi fost niște monștri? Dac-ar fi gândit un pic și-ar fi dat seama că și tu poți fi curioasă,

că și ție ar putea să-ți placă ciudățenia aia a lor, așa cum și lor le plăcea a ta, în fond nu era cu nimic mai rea decât a femeilor, niște zbârcituri roșii, pe Dumnezeul meu, până la urmă ce mare lucru ? Nici un mister. Asta a fost marea ei descoperire, că nu există nici un mister, doar o bucată de ceva proțăpită în sus, care-i făcea să se dea mari și, dacă le făceai pofta, putea fi bine sau mai puțin bine, dar oricum te situa pe tine și pe ei împotriva tuturor celorlalte, toate mucoasele alea care alergau ca niște vaci în jurul ei în sala de gimnastică, la hochei, în uniformele stupide albastre precum costumele de bebeluș, uniformă pe care ea, în clasa a douăsprezecea, a refuzat s-o mai poarte și a luat o notă proastă la purtare. Doamne, cum le mai ura pe fetele alea cu tați antreprenori sau farmaciști. Dar noaptea își lua revanșa, primind ceea ce ele nici nu știau măcar că există, ca o regină. Nu era mare lucru pe atunci, nici măcar nu trebuia să-ți scoți hainele, doar că te frecau prin rochie, cu gurile mirosind încă a ceapa de la hamburgherii mâncați la cină și cu radiatorul mașinii ticăind în timp ce se răcea, și așa, prin haine, își dădeau drumul. Nu-i posibil ca ei să fi simțit cine știe ce, era doar *ideea* că te aveau. Ideile lor ! Câteodată se mulțumeau doar cu un sărut franțuzesc, nu că ei i-ar fi plăcut vreodată așa ceva, limba cleioasă, de nu mai puteai respira, dar deodată îți dădeai seama, după felul în care li se înțepeneau buzele și gura li se deschidea și li se închidea, că-și făcuseră treaba. Că nu mai era nevoie de nici o sforțare din partea ta și, dacă voiai să-ți păstrezi rochia uscată, era mai bine s-o întinzi. Îi scriau numele pe pereții closetului; ajunsese faimoasă în școală. Allie i-a atras atenția, cu blândețe. Dar cu Allie făcuse niște lucruri plăcute; odată, după cursuri, înainte ca soarele să fi apus, au luat-o pe un drum de țară și de acolo au intrat într-o alee și s-au oprit într-un loc umbros de unde se vedea Mt. Judge, orășelul de la poalele muntelui, ambele estompate de distanță, și Allie și-a pus capul în poala ei, puloverul i s-a ridicat și sutienul i s-a descheiat, și el a supt-o ușor, ca un bebeluș, iar țâțișoarele ei (cine le-a numit țâțișoare ? Nu Allie) erau pe atunci

mai tari și mai rotunde și mai senzitive, gura lui umedă atât de fericită și de oarbă, și păsările care ciripeau cald, deasupra lor, în lumina soarelui. Allie flecărea. A trebuit să se fudulească. Ruth l-a iertat, dar a devenit mai precaută. A început să se cupleze cu băieții mai mari. A repetat greșeala, dacă a fost într-adevăr o greșeală, dar de ce nu? De ce nu? era întrebarea, și încă mai dăinuie; întrebarea dacă era sau nu o greșeală o obosește, gânditul o obosește, așa cum zace udă, în urma înotului, și văzând roșu prin pleoapele închise, încercând să se miște prin toată acea masă roșie și întrebându-se dacă avea sau nu dreptate. A fost precaută. Băieții mai mici aveau scuza că erau drăguți, dar cei mai mari nu erau atât de precipitați. Unii dintre ei nici n-ai fi crezut ce netrebnici erau, gândind că mărunta lor contribuție era lucrul cel mai grandios pe care l-ar putea vedea cineva vreodată.

Dar *ăsta* de aici! Ce zănatic! Se întreabă ce anume vedea la el, e frumos și are un membru neted și necircumcis, care zace moale în blănița lui, pentru ca într-o clipă să devină sabie de arhangheli, se potrivește bine cu ea, dar trebuie să fie mai mult decât atât, și nu e numai faptul că e atât de copilăros și i-a adus tobe bongo, și-i spune lucruri dulci și recunoscătoare, de are senzația că s-a topit, că nu mai există, și, probabil, asta-i ceea ce căutase mereu. Să simtă că nu mai există, alături de un bărbat. Doamne, acea primă noapte, când a rostit cu un fel de mândrie „Hei!", ea nu s-a împotrivit să se lase dominată, să fie sub el, de fapt a simțit că așa trebuia. Atunci, în momentele acelea, i-a iertat pe toți ceilalți, fața lui și fețele tuturor celorlalți s-au contopit într-o umbră neclară și a avut impresia că se supune, se subordonează unui lucru mult mai bun decât era ea. Totuși, până la urmă s-a dovedit că nu era chiar atât de deosebit față de ceilalți, agățându-se de tine disperat și fermecător, pentru ca după aceea, după ce și-a făcut mendrele, să-ți întoarcă spatele și să se gândească la altceva. Bărbații nu trăiesc contactul așa cum îl trăiește o femeie. Sunt din ce în ce mai grăbiți și îl privesc tot mai mult ca pe o deprindere, și acum chiar că o zorește când

simte sau îi spune ea că a ratat momentul. După aceea, ea zace în pat și ascultă și, într-un fel, se relaxează, dar nu mai poate adormi. În unele nopți, el încearcă să o stârnească, dar ea e atât de somnoroasă și de doborâtă, că nu mai e bună de nimic. Câteodată ar vrea să-l răstoarne de pe ea și să îl scuture și să-i strige: „*Nu pot*, imbecilule, uiți că ești *tată*!" Dar nu. Nu trebuie să-i spună așa ceva.

Dacă ar vorbi, ar însemna să dea o turnură finală situației; în fond, a avut o menstruație și următoarea trebuie să vină într-o zi sau două, poate c-o să-i vină, și atunci nu-i nici un pericol. Așa încurcate cum sunt lucrurile, nu știe dacă ar fi sau nu fericită. Măcar acum face ceva, se îndoapă cu batoane de ciocolată. Nici măcar nu e sigură că nu vrea lucrul ăsta doar pentru că *el* îl dorește, cel puțin așa reiese din felul în care acționează, cu afurisitul lui de refuz al prezervativelor. Nici măcar nu-i sigură dacă nu cumva ea se pregătește deliberat pentru așa ceva, adormise sub brațul lui, în mod ostentativ, ca să-l învețe minte pe nemernic. Deși nu protestează când ea se scoală, în timp ce el doarme, și se târăște în baia rece, atâta timp cât îi trebuie să asiste sau să facă el ceva, nu-i pasă. Așa e el, trăiește în propria lui piele și nu dă un ban pe consecințele faptelor lui. Dacă i-ar povesti despre batoanele de ciocolată și despre faptul că tot timpul e somnoroasă, probabil că s-ar speria și ar întinde-o, el cu drăgălașul lui mic Dumnezeu și drăgălașul lui preot cu care joacă golf în fiecare marți. Pentru că lucrul cel mai nefast în legătură cu preotul ăsta e că, înainte de a-l cunoaște, Rabbit avea, cel puțin, conștiința că procedează greșit, pe când acum i-a intrat în cap că e un soi de Isus Christos, destinat să salveze omenirea prin simplul fapt că face tot ce-i trăsnește lui prin cap. Mi-ar plăcea, își spune Ruth, să stau de vorbă cu episcopul sau cu altcineva și să-l informez că preotul ăsta al lui e o pacoste. Îi împuie capul lui Rabbit cu ceva la care nimeni nu poate ajunge și, chiar în clipa de față, îi împuie ei urechile cu vocea aceea moale, plină de sine, răspunzând la întrebarea ei cu o înfumurare languroasă, care o înfurie și-i aduce lacrimile în ochi.

— Am să-ți spun ceva. După ce am părăsit-o pe Janice am făcut o descoperire interesantă.

Lacrimile i se adună sub pleoape și gustul sărat al apei din piscină îi umple gura.

— Am descoperit, urmează Rabbit, că, dacă ai curajul să fii tu însuți, și ceilalți oameni te apreciază la adevărata ta valoare.

Vizitele penibile pe care trebuie să le facă sunt un calvar pentru Eccles, cel puțin în timp ce se pregătește. De obicei, așteptarea e mai neplăcută decât realitatea: pentru că realitatea e orânduită de Dumnezeu. Prezențele reale ale oamenilor sunt întotdeauna suportabile. Doamna Springer e o femeie dolofană, oacheșă, cu oase mici și o înfățișare de țigancă. Atât mama, cât și fiica au ceva sinistru, dar la mamă, capacitatea de a te face să te simți prost constituie un talent înnăscut, bine angrenat în strategiile de viață ale casei de mijloc. La fiică, e un lucru pasager, inutil și deopotrivă de periculos pentru ea și pentru alții. Eccles se simte ușurat că Janice nu-i acasă; în prezența ei, are un sentiment de culpabilitate și mai puternic.

E plecată, împreună cu doamna Fosnacht, la Brewer, la un matineu al filmului *Unora le place jazul*. Cei doi băiețași ai lor se joacă în curtea din spate a familiei Springer. Doamna Springer îl conduce prin casă spre veranda închisă cu plasă din spate, de unde poate supraveghea copiii. Locuința e mobilată cu piese simple, dar amestecate; în fiecare încăpere pare să fie un fotoliu în plus. Parcurgând drumul de la ușa din față la cea din spate pe o traiectorie zigzagată, prin camerele supraîncărcate, doamna Springer îl conduce cu pași înceți, ambele ei glezne fiind înfășurate în bandaje elastice. Încetineala dureroasă a pașilor ei îi întărește lui Eccles iluzia că șoldurile femeii sunt încarcerate într-un mulaj de ghips. Se lasă încet pe pernele balansoarului de pe verandă și-l uimește pe Eccles când își face vânt cu picioarele, astfel încât balansoarul să-i preia întreaga greutate. Mișcarea respectivă pare să-i fi făcut plăcere; gambele albe, pleșuve, stau nemișcate și

pantofii ortopedici rămân suspendați o clipă în aer, fără să atingă podeaua. Pantofii ăștia sunt crăpați, rotunjiți și îndoiți de parcă ani de zile s-au învârtit într-o cadă umedă. Eccles se așază pe un scaun de grădină șubred, din plastic și aluminiu. Prin plasa verandei îi vede pe Nelson Angstrom și pe băiețașul mai mare al familiei Fosnacht jucându-se în soare, lângă un leagăn și o cutie de nisip. Și Eccles a cumpărat odată un asemenea set și, când i-a sosit acasă, dezmembrat, ambalat într-o cutie lungă de carton, s-a simțit umilit constatând că nu-i în stare să-l monteze și, până la urmă, Henry, bătrânul paracliser surd, l-a asamblat în locul lui.

— Mă bucur să te văd, îi declară doamna Springer. A trecut atâta vreme de când n-ai mai fost pe aici.

— Exact trei săptămâni, nu-i așa?

Scaunul pliant îi apasă spatele și Eccles își proptește călcâiele în țeava de aluminiu de jos, ca nu cumva să se strângă sub el.

— Am fost foarte ocupat, urmează el, cu cursurile pentru confirmare și Grupul de tineret, care a hotărât să organizeze anul ăsta o echipă de softball, și cu o serie de decese în parohie.

Relațiile de până acum cu această femeie nu-i impuseseră o atitudine apologetică. Faptul că era proprietara unei locuințe atât de vaste îi ofensează aristocraticul lui simț al spațiului; ar fi preferat, și ar fi fost mai comod și pentru ea, dacă s-ar fi găsit acum pe prispa unei cocioabe.

— Înțeleg, n-aș vrea o slujbă ca a dumitale pentru nimic în lume.

— De cele mai multe ori îmi dă satisfacții.

— Am auzit. Și am mai auzit că ești pe cale să devii expert în golf.

Of, Doamne! Și el care o credea relaxată. O clipă își îngăduise să-și imagineze că se găseau pe prispa unei case dărăpănate, coșcovite, și că ea era nevasta grasă și suferindă a unui muncitor de fabrică, o femeie care se învățase să ia viața așa cum e. Cam așa arăta; cam așa ar fi putut să fie. Când s-a însurat cu ea, Fred Springer arăta, probabil, mai șters ca

Harry Angstrom când s-a însurat cu fiica ei. Încearcă să și-l imagineze pe Harry cu patru ani în urmă și își făurește o imagine prezentabilă: înalt, blond, faimos în vremea liceului, destul de inteligent – un fiu al dimineții. Aerul lui încrezător trebuie s-o fi atras pe Janice în mod special.

Își scarpină fruntea și spune:

— A juca golf cu cineva e o metodă bună de a cunoaște persoana respectivă. Asta încerc să fac, înțelegeți... să cunosc oamenii. Nu cred că poți aduce pe cineva pe calea Domnului, atâta timp cât nu-l cunoști.

— Da? Și ce-ai aflat despre ginerele meu, ce anume care să nu fi cunoscut și eu?

— În primul rând că e un om bun.

— Bun la ce?

— Trebuie să fii bun la ceva? Eccles încercă să gândească. Da, cred că așa e.

— Nelson! Încetează imediat!

Se întoarce rigidă în balansoar, dar nu se ridică să vadă de ce plânge băiatul. Eccles, așezat lângă plasa verandei, vede. Băiețelul Fosnacht stă lângă leagăn și ține în mână două mici camioane roșii din plastic. Fiul lui Angstrom, puțin mai scund decât celălalt, îl amenință cu palma deschisă îndreptată spre pieptul celui mai înalt, dar nu îndrăznește să facă un pas înainte și să-l lovească. Micul Fosnacht stă înfipt cu acea înnebunitoare invulnerabilitate a prostiei, uitându-se în jos la mâna care se agită și la fața contorsionată a celui mai mic, fără să afișeze măcar un zâmbet de satisfacție, răceala unui adevărat om de știință care urmărește, obiectiv, efectul unui experiment. Vocea doamnei Springer izbucnește cu pasională duritate prin plasă:

— Nu mă auzi? Ți-am spus să nu mai urli!

Fața lui Nelson se întoarce spre verandă și copilul încearcă să explice:

— Pilly a... Pilly...

Dar însăși încercarea de a descrie nedreptatea care i s-a făcut îi insuflă o forță de nestăpânit și, de parcă ar fi fost

împins din spate, înaintează, îl lovește pe hoț în piept și primește un ghiont ușor care-l face să cadă în fund. Se întoarce cu fața în jos și se rostogolește în iarbă, din pricina că dă incoerent din picioare. Inima lui Eccles se contorsionează odată cu trupul copilului; cunoaște atât de bine forța propulsatoare a unei nedreptăți, felul în care spiritul ți se zbate împotriva ei și zvârcolirile zadarnice care par să-ți sugă aerul, până când întreaga structură de sânge și de oase pare să-ți explodeze în universul ca un vacuum total.

— Băiatul i-a luat camionul, îi explică el doamnei Springer.

— Să și-l ia singur înapoi. Asta trebuie să învețe. Eu nu pot să alerg mereu la el cu picioarele astea bolnave; toată după-masa s-au ținut numai de asta.

— Billy!

Băiatul se uită surprins când aude vocea bărbătească a lui Eccles.

— Dă-i înapoi camionul!

Billy meditează la noul aspect și ezită, nehotărât.

— Dă-i-l *acum*, te rog.

Convins, Billy înaintează și, cu o mișcare pedantă, aruncă jucăria în capul tovarășului său de joacă.

Noua durere pricinuiește un nou val de plâns în gâtlejul lui Nelson, dar, văzându-și camionul în iarbă, lângă el, se oprește. Îi trebuie un moment până să-și dea seama că pricina suferinței lui a fost înlăturată și un alt moment ca să-și poată stăpâni emoțiile. Scâncetele lui, până să poată depăși aceste faze, par să umfle cearșaful de iarbă tunsă, ba chiar și lumina soarelui. O viespe care se lovește insistent de plasă pătrunde înăuntru, iar scaunul de aluminiu de sub fundul lui Eccles amenință să se plieze, de parcă întregul univers ia parte la readaptarea lui Nelson.

— Nu știu de ce e așa un fătălău băiatul ăsta, spune doamna Springer. Sau poate că știu.

Acest insinuant adaos îl incită pe Eccles.

— De ce?

Pielea pătată de sub ochii ei se încrețește și colțurile gurii i se lasă în jos într-un rictus de cunoscător:

— Pentru că e ca taică-su, răzgâiat. S-a făcut prea mare caz de el și își închipuie că lumea îi datorează tot ce are el chef.

— Dar era vina celuilalt băiat. Nelson nu cerea decât ceea ce era al lui.

— Da, și presupun că dumneata ești de aceeași părere ca și tatăl lui, că totul s-a întâmplat numai din vina lui Janice.

Felul în care rostește „Janice" îi face fața să pară mai substanțială, mai prețioasă, mai importantă decât patetica imagine din mintea lui Eccles. Se întreabă dacă, până la urmă, nu are ea dreptate, dacă nu cumva el e părtinitor.

— Nu, nu-i adevărat, răspunde. Socotesc că purtarea lui nu are nici o justificare. Dar asta nu înseamnă că nu are motive, motive pe care, în parte, fiica dumneavoastră le-ar fi putut ține sub control. Conform cu învățăturile Bisericii pe care o reprezint, eu cred că noi cu toții suntem ființe responsabile, răspunzătoare și pentru faptele noastre, și față de ceilalți.

Cuvintele, atât de meșteșugite, au gust de iască în gura lui. Ar dori ca ea să-i ofere ceva de băut. Primăvara se dovedește călduroasă. Bătrâna țigancă îi simte nesiguranța.

— Ușor de zis. Dar poate că nu-i chiar atât de ușor dacă ești însărcinată în luna a noua, te tragi dintr-o familie respectabilă și soțul tău fuge cu o desfrânată la câțiva kilometri depărtare și fiecare gândește că-i lucrul cel mai caraghios care s-a întâmplat de nu știu câtă vreme încoace.

Cuvântul „desfrânată" plutește în aer, precipitat și negru.

— Nimeni nu găsește că e caraghios, doamnă Springer.

— Pentru că nu auzi bârfele pe care le aud eu. Nu vezi zâmbetele. Ce mai, o femeie de teapa ăleia mi-a spus acum câteva zile: „Dacă nu se pricepe să-l păstreze n-are nici un drept la el". Și a avut nerușinarea să-mi rânjească în față. Îmi venea să o strâng de gât. I-am răspuns: „Și un bărbat are îndatoririle lui. Nu-i totul de o singură parte". Femeile de teapa asta le dau bărbaților asemenea idei, anume că lumea-i făcută pentru plăcerile lor. Și din felul cum te comporți, s-ar

zice că și dumneata ești pe jumătate convins de lucrul ăsta. Ei bine, dacă lumea o să fie plină de inși ca Harry Angstrom, cât timp crezi că o să mai fie nevoie de Biserica dumitale?

Femeia se ridică în picioare și ochii negri îi lucesc de lacrimi reținute. Vocea i-a devenit stridentă și-i zgârie fața lui Eccles ca o pilă, se simte acoperit de tăieturi. Relatările ei despre bârfele și zâmbetele cu subînțeles care gravitează în jurul acestei întâmplări l-au împresurat cu realitatea ei înfricoșătoare, asemănătoare cu realitatea celor o sută de chipuri de duminică dimineața la ora unsprezece și jumătate, când se urcă în amvon și textul predicii îi zboară din minte, iar notele i se dizolvă în nonsensuri. Acum își scormonește mintea și nu găsește altceva de spus decât:

— Simt că, din anumite puncte de vedere, Harry nu e un caz special.

— Singurul lucru special la el e că nu-i pasă pe cine rănește și cât de adânc. Nu vreau să te jignesc, părinte Eccles, sunt convinsă că ai făcut tot ce ți-a stat în putință, ținând seama de cât de ocupat ești, dar, ca să fiu sinceră, regret că în noaptea aceea nu am chemat poliția, așa cum am dorit eu.

Eccles are impresia că a auzit că vrea să cheme poliția, să-l aresteze pe *el*. De ce nu? Cu gulerul lui preoțesc, ia numele Domnului în deșert la fiecare cuvânt pe care-l rostește. Fură credința copiilor pe care ar trebui să-i învețe să creadă. Ucide credința din sufletul oricui stă să-i asculte bâiguielile. Săvârșește câte o înșelăciune în fiecare parte a slujbei pe care o oficiază, când îngână *Tatăl nostru* și inima lui știe foarte bine că adevăratul tată pe placul căruia ar vrea el să fie, căruia a încercat el întreaga viață să-i placă, e dumnezeul cu trabucul în gură. O întreabă pe doamna Springer:

— Și ce putea să facă poliția?

— Nu știu, poate mai mult decât să joace golf.

— Sunt sigur că o să se întoarcă.

— De două luni de zile tot spui asta.

— Continui să cred.

Dar, de fapt, nu crede, nu crede nimic. Urmează un răgaz de tăcere în care doamna Springer pare să citească toate acestea pe fața lui.

— Ai vrea – vocea i s-a schimbat, acum e rugătoare –, ai vrea să-mi aduci scăunașul acela de acolo din colț? Trebuie să stau cu picioarele ridicate.

Când clipește, pleoapele îl înțeapă. Se ridică, în buimăceala lui, ia scăunașul și i-l aduce. Tibiile ei groase, în șosetele verzi, copilărești, se ridică încet și, când îi așază scăunașul sub călcâie, aplecarea lui, cu ecoul său parodic religios al tablourilor cu Isus spălând picioarele cerșetorilor, insuflă trupului său un nou flux de forță. Își îndreaptă spinarea și tronează deasupra ei. Doamna își trage fusta peste genunchi și o netezește.

— Mulțumesc, îi spune. E o adevărată ușurare.

— Mă tem că-i singurul fel de ușurare pe care pot să vi-l ofer, îi mărturisește el cu o simplitate pe care o găsește – și se ironizează singur pentru lucrul ăsta – admirabilă.

— Ah, oftează ea, cred că nimeni nu poate face mare lucru în chestiunea asta.

— Ba nu, se pot face unele lucruri. Poate aveți dreptate în privința poliției. Legea prevede protecția soțiilor; de ce să nu vă folosiți de ea?

— Fred nu e de acord.

— Domnul Springer are perfectă dreptate. Și nu cred că numai din rațiuni de afaceri. Singurul lucru la care legea l-ar putea obliga pe Harry ar fi să-i acorde un sprijin financiar; și nu cred că, în cazul de față, banii constituie problema. De fapt, nici nu cred că o constituie vreodată.

— Ușor de zis când ai bani.

Eccles nu se supără. Se pare că vorbele i-au scăpat femeii mai mult cu silă decât cu răutate, e convins că ea dorește să-l asculte.

— Se poate. Nu știu. În orice caz, preocuparea mea – și cred că și a celorlalți – este sănătatea morală a situației. Și dacă-i vorba de o vindecare, atunci numai Harry și Janice

o pot realiza, zău așa, oricât am dori noi să-i ajutăm, oricât am interveni pe de lături, rămânem străini, oameni *din afară*.

Imitându-l pe tatăl lui, și-a încleștat mâinile îndărăt și s-a întors cu spatele la ascultător; prin plasa verandei se uită la singura persoană care, poate, nu-i din afară, Nelson, care-l conduce pe micul Fosnacht pe pajiște, în urmărirea unui câine din vecini. Râsul lui Nelson pare să i se reverse din căpșor, și pașii lui stângaci îi zguduie trupul. Câinele e bătrân, roșcat, mic și îngălat, iar băiatul Fosnacht e mirat și bucuros să-l audă pe prietenul său strigând: „Leul! Leul!" Eccles constată cu interes că, în condiții de pace, fiul lui Angstrom îl conduce pe celălalt. Aerul verde văzut prin plasă pare să vibreze de strigătele lui Nelson. Eccles intuiește situația: această constantă revărsare translucidă de energie și emoție impersonală inundă, probabil, și astupă din când în când câte un canal strâmt al băiatului mai greoi, provocând un soi de reflux morocănos, de curent opus care se traduce printr-un act de îndărătnicie; o fanfaronadă. Îi este milă de Nelson, care în nenumărate rânduri va rămâne blocat în inocența lui, până va reuși să depisteze în el însuși sursa acestui straniu reflux. Eccles are impresia că și el, în copilărie, era un băiat de genul ăsta, mereu dăruind și dăruind și de fiecare dată trezindu-se respins. Câinele bătrân dă din coadă când se apropie copiii. Dar încetează, și coada i se lasă în jos când îl înconjoară ca niște vânători, cârâind. Nelson întinde ambele mâini și bate câinele pe spinare. Eccles ar vrea să strige; câinele l-ar putea mușca; nu suportă să se uite.

— Da, dar el se îndepărtează din ce în ce, își continuă doamna Springer ideea, lamentându-se. O duce bine. Nu are nici un motiv să se întoarcă dacă nu-i oferim noi vreunul.

Eccles se așază din nou pe scaunul din aluminiu.

— Ba nu. O să se întoarcă din același motiv care l-a făcut să plece. E capricios. Trebuie să încheie un ciclu, să facă o buclă. Lumea în care trăiește acum, lumea fetei ăsteia din Brewer, nu o să-i satisfacă fanteziile. Așa cum îl văd din săptămână în săptămână, am și constatat o schimbare în el.

— Din ce povestește Peggy Fosnacht, nu s-ar zice. Ea spune c-a auzit că trăiește ca un pașă. Că are nu știu câte femei.

— Una singură, sunt convins. Lucrul curios cu Angstrom e că, din fire, e o creatură domestică. Vai de mine!

În grupul copiilor se întâmplă ceva; băieții aleargă într-o direcție și câinele în alta. Băiețelul Fosnacht se oprește, dar Nelson vine alergând cu fața schimonosită de frică.

Doamna Springer îl aude plângând și întreabă furioasă:

— Au făcut-o pe Elsie să-i înhațe din nou? Câinele ăsta e bolnav la cap, vine întruna aici ca s-o mai încaseze.

Eccles sare în picioare – scaunul i se răstoarnă în spate – deschide ușa de plasă și aleargă în soare, în întâmpinarea lui Nelson. Băiatul se ferește de el. Eccles îl înșfacă.

— Te-a mușcat câinele?

Băiețașul care hohotește e paralizat de o nouă spaimă: omul în negru care l-a înșfăcat.

— Te-a mușcat Elsie?

Băiatul Fosnacht se ține în spate, la o distanță prudentă.

Pe neașteptate, Nelson, solid și jilav în brațele lui Eccles, se pornește să gâfâie și să icnească, recăpătându-și și vocea.

Eccles îl scutură ca să oprească amenințarea urletelor și, dorind nebunește să se facă înțeles, clănțăne din dinți la obrazul băiatului.

— Așa? Așa ți-a făcut câinele?

Fața copilului e fascinată de pantonimă.

— Asa, răspunde el și micuța lui buză de sus îi dezvelește dinții, nasul i se încrețește și își scutură capul într-o parte.

— Nu mușcat? stăruie Eccles, eliberând copilul din strânsoare.

Micuța buză de sus se ridică din nou, cu o miniaturală sălbăticie. Eccles se simte zeflemisit de o fețișoară vioaie care-i evocă, în mișcare și în stil, fața lui Harry. Nelson începe din nou să sughițe de plâns, se smulge din brațele lui și aleargă pe treptele verandei la bunica lui. Eccles se ridică; în scurtul răstimp cât a stat aplecat, spatele negru i-a transpirat în soare.

Când urcă pe verandă, e tulburat de o priveliște patetică, mișcătoare, legată de amintirea acelor dințișori pătrați, dezgoliți de imitația mârâitului. Caracterul inofensiv și totuși realitatea instinctului: instinctul pisicuței de a distruge ghemul de lână cu lăbuțele ei de catifea.

Când urcă pe verandă, îl găsește pe copil între picioarele bunicii lui, cu fața îngropată în pântecul ei. Cuibărindu-se în căldura bunicii, a făcut ca fusta bătrânei să se ridice deasupra genunchilor dând la iveală masivitatea și albeața acestora, priveliște nedorită, golașă și neajutorată, care se suprapune peste albeața scrâșnitoare a dinților expuși în joacă de băiat, albeața vârstnică petrecută prin plasa fină, alcătuiește un lichid lăptos care se furișează în venele lui Eccles, ca propriul său sânge. Simțindu-se puternic – de parcă mila ar fi, așa cum a învățat el, nu doar un strigăt neputincios, ci un flux puternic în stare să spulbere praful și molozul din orice ungher al lumii. Eccles pășește hotărât și le făgăduiește celor două capete plecate:

— Dacă nu se întoarce când se naște bebelușul, atunci punem legea pe el. Desigur că *există* legi, câteva.

— Elsie te înhață, îi explică doamna Springer copilului, pentru că tu și Billy o chinuiți.

— Oblaznică Elsie, comentează Nelson.

— Obraznic Nelson, îl corectează doamna Springer.

Își înalță fața spre Eccles și continuă pe același ton de corectare:

— Mai are o săptămână până naște și nu-l văd să dea buzna.

Momentul de duioșie inspirat de femeia bătrână a expirat; o lasă pe verandă. *Iubirea nu sfârșește niciodată*, își spune el în gând, într-o versiune revizuită. Biblia zice că *Iubirea nu greșește niciodată*. Vocea doamnei Springer îl urmărește prin casă:

— Dacă te mai prind că o necăjești pe Elsie, o să mănânci o bătaie de la mama-mare.

— Nu, mama-male, se alintă copilul acum că i-a trecut frica.

Eccles își spune că o să găsească bucătăria și o să bea niște apă de la robinet, dar prin încâlceala camerelor, nu nimerește. Își adună saliva în gură și o înghite în timp ce iese din casă. Se urcă în Buick și o ia pe Joseph Street, apoi pe Jackson Road, la casa familiei Angstrom.

Doamna Angstrom are nări în patru colțuri. Având formă romboidală, sunt amplasate într-un nas nu atât mare, cât extraanatomic; micile bucăți de mușchi, și cartilaje, și os au o individualitate emfatică și divid pielea în multe fațete vizibile într-o lumină puternică. Convorbirea cu Eccles are loc în bucătărie sub câteva becuri aprinse. Aprinse în plină zi; locuința lor este jumătatea întunecoasă a unei case de cărămidă pentru două familii. L-a primit în ușă cu bășicuțe de clăbuci de săpun pe brațele înroșite și se întoarce cu el la o chiuvetă plină de cămăși și rufe înmuiate. În timp ce discută, le freacă viguros. E o femeie robustă. Grăsimea doamnei Springer – molatică, dureros de excesivă – s-a revărsat printre niște oase mici, cândva oasele mici ale unei fetișcane zvelte, ca Janice; doamna Angstrom, însă, e împachetată într-o structură ciolănoasă, mare. Dimensiunile lui, Harry le moștenește, probabil, de la ea. Eccles e tot timpul conștient de robinete deschise, care vestesc jeturi de apă rece, ocultate vederii trupul ei masiv, dar nu se ivește prilejul unei cereri atât de neînsemnate.

— Nu știu de ce vii la mine, îi spune ea. Harold e major și vaccinat. Nu am nici o putere asupra lui.

— Nu a venit să vă vadă?

— Nu, domnule.

Îi apare profilul deasupra umărului stâng.

— L-ai făcut de rușine în asemenea măsură, încât cred că se jenează să se arate.

— Ar trebui să-i fie rușine, nu credeți?

— Nu văd de ce. De la bun început m-am împotrivit să iasă cu fata aceea. Numai cât te uiți la ea, îți dai seama că-i pe trei sferturi nebună.

— Ei, nu-i adevărat, știți bine.

— Nu-i adevărat! Primul lucru pe care mi l-a spus fata asta a fost să mă întrebe de ce nu-mi iau maşină de spălat. Vine în bucătăria mea, se uită în jur şi începe să mă înveţe cum să-mi aranjez viaţa.

— Dar, desigur, nu credeţi că avea vreo intenţie rea.

— Nu, nu avea nici o intenţie, se mira doar cum de trăiesc eu într-o jumătate de casă ponosită când ea vine dintr-o hardughie de pe Joseph Street, cu bucătăria plină de gadgeturi, şi oare nu credeam c-a dat norocul peste mine să pun mâna, în schimbul băiatului meu, pe o şmecheră atât de modern echipată? Niciodată nu mi-au plăcut ochii fetei ăsteia. Nu te priveşte în faţă.

Doamna Angstrom se întoarce spre Eccles şi acesta, avertizat, o priveşte în faţă. Îndărătul ochelarilor aburiţi – de modă veche, lentilele circulare au rame de metal înăuntrul cărora semilunile bifocale reflectă o licărire trandafirie –, nasul ei arogant, încovoiat îşi desfăşoară complicatul, cărnosul plan secund. Gura ei lată e uşor încordată de o vagă aşteptare. Eccles îşi dă seama că femeia asta are simţul umorului. Problema cu oamenii care au umor e că amestecă ceea ce cred cu ceea ce nu cred, nu-i interesează decât care anume va avea mai mare efect. E ciudat ce mult îi place femeia asta, deşi, într-un fel, îl freacă la fel de zdravăn cum freacă rufele murdare. Asta-i situaţia – ei îi este indiferent. Spre deosebire de doamna Springer, ea nici nu-l vede. Femeia asta se confruntă cu omenirea întreagă şi, înconjurat de spiritul ei satiric, îşi îngăduie să spună ce-i place.

Eccles o apără orbeşte pe Janice:

— Fata e timidă.

— Timidă! N-a fost suficient de timidă ca să nu se lase însărcinată, aşa încât sărmanul Harry a trebuit să o ia de nevastă când abia învăţase să-şi vâre cămaşa în pantaloni.

— Dar, aşa cum spuneţi dumneavoastră, era major şi vaccinat.

— Da, mă rog, ca vârstă. Unii mor tineri, unii se nasc bătrâni.

Vorbe de duh, toate. Zău, e amuzantă. Eccles râde tare. Ea se face a nu-l auzi şi se întoarce cu furioasă seriozitate la rufele ei.

— Timidă ca un șarpe. Femeiuștile astea sunt otravă curată. Se vâră sub pielea tuturor cu ochii lor vicleni și pescuiesc simpatia și compătimirea celor din jur. Mă rog, de compătimirea mea nu se bucură, n-are decât s-o plângă bărbații. Dacă-l asculți pe socru-său, fata asta e cea mai mare martiră de la Ioana D'Arc încoace.

Eccles râde din nou:

— Și nu e? Mă rog, și ce crede domnul Angstrom că ar trebui să facă Harry?

— Să se târască înapoi, în genunchi. Ce altceva? Și așa o să facă, bietul băiat. E leit taică-său pe dinăuntru. Inimi duioase. Bănuiesc că de asta bărbații cârmuiesc lumea. Sunt numai inimă.

— Un punct de vedere cu totul neobișnuit.

— Așa o fi? Asta nu se spune la biserică. Bărbații sunt numai inimă și femeile numai trup. Mă întreb cine ar trebui să aibă creier? Dumnezeu, așa cred.

Eccles zâmbește și se întreabă dacă Biserica Luterană le-o fi insuflând tuturor asemenea idei. Poate că Luther era astfel – enunțând jumătăți de adevăr cu un fel de furie comică. Poate că de aici pornește întreaga paradoxală zarvă neagră protestantă. Profundă deznădejde fundamentală într-un astfel de spirit. *Hybris* manifestat prin nerecunoașterea particularului. Poate, poate că a uitat cea mai mare parte din teologia pe care l-au silit să o absoarbă. Îl săgetează gândul că poate ar trebui să stea de vorbă cu pastorul familiei Angstrom.

Doamna Angstrom reia un fir întrerupt:

— Uite, fiica mea, Miriam. E bătrână la minte ca dealurile astea din jur și așa a fost întotdeauna; niciodată nu mi-am făcut griji pentru ea. Îmi aduc aminte, cu ani în urmă, în zilele de duminică ne plimbam pe marginea carierei și Harold era teribil de speriat – n-avea mai mult de doisprezece ani pe atunci –, se temea ca sora lui să nu cadă peste muchie. Dar eu știam că n-o să cadă. Ar trebui s-o cunoști. Ea n-o să se mărite niciodată din milă ca bietul Harry, pentru ca după aceea toată lumea să-i sară în cap fiindcă încearcă să se elibereze.

— Nu cred că lumea i-a sărit lui Harry în cap. Tocmai am discutat cu mama fetei care pretinde că situația stă exact invers.

— Să nu-ți închipui așa ceva. Eu, una, nu o compătimesc pe fată. Dar și-a atras de partea ei toate compătimirile, de la președintele Eisenhower în jos. Toată lumea o să-l vorbească de rău pe Harry. Și *dumneata* o să-l vorbești de rău. Poftim, uite încă unul.

Ușa de la intrare se deschise cu un zgomot imperceptibil pe care numai ea îl putea auzi. Soțul ei intră în bucătărie; poartă cămașă albă și cravată, dar vârfurile unghiilor îi sunt tivite cu negru – e tipograf. E la fel de înalt ca soția lui, dar pare mai scund. Gura i se frământă îmbufnată peste o placă dentară prost fixată. Nasul e cel al lui Harry, un buton neted, drept.

— Ce mai faci, părinte? întreabă.

Sau e catolic, sau a crescut printre catolici.

— Domnule Angstrom, mă bucur să vă văd. Tocmai discutam despre fiul dumneavoastră.

Mâna omului e aspră pe margine, dar palma e moale, uscată.

— Mă simt îngrozitor din cauza lui.

Eccles îl crede. Earl Angstrom are o înfățișare cenușie, răvășită. Munca l-a surpat. Își țuguie buzele peste dinții alunecoși, ca un om cu tulburări stomacale care își înăbușă răgâielile. E ros pe dinăuntru. Culoarea i s-a șters din păr și din ochi precum cerneala ieftină. Un om cu simțul dreptății, un zețar care și-a cules viața cu caractere mici și a închis formele pentru ca a doua zi de dimineață să găsească întregul zaț răsturnat.

— Vorbește despre fată de parc-ar fi mama lui Christos, intervine doamna Angstrom.

— Nu-i adevărat, protestează blând domnul Angstrom și se așază, în cămașa lui albă, la masa emailată din bucătărie.

Patru tacâmuri, aranjate an după an, au lăsat cercuri negre în smalț.

— Pur și simplu nu înțeleg cum a putut Harry să creeze o asemenea tevatură. Ca băiat era întotdeauna atât de așezat. Nu era gură-cască, așa ca ceilalți. Era foarte muncitor.

Cu mâinile înmuiate în clăbuc, doamna Angstrom s-a apucat să fiarbă cafeaua pentru soțul ei. Acest act neînsemnat pare să restabilească armonia dintre ei, încep să vorbească la unison, așa cum se întâmplă uneori cu perechile care nu se înțeleg.

— De când cu armata, spune ea. Când s-a întors din Texas, era alt om.

— Nu voia să mai intre în atelier, confirmă domnul Angstrom. Nu voia să se murdărească.

— Reverendul Eccles dorește puțină cafea? întreabă doamna Angstrom.

În sfârșit îi surâde și lui soarta.

— Nu, mulțumesc. Dar aș dori un pahar cu apă.

— Apă simplă? Cu gheață?

— Indiferent. De care aveți.

— Da. Earl are dreptate. Lumea spune acum că Harry e leneș, dar nu e așa. Niciodată n-a fost leneș. Când ne mândream cu succesele lui la baschet, în liceu, lumea zicea: „Da, îi vine ușor pentru că e atât de înalt". Dar nimeni nu știe cât muncea băiatul pentru rezultatele lui. În fiecare seară era afară, exersând cu mingea, până se înnopta; ne întrebam cum de reușește să vadă.

— De pe când avea doisprezece ani exersa zi și noapte. I-am înfipt un stâlp în spatele casei; garajul nu era destul de înalt.

— Când își punea ceva în minte, completează doamna Angstrom, nu era chip să-l mai oprești.

Scutură cu putere tăvița cu cuburi de gheață, care până la urmă se desprind trosnind ușor și împroșcând aschii sclipitoare.

— Voia să fie cel mai bun la baschet și cred, sincer, că era.

— Știu ce vreți să spuneți, răspunde Eccles. Eu am jucat puțin golf cu el și deja e un jucător mai bun decât mine.

Doamna Angstrom pune cuburile de gheață într-un pahar pe care-l ține sub un robinet și apoi i-l oferă.

Eccles îl duce la buze și vocea vag vehementă a lui Earl Angstrom unduiește prin lichid.

— Pe urmă, când s-a întors din armată, n-a mai făcut decât să vâneze fuste. N-a mai vrut să intre în tipografie pentru că își murdărea unghiile.

Eccles lasă jos paharul și, de astă dată Angstrom îi vorbește direct în față, pe deasupra mesei.

— A ajuns o haimana de cea mai proastă speță. Dacă mi-ar pica în mână, părinte, l-aș scărmăna până mi-aș da sufletul.

Fața lui cenușie se pungește, sfidător, la colțurile gurii, ochii incolori îi scapără.

— Earl, vorbește frumos! îl admonestează doamna Angstrom, turnându-i cafeaua într-o ceașcă înflorată, pe care o așază pe masă, între mâinile lui.

Omul își lasă ochii în jos, în abur, și spune:

— Îmi cer scuze. Când mă gândesc la băiatul ăsta, simt că stomacul meu face tumbe.

Eccles ridică din nou paharul și rostește în el „Nu!", ca într-un megafon, după care bea până nu mai rămâne picătură de apă sub cuburile de gheață care-i năvălesc la buze. Se șterge la gură și continuă:

— Fiul dumneavoastră are și foarte multe părți bune. Când sunt împreună cu el – e un lucru condamnabil, desigur –, mă simt atât de bine, încât uit care-i scopul real al întrevederii noastre.

Râde, adresându-se întâi domnului, dar cum nu întâmpină nici un zâmbet din partea acestuia, se întoarce către doamna Angstrom.

— Partidele astea de golf pe care le jucați împreună, stăruie domnul, ce rost au? Părinții fetei, de ce nu-i pun poliția pe urme? După părerea mea, ar avea nevoie de o lovitură zdravănă.

Eccles se uită spre doamna Angstrom și are impresia că arcadele sprâncenelor i-au fost lipite pe frunte cu o pastă care se usucă. În urmă cu un minut nu s-ar fi așteptat să vadă în ea un aliat și în bărbatul ăsta dărâmat și vulgar, un adversar dezamăgitor.

— Doamna Springer ar vrea, răspunde el, dar fata și tatăl ei doresc să mai aștepte.

— Earl, nu te prosti. Crezi că bătrânul Springer vrea să-și vadă numele în ziare? Vorbești de parcă Harry ți-ar fi dușman.

— E dușmanul meu, răspunde Angstrom, atingând marginile farfurioarei cu degetele pătate. În noaptea aceea în care am bătut străzile căutându-l, a devenit dușmanul meu. Tu nu poți să-ți dai seama. N-ai văzut fața fetei.

— Ce-mi pasă mie de fața fetei? Vorbești despre niște târfulițe: după părearea mea, astea nu ajung sfinte albe ca sideful numai pentru c-au pus mâna pe un certificat de căsătorie. Fata asta a vrut să pună mâna pe Harry și a reușit, prin singura șmecherie pe care o cunoștea, și acum nu mai are la îndemână altă șmecherie.

— Mary, nu vorbi cu păcat! Numai gura e de tine. Ia închipuie-ți că m-aș fi purtat și eu cu tine așa ca Harry.

— Ah! exclamă doamna Angstrom întorcându-se, iar Eccles se ferește văzându-i fața încordată, gata să lanseze un proiectil. Nu eu te-am vrut pe *tine*, tu m-ai vrut pe *mine*. N-a fost așa?

— Ba da, desigur, așa a fost, mormăie Angstrom.

— Atunci nu poate exista nici o comparație.

Angstrom s-a gârbovit deasupra cafelei, s-a împuținat la trup, de parcă femeia l-ar fi izolat într-un colțișor.

— Of, Mary, oftează el, neîndrăznind să articuleze cuvinte.

Eccles încearcă să-l apere, într-un conflict, ia automat partea celui mai slab.

— Cred că Janice își imagina că mariajul ei e întemeiat pe o atracție reciprocă, îi spune el doamnei Angstrom. Dacă fata ar fi ticluit totul cu atâta iscusință, nu l-ar fi lăsat pe Harry să-i scape atât de ușor.

Interesul doamnei Angstrom în această discuție s-a epuizat, acum, când și-a dat seama că și-a presat soțul prea tare; își menține poziția, anume că Janice deține controlul – o idee atât de evident falsă, încât ajunge la o concesie.

— Nu l-a lăsat să-i scape, îl asigură ea. O să-l capete înapoi, ai să vezi.

Eccles se întoarce spre bărbat; dacă și el e de acord, înseamnă că toți trei sunt uniți și el poate să plece.

— Și dumneavoastră credeți că Harry o să se întoarcă? întreabă el.

— Nu, răspunde Angstrom privind în jos, niciodată. A mers prea departe. O să alunece din ce în ce mai jos, până o să și uităm că există. Dacă ar fi avut douăzeci de ani sau douăzeci și doi, poate, dar la vârsta lui... În atelierul meu vin uneori haimanale din astea tinere din Brewer. Nu pot să-și găsească un loc. Sunt ca niște schilozi, numai că nu șchioapătă. Gunoi uman, asta sunt. Și eu stau acolo la aparat și mă întreb cum naiba a putut să ajungă astfel Harry al meu, care ura toate situațiile neplăcute.

Eccles își întoarce privirea spre mama lui Harry și o vede cu stupefacție rezemată de chiuvetă, cu obrajii șiroind de lacrimi sub ochelari. Se ridică în picioare, șocat. Oare plânge fiindcă e convinsă că soțul ei are dreptate, sau crede că afirmațiile lui urmăresc doar să o rănească pe ea, ca răzbunare pentru că l-a silit să admită că el a vrut-o?

— Sper că vă înșelați, îi spune Eccles domnului Angstrom. Acum trebuie să plec; vă mulțumesc amândurora că ați consimțit să stați de vorbă cu mine. Îmi dau seama că e dureros.

Angstrom îl conduce spre ușa din față și, când ajung în sufrageria întunecată, îi atinge brațul.

— Îi plăceau ca lucrurile să fie așezate, își continuă bătrânul mărturisirile. Niciodată n-am mai cunoscut un băiat ca ăsta. Orice gălăgie în familie îl necăjea, fără nici un motiv – când Mary și cu mine, știți, ne mai împungeam și noi...

Eccles dă din cap, dar se îndoiește că „împunsătură" e cuvântul care să definească ce a văzut el. În penumbra din living apare o fată într-o rochie de vară, fără mâneci.

— Mim, acum ai venit?

— Da.

— Ți-l prezint pe părintele – vreau să spun pe reverendul...

— Eccles.

— Eccles. A venit să discutăm despre Harry. Fiica mea, Miriam.

— Bună, Miriam. L-am auzit pe Harry vorbind cu mare drag despre dumneata.

— Bună!

La acest cuvânt, fereastra mare din spatele ei a împrumutat strălucirea intimă a unei mari vitrine de restaurant. Saluturi fugitive, pale de fum de țigară, parfum de drogherie par să plutească îndărătul lui Miriam. Nasul doamnei Angstrom a fost reprodus cu delicatețe pe fața fiicei ei, cu o rigoare sarazină sau poate chiar mai antică, barbară. Alături de acest nas proeminent, înălțimea ei pare, la prima vedere, a fi aceea a mamei ei, dar când tatăl vine lângă ea, Eccles își dă seama că e statura lui; trupurile celor doi, al fetei frumoase și al bărbatului dărâmat, sunt la fel. Au aceeași îngustime, același ascuțiș rezistent care – Eccles știe după ce a văzut rănile deschizându-se sub ochelarii doamnei Angstrom – poate să taie adânc. Îngustimea și aerul de îngăduitoare vulgaritate îl jignesc pe Eccles. Vor face față; oamenii ăștia știu ce fac. Dar Eccles are o slăbiciune, preferă oamenii care nu știu ce fac. Neajutorații, îi preferă pe aceștia, pe oamenii care au trecut dincolo de nevoia de ajutor. Cei care se descurcă mai mult sau mai puțin bine îi apar, din pricina prejudecăților lui aristocratice, ca niște hoți care fură și de la unii, și de la alții. Când ajunge la ușă, Angstrom înconjoară cu brațul mijlocul fiicei lui și Eccles se gândește la doamna Angstrom care stă în bucătărie, tăcută, cu obrajii uzi și brațele roșii, o captivă nebună. Totuși, ajuns în stradă, se întoarce să le facă semn celor doi rămași în prag și zâmbește frapat de simetria lor atât de incongruentă: băiețandrul arab cu cercei și cu inocentul ei dispreț față de gulerul preoțesc, și barba de tipograf cu fața șchioapă, amândoi la fel de supli, înlănțuiți.

Urcă în mașină, însetat și vexat. În ultima jumătate de oră s-a spus și ceva plăcut, dar nu-și poate aduce aminte ce. Se simte zgâriat, înfierbântat, confuz, uscat; a petrecut o după-amiază într-o tufă de scaieți. A stat de vorbă cu o jumătate

de duzină de oameni și un câine și nicăieri nu a întâlnit o părere care să se apropie de a lui, și anume că Harry Angstrom merită să fie salvat și poate fi salvat. În schimb, acolo jos, printre scaieți, se pare că nu există nici un fel de Harry, nimic altceva decât aer stătut și crengile moarte rămase de anul trecut. Ziua scapătă, după-amiaza albă se dizolvă în lunga seară albastră de primăvară. Trece pe lângă o casă unde cineva face exerciții la trompetă, în spatele unei ferestre deschise de la etaj. *Du du do do da da dii. Dii dii da da do do du.* Mașinile se întorc acasă de la slujbe, foșnind. Conduce prin oraș, tăind pe străzile diagonale, pe un traseu paralel cu marginea îndepărtată a muntelui. Fritz Kruppenach, preotul luteran din Mt. Judge, care slujește acolo de douăzeci și șapte de ani, locuiește într-o casă înaltă de cărămidă, în apropiere de cimitir. Motocicleta fiului preotului, elev de liceu, zace pe alee, parțial dezmembrată. Pajiștea care coboară în pantă, sofisticat terasată, are acea nefirească netezime verde-gălbuie rezultată dintr-o cantitate mare de fertilizator, o cantitate mare de ierbicid, o cantitate mare de tundere a ierbii. Doamna Kruppenbach – va dobândi oare vreodată Lucy înfățișarea aceea obedientă, cu gropițe? – vine la ușă într-o rochie cenușie, care nu face nici un compromis cu anotimpul. Părul cărunt îi înconjoară capul cu cozi groase, compacte. Când își despletește tot părul ăsta, probabil că arată ca o vrăjitoare.

— Tunde iarba în spatele casei, îl informează ea.

— Aș vrea să stau de vorbă cu el, doar câteva minute. E o problemă care privește cele două congregații.

— Urcă în camera lui. Ți-l trimit acolo.

Casa – foaier, holuri, scară interioară, chiar și cămăruța de sus a preotului, capitonată cu piele – e inundată de mirosul fripturii de vită.

Eccles se așază lângă fereastra cămăruței lui Kruppenbach la un pupitru pentru cor rămas acolo în urma vreunei renovări. Așezat pe băncuță, simte impulsul adolescentin de a se ruga, dar preferă să se uite pe fereastră la frânturile vizibile din terenul de golf, unde tare i-ar mai plăcea să fie acum

împreună cu Harry. Eccles și-a mai găsit și alți parteneri de golf mai buni sau mai slabi decât Harry, numai că acesta din urmă face parte din ambele categorii și numai el reușește să imprime jocului o disperată veselie, de parcă amândoi s-ar fi angajat într-o imposibilă misiune impusă de un stăpân binevoitor, dar absurd, o misiune ale cărei inerente umilințe îi afectează până la lacrimi, dar care se reînnoiește întruna, cu fiecare țintă, într-un flux de verde fraged. Și Eccles nutrește și o speranță adițională, hotărârea tainică de a-l readuce pe Harry pe calea cea dreaptă. Simte că elementul care determină labilitatea lui Harry, care-l face incapabil să repete de fiecare dată balansul lui frumos și lipsit de efort, acest anume element se găsește la rădăcina tuturor problemelor pe care le-a creat; și, înfrângându-l definitiv, el, Eccles, va reuși să suprime această slăbiciune, această fisură, și, prin urmare, să soluționeze problemele. Între timp, e o plăcere să-l auzi pe Harry strigând din când în când „Hei, hei!" sau „Îmi place! Îmi place la nebunie!"Raporturile lor actuale ating, în ce-l privește pe Eccles, o culme a plăcerii, un soi de extaz inofensiv, care face ca lumea, cu circumstanțialitatea ei malignă, să-i apară îndepărtată, și sferică, și verde.

Casa tremură sub pașii stăpânului. Kruppenbach urcă scara și intră în cămăruța lui, furios că a fost întrerupt din tunsul ierbii. Poartă niște pantaloni vechi, negri și un maiou leoarcă de sudoare. Umerii îi sunt acoperiți de o lână cenușie, sârmoasă.

— Bună, Chack, spune el cu sonoritatea de amvon și fără nici o intenție de salut.

Din cauza accentului german, cuvintele lui cad ca niște pietre aruncate una peste alta.

— Ce este?

Eccles nu îndrăznește să-l ia cu „Fritz" pe omul mai în vârstă, așa încât râde și răspunde cu un „Bună!"

Kruppenbach face o grimasă. Are un cap pătrat, masiv, cu o tunsoare periuță. E un bărbat construit din cărămidă, de parcă s-a născut, ca prunc, literalmente din lut, și deceniile

de expunere la intemperii l-au copt la duritatea și culoarea cărămizii. Repetă:

– Ce e?

– Aveți în parohie o familie Angstrom.

– Da.

– Tatăl e tipograf.

– Da.

– Fiul lor, Harry, și-a părăsit soția cu două luni în urmă; părinții fetei, familia Springer, țin de biserica mea.

– Da, bine. Băiatul. Băiatul e un *Schussel*.

Eccles nu prea știe ce înseamnă cuvântul. Presupune că preotul Kruppenbach nu se așază, pentru că nu vrea să-și păteze mobila cu propria sudoare. Faptul că stă în picioare îl pune pe Eccles într-o postură de solicitant, așa cum șade pe băncuță ca un băiat din cor. Mirosul de friptură devine mai stăruitor pe măsură ce Eccles explică ce crede el că s-a întâmplat: cum Harry a fost, într-un anumit sens, plin de el pentru succesele în sport; cum soția lui, ca să fim drepți, nu prea a dat dovadă de imaginație în căsnicie; cum el, ca preot, a încercat să mențină conștiința băiatului în contact cu soția, fără să-l preseze la o revenire prematură – pentru că problema băiatului nu consta atâta într-o lipsă de simțire, cât într-un exces de simțire necontrolată; cum cei patru părinți, din varii motive, nu puteau fi de ajutor; cum a fost martor, chiar înainte cu câteva minute, la o ceartă între soții Angstrom care poate că oferea un indiciu asupra cauzei pentru care, băiatul lor...

– Dumneata crezi, l-a întrerupt în cele din urmă Kruppenbach, dumneata crezi că ai menirea de a te amesteca în viețile oamenilor? Știu ce vă învață în seminarele voastre, psihologia și altele de felul ăsta. Dar eu nu sunt de acord cu ele. Crezi că misiunea dumitale este să fii un medic fără plată, să alergi în toate părțile, să astupi găurile și să netezești asperitățile? Eu nu cred lucrul ăsta. Nu cred că asta ți-e misiunea.

– Dar eu...

— Lasă-mă să termin. Eu oficiez în Mt. Judge de douăzeci și șapte de ani și dumneata numai de doi ani. Am ascultat poveștile dumitale, dar n-am ascultat ce-mi spui despre oameni, ci numai ce reieșea despre dumneata. Și am auzit povestea unui slujitor al Domnului care-și vinde mesajul pe câteva bârfe și pe câteva partide de golf. Ce crezi că gândește Dumnezeu despre un soț pueril care-și părăsește o soție puerilă? Te gândești vreodată la ceea ce vede Dumnezeu? Sau ai depășit acest stadiu?

— Nu, desigur că nu. Dar eu cred că rolul nostru într-o situație ca aceasta...

— Crezi că rolul nostru este acela de polițiști, polițiști fără cătușe, fără arme, fără altceva în afară de bunăvoință? N-am dreptate? Nu-mi răspunde, gândește-te numai dacă n-am dreptate. Eu spun că ideea dumitale e o idee diavolească. Lasă polițiștii să fie polițiști și să păzească respectarea legilor care nu au nimic în comun cu noi.

— Sunt de acord până la un punct...

— Nu există până la un punct. În ceea ce trebuie să facem noi nu există motive sau măsură.

Degetul arătător gros, păros între încheieturi, începuse să bată accentuările pe speteaza unui scaun de piele.

— Dacă *Gott* ar dori să pună capăt mizeriei umane, Împărăția lui ar veni acum pe pământ.

Jack simte că încep să-i ardă obrajii.

— Ce spațiu îți închipui că ocupă prietenii dumitale între miliardele de oameni pe care-i vede Dumnezeu? La Bombay mor oameni pe stradă la fiecare minut. Vorbești de un rol. Am să-ți spun că nu știi care e rolul dumitale, altminteri la ora asta ai fi acasă și te-ai ruga. *Acolo* este rolul dumitale: să devii un exemplu de credință. De acolo vine alinarea, din credință, și nu din ce ticluiește cineva ici și colo, tulburând apele. Când fugi de colo-colo, fugi de îndatorirea pe care ți-a încredințat-o Domnul, aceea de a-ți întări credința, astfel încât când ești chemat să poți merge să le spui: „Da, a murit, dar o să vă revedeți cu el în ceruri. Da, suferiți, dar trebuie

să vă îndrăgiți durerea pentru că e durerea lui Christos". În diminețile de duminică, atunci când ne ridicăm în fața chipurilor lor, nu trebuie să ne arătăm frământați de suferințe, ci plini de duhul lui Christos, fierbinți – Kruppenbach își încleștează pumnii păroși –, arzând de focul lui Christos, și să-i ardem cu tăria credinței noastre. Pentru asta vin oamenii la biserică. Astfel de ce ne-ar plăti? Orice altceva am face sau am spune poate fi făcut sau spus de oricine. Pentru așa ceva există medici și avocați. Stă scris în Cartea Sfântă: un hoț cu credință e mai bun decât toți fariseii la un loc. Pentru noi nu există nimic altceva în afară de Isus. Tot restul, toată amabilitatea și aflarea în treabă nu valorează nimic. E bucătăria diavolului.

– Fritz! strigă cu grijă doamna Kruppenbach. Cina e gata!

Omul roșcovan, în maioul lui, se uită în jos la Eccles și-l întreabă:

– Vrei să îngenunchezi alături de mine și să ne rugăm împreună ca Isus să pătrundă în această cameră?

– Nu. Nu vreau. Sunt prea furios. Ar însemna să fiu ipocrit.

Refuzul, care ar fi fost de neconceput din partea unui laic, nu-l îmblânzește pe Kruppenbach, dar îl calmează:

– Ipocrizie! spune el mai domol. Ești lipsit de seriozitate. Nu crezi în osândă? Nu știai ce riști când ți-ai pus gulerul ăsta?

În pielea cărămizie a feței lui Kruppenbach ochii par două mici imperfecțiuni, roz și apoși de parcă au fost pârjoliți de o arsură intensă. Se întoarce fără să mai aștepte răspunsul lui Jack și coboară la cină. Jack coboară în urma lui și iese pe ușă. Inima îi bate de parcă ar fi un copil pedepsit, iar genunchii i s-au înmuiat de furie. Venise pentru un schimb de informații și fusese flagelat cu o cuvântare dementă. Hunul ăsta onctuos și tunător, lipsit de concepția preoției ca moștenire a luminii, a nimerit probabil în cler direct dintr-o măcelărie. Jack își dă seama că acestea sunt gânduri urâte și nedemne, dar nu se poate înfrâna. Depresia lui e atât de adâncă, încât încearcă să o adâncească și mai mult spunându-și:

„Are dreptate! Are dreptate!", forțându-și astfel lacrimile ca să-și curețe sufletul, oricât ar părea de absurd, deasupra cercului verde, perfect, al volanului Buickului. Dar nu izbutește să plângă; e secătuit. Rușinea și eșecul atârnă greu în el, dar par să fie sterile.

Deși știe că Lucy îl așteaptă acasă – chiar dacă cina nu-i încă gata, ar veni la timp pentru baia copiilor –, el se îndreaptă spre drogheria din centrul orașului. Fata tunsă ca un pudel din spatele tejghelei face parte din Grupul de tineret al bisericii lui și doi dintre enoriașii lui, care cumpără medicamente sau anticoncepționale, îl salută cu voioșie. Aici vin oamenii ca să găsească, într-adevăr, un antidot la viața lor. Aici se simte acasă; Eccles se simte cel mai acasă în locurile publice. Își reazemă încheieturile pe tăblia de marmură rece și comandă o băutură frapată cu o cupă de înghețată de nuci și bea două pahare de Coca-Cola pline cu apă minerală minunat de cristalină.

Clubul Castanet[1], a fost numit astfel în timpul războiului, când nebunia sud-americană era în toi, este situat într-o clădire triunghiulară la intersecția dintre Warren Avenue și Running House Street. Se află în partea de sud a orașului Brewer, în cartierul italo-negro-polonez, și Rabbit nu se simte atras de el. Cu ferestrele de sticlă încastrate în cărămidă, care-ți rânjesc din susul fațadelor, arată ca o fortăreață a morții; interiorul e mobilat în stilul acela de lustru și lumină obscură al capelelor mortuare moderne, plante verzi în ciubere ici și colo, muzică difuză, specifică și un permanent miros de prețuri, lumini fluorescente, șipci de jaluzele și, dacă pătrunzi mai adânc, tainicul iz interior de alcool.

Îl bei, și după aceea te simți îmbălsămat. De când un tip din vecinătatea lor, de pe Jackson Road, și-a pierdut slujba de ajutor de cioclu și a ales-o pe cea de barman, Rabbit vede o legătură între cele două profesiuni, în ambele oamenii

1 Castanietă (engl.). (N. tr.)

vorbesc încet, arată foarte curați și stau tot timpul în picioare. El și Ruth s-au instalat într-un separeu lângă intrare și pe fețele lor joacă o lumină roșie pâlpâitoare, pe măsură ce castanieta de neon din firma de afară se aprinde și se stinge în cele două poziții care vor să sugereze țăcănitul.

Această vibrație roșiatică îi subțiază chipul lui Ruth. Stau față în față. Rabbit încearcă să-și imagineze viața pe care a dus-o ea în trecut; un loc sinistru ca ăsta – i se pare probabil, la fel de familiar cum i s-ar părea lui un vestiar pentru sportivi. Dar simplul gând la trecutul ei îl enervează; viața ei dezordonată și faptul că el are o familie sunt lucruri pe care amândoi încearcă să le țină în trecut. Se simte bine să vină seara, să doarmă în casa ei, s-o știe că își citește romanele polițiste, să se repeadă la băcănie să aducă bere de ghimbir și, în unele seri, să meargă împreună la cinema, dar nimic altceva.

În seara în care s-au cunoscut, el a băut un Daiquiri, dar de atunci încolo nu a mai gustat vreunul și speră că nici ea. De o bucată de vreme se pare că o roade ceva; se lasă greu la pat și, din când în când, se uită la el ca la un porc. Rabbit nu-și dă seama dacă el s-a schimbat în vreun fel, în orice caz, ceva din tihna lor s-a evaporat. În seara asta i-a telefonat așa-zisa ei prietenă Margaret. Când sună telefonul, Rabbit se sperie de moarte. Are impresia că e poliția, sau mama lui, sau altceva; are senzația că se coace ceva acolo, de partea cealaltă a muntelui. În vreo două rânduri, după ce s-a mutat la ea, a sunat telefonul și o voce groasă de bărbat a întrebat „Ruth?" sau a închis când a auzit glasul lui Rabbit. Când unii insistă la telefon, Ruth răspunde cu o serie întreagă de „nu", ceea ce pare să pună capăt situației. Știe ea cum să-i mânuiască și, în orice caz, n-au telefonat decât vreo cinci; trecutul e ca o viță care se agață doar cu cinci cârcei, ușor de rupt ca să rămână curată, și inocentă, și albastră, și goală. Dar în seara asta, Margaret a fost cea care a ieșit din trecutul ei și le-a propus să vină la Castanet; Ruth a acceptat și

Rabbit a însoţit-o. Orice care să aducă o mică schimbare. E plictisit. O întreabă:

— Ce vrei să iei?

— Un Daiquiri.

— Eşti sigură? Eşti sigură că n-o să-ţi facă rău?

Rabbit a observat că uneori Ruth se simte rău şi nu vrea să mănânce, pentru ca alteori să mănânce şi casa.

— Nu. Sunt sigură şi, la urma urmei, de ce să-mi fie rău?

— Nu ştiu. De ce îi e rău cuiva?

— Uite ce-i, măcar o dată să laşi la o parte filozofia. Comandă-mi băutura.

O fată de culoare, într-o uniformă portocalie care, după volănaşe, ar vrea să fie sud-americană, vine la masă şi el comandă două Daiquiri. Fata îşi închide carneţelul şi pleacă, iar Rabbit observă că spatele rochiei e despicat până aproape de talie, astfel încât i se vede o bucăţică dintr-un sutien negru. În comparaţie cu sutienul, pielea ei nu mai e neagră. Umbre fine, purpurii, dansează pe spatele ei, acolo unde o atinge lumina. Are un mers săltat, ca de porumbel, şi îşi leagănă volanele portocalii. Nici nu se sinchiseşte de el; lui Rabbit îi place că fetei nu-i pasă de el. Necazul cu Ruth în ultima vreme e că încearcă să-l facă să se simtă vinovat de ceva. Îl întreabă:

— La ce te uiţi?

— Nu mă uit la nimic.

— N-o poţi avea, Rabbit. Eşti prea alb.

— Eşti într-o dispoziţie foarte plăcută în seara asta.

— Sunt eu însămi, răspunde ea, zâmbind sfidător.

— Sper că nu.

Negresa se întoarce şi aşază cele două pahare de Daiquiri între ei. Uşa din spatele lor se deschide şi, odată cu suflul răcoros, apare Margaret. Colac peste pupăză, tipul care o însoţeşte, spre neplăcerea lui Rabbit, e Ronnie Harrison. Margaret i se adresează lui Rabbit:

— Bună, tu. Te mai vânturi încă pe aici?

– Drace! exclamă Harrison, uite-l pe marele Angstrom! Am mai auzit de tine, adaugă el cu viclenie.

S-ar zice că el, Harry, ia locul lui Tothero din toate punctele de vedere.

– Ce-ai auzit de mine?

– O, vorbe!

Harrison nu a fost niciodată unul dintre favoriții lui Rabbit, și situația nu s-a schimbat. La vestiar, tot timpul vorbea despre succesele lui sexuale și de faptul că îi plăcea să se joace cu el însuși, sub micul lui boț păros de burtă. Acest boț crescuse mult. Harrison e gras. Gras și pe jumătate chel. Părul lui creț de culoarea alamei s-a subțiat și pielea capului îi apare în funcție de cum își mișcă țeasta. Aceste apariții de piele roz, chelită, îl dezgustă pe Rabbit, ca și ideile chele care se ivesc prin vorbirea lui Harrison. Totuși, își amintește de o seară când Harry s-a întors la joc după ce își pierduse doi dinți din brânciul cuiva și s-a străduit să se arate bucuros că-l vede. Erau doar cinci pe atunci și ceilalți patru, pentru vremurile alea, erau unici în lume.

Dar a trecut vreme lungă de atunci și fiecare secundă în care Harrison stă în picioare, hlizindu-se plin de sine, e și mai lungă. Poartă un costum de vară, îngust în umeri, dintr-o imitație de in, și faptul că haina aia sclivisită, înfumurată, atârnă lângă urechea lui, îl sâcâie pe Rabbit. Problema e cine șade unde? El și Ruth s-au așezat față în față, ceea ce a fost o greșeală. Harrison ia hotărârea și se lasă pe scaunul de lângă Ruth, cu o mică șovăială care trădează vechiul șchiopătat ce i s-a tras dintr-un accident la fotbal. Pe Rabbit începe să-l obsedeze imperfecțiunile lui Harrison. A stricat efectul costumului său de Ivy Leagne, purtându-l cu o cravată neagră, ca un macaronar. Când deschide gura, cei doi dinți falși nu se potrivesc cu ceilalți.

– Ei, și cum se poartă viața cu vechiul maestru? Se spune că te-ai aranjat.

Ochii îi trădează gândul, aruncându-i o privire piezișă lui Ruth, care stă acolo ca un popândău, cu mâinile în jurul

paharului cu Daiquiri. Încheieturile degetelor ei sunt roșii de la spălatul vaselor pentru el. Când își duce băutura la gură, bărbia îi apare distorsionată prin sticla paharului.

— M-a aranjat pe mine, spune ea punând paharul pe masă.

— El, și mai cine? o întreabă Harrison.

Margaret se foiește lângă Rabbit. E într-un fel ca Janice, iritabilă. Prezența ei în colțul stâng al razei lui vizuale e ca o cârpă neagră, udă lângă fața lui.

— Unde-i Tothero? o întreabă el.

— Tothercine?

Ruth chicotește, fire-ar ea să fie! Harrison se apleacă spre ea, își dă la iveală pielea roz a capului și îi șoptește ceva. Buzele ei se ridică într-un zâmbet, se întâmplă exact ca în seara aceea la restaurantul chinezesc, tot ce i se spune îi face plăcere, numai că în seara asta în locul lui e Harrison, iar Rabbit stă în fața lor, cuplat cu fata asta pe care o urăște. E convins că Harrison îi șoptește lui Ruth despre „vechiul maestru". Din clipa în care s-au reunit toți patru, a fost clar că el va fi calul de bătaie. Asemenea lui Tothero în seara aceea.

— Știi foarte bine despre cine vorbesc, îi ripostează el lui Margaret. Tothero.

— Bătrânul nostru antrenor, Harry! strigă Harrison și se întinde peste masă ca să-i atingă degetele lui Rabbit. Omul care ne-a făcut nemuritori.

Rabbit își strânge degetele sub atingerea lui Harrison, iar acesta din urmă, cu un zâmbet satisfăcut, înfumurat, se trage în spate și își retrage mâinile pe masa alunecoasă, cu un zgomot de frecare.

— Vrei să spui că pe mine m-a făcut nemuritor. Tu erai un nimic.

— Nimic! Asta-i puțin cam dur. Puțin cam dur, Harry, bătrâne. Ia să ne întoarcem puțin, în trecut. Când Tothero voia să caftească un băiat, pe cine trimitea? Când avea nevoie de unul să-ți țină spatele, în timp ce tu jucai frumușel, la cine apela? Se bate cu palma în piept. Tu erai prea regină ca să-ți murdărești mâinile. Nu, tu n-ai atins niciodată pe

nimeni, nu-i așa? Și n-ai jucat nici fotbal ca să-ți scrântești genunchiul, nu? Nu, dom'le, așa ceva nu era de Harry, pasărea măiastră, el zbura pe aripile lui. Dați-i mingea și priviți-o cum intră în coș.

— Și intra, cred c-ai observat.

— Uneori. Uneori intra. Harry, nu-ți încreți nasul. Nu-ți închipui că nu-ți apreciam îndemânarea.

După felul în care își agită mâinile, lovind sau tăind aerul într-un gest experimentat, Rabbit își imaginează că Harrison e obișnuit, probabil, să vorbească mult când e la masă. Totuși, percepe la el și un oarecare tremur și, dându-și seama că Harrison se teme de el, Rabbit nu mai e interesat. Sosește chelnerița – Harrison comandă bourbon cu gheață pentru el și Margaret și încă un Daiquiri pentru Ruth –, iar Rabbit urmărește din nou spatele fetei care se îndepărtează de parc-ar fi unicul lucru real din lume: micul triunghi de sutien negru de sub perniţele albastre-maronii ale mușchilor. Vrea ca Ruth să-l vadă c-o privește pe fată.

Harrison își pierde alura de negustor.

— Ți-am spus vreodată ce mi-a mărturisit Tothero despre tine? Campionule, mă asculți?

— Ce ți-a mărturisit Tothero?

„Dumnezeule mare, individul ăsta e un adevărat pisălog de vârstă mijlocie și nu are nici treizeci de ani", gândește Rabbit.

— Mi-a spus așa: „Îți mărturisesc ceva confidențial, Ronnie, pe tine mă bazez să dai strălucire echipei noastre. Harry nu-i un om de echipă".

Rabbit se uită în jos la Margaret, apoi în față la Ruth.

— Acum am să vă spun eu ce s-a întâmplat cu adevărat, le declară el. Bătrânul Harrison, ăsta de aici, s-a dus la Tothero și i-a spus: „Hei, eu dau strălucire echipei, nu-i așa, domnule antrenor? Eu fac tot jocul, nu? Nu ca puturosul ăla înfumurat de Angstrom". Și Tothero era probabil adormit și nu i-a răspuns, așa că Harrison și-a trăit restul vieții gândindu-se: „Ce mai, sunt un adevărat erou. Un adevărat profesionist și un om de echipă". Știți, într-o echipă de baschet,

ori de câte ori ai un tip subevaluat, împiedicat, care nu-i în stare de nimic, zici că-i om de echipă. Nu știu ce jocuri ar trebui el să pună pe roate. Poate că alea din dormitor.

Ruth râde, dar Rabbit nu e convins c-ar fi vrut să o vadă râzând.

— Nu-i adevărat – mâinile experimentate ale lui Harrison fâlfâie cu mai mare repeziciune. El mi-a spus-o. Nu c-ar fi fost ceva nou, întreaga școală știa lucrul ăsta.

Așa să fi fost? Nimeni nu i-a spus niciodată nimic. Ruth intervine:

— Doamne, haideți să nu mai vorbim despre baschet. De câte ori ies în oraș cu netrebnicul ăsta, nu vorbește decât de baschet.

Rabbit se întreabă. Oare fața lui i-a trădat îndoiala, sau Ruth a spus ce-a spus doar ca să-l liniștească? Oare, pe undeva, îi este milă de el?

Harrison își spune, probabil, că s-a purtat urât, pe dos față de ce îi impune calitatea lui de agent de vânzări mieros, la o conferință de afaceri. Scoate o țigară și o brichetă Ronson îmbrăcată în piele de șopârlă. Toți se zgâiesc la el, ca niște copii în jurul unui scamator, în timp ce scapără bricheta și produce o flacără frumoasă. Rabbit se întoarce spre Margaret. Ceva din felul în care execută această mișcare face ca în minte să-i sune un clopoțel, are senzația că s-a întors spre ea exact în felul ăsta cu un milion de ani în urmă. Îi spune:

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Rahat, nu știu pe unde e Tothero. Probabil că s-o fi dus acasă. Îi era rău.

— Îi era rău, sau... gura lui Harrison face o grimasă ciudată, zâmbește și își țuguie buzele în același timp, de parcă prezintă, cu deferență, o mostră din inteligența lui de manhattanez unor prieteni de la țară; își ciocănește fruntea ca să se asigure că ei vor sesiza:

— Îi era rău, rău, rău... nu?

— Și una, și alta, răspunde Margaret.

O umbră gravă îi traversează fața și pare să-i îndepărteze de ceilalți pe ea și pe Harry și să-i transplanteze în acea stranie zonă de acum un milion de ani, de care s-au rătăcit; Harry e străpuns de un ciudat sentiment de vinovăție pentru că se găsește aici, și nu acolo, unde nu a fost niciodată. Ruth și Harrison, în fața lui, atinși de o lumină roșie accentuată par să surâdă din miezul damnațiunii.

– Ruth, dragă, i se adresează Harrison, ce-ai mai făcut? Adeseori m-am gândit cu îngrijorare la tine.

– Nu-mi purta *mie* de grijă, răspunde Ruth, dar pare mulțumită.

– Mă întreb dacă prietenul nostru comun are posibilitatea să te întrețină în stilul în care ești tu obișnuită.

Negresa le aduce băuturile și Harrison, ca și cum s-ar legitima cu o insignă, îi arată bricheta Ronson învelită în piele de șopârlă.

– E piele veritabilă, îi spune el.

– Îhm, face ea cu o voce gravă. A ta?

Rabbit râde. Îi place femeia asta.

Când pleacă, Harrison se apleacă în față și i se adresează lui Rabbit cu un zâmbet dulce, de parc-ar vorbi cu un copil:

– Știai că Ruth și cu mine am fost odată împreună la Atlantic City?

– Mai era o pereche cu noi, adaugă ea.

– O pereche oribilă, subliniază Harry, care prefera intimitatea ponosită a vilei soarelui de aur de afară. Bărbatul mi-a destăinuit odată, cu o mândrie prost ascunsă, că în acea scurtă perioadă de treizeci și șase de ore a avut unsprezece orgasme.

Margaret râde:

– Zău așa, Ronnie, cine te aude uneori vorbind, ar putea crede că ai studiat la Harvard.

– La Princeton, o corectează el. Eu țin să creez efectul de Princeton. Harvardul e cam suspect pe aici.

Rabbit se uită la Ruth și constată că primul Daiquiri i-a fost adus și cel de-al doilea e pe drum. Ea chicotește:

— Lucrul cel mai îngrijorător era că o făceau și în mașină. Ronnie, săracul, se omora să conducă prin traficul ăla infernal de duminică, și, când am întors capul, la un stop, am văzut că fusta lui Betsy era ridicată până la bărbie.

— Dar n-am condus eu tot drumul. Adu-ți aminte că, până la urmă, l-am silit și pe el să conducă.

Capul lui se înclină spre ea pentru confirmare, și pielea de pe țeastă lucește.

— Da.

Ruth se uită în pahar și chicotește din nou, poate la amintirea imaginii lui Betsy goală.

Harrison urmărește cu atenție efectul spuselor lui asupra lui Rabbit.

— Individul ăla, continuă el cu vocea liniștită, insinuantă cu care propui o afacere, avea o teorie interesantă. Zicea – mâna lui Harrison înșfacă aerul –, zicea că în momentul crucial, cum să spun, trebuie să-i arzi partenerei o palmă în obraz, cât de tare poți. Dacă ești în poziția să i-o tragi în față, dacă nu, pălmuiește-o în orice parte a corpului ți-e la îndemână.

Rabbit clipește, pur și simplu nu știe cum să reacționeze la băiatul ăsta respingător. Dar chiar în momentul acela, cât clipește, cu alcoolul care i se evaporă pe sub coaste, simte că cedează. Râde, râde cu adevărat. N-au decât să se ducă dracului cu toții.

— Și ce părere avea el despre mușcături? îl întreabă.

Rânjetul lui Harrison care spune las'-că-te-știu-eu-cine-ești devine fix, reflexele lui nu sunt destul de rapide ca să răspundă la această turnură.

— Despre mușcături? Nu știu.

— N-avea cum să se gândească. O mușcătură zdravănă, sângeroasă, nimic mai bun. Desigur, știu, tu ai un handicap cu cei doi dinți falși.

— Ronnie, tu ai dinți falși? sare Margaret. Ce interesant! Nu mi-ai spus niciodată.

— Sigur că are, confirmă Rabbit. Doar nu-ți închipui că alea două clape de pian sunt ale lui. Nu se potrivesc deloc cu ceilalți.

Harrison își lipește buzele, dar nu reușește să schițeze rânjetul lui forțat și fața i se contractează. Și vorbirea îi este afectată.

— Îți amintești de locul ăla din Texas unde obișnuiam să ne ducem? urmează Rabbit. Era acolo o fată cu un fund atât de mușcat, încât arăta ca o bucată de carton jupuit. Un carton care a stat în ploaie. Asta-i tot ce făcea. Altminteri era virgină.

Se uită de jur împrejur la ascultătorii lui și Ruth clatină ușor din cap, o clătinare scurtă care spune „Nu, Rabbit!", ceea ce i se pare foarte trist, atât de trist, încât un văl de duritate se lasă asupra-i și-l înfășoară.

Harrison intervine:

— Asta seamănă cu povestea aia despre curva care avea cea mai mare... ah, nu vreți s-o auziți, nu?

— Ba da. Spune-o, insistă Ruth.

— Mă rog, tipul care o regula, își pierde scula în ea, hm!

Fața lui Harrison țopăie în lumina incertă. Mâinile lui încep să explice. Rabbit își dă seama că bietul amărât face, probabil, câte-o prezentare de mostre de vreo cinci ori pe zi. Se întreabă ce mărfuri o fi vânzând; probabil ceva idei noi, dar nimic atât de concret cum era curățătorul de legume MagiPeel.

— ...și tipul intră în ea până la cot, apoi până la umăr, pe urmă îi intră și capul și pieptul, și începe să se târască prin tunel...

Bătrânul MagiPeel, îi spune Rabbit, aproape că-l simte în mână. Mânerul are trei culori, pe care compania le numește turcoaz, purpuriu și auriu. Lucrul nostim era că, într-adevăr, făcea tot ce spunea el că face, într-adevăr descojea napii, morcovii, cartofii, ridichile, curat și repede, avea o lamă lungă cu margini foarte ascuțite.

— ...se târăște înăuntru și dă peste alt tip pe care-l întreabă: „Hei, n-ai văzut o..."

Ruth stă acolo resemnată, și Rabbit își spune cu oroare că, în mintea ei, nu face nici o deosebire între Harrison și el, dar, de fapt, *există* vreo deosebire? Întregul interior al localului se învălmășește și se răvășește, roșu ca interiorul unui stomac în care sunt cu toții digerați...

— ...și celălalt tip îi spune: „Omule, eu sunt aici de trei săptămâni și-mi caut motocicleta!"

Harrison, așteptând să se alăture râsetelor generale, se uită la ei în tăcere. N-au înghițit-o.

— Ei nu, că-i prea de tot, comentează Margaret.

Pielea lui Rabbit e umedă pe sub haine, ceea ce face să simtă puternic curentul de aer, când se deschide ușa din spatele lui. Harrison îi spune:

— Hei, nu-i soră-ta?

Ruth ridică privirea pe deasupra paharului.

— Da?

Cum Rabbit nu răspunde, ea adaugă:

— Au amândoi aceeași mutră de cal.

Lui Rabbit i-a fost suficientă o singură privire. Miriam și partenerul ei intră voioși în local, trec pe lângă masa lui Rabbit și așteaptă să găsească un separeu liber. Localul are forma unei pene de tăiat lemne și se lărgește pornind de la intrare. Barul se află în centru, și de o parte și de alta se înșiră separeurile cu mese. Cei doi tineri se îndreaptă spre cele din partea opusă. Mim poartă pantofi albi, strălucitori, cu tocuri foarte înalte. Bărbatul care o însoțește are un păr blond, lânos, tuns atâta cât să-l poată pieptăna, și pielea bronzată, caramel, a omului care joacă în aer liber, dar nu muncește pe afară.

— Asta-i sora ta? întreabă Margaret. E drăguță. Probabil că semănați unul cu tata, și altul cu mama.

— De unde o cunoști? îl întreabă Rabbit pe Harrison.

— O!... mâna îi fâlfâie șovăielnic, de parcă degetele lui au întâlnit în aer o bucată de grăsime alunecoasă. Vine pe-aici.

Primul instinct al lui Rabbit a fost să înghețe, să încremenească, dar insinuarea lui Harrison că ar fi o târfuliță îl face să se ridice de la masă, să străbată podeaua din dale portocalii și să înconjoare barul.

– Mim!

– Ia te uită! Bună!

– Ce cauți aici?

Fata se adresează băiatului de lângă ea:

– E fratele meu. S-a întors din morți.

– Bună, *Big Brother*!

Lui Rabbit nu-i place felul în care l-a abordat băiatul și nu-i place nici faptul că tânărul ocupă locul din fundul separeului, lăsând-o pe Mim la margine, unde ar trebui să stea bărbatul. Nu-i place întreaga situație și nici felul în care l-a prezentat Mim. Puștiul poartă o haină în dungi albastre și albe și o cravată îngustă și arată, într-un fel fals școlăresc, prea tânăr, și prea bărbat în același timp. Are brațe groase. Mim nu i-a rostit numele.

– Harry, tata și mama se ceartă tot timpul din cauza ta.

– Mă rog, dacă ar ști că tu te afli acum într-o bombă ca asta, ar avea alt motiv de ceartă.

– Localul ăsta nu-i atât de rău pentru cartierul în care se găsește.

– Pute! De ce nu ieșiți de aici, tu și juniorul?

– Nu mai spune? Cine comandă aici? se stropșește tânărul, încovoindu-și umerii și încleștându-și buzele.

Harry întinde mâna, agață cu un deget cravata vărgată a tânărului și i-o smulge de la gât. Cravata zboară, îi plesnește gura groasă și face ca fața lui dichisită să arate ușor năucă. Dă să se ridice, dar Rabbit își lasă mâna pe freza lui îngrijită și-l împinge înapoi pe scaun, după care se îndepărtează, simțind încă în vârfurile degetelor duritatea capului îngust al puștiului. O aude, în spate, pe sora lui strigând înăbușit:

– Harry!

Auzul lui e atât de bun, încât în clipa când dă ocol barului, deslușește cuvintele rostite de tânăr cu o voce răgușită de lașitate:

— E îndrăgostit de tine.

Întors la masa lui, spune:

— Vino, Ruth. Urcă-te pe motocicleta ta.

Ea protestează.

— Mă simt bine aici.

— Vino!

Ruth începe să-și adune lucrurile, și Harrison, după ce privește cu îndoială în jur, se scoală ca să-i facă loc să iasă. Stă în picioare lângă Rabbit, și acesta din urmă, mânat de un impuls, își lasă mâna pe umărul nevătuit al hainei – așa-zis Princeton – a lui Ronnie. În comparație cu puștiul lui Mim, Ronnie îi place.

— Ai dreptate, Ronnie, îi spune, erai un adevărat om de echipă.

Tonul e neplăcut, dar i-o spune cu sinceritate, de dragul vechii echipe.

Harrison, prea greu de cap ca să-și dea seama că Rabbit crede într-adevăr ce spune, îi dă mâna la o parte și rostește:

— Când dracu' ai să te maturizezi și tu?

Faptul că a povestit anecdota aceea grețoasă l-a răscolit.

Afară, pe treptele încălzite de soare ale localului, Rabbit începe să râdă:

— Acum îmi caut motocicleta mea; și imită un huruit: *Huna huna hiam!*, sub lumina de neon.

Ruth e într-o dispoziție total nereceptivă.

— Ești zărghit! îi spune.

Îl irită faptul că e prea obtuză ca să-și dea seama că el își regretă realmente purtarea. Felul în care a schițat din cap „nu", când el l-a luat pe Harrison peste picior, l-a enervat; gândul i se întoarce întruna la clipele acelea și îl blochează. E furios din atâtea motive, încât efectiv nu știe de unde să înceapă; singurul lucru care îi este clar e că o s-o facă să plătească cu vârf și îndesat.

– Vasăzică, tu și netrebnicul ăla v-ați dus împreună la Atlantic City?

– De ce e netrebnic?

– A! El nu e, eu sunt.

– N-am spus că ești.

– Ba ai spus. Chiar acolo ai spus.

– Ei, era un fel de a vorbi, o expresie, o expresie de *tandrețe*, deși nu știu de ce.

– Nu știi.

– Nu, nu știu. O vezi pe soră-ta că vine acolo cu un prieten și, pur și simplu, te pișii în pantaloni.

– N-ai văzut cu ce golan era?

– Ce avea băiatul? Arăta foarte bine.

– În ochii tăi toată lumea arată foarte bine.

– Mă rog, nu înțeleg ce ți-a venit să te duci peste ei ca un judecător atotputernic.

– Da, domnule, tot ce are păr la subțioară arată bine în ochii tăi.

Traversează Warren Avenue. Casa lor e la șapte străzi mai încolo. Oamenii s-au așezat pe treptele caselor în aerul începutului de vară, în felul ăsta conversația lor devine astfel publică, așa încât se străduiesc să-și tempereze glasurile!

– Doamne, dacă așa reacționezi numai cât o vezi pe soră-ta, mă bucur că nu suntem căsătoriți.

– Ce ți-a venit?

– Ce mi-a venit ce?

– Cu căsătoria.

– Tu mi-ai vorbit despre asta, nu ții minte, atunci în prima noapte, tot îmi vorbeai despre asta și mi-ai sărutat degetul inelar.

– A fost o noapte frumoasă.

– Atunci e în regulă.

– Atunci nimic nu-i în regulă.

Rabbit își dă seama că a fost atras într-o fundătură de unde nu putea să o ia la rost fără să renunțe cu totul la ea, fără să anihileze lucrurile plăcute pe care le-au trăit împreună. Dar și-a făcut-o cu mâna ei când l-a atras în locul acela împuțit.

— Te-ai culcat cu Harrison?
— Probabil. Desigur.
— Probabil? Nu știi?
— Am spus „desigur".
— Și cu câți alții?
— Nu știu.
— O sută?
— E o întrebare lipsită de noimă.
— De ce e lipsită de noimă?
— E ca și cum ai întreba pe cineva de câte ori a fost la cinema.
— Cele două chestii sunt la fel pentru tine, da?
— Nu, nu sunt la fel, dar nu văd de ce contează numărul. Știi bine ce am fost.
— Nu sunt sigur că știu. Ai fost o curvă adevărată?
— Am primit bani. Ți-am povestit. Când am lucrat ca stenografă am avut niște prieteni și ei au avut alți prieteni la rândul lor, și eu mi-am pierdut slujba, poate din cauza bârfelor, nu știu, și niște bărbați mai în vârstă au căpătat numărul meu de telefon, probabil că prin Margaret, nu știu. Uite ce-i. Sunt lucruri trecute. Dacă-i vorba că-i o chestie obscenă sau așa ceva, află că o sumedenie de femei măritate au făcut-o mult mai des decât mine.
— Ai pozat și pentru tablouri?
— Vrei să spui studenților de la Școala de Arte? Nu.
— Ai bătut bărbați?
— Ascultă. Poate c-ar fi mai bine să ne luăm rămas-bun.
La asemenea gând, bărbia i se înmoaie și ochii o ustură, și-l urăște prea tare ca să-i împărtășească secretul ei. Taina asta din trupul ei pare să nu aibă nici o legătură cu el, matahala asta care pășește alături de ea pe sub felinare, hămesit ca un strigoi, tânjind să audă cuvinte cu care să se autoflageleze. Asta-i cu bărbații – importanța pe care o dau gurii. Rabbit îi pare acum un alt bărbat, cu următoarea deosebire: fără să știe, a legat-o, a încorporat-o în el și acum nu se mai poate desface.
Cu o gratitudine degradantă, îl aude spunându-i:

– Nu, nu vreau să ne luăm rămas-bun. Vreau doar să-mi răspunzi la întrebare.

– Răspunsul la întrebarea ta este „Da".

– Cu Harrison.

– De ce înseamnă Harrison atât de mult pentru tine?

– Pentru că pute. Și dacă pentru tine eu și Harrison suntem totuna, înseamnă că și eu put.

În momentul ăsta, într-adevăr amândoi sunt totuna pentru ea, ba chiar l-ar prefera pe Harrison, doar ca o variație, doar pentru că el nu stăruie mereu că e cel mai mare nu știu ce care a fost vreodată. Dar îl minte:

– Nu sunteți totuna. Nu faceți parte din aceeași ligă.

– Mă rog, am avut o senzație foarte bizară acolo, la restaurant, când am stat în fața voastră. Ce făceai cu el?

– Oh, nu știu, ce *faci* tu? Faci dragoste, încerci să te apropii de cineva.

– Ai vrea să-mi faci și mie tot ce i-ai făcut lui?

Cuvintele lui îi încrâncenează pielea într-un fel ciudat, o fac să se controleze, astfel încât trupul pare să i se strângă și simte că-i este rău în interior.

– Dacă vrei tu... îi spune.

După ce a fost soție, faptul de a redeveni curvă îi strânge pielea pe ea.

Ușurarea de care dă el dovadă e adolescentină; dinții din față îi scânteiază fericiți.

– Numai o dată, îi promite. Sincer. N-o să-ți mai cer niciodată.

Rabbit încearcă să o înconjoare cu brațul, dar ea îl îndepărtează. Singura ei speranță e că, poate, nu vorbesc despre același lucru.

Ajunși sus, în apartament, el o întreabă cu o voce plângăreață:

– Ai de gând s-o faci?

Ruth e frapată de neajutorarea lui, în întunericul din casă cu care ochii ei încă nu s-au obișnuit, Rabbit pare un costum de haine care atârnă de mânerul alb al feței lui. Îl întreabă:

— Ești sigur că vorbim despre unul și același lucru?
— Dar despre ce-ți închipui că vorbim?
E prea fastidios ca să spună lucrurilor pe nume.
Ea precizează:
— Adică să ți-o sug.
— Exact.
— Cu sânge-rece. Pur și simplu asta vrei.
— Îhm! Ți se pare atât de respingător?
Această licărire a blândeții Rabbitului ei i-a dat curaj.
— Pot să te întreb cu ce-am greșit?
— Nu mi-a plăcut felul în care te-ai purtat astă-seară.
— Cum m-am purtat?
— Ca femeia care ai fost.
— Fără voie.
— Indiferent. Așa te-am văzut eu în seara asta și am simțit un zid ridicându-se între noi, acesta e singurul mijloc de a străpunge zidul.
— Foarte drăguță argumentație. Pur și simplu vrei să-ți fac chestia aia.
Ruth tânjește să-l lovească, să-i ceară să plece. Dar momentul propice a trecut.
— Ți se pare atât de respingător? își repetă el întrebarea.
— Mă rog, este poate pentru că tu crezi că așa e.
— Poate că nu cred.
— Uite ce-i, eu te-am iubit.
— Și eu te-am iubit.
— Și acum?
— Nu știu. Aș mai vrea să te iubesc.
Uf, din nou blestematele de lacrimi. Încearcă să vorbească repede, înainte de a i se sparge vocea.
— Frumos din partea ta. Un gest eroic.
— Nu face pe deșteapta. Ascultă-mă. În seara asta te-ai întors împotrivă-mi. Trebuie să te văd în genunchi în fața mea.
— Asta-i tot...?
— Nu. Asta nu-i tot.

Cele două băuturi în pahare înalte au constituit o experiență dificilă pentru ea; vrea să se culce și simte un gust acru pe limbă. O încearcă în stomac nevoia ei de a-l păstra și se întreabă. Oare treaba asta o să-l sperie? Oare o s-o omoare în inima lui?

– Și dacă o fac, ce o să-ți dovedesc?

– O să-mi dovedești că ești a mea.

– E nevoie să mă dezbrac?

– Desigur.

Își scoate și el hainele, repede și îngrijorat, și stă lângă perete în goliciunea strălucitoare a corpului. Se reazemă stângaci de perete, își ridică o mână și, neștiind ce să facă cu ea, și-o atârnă pe umăr. Întreaga lui postură timidă sugerează aripi de tensiune, de parcă ar fi un înger care așteaptă o poruncă. Când își scoate ultimele lucruri de pe ea, Ruth își simte brațele reci. În ultima lună i-a fost tot timpul rece; probabil că temperatura ei e divizată, sau așa ceva. În lumina care devine mai sesizabilă, ea își schimbă ușor poziția. Închide ochii și își spune: „Nu sunt atât de urâți. Nu!"

Doamna Springer a telefonat la casa parohială puțin după ora opt. Doamna Eccles a spus că Jack a luat echipa de softball a Tineretului la un meci, la cincisprezece mile depărtare, și nu știe la ce oră se va întoarce. Panica doamnei Springer s-a transmis prin fir și Lucy a petrecut aproape două ore sunând la diverse numere, încercând să-l găsească. În cele din urmă a nimerit peste preotul bisericii cu a cărei echipă se jucase partida și care a informat-o că jocul se terminase de mai bine de o oră. Afară, întunericul devenea tot mai dens, fereastra pe al cărei pervaz se găsea telefonul s-a prefăcut într-o argilă lucioasă în care-și vedea imaginea, cu părul desfăcut, o siluetă care făcea naveta între agenda cu numere de telefon și aparat. Micuța Joyce, auzind țăcănitul constant al discului, a coborât și s-a rezemat de mama ei. De trei ori Lucy a dus-o înapoi în pat și de două ori copilul a coborât și și-a rezemat greutatea umedă pe picioarele mamei, într-o

tăcere speriată. Întreaga casă, încăpere cu încăpere, încercuind cu întuneric mica insulă de lumină din jurul telefonului, s-a îmbibat de amenințare și când, pentru a treia oară, Joyce nu a mai coborât din pat, Lucy s-a simțit vinovată și abandonată în același timp, de parcă l-ar fi vândut umbrelor pe unicul ei aliat. A format numărul fiecărei familii cu probleme din parohie, l-a sunat pe epitrop, pe secretarul bisericii, trei enoriași care se ocupau cu strângerea fondurilor, pe Harry, bătrânul paracliser surd, chiar și pe organist, un profesor de pian care locuia în Brewer.

Acele ceasornicului trecuseră de ora zece; situația devenea jenantă. Are senzația că fusese părăsită. Și, într-adevăr, o sperie faptul că soțul ei părea să fi dispărut de pe lume. Lucy se duce și pune cafeaua la fiert și plânge în bucătărie. Cum de a intrat în toate astea? Ce a împins-o? Veselia lui, era totdeauna vesel. Dacă l-ai fi cunoscut cu ani în urmă, pe când studia la seminar, n-ai fi crezut niciodată că o să ia lucrurile atât de în serios, el și prietenii lui, stând în camerele acelea vechi, măturate de curent, căptușite cu volume de exegeză legate în coperte albastre, totul părea o farsă elegantă. Își aducea aminte că a jucat cu ei o partidă de softball, în care athanasienii[1] se înfruntau cu arienii. Și acum, Lucy nu-i mai vedea veselia, și-o irosea pe alții, pe parohia aceea mohorâtă, cenușie, intangibilă, vrăjmașa ei. Oh, cum îi mai ura, văduvele smiorcăite, tremurătoare, care se agățau de el, și copiii de botezat – dacă ar fi să învingă vreodată rușii, singurul lucru bun ar fi că ar desființa religia. Ar fi trebuit desființată cu o sută de ani în urmă. Sau poate că n-ar fi trebuit, poate că sufletele noastre au nevoie de religie, dar să se ocupe alții de ea! Pe Jack îl posomorăște. Uneori îi este milă de el și, brusc, acesta devine unul din momentele ei de milă.

Când se întoarce acasă, la unsprezece fără un sfert, se dovedește că a zăcut la drogherie, pălăvrăgind cu puștimea

---

1 Athanasienii, susținători ai credinței în trinitate; se opun trianismului. (N. tr.)

lui, copilandrii aceia idioți care-i mărturisesc totul și fumează ca niște hornuri, așa încât vine acasă ațâțat prostește de întrebări de felul: „cât de departe" poți „ajunge" la o întâlnire și totuși să-l iubești pe Christos.

Eccles vede pe dată că Lucy e furioasă. Și-a îngăduit un răgaz prea lung de plăcere la drogherie. Iubește puștimea. Credința lor e atât de veselă și luminoasă.

Lucy își transmite mesajul, conține suficient reproș, dar nu-și atinge ținta, pentru că, fără să se gândească o clipă măcar la seara cumplită pe care a petrecut-o ea, Eccles se repede la telefon.

Își scoate portofelul din buzunar și printre carnetul de conducere și legitimația de bibliotecă, găsește numărul de telefon pe care l-a păstrat, cheia care poate fi răsucită în broască doar o singură dată. Când formează numărul, se întreabă dacă e cel corect, a fost nebun să se bazeze cu întreaga greutate a cazului pe tânăra doamnă Fosnacht, cu ochelarii ei de soare din oglindă, fragili și orbi. Telefonul îndepărtat sună de parcă electricitatea, șoricelul ăsta uimitor de exersat, a luat-o la fugă prin cablu doar ca să ronțăie, la capătul cursei lui, o impenetrabilă placă de metal. Eccles se roagă, dar e o rugăciune rea, plină de îndoială; nu reușește să-l suprapună pe Dumnezeu complexității electricității. Cedează legilor ei inviolabile. A pierdut speranța, stă cu receptorul în mână din inerție, când, sunetul de ronțăit se oprește, metalul se ridică, și, deodată, o deschidere, o impresie de aer și lumină se propagă prin cablu în urechea lui Eccles.

— Alo!

O voce bărbătească, dar nu a lui Harry. E mai tărăgănată și mai brutală decât avea prietenul său.

— Harry Angstrom e acolo?

Ochelarii de soare își bat joc de inima lui prăbușită. I-a dat un număr greșit.

— Cine întreabă?

— Numele meu e Jack Eccles.

— O, bună!

— Eşti tu, Harry? Parcă nu era vocea ta. Dormeai?

— Într-un fel.

— Harry, soţia ta stă să nască. Mama ei a telefonat la mine acasă pe la ora opt, şi eu m-am întors abia acum.

Eccles închide ochii; în tăcerea întunericului simte că misiunea lui preoţească, în esenţă şi în substanţă, e judecată.

— Da – celălalt răsuflă în colţul cel mai îndepărtat al întunericului. Presupun că ar trebui să mă duc la ea.

— Aş dori mult.

— Presupun că trebuie. E şi copilul meu.

— Exact. Ne întâlnim acolo. Spitalul St. Joseph în Brewer. Ştii unde e?

— Da, desigur. În zece minute sunt acolo.

— Să vin să te iau cu maşina?

— Nu, vin pe jos.

— Foarte bine. Dacă preferi aşa. Harry?

— Da?

— Sunt foarte mândru de tine.

— Da. OK. Ne vedem în curând.

S-ar spune că Eccles l-a chemat din fundul pământului. Glasul lui suna slab, parcă îngropat. Dormitorul lui Ruth e învăluit în întuneric; felinarul din stradă, ca o lună mai joasă, aruncă umbre peste fotoliu, peste patul încărcat, peste cearşaful mototolit pe care l-a împins cu piciorul când şi-a dat seama că telefonul nu are de gând să înceteze. Fereastra trandafirie a bisericii de peste drum e aprinsă; purpuriul, roşul, albastrul, auriul sună ca nişte clinchete de clopote diferite. Trupul lui, întreaga lui structură de oase şi de nervi, zbârnâie, scuturată parcă de clopoţei atârnaţi pe toată pielea lui argintie. Se întreabă dacă a dormit şi cât timp, zece minute sau cinci ore. Îşi găseşte lenjeria de corp şi pantalonii întinşi pe un scaun şi bâjbâie cu ele; nu numai degetele, dar întreaga sa viziune tremură în penumbra luminoasă. Cămaşa lui albă pare să se târască, asemenea unui mănunchi de licurici în iarbă. Ezită o secundă înainte de a-şi vârî degetele în cuibarul

de licurici, dar sub atingerea lui acesta se dovedește a fi doar pânză inofensivă, moartă. O duce în mână la patul greu, mohorât.

— Hei, fetițo!

Halca lunguiață de sub pătură nu răspunde. Doar o creastă din părul lui Ruth se ivește pe pernă. Rabbit simte totuși că ea nu doarme.

— Hai, trebuie să plec.

Nici un răspuns. Dacă nu dormea, atunci a auzit tot ce a vorbit la telefon, dar nu mai știe nici el ce a spus. Nu-și amintește nimic în afară de senzația că a fost găsit. Ruth zace greoaie și tăcută și trupul îi este ascuns. Noaptea e destul de caldă ca să nu fie nevoie să te înveleşti decât cu un cearșaf, dar ea și-a luat o pătură, spunând că îi e rece. De fapt, a fost singurul lucru pe care l-a spus. N-ar fi trebuit să o silească să facă ce-a făcut. Nici nu știe de ce i-a cerut acest lucru, decât că la momentul respectiv i s-a părut necesar. Și-a spus că poate ei o să-i placă, sau măcar o să-i facă plăcere, să se umilească. Dacă nu a dorit s-o facă, dacă i se părea grețos, de ce nu a refuzat, cum a sperat el, în parte, că o să se întâmple? Tot timpul i-a atins obrajii cu vârfurile degetelor. Ar fi vrut să o ridice, să o strângă în brațe și să-i spună: „Destul, acum ești din nou a mea", dar într-un fel, nu se putea hotărî să o oprească, își tot spunea mereu că o s-o facă în clipa următoare, până când a fost prea târziu și lucrurile s-au întâmplat. Instantaneu l-a traversat și sentimentul acela de mare mândrie. În care s-a amestecat și rușinea.

— Soția mea naște. Trebuie să mă duc să fiu acolo când aduce copilul pe lume. Mă întorc în câteva ore. Te iubesc.

Aceeași nemișcare a trupului de sub pătură și aceeași semilună de păr ondulat ivită de sub așternut. E atât de convins că nu doarme, încât Rabbit își spune: „Am ucis-o!" Dar e ridicol, așa ceva nu te ucide, nu are nici o legătură cu moartea, totuși gândul îl paralizează, nu o mai atinge și nu mai încearcă s-o facă să-l asculte.

— Ruth, reia el, trebuie să mă duc de data asta, o singură dată, naște copilul meu și ea e atât de bleagă, încât nu cred că e în stare s-o facă singură. Nașterea primului nostru copil a fost extrem de grea. E cel mai mic lucru pe care i-l datorez.

Poate că nu a fost formularea cea mai nimerită, dar el se străduiește să-i explice, iar nemișcarea ei îl sperie și începe să sufere.

— Ruth! Hei! Dacă nu vrei să vorbești cu mine, nu mă mai întorc. Ruth!

Ea continuă să zacă asemenea unui animal mort sau a unei persoane care a avut un accident de mașină și asupra căreia se aruncă o prelată. Rabbit își dă seama că, dacă s-ar duce la ea și ar ridica-o, s-ar reînsufleți, dar nu-i place să fie manipulat și se înfurie. Își pune cămașa, nu-și mai dă osteneala să-și ia haina și cravata, dar durează o veșnicie până să-și tragă ciorapii; tălpile îi sunt lipicioase.

Când aude ușa închizându-se, gustul de apă de mare din gura ei se dizolvă în valul de amărăciune care-i inundă gâtul cu atâta putere, încât trebuie să se ridice în capul oaselor ca să poată respira. Lacrimile i se scurg din ochii orbiți și-i sărează colțurile gurii, pe măsură ce pereții camerei prind substanță și apoi densitate. E ca atunci când avea paisprezece ani și întregul univers, copacii, soarele, stelele, și-ar fi redobândit locul lor dacă ea ar fi fost în stare să slăbească zece kilograme, doar zece kilograme, ce mare lucru, Doamne-Dumnezeule, Tu care dai formă fiecărei floricele de pe câmp? Numai că acum nu se mai roagă, știe că e o superstiție, tot ce-și dorește este ce a avut cu câteva minute în urmă, pe *el* în cameră, el care când era bun putea să o prefacă într-o floare, o dezbrăca de carnea ei și o prefăcea în aer dulce, Dulce Ruth, îi spunea și, dacă acum când îi vorbise, i-ar fi spus cuvântul „dulce", i-ar fi răspuns și poate că s-ar fi găsit încă între cei patru pereți ai ei. Nu. A știut încă din prima noapte că victoria va fi a soției, soțiile au cârligele și, oricum, ea se simte îngrozitor de rău; îi vine să vomite și valul de greață îi spală

orice alt gând. Se duce la baie, se lasă în genunchi în fața closetului și contemplează ovalul de apă nemișcată din fundul toaletei, de parcă ar urma să o ajute la ceva. Nu se gândește să vomite tot ce are în ea, ci stă acolo doar pentru că îi face plăcere, așa cu brațele goale pe marginea rece a bazinului de porțelan; și se obișnuiește încet cu amenințarea din stomacul ei, care nu se dizolvă, ci rămâne cu ea, astfel încât, în starea ei de slăbiciune, începe să i se pară că lucrul ăsta care o face să-i fie rău îi este, de fapt, un fel de prieten.

Fuge, aproape tot drumul până la spital. În sus pe Summer o intersecție, apoi o ia în jos pe Youngquist, o stradă paralelă cu Weiser, spre nord, populată cu clădiri de cărămidă, alternând cu spații comerciale părăsite, ateliere de cizmărie mirosind a piele, prăvălii cu dulciuri, ziduri înnegrite, agenții de asigurări având în vitrină fotografii cu pagubele provocate de o tornadă, birouri imobiliare cu firme din litere de aur, o librărie. La un moment dat, un pod de lemn, în stil vechi, trece din Youngquist Street peste liniile de cale ferată care alunecă printre zidurile de piatră înnegrite de funingine stratificată ca mușchiul verde, până în centrul orașului, unde metalul șinelor se strecoară adânc în întuneric, ca un râu căpătând reflexe de asfințit roșiatic de la luminile de neon ale speluncilor de pe Railway Street. Răzbesc frânturi de muzică. Scândurile grele ale vechiului pod, văcsuite în negru de fumul locomotivelor, huruie sub picioarele lui. Fiind, de fapt, un băiat dintr-un orășel de provincie, Rabbit s-a temut, de când se știe, să nu fie înjunghiat într-o periferie. Fuge cu și mai mare repeziciune, trotuarul se lărgește, apar parcometrele, o bancă *drive-in* s-a deschis peste drum de vechea Y.M.C.A. Rabbit taie pe străduța dintre Y și o biserică din piatră de var, ale cărei ferestre plumbuite arată străzii spatele scenelor biblice. Nu-și poate da seama ce reprezintă figurile. De la o fereastră înaltă a imobilului Y.M.C.A. se aude până jos țăcănitul unei partide de biliard, în rest fațada amplă a clădirii e lipsită de viață. Prin ușa de sticlă laterală, vede un

negru bătrân care mătură, într-o lumină verde, de acvariu. Acum simte sub tălpi semințele moi, cărnoase, ale unui copac. Frunzele tropicale înguste ale copacului arată ca niște suliițe întunecate pe cerul negru-gălbui. Importat din China sau din Brazilia sau de cine știe unde, pentru că poate trăi în funingine și fum. Parcarea spitalului St. Joseph e un pătrat de asfalt vărgat cu marginile împrejmuite de astfel de copaci, și deasupra vârfurilor lor, în spațiul liber, Rabbit zărește luna și, o clipă, se oprește și comunică cu fața ei melancolică, se oprește dârz în mica lui umbră zdrențuită de pe asfalt și își înalță privirea spre piatra aceea celestă care oglindește, cu o strălucire metalică, piatra care s-a alcătuit sub pielea lui înfierbântată. „Fă să fie totul în ordine!", se roagă el și se îndreaptă spre intrarea din spate. Pătrunde într-un hol acoperit cu linoleum și parfumat cu eter și se oprește în fața biroului de la recepție.

— Angstrom, îi spune el călugăriței din spatele mașinii de scris. Cred că soția mea e aici.

Fața ei rotofeie, de spălătoreasă, e încadrată, ca o prăjitorică, într-o scoică de pânză albă, scrobită. Se uită la fișe, spune „Da" și zâmbește. Ochelarii cu rame metalice sunt cocoțați pe perniițele de grăsime ale pomeților.

— Puteți aștepta acolo.

Îi arată locul cu un pix roz. Cealaltă mână i se odihnește îndărătul mașinii de scris, pe un șirag de mărgele negre de mărimea celor din colierul de mărgele sculptate în Java pe care i l-a cumpărat lui Janice, cândva, de Crăciun. Stă locului, zgâindu-se la călugăriță, așteptând să o audă spunându-i: „E aici de ore întregi, unde ai fost până acum?" Nu-i vine a crede că-l acceptă, pur și simplu. În timp ce se uită la călugăriță, mâna ei albă lipsită de vitalitate, o mână care nu a văzut niciodată soarele, împinge șiragul de mătănii negre de pe tejghea în poală.

Alți doi bărbați sunt deja instalați în capătul sălii de așteptare. Aceasta e plasată în holul de la intrarea din față; oamenii intră și ies. Rabbit se așază pe un scaun din imitație de piele,

cu brațe de crom și, când atinge metalul și-i aude zăngănitul ușor, are senzația că se găsește la un post de poliție și că ceilalți doi bărbați sunt polițiștii care se pregătesc să-l aresteze. Se pare că-l ignoră deliberat. În nervozitatea care-l stăpânește, apucă o revistă de pe masă. E o revistă catolică, de dimensiunile *Reader's Digest*. Încearcă să citească o poveste despre un avocat din Anglia care a devenit atât de interesat de nedreptatea legală în numele căreia Henric al VIII-lea a confiscat proprietățile mănăstirești, încât s-a convertit la romano-catolicism și, ulterior, s-a călugărit. Cei doi bărbați de lângă el discută în șoaptă; unul dintre ei pare să fie tatăl celuilalt. Cel mai tânăr își frământă întruna mâinile și aprobă din cap la tot ce-i șoptește cel mai vârstnic.

Apare și Eccles, clipind și arătând uscățiv în gulerul lui alb. O salută pe sora de la recepție, spunându-i pe nume: „Soră Bernard". Rabbit se ridică pe glezne care plutesc în aer și Eccles se apropie cu acea încruntare a sprâncenelor familiară lui, devenită mai aspră în lumina spitalului. Fruntea îi este tivită de dungi roșii. S-a tuns chiar în ziua aia, când își întoarce capul, porțiunile de păr rărit de deasupra urechilor îi strălucesc ca penele albastre de pe gușa porumbeilor.

Rabbit îl întreabă:

— Știe că sunt aici?

N-ar fi crezut că și el o să vorbească în șoaptă. Detestă nota panicată din vocea lui.

— O să am grijă să i se spună dacă e conștientă, îi zice Eccles cu o voce tare care-i face pe cei doi șoptitori să ridice privirile.

Se duce la sora Bernard. Călugărița pare bucuroasă să pălăvrăgească, și amândoi râd, Eccles cu hohotele lui mirate, pe care Rabbit le cunoaște bine, și sora Bernard cu triluri de femeie grasă, pură și feciorelnică, care-i izbucnesc din gâtlej, ușor reținute, stăvilite de structura de pânză scrobită care-i încadrează fața. Când Eccles se îndepărtează, ea ridică receptorul telefonului de lângă cot. Eccles se întoarce la Rabbit, îl privește în față și îi oferă o țigară. Efectul este, oarecum,

cel al ostiei de împărtășanie, de căință, și Rabbit o acceptă. Primul fum, după atâtea luni de abstinență, îi dă senzația că mușchii i se deplasează, așa încât trebuie să se așeze. Eccles se așază alături de el pe un scaun tare și nu face nici o încercare de conversație. Lui Rabbit nu-i vine în minte nimic ce-ar putea să-i spună despre partidele de golf; își mută stângaci țigara aprinsă în mâna stângă și ia o altă revistă de pe masă, asigurându-se de astă-dată că nu mai e religioasă, *Saturday Evening Post*. O deschide la un articol în care autorul, cu o mutră de italian, după fotografie, povestește cum și-a luat nevasta, cei patru copii și soacra într-o excursie de trei săptămâni în Munții Stâncoși din Canada, care l-a costat numai o sută douăzeci de dolari, excluzând avansul inițial la o agenție de turism. Atenția lui Rabbit nu poate urmări cuvintele, deviază, se divizează, rătăcește printre mici viziuni ale lui Janice țipând, ale capului însângerat al pruncului, ale luminii albastre, ostile, striate, pe care trebuie să o privească Janice, dacă e conștientă, *dacă e conștientă*, așa a spus Eccles, ale mâinilor de cauciuc roșu ale mamoșului și ale feței lui de tifon alb, ale nărilor negre, copilărești ale lui Janice, lărgite ca să inhaleze mirosurile antiseptice pe care le simte el, mirosul care se prelinge pretutindeni de-a lungul pereților văruiți, mirosul de spălat, spălat, sânge spălat, vomă spălată, până când fiecare particulă miroase ca interiorul unei găleți spălate, dar nu va fi niciodată cu adevărat curată pentru că o s-o împroșcăm din nou cu mizeria noastră. O cârpă udă, caldă, pare să i se fi înfășurat în jurul inimii. E convins că, drept urmare a păcatului său, sau Janice, sau copilul vor muri. Păcatul său e un conglomerat de fugă lașă, cruzime, obscenitate și îngâmfare; un cheag negru încorporat în măruntaiele nașterii. Cu toate că intestinele lui se contorsionează ca să evacueze acest cheag, să se retragă, să revină, să desfacă ce s-a făcut, Rabbit nu se întoarce spre preotul de lângă el, ci recitește pentru a nu știu câta oară aceeași frază despre delicioșii păstrăvi prăjiți.

La marginea extremă a copacului spaimei lui, Eccles se cațără, ca o pasăre neagră, răsfoind paginile unei reviste și încruntându-se la el însuși. Lui Rabbit i se pare ireal; tot ce e în afara propriilor simțiri i se pare ireal. Îl furnică palmele; o stranie senzație de presiune îi săgetează trupul, mutându-se mereu ba în picioare, ba în ceafă. Subsuorile îl mănâncă, așa cum i se întâmpla în copilărie când întârzia la școală și alerga pe Jackson Road.

– Unde sunt părinții ei? îl întreabă pe Eccles.

Preotul pare surprins.

– Nu știu. Am s-o întreb pe soră.

Dă să se ridice.

– Nu, nu, stai locului, pentru Dumnezeu!

Faptul că Eccles se comportă de parc-ar fi pe jumătate patronul spitalului îl irită. Harry ar vrea să rămână neobservat; Eccles face gălăgie. Foșnește revistele de parc-ar despacheta lăzi cu portocale și flutură țigările de parc-ar fi jongler.

O femeie îmbrăcată în alb, nu călugăriță, intră în sala de așteptare și o întreabă pe sora Bernard:

– N-am lăsat aici un tub cu soluție de mobilă? Nu-l găsesc nicăieri. Un tub verde cu un vârf din ăla care sprițuiește.

– Nu, dragă.

Îl mai caută, pe urmă iese și, după un minut, se întoarce și anunță:

– Ăsta-i misterul misterelor.

Muzica îndepărtată a ligheanelor, ambulanțelor, ușilor, o zi care, la miezul nopții, trece într-o alta. Sora Bernard e înlocuită de o altă călugăriță, foarte bătrână, îmbrăcată în albastru-închis. De parcă în zborul ei spre divinitate a rămas blocată în cer. Cei doi bărbați șoptitori se duc la biroul de recepție, discută, apoi se îndepărtează, cu criza lor nerezolvată. Eccles și Rabbit rămân singuri. Rabbit își încordează urechile ca să audă țipătul nou-născutului, de undeva din adâncurile labirintului tăcut al spitalului. De multe ori i s-a părut că-l aude; hârșâitul unui pantof, lătratul unui câine din stradă, chicotitul unei infirmiere – fiecare dintre acestea

îl derutează. Nu se așteaptă ca rodul chinurilor lui Janice să scoată un sunet prea omenesc. Crește în el ideea că pruncul o să fie un monstru, un monstru creat de el. Împreunarea în care a fost conceput se amestecă în mintea lui cu pătrunderea perversă la care a forțat-o, cu câteva ore în urmă, pe Ruth. Pentru moment, golit de orice dorință carnală, vede cu ochii minții contorsiunile prin care a trecut trupul său. Viața lui îi apare ca o suită de poze grotești, asumate fără nici un scop, un dans magic golit de credință. „Nu există Dumnezeu; Janice poate să moară"; cele două gânduri încolțesc simultan, într-un singur val lent. Se simte scufundat în apă, încătușat în lanțuri de mâl transparent, fantomele ejaculărilor rapide pe care le-a împroșcat în trupurile binevoitoare ale diverselor femei. Degetele lui îi culeg scame persistente de pe genunchi.

Mary Ann. Obosit și înțepenit și de o lascivă duritate după terminarea unui meci, o găsea zăbovind pe scările din față de sub emblema școlii și porneau împreună, răscolind straturile de frunze putrede, ude, în ceața albă de noiembrie, către mașina tatălui lui, pe care o conducea, pentru ca radiatorul să se încălzească, și apoi o parca. Trupul ei era un copac pe ale cărui ramuri descoperea cuiburi calde, dar întotdeauna cu o undă de timiditate. De parcă ea nu era foarte sigură, dar el era mult mai mare, un învingător. Venea la ea ca un învingător și asta era senzația pe care nu a mai încercat-o de atunci încolo și care i-a lipsit. În același fel, ea a fost cea mai bună dintre toate, pentru că a fost cea căreia el i-a adus cel mai mult, așa obosit cum era. Uneori, strălucirea stridentă a sălii de sport se întuneca în ochii lui roșii de sudoare, alunecând într-o umbră care anticipa atingerile mângâietoare ce urmau să vină sub tavanul cenușiu al automobilului și, odată aflat acolo, triumful luminos al jocului care avusese loc puțin înainte se transmitea pe sub pielea ei vărgată de umbrele dârelor de ploaie de pe parbriz. Astfel încât cele două triumfuri fuzionaseră în mintea lui. Mary Ann s-a măritat cât era

el în armată, un P.S. dintr-o scrisoare a mamei lui l-a dislocat de pe țărm. În ziua aceea a fost lansat.

Dar acum simte bucurie; cu crampe și cârcei de la statul înghesuit pe scaunul jerpelit cu brațe de crom, și îngrețoșat de țigările fumate, își amintește cu bucurie de fata lui; apa din inima lui a fost turnată într-o vază de bucurie, pe care vocea lui Eccles o tulbură și o sparge:

— Am citit articolul lui Jackie Jensen de la un cap la altul și tot nu știu ce vrea.

— Ce?

— Articolul ăsta al lui Jackie Jensen, în care explică de ce vrea să renunțe la baschet. Din câte îmi dau eu seama, problema de a fi jucător de baschet seamănă cu problema de a fi preot.

— Spune-mi, nu vrei să te duci acasă? Ce oră e?

— În jur de două. Aș prefera să rămân aici, dacă se poate.

— Eu n-am să fug, dacă de asta te temi.

Eccles râde și rămâne înfipt locului. Prima impresie pe care i-o făcuse lui Harry a fost aceea de tenacitate și acum prietenia lor intervenită între timp pare să se fi evaporat și totul să se fi redus din nou la pură tenacitate.

— Când s-a născut Nelson, biata de ea s-a chinuit douăsprezece ore, îi spune Rabbit.

— Cea de-a doua naștere e întotdeauna mai ușoară, îi răspunde Eccles și se uită la ceas. N-au trecut nici șase ore.

Evenimentele creează evenimente. Doamna Springer trece pe lângă ei, ieșind din camera privilegiată unde a așteptat până acum, îl salută înțepat pe Eccles, zărindu-l cu colțul ochiului pe Harry, se împiedică pe picioarele îndurerate și e gata să cadă cu pantofii ei cu barete. Eccles se ridică și o conduce spre ușa de ieșire. După un timp, reapar amândoi, împreună cu domnul Springer, care poartă o cravată tricotată îngustă și o cămașă proaspăt adusă de la spălătorie. Mica lui mustață nisipie a fost tunsă atât de des, încât buza de sus i s-a strâns sub ea. Spune un:

— Bună, Harry.

Această recunoaștere din partea soțului ei, în pofida discuției pe care au avut-o anterior cu Eccles, o stimulează pe băbătia grasă să se răsucească spre Harry și să-i spună:

– Dacă stai aici ca un uliu, sperând că o să moară, poți să te duci înapoi de unde ai venit, pentru că totul merge strună și fără ajutorul tău, și așa a mers tot timpul.

Cei doi bărbați o grăbesc spre ușa salonului, în timp ce bătrâna călugăriță privește cu un zâmbet ciudat, o fi surdă? Atacul doamnei Springer, deși l-a rănit, este primul lucru legat de gravitatea evenimentului care se petrece undeva, îndărătul mirosului de săpun al spitalului, primul lucru care i s-a spus de când a început totul. Până ce i s-au adresat acele cuvinte, s-a simțit singur pe o planetă moartă care se învârtea în jurul marelui soare gazos, chinurile facerii prin care trecea Janice; țipătul ei, deși un țipăt de ură, îi străpungea solitudinea. Gândul cumplit că Janice va muri; materializat în țipăt, gândul își pierde din greutate. Acea stranie miasmă a morții pe care o emană Janice: și doamna Springer a simțit-o, și această cunoaștere împărtășită de amândoi pare să fie cea mai prețioasă legătură pe care a avut-o cu cineva vreodată.

Domnul Springer se întoarce și trece spre ieșire, aruncându-i ginerelui un zâmbet complex, în care se îmbină dorința de a se scuza în numele nevestei (doar suntem amândoi bărbați – cunoaștem), dorința de a se arăta distant (totuși purtarea ta e de neiertat: nu mă atinge!) și reflexele mecanice de politețe ale negustorului de mașini vechi.

„Fire-ai al dracu' de jigodie", îi zice Harry în gând; azvârle gândul către ușa trântită. „Prăpăditule!" Unde s-or fi ducând cu toții? De unde or fi venind? De ce nu stă nimeni locului? Eccles se întoarce și-i dă încă o țigară, apoi pleacă din nou. O fumează și simte cum îi dârdâie pereții stomacului. Are gâtlejul ca după o noapte dormită cu gura deschisă. Propria răsuflare puturoasă îi împunge nările. Un doctor cu pieptul masiv și cu mâini incredibil de fine și mici, ținute încrucișate în fața buzunarului de la șorț, intră în anticameră cu un aer șovăielnic. Îl întreabă pe Harry:

– Domnul Angstrom? Sunt doctorul Crowe.

Harry nu l-a mai văzut niciodată până acum; Janice a avut un alt obstetrician la primul copil, iar după câte a îndurat, taică-său a pus-o să-l schimbe cu acesta. Janice îl vizita o dată pe lună și, întorcându-se acasă, îi povestea cât de blând este, ce mâini de aur are, cum pare să știe exact cum e să fii gravidă.

– Cum...?

– Felicitări! Aveți o fetiță frumoasă.

Îi întinde mâna atât de grăbit, că Harry nu are timp să se ridice decât pe jumătate și, astfel, absoarbe noutățile din poziție ghemuită. Rozul bine frecat de pe fața doctorului – nu și-a dezlegat masca sterilă și aceasta îi atârnă de o ureche, dezvăluindu-i buzele pline, palide – se implică în încercarea lui Rabbit de a da o formă și o nuanță neașteptatului cuvânt „fetiță".

– Serios? E OK?

– Trei kilograme și jumătate. Soția dumneavoastră și-a păstrat cunoștința tot timpul și, după ce l-a născut, a ținut bebelușul în brațe un minut.

– Serios? L-a ținut în brațe? A decurs... i-a fost greu?

– Nu-u-u. A fost o naștere normală. La început a părut încordată, dar totul a decurs normal.

– Minunat. Vă mulțumesc. Doamne-Dumnezeule, vă mulțumesc.

Crowe rămâne locului și zâmbește stingherit. După ce a ieșit din genunea creației, vorbește împleticit la aer curat. Ciudat: în aceste ultime ore, el a fost mai aproape de Janice decât a fost Harry vreodată, i-a scurmat cu mâinile la rădăcini, i-a luat în stăpânire corpul cuprins de un cutremur de pământ, și totuși, nu-i aduce nici o destăinuire, nici un blestem, nici o binecuvântare. Pe Harry îl îngrozește gândul că ochii doctorului vor dezvălui cu tunete și fulgere misterul pe care l-au absorbit; dar în privirea fixă a lui Crowe nu e nici urmă de mânie. Nici măcar o mustrare. Pare să-l încadreze pe Harry în lunga serie a soților mai mult sau mai

puțin devotați care îl fac să-și petreacă viața încercând să culeagă rodul seminței lor semănate fără pic de minte.

— Pot s-o văd? întreabă Harry.

— Pe cine?

Pe cine? „Pe ea" este o răspântie care acum îl face să tresară. Lumea e de-acum mai mare.

— Pe soția mea.

— Bineînțeles, desigur.

Crowe pare, în felul lui delicat de-a se purta, uimit că Harry îi cere lui voie. Pesemne că e la curent cu cele întâmplate, și totuși, nu pare să-și dea seama ce hău de vinovăție se cască între Harry și restul lumii.

— Am crezut că vă referiți la copil. Pentru asta aș prefera să așteptați orele de vizită de mâine; acum nu avem o soră care să vă arate fetița. Soția dumneavoastră este însă trează, așa cum ziceam. I-am administrat niște Equanil. Nu-i decât un sedativ. Meprobamat. Spuneți-mi – se trage un pic mai aproape, cu pielea lui roz și masca sterilă –, aveți ceva împotrivă să intre și mama ei la ea câteva minute? Ne-a stat pe cap toată noaptea.

Îl întreabă pe *el*, fugarul, curvarul, monstrul. Pesemne că e orb. Sau, doar pentru că ești tată, obții iertarea tuturor, fiindcă, la urma urmei, este singurul lucru sigur pentru care ne aflăm aici.

— Sigur că da, să intre.

— Înainte, sau după dumneavoastră?

Harry ezită, își amintește de vizita pe care i-a făcut-o doamna Springer pe planeta lui pustie.

— Poate să intre înaintea mea.

— Mulțumesc. Bine. Pe urmă poate pleca acasă. O s-o scoatem într-un minut. O să fie zece minute cu totul. Soția dumneavoastră tocmai este primenită de surori.

— Minunat.

Se așază să arate că-i docil, apoi se ridică din nou.

— Hei, apropo, mulțumesc. Mulțumesc mult de tot. Nu știu cum de vă descurcați dumneavoastră, doctorii.

Crowe ridică din umeri.

– A fost o fetiță cuminte.

– Când s-a născut celălalt copil, mi-am ieșit din minți de spaimă. A durat secole.

– Unde a născut?

– La celălalt spital. Cel homeopatic.

– Îmm-hâm.

Doctorul, care intrase în genune și se întorsese de acolo fără trăsnete, aruncă o scânteie de răutate la gândul spitalului rival, își scutură violent capul steril și se îndepărtează scuturând în continuare din cap.

Eccles intră în încăpere zâmbind larg ca un școlar, iar Rabbit nu se poate aduna să-i privească mutra nătângă. Îi sugerează o rugăciune de mulțumire adusă Domnului, iar Rabbit își înclină capul, fără chef, în tăcerea prietenului lui. Fiecare bătaie de inimă pare să se ciocnească de un perete alb, larg. Când ridică privirea, obiectele îi par infinit mai solide și oarecum înclinate, par atât de încărcate de substanță, de zici că-s gata să se răstoarne. Fericirea lui adevărată e o scară de pe a cărui treaptă de sus tot încearcă să sară și mai sus, fiindcă știe că așa ar trebui să facă.

Fraza lui Crowe legată de surorile care „o primenesc" pe Janice are o conotație ciudată à la Crăiasa lunii mai[1]. Când e condus în camera ei, se așteaptă s-o găsească cu panglicuțe în păr și cu picioarele patului decorate cu flori din hârtie creponată. Dar nu-i apare decât binecunoscuta Janice, întinsă între două cearșafuri netede, pe un pat de metal înalt. Întoarce capul și spune:

– Ei, ia te uită cine n-a venit!

– Bună, spune el și se apropie de ea cu gând s-o sărute cât mai gingaș.

---

1 „Crăiasa lunii mai" era aleasă dintre fetele participante la sărbătoarea populară de Armindeni (1 mai), care marca sosirea primăverii. (N. tr.)

Se apleacă așa cum s-ar apleca spre o floare din glastră. Gura ei emană o duhoare dulceagă, de eter. Spre mirarea lui, își saltă brațele de sub cearșaf, îl prinde de cap și îi trage fața în jos spre gura ei molcuță, fericită, fremătătoare.

— Hei, ușurel, o îndeamnă el.

— N-am picioare, îl anunță ea, e o senzație tare ciudată.

Are părul lipit de cap și prins într-o coadă igienică, și nu e machiată. Căpșorul ei răsare negru din perna albă.

— N-ai picioare?

Se uită în jos și le zărește sub cearșaf, răschirate într-un V imobil.

— La sfârșit mi-au făcut o injecție subdurală sau așa ceva și n-am simțit nimic. Zăceam acolo, îi auzeam cum mă îndeamnă să împing și, până să mă dezmeticesc, a apărut un bebeluș micuț și neajutorat, cu o față rotundă ca luna plină, care se uita la mine chiorâș. I-am spus mamei că seamănă cu tine, dar ea nici n-a vrut s-audă așa ceva.

— M-a făcut cu ou și cu oțet.

— Tare-aș fi vrut să n-o lase înăuntru. N-am vrut s-o văd. *Pe tine* voiam să te văd.

— Serios, Dumnezeule. De ce, iubito? După ce m-am purtat atât de urât cu tine.

— Nu, nu te-ai purtat urât. Mi-au zis că ești aici și tot timpul m-am gândit că-i copilul tău și a fost ca și cum te-aș naște *pe tine*. Sunt atât de îmbibată cu eter, de-mi pare că plutesc; și n-am picioare. Aș putea turui la nesfârșit.

Își pune mâinile pe abdomen, închide ochii și zâmbește.

— Sunt beată de-a binelea. Vezi, sunt plată.

— Acum poți să-ți pui costumul de baie, îi zice el.

Zâmbește și intră în deriva conversației ei eterice, simțindu-se de parcă nici el însuși n-ar mai avea picioare și plutește pe spate pe oglinda unei mări întinse de lumină purificatoare, ca o bășică printre cearșafurile apretate și suprafețele sterile dinainte de revărsatul zorilor. Frica și remușcările i s-au risipit, iar recunoștința îi este atât de imensă, că n-are seamăn.

— Doctorul mi-a spus că ai fost o fetiță cuminte.

— Ca să vezi. N-am fost deloc cuminte. Am fost îngrozitoare. Am plâns și am urlat și i-am spus să-și țină mâinile acasă. Totuși, cel mai tare m-a supărat călugărița aia oribilă, când s-a apucat să mă radă pe uscat.

— Biata Janice.

— Nu, a fost minunat. Am încercat să-i număr degețelele de la picioare, dar eram atât de amețită că n-am reușit, așa că i-am numărat ochii. Doi. Ne-am dorit o fetiță? Spune-mi că da.

— Eu, unul, mi-am dorit.

Descoperă că ăsta-i adevărul, deși cuvintele i-au scos la lumină dorința.

— Acum o să am și eu pe cineva să-mi țină partea împotriva ta și a lui Nelson.

— Nelson ce mai face?

— Păi... În fiecare zi întreba când vine tăticu', până ce-mi venea să-l croiesc, bietul îngeraș. Nu mă pune să vorbesc despre asta, e prea deprimant.

— Ah, la naiba! exclamă el și lacrimile care păreau să nici nu existe îi înțeapă rădăcina nasului. Nu-mi vine să cred că am fost în stare de așa ceva. Habar n-am de ce-am plecat.

„Fâsss", se cufundă ea mai adânc în pernă și pe față i se lățește un zâmbet.

— Am un bebeluș.

— E formidabil.

— Ești adorabil. Pari atât de înalt.

Spune asta cu ochii închiși, iar când îi deschide, îi sunt tiviți cu o idee năucă; nu i-a mai văzut niciodată așa de strălucitori. Ea șoptește:

— Harry. Fata din patul de alături a plecat azi acasă, așa că ce-ar fi ca, după ce pleci, să te strecori înapoi pe fereastră și să stăm treji toată noaptea, să povestim? Ca și cum te-ai întoarce din armată sau, știu eu, de undeva. Ai făcut dragoste cu multe femei?

— Hei, cred că acum ar trebui să dormi.

— Nu-i nimic, acum o să faci mai bine dragoste cu mine.

Chicotește și încearcă să se miște în pat.

— Nu, n-am vrut să spun asta, ești un amant bun, mi-ai dăruit un copil.

— Se pare că ești destul de sexy pentru cineva în situația ta.

— Ți se pare ție, zice ea. Te-aș invita în pat lângă mine, dar e atât de îngust. Aaah.

— Ce-i?

— Mi-e așa poftă de-o oranjadă.

— Hai că ești nostimă.

— *Tu* ești nostim. Ah, bebelușa aia părea atât de supărată.

O călugăriță umple cadrul ușii cu boneta ei.

— Domnule Angstrom, a sosit timpul.

— Vino să mă săruți, îi zice Janice.

Îi atinge fața când el se apleacă să-i inhaleze din nou eterul; gura ei este un nor călduț care, dintr-odată, se despică, iar dinții ei îi ciupesc buza de jos.

— Nu pleca, îl roagă ea.

— Deocamdată plec. Mă întorc mâine.

— Te iubesc.

— Ascultă-mă. *Eu* te iubesc.

Eccles, care l-a așteptat în anticameră, îl întreabă:

— Cum ți s-a părut?

— Formidabilă.

— Acum ai de gând să te întorci... ăăă... de unde-ai venit?

— Nu, răspunde Rabbit îngrozit, pentru numele lui Dumnezeu. Nu pot.

— Păi, în cazul ăsta, n-ai vrea să vii acasă la mine?

— Uite cum stă treaba, m-ați ajutat enorm. Mă pot duce acasă la părinții mei.

— E cam târziu să-i trezești.

— Nu, sincer, nu vreau să vă deranjez.

În sinea lui, deja s-a hotărât să-i accepte invitația. Fiecare oscior îi pare dezarticulat.

— Nici un deranj; doar nu te invit să te muți la noi, stăruie Eccles.

Noaptea asta lungă îi macină nervii.

– Avem o mulțime de camere.

– OK. OK. Bine. Mulțumesc.

Se întorc cu mașina la Mt. Judge pe autostrada familiară. La ora asta e pustie, nu circulă nici măcar camioanele. Deși e miezul nopții, cerul este de-o întunecime ciudată, spălăcită, bătând în gri. Harry stă mut și privește prin parbriz, înțepenit trupește și sufletește. Autostrada sinuoasă îi pare un drum drept, larg care i s-a deschis în față. Nu-și dorește nimic altceva decât să meargă unde-l duce.

Casa parohială e cufundată în somn. Holul de la intrare miroase ca o debara. Eccles îl conduce la etaj, într-o cameră unde patul are o cuvertură cu franjuri. Folosește baia pe furiș și, rămas în lenjeria intimă, se ghemuiește în așternutul foșnitor, curat, făcându-se cât mai mic cu putință. Astfel încovrigat lângă marginea patului, se cufundă în somn la fel cum se retrage broasca țestoasă în carapace. Somnul din noaptea asta nu este un tărâm întunecos, bântuit, pe care mintea trebuie să-și impună în mod conștient să-l invadeze, ci o grotă săpată înlăuntrul lui, în care se pitește în timp ce ghearele ursului bat darabana ca ploaia de afară.

Soarele, bătrânul clovn, încadrează camera. Două scaune roz flanchează fereastra cu plasă de țânțari, unsă cu lumina care pătează un scriptoriu plin cu plicuri. Deasupra biroului este atârnată o pictură înfățișând o doamnă în roz care pășește către privitor. Din ușă răsună o voce de femeie.

– Domnule Angstrom. Domnule Angstrom.

– Mda. Bună, strigă el răgușit.

– E douăsprezece și douăzeci. Jack mi-a spus să vă anunț că programul de vizită la spital e între orele unu și trei.

Recunoaște glasul vioi, ciripitor, al nevestei lui Eccles, care parcă ar adăuga: „Și ce dracu' cauți tu în casa mea?"

– Mda. OK. Vin imediat.

Își trage pe el pantalonii de culoarea cafelei cu lapte, pe care i-a purtat noaptea trecută și, nemulțumit că toate hainele îi sunt soioase, își ia în baie pantofii, șosetele și cămașa,

amânând clipa când o să-i atingă pielea, lăsându-le să se aerisească încă un minut. Încă buimac de somn, deși se împroașcă cu apă peste tot, iese cu ele din baie și coboară la parter în picioarele goale și tricou.

O găsește pe micuța nevastă a lui Eccles în bucătăria ei spațioasă; de data asta este îmbrăcată într-un șort kaki, cu sandale și are degetele de la picioare date cu ojă.

— Cum ați dormit? se interesează ea de după ușa frigiderului.

— Buștean. Fără vise, fără nimic.

— Iată urmările unei conștiințe împăcate, comentează ea și pune pe masă un pahar cu suc de portocale cu un clinchet ascuțit.

El își închipuie că, văzându-l îmbrăcat sumar, doar cu tricoul tras peste piept, se ferește să se uite la el.

— Ei, nu vă deranjați din pricina mea. O să-mi iau ceva de mâncare din Brewer.

— N-o să vă fac ouă sau altceva. Vă plac cerealele Cheerios?

— Le ador.

— Perfect.

Sucul de portocale îi mai spală din scamele din gură. Îi privește pulpele; tendoanele albe din spatele genunchilor îi zvâcnesc în timp ce aranjează lucrurile pe blat.

— Ce mai face Freud? o întreabă.

E conștient că asta ar putea fi de rău, fiindcă, amintindu-i de după-amiaza aceea, îi va reaminti și faptul că a plesnit-o peste fund; dar, când vine vorba de doamna Eccles, are sentimentul ridicol că el e șeful și că nu are cum să facă vreo greșeală.

Ea se întoarce la el plimbându-și vârful limbii peste dinții dintr-o parte, ceea ce face ca gura să-i pară asimetrică și gânditoare. Îl privește calmă. El îi zâmbește; expresia ei este a unei școlărițe care vrea să pară că știe mai multe decât spune.

— E neschimbat. Ce vă place la Cheerios, lapte sau smântână?

— Lapte. Smântâna e prea vâscoasă. Unde-s ceilalți?

– Jack e la biserică, probabil joacă ping-pong cu vreunul din delincvenții ăia juvenili. Joyce și Bonnie dorm, Dumnezeu știe de ce. Toată dimineața au vrut să se uite la omul rău din camera de oaspeți. A trebuit să dau dovadă de dragoste adevărată să le țin departe.

– Cine le-a spus că sunt om rău?

– Jack. Le-a spus la micul dejun: „Aseară am adus acasă un om rău care n-o să mai fie rău de-acum încolo". Copiii au nume pentru toți oamenii-problemă ai lui Jack – dumneavoastră sunteți Omul rău, domnul Carson, un alcoolic, e Tembelul, doamna MacMillan e Femeia Care Sună în Toiul Nopții. Apoi, mai sunt doamna Amărâta, domnul Asurzilă, doamna Din Vecini și Zornăilă. Zornăilă este omul cel mai nefericit din lume, dar o dată le-a adus copiilor niște capsule de-alea de celuloid, cu o greutate în ele, de-alea de zornăie. De atunci i-a rămas numele Zornăilă.

Rabbit izbucnește în râs, iar Lucy, după ce îi întinde castronul cu Cheerios – i-a turnat prea mult lapte; s-a obișnuit să stea cu Ruth, care-l lăsa să-și toarne singur laptele; preferă să toarne cât să înmoaie fulgii puțin, astfel încât laptele și cerealele să fie un amestec omogen –, continuă să ciripească veselă:

– Cel mai rău lucru în legătură cu un comitet sau altul s-a întâmplat când Jack vorbea la telefon cu unul dintre paracliseri și i-a venit ideea că l-ar înveseli un pic pe bietul om dacă i-ar obține o slujbă la biserică, așa că a sugerat „Ce-ar fi să-l punem pe Zornăilă să se ocupe de una-alta?" Ei bine, tipul de la capătul celălalt al firului l-a întrebat „Care Zornăilă?", iar Jack și-a dat seama ce i-a ieșit pe gură, dar, în loc să dreagă busuiocul, cum ar fi făcut oricine altcineva, i-a povestit întreaga tărășenie, cum l-au poreclit copiii Zornăilă și, firește, boșorogului ăluia ramolit nu i s-a părut la fel de nostimă. Vedeți, era prieten cu Zornăilă; nu erau tocmai parteneri de afaceri, ci doar luau adesea masa împreună în Brewer. Asta-i treaba cu Jack: vorbește întotdeauna prea mult. Acum paracliserul probabil povestește la toată lumea că parohul își bate joc de bietul Zornăilă.

El izbucnește din nou în râs. I se servește cafeaua într-o ceșcuță subțire și deloc adâncă, cu marginea aurită, iar Lucy se așază în fața lui, cu ceașca ei.

— Și-a zis că n-o să mai fiu om rău? întreabă Rabbit.

— Da. E încântat la culme. A plecat de acasă aproape fredonând. E primul lucru constructiv pe care își închipuie că l-a făcut de când ne-am mutat în Mt. Judge.

Rabbit cască.

— Păi, nu prea știu ce-a făcut.

— Nici eu, mărturisește ea, dar dacă ar fi să te iei după el, toată treaba asta a căzut pe umerii lui.

Insinuarea asta, cum că a fost ținut în frâu, nu-i pică bine. Simte că zâmbetul îi este forțat.

— Serios? V-a povestit despre mine?

— Ah, tot timpul. Ține foarte mult la dumneavoastră. Habar n-am de ce.

— Sunt ușor de îndrăgit.

— Asta aud întruna. Pe doamna Smith, biata bătrânică, o aveți la degetul mic. Zice că sunteți formidabil.

— Și dumneavoastră nu vi se pare c-aș fi?

— Poate că nu sunt îndeajuns de bătrână. Poate că mi s-ar părea dacă aș avea șaptezeci și trei de ani.

Ridică ceașca la gură și o înclină, iar pistruii de pe nasul alb, îngust, i se deslușesc mai clar în vecinătatea cafelei maro aburinde. E o fetiță poznașă. Da, e limpede ca lumina zilei, e genul de fată poznașă. Pune ceașca pe masă și se uită la el cu ochi rotunzi, iar spațiul alb, triunghiular, dintre sprâncene pare să-l privească și să-și râdă de el.

— Ei, ia spuneți-mi, cum vă simțiți ca un om nou? Jack tot speră că la un moment dat o să mă dau și eu pe brazdă și voiam să știu la ce să mă aștept. Simțiți că „v-ați mai născut o dată"?

— A, nu, mă simt cam la fel.

— Nu vă purtați la fel.

El mormăie „Păi" și se foiește pe scaun. De ce s-o fi simțind atât de stânjenit? Încearcă să-l facă să se simtă prost,

ca un fătălău, doar pentru că intenționează să se întoarcă la nevastă-sa. E perfect adevărat, nu se mai comportă la fel; și nu mai simte la fel nici pentru ea; și-a pierdut vioiciunea care cu atâta ușurință l-a făcut să-i pipăie fundul în ziua aia. Îi povestește:

— Aseară, când veneam încoace, am avut senzația că dinaintea mea se deschide un drum drept; înainte parcă eram în pustiu, nu conta încotro mă îndrept.

Fețișoara de deasupra ceștii de cafea ținute cu două mâini, ca un castron de supă, este perfect întinsă de încântare; se așteaptă s-o vadă râzând, dar ea îi zâmbește în tăcere. „Mă vrea", îi trece lui prin cap.

Apoi își amintește de Janice, cu picioarele ei paralizate, vorbind despre degetele de la picioare, iubire și oranjadă, iar gândul ăsta probabil îi schimbă expresia feței, fiindcă Lucy Eccles întoarce capul nerăbdătoare și spune:

— Păi, atunci, poate că ar fi mai bine s-o apucați pe drumul ăsta frumos și drept. E unu fără douăzeci.

— Cât îmi ia dacă merg pe jos până la stația de autobuz?

— Nu-i departe. V-aș duce eu cu mașina până la spital dacă n-ar fi copiii.

Ciulește urechea spre scară.

— Vorbești de lup și iată că a și apărut unul.

În timp ce el își trage șosetele, în bucătărie se strecoară fetița cea mai mare, îmbrăcată doar în chiloței.

— Joyce.

Maică-sa se oprește la jumătatea drumului spre chiuvetă cu ceștile goale.

— Treci imediat înapoi în pat.

— Bună, Joyce, o salută Rabbit. Ai coborât să-l vezi pe omul rău?

Joyce face ochii mari și îmbrățișează peretele cu omoplații. Burtica lungă, aurie, îi iese în afară cu un aer gânditor.

— Joyce, repetă Lucy. N-ai auzit ce ți-am spus?

— De ce nu are cămașa pe el? rostește copilul cu claritate.

— Nu știu, îi răspunde maică-sa, probabil își închipuie că are un piept arătos.

— Dar am pe mine tricoul, protestează el.

Ele se comportă de parcă nici una nu l-ar vedea.

— Alea-s țe-țe-le lui? întreabă Joyce.

— Nu, scumpo, doar doamnele au sâni. Ți-am mai spus.

— La naiba, dacă toată lumea se agită atâta, bombăne Rabbit și își pune cămașa.

E șifonată, iar gulerul, pe dinăuntru, este gri; a îmbrăcat-o curată să meargă la Club Castanet. N-are sacou, a plecat mult prea în grabă de la Ruth.

— OK, spune el, vârându-și cămașa în pantaloni. Mulțumesc foarte mult.

— Să vă fie de bine, replică Lucy. Fiți cuminte.

Cele două fete îl conduc pe hol. Picioarele albe ale lui Lucy au paloarea pieptului gol al fetiței. Micuța Joyce nu-și ia ochii de la el. Se întreabă ce-o frământă. Copiii și câinii simt lucrurile invizibile. Încearcă să-și dea seama cât sarcasm s-o fi ascunzând în acel „Fiți cuminte!" și ce-a vrut să spună cu asta, dacă o fi vrut să spună cât de cât ceva. Își dorește ca ea să-l fi putut duce cu mașina; își dorește, își dorește cu adevărat să urce cu ea într-o mașină. Nu neapărat ca să facă ceva, ci, mai curând, să vadă ce s-ar întâmpla. Lungește momentul despărțirii, iar atmosfera devine încordată.

Stau la ușă, el, nevasta cu ten de bebeluș a lui Eccles, de sub ei fețișoara lui Joyce se uită în sus cu buzele pline și sprâncenele arcuite ale lui taică-său, iar și mai jos sunt unghiile date cu ojă ale lui Lucy, scoicuțe purpurii înșirate la rând pe covor. Tulbură liniștea cu zdrăngănitul unei scuze vagi și pune mâna pe clanță. Ideea că numai doamnele au sâni îl bântuie prostește. Își ridică privirea de la unghii spre chipul atent al lui Joyce și de acolo la sânii maică-sii, două ridicături ascuțite sub o bluză cu nasturi care dezvăluie sub țesătura ei vaporoasă, văratică, umbra albă a sutienului. Când privirea lui o întâlnește pe cea a lui Lucy, tăcerea e sfâșiată de un lucru uimitor. Femeia îi face cu ochiul. Cu viteza luminii; poate

doar i s-a năzărit. Apasă pe clanță și pornește pe aleea însorită simțind un murmur în piept, de parcă acolo i-ar fi plesnit o coardă.

La spital i se spune că Janice e pe moment cu bebelușul și n-ar dori el să aștepte? Stă în fotoliul cu brațele cromate și frunzărește de la coadă la cap un exemplar din revista *Woman's Day* când, deodată, intră o femeie cu părul cenușiu și cumva și argintiu, pieptănat pe spate, cu pielea ridată fin. Figura ei îi pare atât de familiară, încât rămâne cu ochii ațintiți asupra ei. Ea își dă seama cum stau lucrurile și trebuie să-i vorbească; Harry simte că ea, una, ar fi preferat să nu-l ia în seamă. Cine să fie? Faptul că îi pare cunoscută a făcut să-i vibreze o coardă de la mare distanță. Se uită la el fără tragere de inimă și îi spune:

— Ești un fost elev de-al lui Marty. Sunt Harriet Tothero. Ai venit la noi la cină într-un rând. Aproape că-mi amintesc numele tău.

Exact, asta era, dar nu de asta își amintește de ea, pentru că îi sărea în ochi când o vedea pe stradă. Majoritatea elevilor din Mt. Judge știau că Tothero calcă pe de lături, iar în ochii lor nevinovați soția lui apărea cu o cunună de flăcări întunecate, o martiră în carne și oase, o umbră vie a păcatului. Le sărea în ochi nu fiindcă le-ar fi inspirat milă, ci, mai curând, o fascinație morbidă; Tothero însuși era un măscărici și un palavragiu, un treanca-fleanca de doi bani, așa că pata propriilor lui acțiuni aluneca de pe el ca grăsimea de pe o rață. Figura înaltă, argintie, serioasă a nevesti-sii era cea care acumula încărcătura depravării lui și o elibera către mințile lor tinere cu un șoc electric ce îi făcea să-și mute privirea la vederea ei, și de teamă, dar și de jenă. Harry se ridică constatând cu mirare că lumea în care pășește ea este de-acum lumea lui.

— Mă numesc Harry Angstrom, i se prezintă el.

— Da, așa te cheamă. Era așa de mândru de tine. Mi-a vorbit de multe ori despre tine. Chiar și de curând.

De curând. Ce i-o fi spus ei? O fi știind ceva despre el? L-o fi condamnând în sinea ei? Figura ei prelungă, de învățătoare, ca de fiecare dată, își păstrează secretele adânc îngropate.

— Am auzit c-a fost bolnav.

— Da, Harry, încă este. Rău de tot. A avut două congestii cerebrale, una după internarea în spital.

— E internat aici?

— Da. Ai vrea să-l vizitezi? Știu că s-ar bucura foarte mult. Doar o clipă. A avut foarte puțini vizitatori; îmi închipui că asta-i tragedia meseriei de dascăl. Tu îți aduci aminte de atâția elevi, dar așa de puțini își mai amintesc de tine.

— Sigur că mi-ar face plăcere să-l văd.

— Atunci, vino cu mine. Mă tem că o să ți se pară mult schimbat, îi spune ea în timp ce înaintează pe coridoare.

El nu înțelege tot ce-i zice ea; atenția i se concentrează asupra pielii ei, încearcă să-și dea seama dacă chiar aduce cu o grămadă de piei micuțe de șopârlă, cusute la un loc. Nu i se văd decât mâinile și gâtul.

Tothero e singur într-un salon. Niște draperii albe, ca niște prezențe îndatoritoare, atârnă pline de optimism la căpătâiul patului. Plantele verzi de pe pervazuri primenesc aerul cu oxigen. Ferestrele întredeschise, cu geamurile înclinate, aduc miresmele verii în rezervă. Pe aleile de pietriș de dedesubt se aud pași.

— Dragule, ți-am adus pe cineva. E de-a dreptul un miracol că aștepta afară.

— Vă salut, domnule Tothero. Soția mea a născut.

Rostește aceste cuvinte și se îndreaptă spre pat mânat parcă de inerție. Îl năucește complet imaginea bătrânului care zace chircit, cu limba alunecându-i din gura căscată strâmb. Chipul lui Tothero, acoperit de țepi albi, e gălbejit, cufundat adânc în perne, iar încheieturile subțiri îi ies din mânecile pijamalei în dungi viu colorate, pe lângă trupul împuținat de boală. Rabbit îi întinde mâna.

— Nu-și poate ridica brațele, Harry, îi spune doamna Tothero. E complet neajutorat. Totuși, stai de vorbă cu el. De văzut și auzit încă vede și-aude.

Pronunția ei plăcută, plină de răbdare, are un ton cântat de-a dreptul sinistru, de parcă și-ar fredona sieși o melodie.

Dacă tot i-a întins mâna, Harry duce gestul până la capăt și îl apasă pe dosul palmei. Cu toată uscăciunea, sub puful care-l zgârie, mâna e caldă și, spre groaza lui Harry, se mișcă, se răsucește cu încăpățânare, așa că îi întoarce atingerea cu palma ținută în sus. Harry își retrage degetele și se lasă pe scaunul de lângă pat. Ochii bătrânului său antrenor se mișcă cu o agilitate împrăștiată când întoarce capul cu doi-trei centimetri către musafir. Carnea de sub ei s-a scofâlcit atât de rău, încât au ajuns ușor bulbucați. „Să vorbească", neapărat trebuie să vorbească.

— E fetiță. Vreau să vă mulțumesc, zice el cu glas tare, că m-ați ajutat să mă împac cu Janice. Ați fost foarte de treabă.

Tothero își retrage limba și se întoarce cu fața către nevastă-sa. Un mușchi de sub maxilar îi zvâcnește, buzele i se țuguie, iar bărbia i se încrețește de mai multe ori, parcă i-ar pulsa, când încearcă să spună ceva. Scoate cu chiu, cu vai câteva vocale tărăgănate; Harry întoarce capul să vadă dacă doamna Tothero i le poate descifra, dar, spre surprinderea lui, ea se uită în altă parte. Privește pe fereastră, spre o curte verde, pustie. Chipul ei este imobil ca o fotografie.

Să nu-i pese oare? Dacă-i pe-așa, să-i povestească oare lui Tothero despre Margaret? N-avea însă de spus despre Margaret nimic care l-ar putea bucura pe Tothero.

— De-acum m-am îndreptat, domnule Tothero, și sper să vă văd în curând pe picioare.

Tothero întoarce capul cu o iuțeală supărată, cu gura închisă, cu ochii mijiți și, o clipă, pare atât de coerent, încât Harry e convins că o să vorbească, că această pauză e doar un șiretlic de-al bătrânului său pedagog cu pumn de fier de a rămâne tăcut până când îi acorzi toată atenția. Pauza se prelungește însă, se dilată de parcă, după ce a fost folosită

timp de șaizeci de ani ca să spațieze cuvinte, a prins o viață proprie, canceroasă, și a înghițit vorbele. Și totuși, în primele momente de tăcere irupe o anumită forță, un suflet uman își emite stăruitor razele invizibile și inodore. Pe urmă, ochii grăitori pălesc, pleoapele maronii se ridică și dezvăluie privirii o gelatină rozalie, buzele se despart și vârful limbii alunecă din gură.

— Ar trebui să cobor să-mi vizitez soția, răcnește Harry. Tocmai a născut aseară. E fetiță.

Îl cuprinde claustrofobia, se simte ca și cum ar fi închis în craniul lui Tothero; când se scoală, se teme să nu dea cu capul de tavan, deși acesta e la câțiva metri buni mai sus.

— Îți mulțumesc foarte mult, Harry. Știu că s-a bucurat să te revadă, îi spune doamna Tothero.

Din tonul ei, însă, simte că a picat un examen. Pornește pe coridor cu pași elastici, pus pe liber. Sănătatea lui, viața lui redresată transformă spațiul, chiar și spațiul antiseptic de pe coridoarele spitalului, într-un deliciu. Și totuși, vizita lui la Janice îl dezamăgește. Poate că se simte încă gâtuit de emoția de a-l fi văzut pe Tothero terminat, mirosind a pământ de flori; poate că, după trezirea din anestezia cu eter, pe Janice o gâtuie gândul cum s-a purtat el cu ea. Se plânge tot timpul ce tare o dor suturile și, când încearcă să-i explice că se căiește, pe ea asta pare s-o plictisească din nou. Începe să-l sufoce greutatea aceasta de a-i face cuiva pe plac. Ea îl întreabă de ce nu i-a adus flori. Pentru că n-a avut deloc timp; îi povestește cum a petrecut noaptea și ea, nici mai mult, nici mai puțin, îl pune să i-o descrie pe doamna Eccles.

— E cam de înălțimea ta, răspunde el prudent. Are câțiva pistrui.

— Soțul ei a fost minunat, îi spune ea. Pare să iubească pe toată lumea.

— E OK, zice Rabbit. Îmi induce o stare de neliniște.

— Ah, ție toată lumea îți induce o stare de neliniște.

— Ei, hai, că nu-i adevărat. Marty Tothero nu m-a făcut niciodată să mă simt așa. Tocmai l-am văzut pe amărât

zăcând în pat într-un salon din capătul coridorului. Nu poate să scoată un cuvânt și nici să-și miște capul mai mult de doi-trei centimetri.

— El nu-ți induce o stare de neliniște, dar eu da, nu-i așa?

— N-am zis asta.

— A, nu. Aaaau! Ale naibii suturi, zici că-s sârmă ghimpată. Îți induc așa o stare de neliniște de mă lași baltă timp de două luni.

— Of, Doamne, Janice. Nu făceai toată ziua altceva decât să te uiți la televizor și să bei. Vreau să spun că nu că n-aș fi greșit, dar am simțit că n-aveam încotro. Ai senzația că te afli în coșciug până să te golească de sânge. În prima seară, când am urcat în mașină în fața casei alor tăi, chiar și atunci, la fel de ușor aș fi putut merge după Nelson, să-l iau și să-l duc acasă...

Pe chipul ei se așterne din nou expresia aceea de plictis. Întoarce capul când într-o parte, când în alta, ca și cum ar vrea să alunge niște muște, să nu i se așeze pe frunte. Lui îi scapă:

— Futu-i.

Treaba asta o zgândărește. Îl pune la punct:

— Văd că traiul alături de prostituata aia nu ți-a ameliorat deloc limba.

— Nu era prostituată, ca să fim exacți. Doar și-o dădea în miriște cu toți băieții. Cred că există o grămadă de fete ca ea. Vreau să zic, dacă ai de gând să le faci prostituate pe toate femeile nemăritate...

— Unde ai de gând să locuiești acum? Până când ies eu din spital.

— Mă gândeam să mă mut cu Nelson în apartamentul nostru.

— Nu sunt sigură că o să poți. N-am mai plătit chiria în ultimele două luni.

— Ce face? N-ai plătit-o?

— Doamne sfinte, Harry. Da' văd că ai pretenții, nu glumă. Te așteptai ca tăticu' să continue plata chiriei? Eu, una, n-aveam nici un sfanț.

— Păi, ce, a venit proprietarul după bani? Ce s-a întâmplat cu mobila noastră? A aruncat-o în stradă?

— Nu știu.

— Nu știi? Păi, spune-mi atunci, *ce* știi? Ce-ai făcut în tot acest răstimp? Ai dormit pe tine?

— Am purtat în pântec copilașul nostru.

— Ce mama dracului, nu mi-am închipuit că tot timpul trebuie să stai cu mintea la treaba asta. Problema ta, copilă, e că te doare-n cot de toate. Pe bune.

— Dacă te-ai auzi cum vorbești.

El nu are urechi să audă cum vorbește, își aduce aminte ce a simțit cu o seară în urmă și, după o pauză, încearcă s-o ia de la capăt.

— Hei, zice el, te iubesc.

— Te iubesc, zice și ea. N-ai o fisă de douăzeci și cinci de cenți?

— Cred că da. La ce-ți trebuie?

— Dacă bagi o fisă în chestia aia, spune ea și îi arată cu degetul un televizor mic, așezat pe o poliță înaltă, funcționează un ceas. E o emisiune haioasă la ora două, la care mă uitam împreună cu mama când eram acasă.

Așa că timp de treizeci de minute rămâne așezat lângă patul ei și se uită la un realizator TV cu părul tuns periuță, cum zăpăcește de cap o liotă de cucoane bătrâioare din Akron, statul Ohio și Oakland, statul California. Ideea e că toate aceste femei au suferit niște tragedii pe care le fac publice și pe chestia asta primesc o sumă de bani care depinde de intensitatea aplauzelor primite, dar în clipa când realizatorul se pregătește să încheie emisiunea anunțând momentul publicitar și glumind pe seama nepoțeilor și a coafurii tinerești a bătrânelor, nu prea mai e loc de tragedie. Pe Rabbit îl obsedează gândul că realizatorul, care are stilul evreilor de a pronunța foarte clar fiecare cuvânt, oricât de repede ar vorbi, o să se apuce să facă reclamă la aparatul de curățat legume MagiPeel, dar produsul nu pare să fi ajuns celebru. Nu-i o emisiune tocmai rea; o pereche de gemene cu părul oxigenat

și buci pline de zvâc le mână pe femei spre tot felul de microfoane, separeuri și zone alocate aplauzelor. Ba chiar duce la încheierea păcii; ajunge să se țină de mână cu Janice. Patul îi vine aproape până la gât și îi place să aibă această relație ciudată cu o femeie – parcă ar purta-o pe umeri fără să-i simtă greutatea. Îi înalță partea rabatabilă a patului și îi toarnă apă în pahar, iar aceste mici servicii îi satisfac o anume nevoie lăuntrică. Emisiunea încă nu s-a terminat când o soră intră și îl anunță:

– Domnule Angstrom, dacă vreți să vă vedeți fetița, acum e momentul, colega mea îi ridică pe bebeluși la fereastră.

Pornește pe coridor după ea; șoldurile pătrățoase i se leagănă sub fusta albă scrobită. Judecând după grosimea grumazului ei, își închipuie că-i trupeșă bine de tot: o zdrahoană. Deasupra genunchilor e groasă în pulpe. Îi plac femeile cu pulpele groase. Își face griji și în legătură cu ce avea să povestească o femeie din Springfield, statul Illinois, despre ce s-a mai întâmplat după cumplitul accident de circulație în care fiul ei și-a pierdut un braț. Așa că e cât se poate de nepregătit în momentul când sora din camera cu bebeluși – niște pachețele mici, cu capetele ca niște portocale, aliniate în șiruri de coșuri de la supermarket, unele ușor săltate în sus – îi aduce fetița la fereastră și simte cum i se strecoară un sloi rece în sân. Un curent puternic de aer rece îi îngheață brusc răsuflarea. Întotdeauna se zice cât de urâți sunt nou-născuții, poate că de aici i se trage uimirea. Bebelușul e ținut de soră într-o poziție ce întărește contrastul dintre roșul aprins al profilului său și albul uniformei încheiate pe piept. Falduri din jurul nărilor, la o scară atât de miniaturală, par de o precizie miraculoasă; minusculul tighel descusut al pleoapelor închise se întinde, în lungime, pe diagonală, prevestind parcă faptul că, atunci când vor fi deschiși, ochii vor fi uriași, vor vedea și vor ști totul. I se pare că în apăsarea dindărătul pleoapelor liniștite și în buza de sus ușor răsfrântă distinge plăcuta prevestire a unei atitudini disprețuitoare. Ea știe că e bună. Nu s-ar fi așteptat în o mie de ani, dar îi simte

feminitatea, simte ceva și delicat, și durabil în arcuirea craniului roz, lunguieț, acoperit cu fâșii de puf negru, lins. Țeasta lui Nelson fusese la naștere plină de gâlme și niște înspăimântătoare vene albastre, complet cheală în afară de ceafă. Rabbit se uită în jos prin geam cuprins de timiditate la simpla vedere a bebelușului, de parcă, dacă s-ar uita urât, ar zdrobi mașinăria gingașă a acestei vieți neașteptate.

Zâmbetul infirmierei, în racursi, mijit elegant între ochii lui și nasul fetiței, îl încredințează că el este tatăl. Buzele ei rujate se încrețesc întrebător dincolo de geam, iar el strigă „OK, îhî" și îi face semn cu brațele desfăcute și degetele răsfirate la nivelul urechilor. „E grozavă", adaugă el cât poate de tare, să-i răzbată glasul dincolo de geam, însă sora deja îi duce fiica înapoi la coșul ei de supermarket. Rabbit se întoarce în partea cealaltă și, dând de figura nedormită a tatălui care urmează la rând, pufnește în râs. Se întoarce la Janice cu un viscol ce se învolburează în el și cu un foc dogoritor, roșu ca pielea bebelușului. În salonul cu miros de săpun, îi vine o idee: ar trebui s-o boteze pe fetiță June. E luna iunie, s-a născut în iunie. N-a cunoscut nicicând vreo fată cu numele June. Lui Janice o să-i placă, fiindcă începe cu J. Janice s-a gândit însă deja la cum s-o cheme și vrea să-i dea numele mic al maică-sii. Lui Harry niciodată nu-i trece prin minte că doamna Springer are și un prenume. Rebecca. Valul cald de mândrie pricinuit de copilița lui o înmoaie pe Janice, cum stă culcată în pat, iar el, la rândul lui, se lasă convins de dorința ei filială; uneori îl sperie faptul că ea nu pare să-și iubească mama. Ajung la un compromis: Rebecca June Angstrom.

Calea dreaptă îi este acum netezită. Descoperă că domnul Springer a plătit chiria apartamentului în tot acest timp; e prieten bun cu proprietarul și a aranjat treaba fără să-și mai necăjească fiica. A avut tot timpul bănuiala că Harry o să se întoarcă acasă, dar n-a vrut să și-o facă publică, în caz că se înșală. Harry și Nelson se mută înapoi și se pun pe

gospodăreală. Îi place senzația provocată de praful strâns cu aspiratorul, cum este absorbit de furtunul de pânză în punga de hârtie care, atunci când se umple cu vălătuci gri, saltă capacul Electroluxului ca un gentleman care își scoate pălăria. Nu era chiar nepotrivit în rolul de gurist plătit să facă reclamă curățătorului MagiPeel; are o înclinație instinctivă către micile aparate electrocasnice oferite de civilizație, micile aparate de măcinat, de feliat sau recipiente. Poate că primul născut ar trebui să fie întotdeauna fată; sosită după el în casa familiei Angstrom, Mim n-a fost niciodată expusă direct inimii strălucitoare a bucătăriei, ci a stat tot timpul în umbra activităților gospodărești și a făcut nazuri când a trebuit să-și asume partea ei de șmotru, care, în cele din urmă, a devenit partea mai mare, fiindcă, la urma urmei, el era băiat. Își închipuie că la fel o să se întâmple și cu Nelson și Rebecca.

Nelson îi este de ajutor. Mai apropiat de vârsta de trei decât de doi ani, micuțul poate executa ordine care nu îi cer să iasă din cameră, pricepe că locul jucăriilor lui este în coșuleț și simte fericirea oferită de curățenie, ordine și lumină. Adierea lunii iunie oftează în geamurile ferestrelor lăsate atâta vreme închise. Soarele punctează cu sute de T-uri și L-uri scânteietoare plasa de la ferestre. Dincolo de ele, Wilbur Street se pierde în zare. Acoperișurile plate de tablă și smoală ale caselor din vecini, cu vălurele discrete provocate de uzură, sclipesc împestrițate cu neașteptate, misterioase bucăți de moloz, ambalaje de bomboane și o băltoacă de cioburi fine de sticlă, gunoaie care pesemne că au picat din nori sau au fost aduse de păsări în această stradă din cer, cu pădurea ei de antene TV și hornuri acoperite, de dimensiunea unor hidranți. Pe partea de jos sunt trei acoperișuri înclinate, ca niște terase, pentru drenare pe timp de ploaie, trei trepte largi, murdare, care duc spre o margine sub care încep locuințele mai ca lumea, casele solide, cu stucatură aplicată peste cărămizi, cu verande, cu ferestre înalte la mansardă, case prevăzute cu paratrăsnet, străjuite de conifere, protejate de tratatele

încheiate cu băncile și cu firmele de avocatură. Era ciudat felul cum deasupra lor răsărise un șir de reședințe; fuseseră momite de ideea dezvoltării urbane. Totuși, într-un oraș construit pe-o coastă de munte, înălțimea era un lucru mult prea banal ca să constituie un criteriu valoric; deasupra lor se înălța versantul sălbatic, mahalaua întunecoasă a codrului, despărțită de partea decentă a orașului printr-o fâșie de uliițe nepavate, ferme căzute în paragină, un cimitir și câteva construcții recente, nefinisate. Wilbur Street era pavată cale de încă o stradă de la ușa lui Rabbit, după care se prefăcea într-o uliță gloduroasă, cu pietriș, ce înainta printre două șiruri scurte de case cu un singur nivel, fiecare de altă culoare, construite în 1953 pe pământul roșu deșelenit, care și în ziua de azi abia este ținut laolaltă de firele de iarbă ce-l smălțuiesc ici și colo, așa că, după câte o ploaie abundentă, apa din rigolă curge portocalie la vale pe Wilbur Street. Terenul devine și mai abrupt și încep pădurile.

De la ferestrele lui, Rabbit poate privi în direcția opusă, peste oraș, spre valea largă, cu terenurile ei agricole și terenul de golf. Își zice în sinea lui „E valea mea, ținutul meu natal". Pereții acoperiți cu tapet verde scorojit, covorașele ale căror colțuri se îndoaie întruna, debaraua, a cărei ușă bușește de fiecare dată televizorul care nu i-a mai desfătat simțurile de atâtea luni de zile, toate astea au revenit cu o forță neașteptată. Fiecare ungher se împletește cu un ungher din mintea lui; fiecare nișă, fiecare iregularitate din zugrăveală își are corespondentul într-o scobitură preexistentă în mintea lui. Iar asta adaugă o altă dimensiune ordinii în curățenia pe care o face în casă.

Sub canapea și sub scaune, în spatele ușilor și în spațiul de sub bufetul din bucătărie găsește bucățele vechi din jucării, care îl fascinează pe Nelson. Copilul are o memorie perfectă când vine vorba de lucrurile lui.

— Mama-male mi-a dat ata, gângurește el, ridicând de jos o rață de plastic căreia i-au găsit roțile.

— Da?

— Îhî. Mama-male mi-a dat-o.
— Nu că a fost drăguț din partea lui mama-mare?
— Îhî.
— Știi ceva?
— Ce?
— Mama mare e mămica lui mami.
— Îhî. Unde-i mami?
— La spital.
— La pital? Vine vi-neli?
— Exact. Se-ntoarce acasă vineri. Nu că o să se bucure să vadă ce curat am făcut peste tot?
— Tăticu-i la pital?
— Nu. Tăticu' n-a fost la spital. Tăticu' a fost plecat.
— Tăticu' plecat – băiețelul face ochii mari și rămâne cu gura căscată holbându-se la noțiunea familiară de „plecat"; glasul îi devine grav, marcat de seriozitatea ei – foalte, foalte mult.

Brațele i se desfac să măsoare lungimea absenței, iar degețelele i se dau pe spate. Este lungimea maximă pe care o poate măsura.

— Dar acum tăticu' nu-i plecat, nu-i așa?
— Nu.

Îl ia pe Nelson cu mașina în ziua când se duce la doamna Smith să-i spună că este nevoit să renunțe la munca în grădină. Bătrânul Springer i-a oferit o slujbă la unul din saloanele lui auto. Rododendronii de lângă aleea cu pietriș par prăfuiți și sterpi, mai au doar câteva pâlcuri de flori maronii agățate de ramuri. Doamna Smith vine la ușă în persoană.

— Da, da, îngaimă ea cu fața ei smeadă radioasă de bucurie.
— Doamnă Smith, vi-l prezint pe fiul meu Nelson.
— Da, da, mă bucur să te cunosc, Nelson. Ai leit capul lui taică-tău.

Bate copilul pe cap cu o mână ofilită ca o frunză de tutun.

— Ia să mă gândesc puțin. Unde oi fi pus eu borcanul cu bomboanele alea vechi? Are voie să mănânce bomboane, nu?
— Cred că are voie un pic, dar nu vă mai deranjați.

— Ba o să mă deranjez dacă o să fie nevoie. Necazul cu tine, tinere, este că niciodată n-ai avut pic de încredere în mine.

Pornește cu mersul ei legănat, ca de rață, ținându-și cu o mână partea din față a rochiei și împungând aerul cu cealaltă, de parcă ar fi dat la o parte niște pânze de păianjen.

Cât lipsește din odaie, se uită împreună cu Nelson la tavanul înalt al camerei de primire, la ferestrele înalte, cu traverse subțiri ca liniile trase cu creta, unele din ele cu geamuri albăstrii, prin care văd pinii și chiparoșii ce străjuiesc marginea îndepărtată a domeniului. Pe pereții strălucitori sunt agățate tablouri. Unul înfățișează, în culori întunecate, o femeie înfășurată într-o fâșie de mătase tivită, care pare să se contrazică, judecând după felul cum dă din mâini, cu o lebădă mare, care stă și se împinge în ea. Pe un alt perete se află portretul unei tinere îmbrăcate într-o rochie neagră de bal; șade într-un fotoliu plușat și pe chip i se citește nerăbdarea. Deși pătrățoasă, figura îi pare fină, cu fruntea de formă triunghiulară din cauza coafurii. Brațele rotunde, albe îi cad în poală. Rabbit face câțiva pași și se apropie de ea, ca să n-o mai privească pieziș. Are buza de sus scurtă și plină, așa cum îi stă bine oricărei fete, răsfrântă cât să apară o umbră discretă între buze. Prin toți porii emană energie. Și-o închipuie gata să se scoale de pe fotoliu și să pășească în întâmpinarea lui cu fruntea-i triunghiulară încruntată. Doamna Smith, care se întoarce cu o sferă de sticlă cu picior, asemănătoare cu un pahar de vin, vede la ce se uită și-i explică:

— Întotdeauna m-a sâcâit întrebarea „Ce-o fi trebuit să mă facă să par așa de enervantă?“ Nu mi-a plăcut de el nici un pic și a știut asta. Un mic italian șmecheraș. Avea impresia că se pricepe la femei. Poftim, îi spune ea lui Nelson apropiindu-se de el cu paharul cu bomboane, ia gustă una din astea. Sunt vechi, dar bune, ca tot felul de alte vechituri de pe lumea asta.

Îi scoate capacul, o emisferă din sticlă roșie străvezie, și îl ține în balans în mână. Nelson întoarce capul întrebător,

iar Rabbit încuviințează și-i face semn să îndrăznească, așa că își alege o bomboană ambalată în staniol colorat.

— Aia n-o să-ți placă, îl previne Rabbit. O să aibă o cireașă înăuntru.

— Ș-ș-ș-t, intervine doamna Smith. Lasă băiatul s-o aleagă pe care vrea.

Așa că bietul prichindel o ține pe-a lui și o ia pe aceea, fascinat de culoarea staniolului.

— Doamnă Smith, începe Rabbit, nu știu dacă v-a spus părintele Eccles, dar situația mea s-a schimbat și va trebui să-mi iau o altă slujbă. Nu voi mai putea să vă ajut deloc pe viitor. Îmi pare rău.

— Da, da, răspunde ea, uitându-se atentă cum își face Nelson de lucru cu staniolul.

— Mi-a plăcut sincer munca de-aici, continuă el. Parcă a fost raiul pe pământ, cum zicea femeia aia.

— A, aiurita aia de Alma Foster, zice doamna Smith. Aia cu rujul de-i venea până aproape de vârful nasului. N-am s-o uit niciodată, scumpa de ea. N-avea dram de creier în trup. Ia să vedem, copilaș. Ia dă-i-o doamnei Smith.

Lasă vasul de sticlă pe o măsuță rotundă de marmură, pe care e așezată doar o vază orientală plină de bujori, după care ia bomboana de la Nelson și, dintr-o mișcare energică, dibace, a degetelor îi dă jos ambalajul. Puștiul se zgâiește la ea cu gura căscată; ea își lasă mâna în jos cu un gest smucit și îi strecoară drajeul de ciocolată între buze. Cu o cută de satisfacție întipărită pe un obraz, aruncă bucățica de staniol pe măsuță și-i spune lui Rabbit:

— Păi, ce să zic, Harry. Bine că măcar am văzut cum au înflorit rodișorii.

— Asta așa-i. I-am făcut să înflorească.

— I-am făcut pe plac lui Harry al meu, știu asta, oriunde ar fi să fie.

Nelson mușcă învelișul de ciocolată până dă de siropul neașteptat al cireșei și deschide gura dezamăgit; dintr-un colț al gurii i se prelinge un firicel maroniu și privește disperat

în jur, în uriașa încăpere imaculată. Rabbit își face palma căuș lângă trup, iar băiețelul se apropie de el și scuipă tăcut în palmă câhul, bucățelele de înveliș de ciocolată, siropul cald, vâscos, și cireașa ciopârțită.

Doamna Smith nu vede nimic din toată scena asta. Ochii ei, cu irisurile lor de cristal fisurat, aruncă flăcări spre Harry în timp ce spune:

— Pentru mine e-o datorie sacră să mă-ngrijesc de grădina lui Horace.

— Sunt sigur c-o să găsiți pe altcineva. A început vacanța; ar fi o slujbă numai bună pentru un licean.

— Nu, face ea, nu. N-o să-mi mai bat capul cu asta. La anul n-o să mai fiu aici, să văd încă o dată înflorind rodișorii lui Harry. Tu m-ai ținut în viață, Harry, ăsta-i adevărul; tu m-ai ținut în viață. Toată iarna am fost cu un picior în groapă, iar apoi, în aprilie, m-am uitat pe fereastră și l-am zărit pe tânărul acesta înalt, care ardea uscăturile, și mi-am dat seama că viața nu m-a părăsit de tot. Asta ai tu, Harry: viață. E un har straniu și nu știu cum ar trebui să ne folosim de el, dar știu că e singurul har pe care-l avem și e unul bun.

Ochii de cristal i s-au acoperit cu o peliculă de lichid mai gros decât lacrimile și îl înșfacă de brațe, mai sus de coate, cu gheare puternice, maronii:

— Ești un băiat zdravăn și de nădejde, murmură ea și ochii își recapătă claritatea. După care adaugă: Ai un fiu mândru; ai grijă.

Pesemne o fi vrând să-i spună că ar trebui să fie mândru de fiul său și să aibă grijă de el. Îl impresionează îmbrățișarea ei; vrea să-i răspundă și a și gemut „Nu" când ea și-a prezis sfârșitul. Mâna lui dreaptă este însă plină de bomboana topită, așa că rămâne locului, neajutorat și țeapăn, când o aude spunându-i cu glasul tremurat:

— La revedere. Îți urez să ai parte numai de bine. Îți urez numai bine.

În săptămâna de după această binecuvântare, se simte adesea fericit împreună cu Nelson. Ies la plimbare în oraș.

Într-o zi se uită la un meci de softball disputat pe terenul liceului de niște bărbați cu fețe oacheșe, zbârcite, ca ale muncitorilor de la fabrica de cherestea, îmbrăcați în echipament fistichiu, de fetru și flanel; una dintre echipe poartă numele unei stații de pompieri din Brewer, iar cealaltă are numele de Asociația de Atletism Sunshine; bănuiește că este același echipament pe care l-a văzut agățat în pod atunci când a dormit în dormitorul lui Tothero. Numărul spectatorilor așezați în tribunele demontabile nu îl depășește pe cel al jucătorilor. De jur împrejur, în spatele tribunelor și al gardului înalt din sârmă, puștimea în tenișii se întrece, aleargă și se ciorovăiește. Împreună cu Nelson se uită la câteva reprize, în timp ce soarele asfințește printre coroanele copacilor. Pe Rabbit îl umplu de-o căldură ancestrală, delicată ca hârtia, razele piezișe ce-i cad pe obraji, spectatorii nu foarte numeroși, distrați, trăncăneala mârâită, piperată, din tribune, norii de praf ce se ridică de pe terenul de joc, fetele care se plimbă agale în pantaloni scurți, cu înghețate de ciocolată în mână. Au picioare adolescentine, bronzate, cu gleznele zdravene și coapsele netede. Știu deja o grămadă de lucruri sau, cel puțin, pielea lor știe. Băieții de vârsta lor, cu țurloaie prizărite, îmbrăcați în blugi și tenișii discută în contradictoriu, dacă Williams a fost sau nu spulberat. Mantle e de zece mii de ori mai bun. Williams e de zece milioane de ori mai bun[1]. Bea pe din două cu Nelson un pahar cu oranjadă înghețată cumpărată de la un tip cu un șorț cu imprimeul Booster's Club, care și-a montat o dugheană la umbră. Din partea înghețată a amestecului se ridică fumul de gheață uscată, când saltă capacul, acesta face „ffp". Dulceața artificială îi năpădește tot sufletul. Nelson varsă pe el oranjadă în încercarea de a duce paharul la gură.

Într-o altă zi se duc la locul de joacă special amenajat. Lui Nelson i se face frică de leagăne. Rabbit îi spune să se

1 Ted Williams (1918-2002) și Mickey Mantle (1935-1996) au fost doi dintre cei mai valoroși jucători americani de baseball, care au jucat la Boston Red Sox, respectiv New York Yankees. (N. tr.)

ţină bine şi-i face vânt încetişor din faţă, să-l vadă ăla micu'. Râsetele se amestecă cu rugăminţile:

— Vleau jos, începe să strige Nelson, vleau jos, vleau jos, ta-tii.

Joaca în groapa cu nisip îi provoacă lui Rabbit o migrenă discretă. Dincolo la pavilion, îşi aduce aminte de bufnetul de cauciuc al mingii şi ţăcănitul damelor de pe planşele de joc, iar mirosul uitat al brăţărilor şi al şnururilor pentru fluier pe care şi le făceau singuri din panglicuţe de plastic înguste, al cleiului şi al transpiraţiei de pe aparatele sportive se spulberă în boarea dantelată cu freamătul glasurilor de copii. Simte adevărul: ceea ce a dispărut din viaţa lui a dispărut pentru totdeauna; nici o căutare nu-i va mai restitui ce a pierdut. Nici un zbor nu mai poate ajunge acolo. Se află aici, îngropat sub oraş, în aceste mirosuri şi aceste voci, rămas în urmă pentru totdeauna. Plenitudinea sfârşeşte când îi dăm Firii obolul cuvenit, când îi procreăm copii. Atunci, termină cu noi şi devenim, întâi pe dinăuntru, apoi, pe dinafară, nişte gunoaie. Tulpini de flori.

Merg în vizită la mama-mare Springer. Copilul e încântat; Nelson o iubeşte, iar asta îl face pe Rabbit s-o simpatizeze. Deşi încearcă să-l provoace, el refuză să-i răspundă cu aceeaşi monedă, îi dă dreptate de fiecare dată; s-a purtat ca o jigodie, ca un dobitoc, urât de tot, să zică mersi că nu-i la închisoare. De fapt, nu-i ranchiunoasă cu adevărat. Pe de o parte, Nelson e acolo, cu ea, iar, pe de altă parte, răsuflă uşurată că s-a întors şi el, şi se teme nu cumva să-l sperie, să-l facă să-şi ia tălpăşiţa. În plus, părinţii soţiei n-au cum să se ia de tine la fel de dur ca ai tăi. Ei rămân undeva în afara evenimentelor, oricât de tare ar bate la uşa ta, şi au în ei ceva reconfortant, ba chiar comic. Stă împreună cu bătrâna doamnă pe veranda închisă şi beau ceai răcit cu gheaţă; ea îşi ţine picioarele bandajate sus pe un taburet şi icnetele scurte pe care le scoate când îşi mută centrul de greutate îi smulg câte un zâmbet. Zici că-i o fată din alea prostuţe care îţi plăceau în liceu, într-un fel, fără să se pună vreodată

problema că le-ai iubi cu adevărat. Nelson și Billy Fosnacht sunt în casă, se joacă cuminți. Sunt prea cuminți. Doamna Springer vrea să vadă ce se-ntâmplă, dar nu și să-și miște picioarele din loc; chinuită de dureri, se apucă să se plângă ce copilaș plin de cruzime este micuțul Billy Fosnacht și de-aici sare la chestiuni legate de mama lui. Doamna Springer n-o prea înghite, nu are cine știe ce încredere în ea; nu-i vorba de ochelarii de soare, deși până și asta îi pare o dovadă de afectare caraghioasă; îi displace pe de-a întregul felul ei de-a fi, de-a se băga în sufletul lui Janice numai fiindcă era rost de bârfă suculentă.

— Păi, venea pe-aici așa de des, încât mă ocupam eu de Nelson mai mult decât Janice, că ele două toată ziua bună ziua mergeau la cinema, ca niște puștoaice de liceu fără nici o răspundere maternă.

Rabbit știe din liceu că, de fapt, Peggy Fosnacht, odinioară Peggy Gring, poartă ochelarii de soare din cauză că are ochii înspăimântător și umilitor de chiorâși. Iar Eccles i-a povestit că tovărășia ei a reprezentat o mare alinare pentru Janice în perioada, de-acum încheiată, în care a fost atât de greu încercată. Totuși, nu formulează cu glas tare nici una din aceste obiecții; ascultă în tihnă, mulțumit că, împreună cu doamna Springer, fac front comun împotriva restului lumii. Cuburile de gheață din ceai se topesc, făcându-l de două ori mai insipid; conversația soacră-sii îi spală auzul ca susurul învolburat al unui pârâu. Toropit, își coboară pleoapele și pe chip i se furișează un surâs; noaptea nu doarme bine de unul singur, iar acum picotește ziua în amiaza mare, înconjurat de iarbă, cuprins de-o fericire moleșită, în sfârșit, revenit pe făgașul normal al lucrurilor.

Cu totul altfel stau lucrurile la părinții lui acasă. Se duce și acolo o dată împreună cu Nelson. O găsește pe maică-sa furioasă pe ceva; furia ei îi izbește nările de cum deschide ușa, miroase ca bătrânețea așternută pe toate cele. Casa asta pare sărăcăcioasă și mică în comparație cu cea a familiei Springer. Ce-o fi supărând-o? Își închipuie că ea dintotdeauna

i-a ținut partea și-i mărturisește mânat de un puseu de sinceritate ce formidabili au fost alde Springer, ce sufletistă este doamna Springer și cum pare să-i fi iertat totul, cum domnul Springer a continuat să le plătească chiria apartamentului și acum i-a promis o slujbă de vânzător de mașini la unul din saloanele lui auto. Are patru saloane în Brewer și în împrejurimi; Rabbit habar n-avea că are afaceri pe picior mare. După părerea lui, e un ticălos, însă măcar e un ticălos cu ștaif; în orice caz, își închipuie că el, Harry Angstrom, a scăpat prea ușor din toată povestea asta. Nasul acvilin și ochelarii aburiți ai maică-sii lucesc înverșunați. Îl contrazice de fiecare dată când se întoarce de la chiuvetă cu fața la el. La început, el crede că asta-i din cauză că n-a luat deloc legătura cu ea cât a fost plecat, însă, dacă-i pe-așa, n-ar trebui să se mai bășice atâta acum, când, iată, vorbește cu ea. Pe urmă își zice că o fi dezgustată de faptul că s-a culcat cu Ruth și a comis adulter; pe măsură ce înaintează în vârstă, devine tot mai evlavioasă și probabil că în ochii ei are tot doisprezece ani, dar dintr-odată, din senin, îi distruge tot acest eșafodaj de gânduri, întrebându-l brusc:

— Și acum ce-o să se-ntâmple cu fata asta amărâtă, cu care ai trăit în Brewer?

— Cu ea? Aaa, o să se descurce ea. Nu se aștepta la nimic.

În timp ce spune aceste cuvinte, își simte însă gustul salivei. Viața îi pare înghesuită la gândul că aude numele lui Ruth din gura maică-sii.

Buzele ei se subțiază și-i răspunde dând capul pe spate cu aere de ființă respectabilă:

— Nu vreau să zic nimic, Harry. Nu vreau să zic o vorbuliță.

Dar bine-nțeles că turuie o grămadă, numai că el nu pricepe despre ce-i vorba. Pare să surprindă niște indicii în felul cum îl tratează ea pe Nelson. Nu-l bagă în seamă, pur și simplu, nu-i oferă nici o jucărie, nici nu-l strânge în brațe, doar îl salută, dând scurt din cap, „Bună, Nelson", iar ochelarii îi licăresc ca niște cerculețe albe. După căldura doamnei Springer, această răceală ostentativă îi pare brutală. Nelson

o percepe și amuțește, se agață speriat de picioarele lui taică-său. Rabbit nu-și dă seama ce-o roade pe maică-sa, dar, cu siguranță, n-o să se răzbune pe un mititel de doi ani. N-a mai pomenit la viața lui o bunică în stare să se poarte așa. Ce-i drept, simpla prezență a micuțului îi împiedică să aibă genul de discuție pe care o aveau pe vremuri, când maică-sa îi povestea o întâmplare nostimă din cartier, așa că discută în continuare despre el, despre cum era el în copilărie, despre cum dribla cu mingea de baschet cât era după-amiaza de lungă și despre cum avea tot timpul grijă de Mim. Faptul că Nelson este pe jumătate un Springer pare să-i distrugă toată afecțiunea. Momentan, nu-i mai place de maică-sa; trebuie să fii nebună să-i dai peste nas unui copilaș mititel, care abia a învățat să vorbească. Îi vine să o întrebe „Ce înseamnă asta? Te porți de parcă aș fi trecut în tabăra inamică. Parcă n-ai fi în toate mințile. Nu știi că suntem de-aceeași parte a baricadei și de ce nu mă lauzi?"

Totuși, nu-i zice nimic; e la fel de căpos ca ea. Nu-i mai spune mare lucru după ce n-are succes cu textele referitoare la cât de cumsecade sunt cei din familia Springer. Lâncezește prin preajmă, dă de-a dura o lămâie prin bucătărie de colo-acolo, împreună cu Nelson. Ori de câte ori lămâia se rostogolește spre picioarele maică-sii, el este cel care trebuie s-o ridice, căci Nelson nu vrea. Tăcerea îl face pe Rabbit să roșească, nici el nu-și dă seama dacă din cauza lui însuși sau a maică-sii. Nici când vine taică-său acasă nu merge treaba mai bine. Bătrânul nu-i furios, dar se uită la Harry de parcă nici n-ar fi acolo. Pe Rabbit îl enervează cocoașa lui vlăguită și unghiile lui jegoase; parcă anume și-a pus în cap să-i facă pe toți să pară mai bătrâni. De ce nu și-o fi făcând niște proteze dentare care să-i stea ca lumea? Molfăie din gură ca o babă. Dar măcar, taică-său îi acordă oarece atenție lui Nelson, care, încrezător, dă lămâia de-a dura în direcția lui. Bătrânul i-o rostogolește înapoi.

— O să ajungi baschetbalist, ca taică-tău?

— N-are cum, Earl, îl întrerupe maică-sa, iar Rabbit se bucură să-i audă glasul, în speranța că s-a spart gheața, până când aude și urmarea: are mânuțele prizărite ca toți ăștia din neamul Springer.

Aceste cuvinte, rostite cu duritatea tăișului de oțel, aprind scântei de furie în inima lui Rabbit.

— Las-o moartă, ce Dumnezeu, ripostează el și imediat îl ajung regretele, simțind că a căzut în cursă.

N-ar trebui să conteze cât de mari sunt mâinile lui Nelson, dar acum descoperă că până și asta are importanță. Nu vrea ca băiatul să aibă mâinile lui Janice, iar dacă chiar le are ca ea – și dacă maică-sa a observat asta, înseamnă că așa stau lucrurile –, copilul o să-i placă mai puțin. O să-i placă mai puțin, dar pentru asta are s-o urască pe maică-sa. E ca și cum ea s-ar strădui să dărâme totul din temelii, chiar dacă ar fi să se surpe peste ea. Și o admiră pentru asta, pentru voința ei de a-l face s-o urască atâta timp cât percepe mesajul pe care i-l transmite. Și totuși, lui îi repugnă acest mesaj, simte cum îi pune sufletul la încercare și îl respinge. Nu vrea să-l audă. Nu vrea s-o mai audă scoțând vreun cuvânt. Nu vrea decât să plece de-aici purtând în suflet un strop din iubirea lui filială.

Din ușă, îl întreabă pe taică-său:

— Unde-i Mim?

— Pe Mim n-o prea mai vedem la față, îi răspunde bătrânul.

Lasă în pământ ochii spălăciți și duce mâna la buzunarul cămășii, în care ține două pixuri și un pachețel soios de cărți de vizită și hârtiuțe. În anii din urmă, taică-său a început să adune mici teancuri de lucrușoare, cărți de vizită, liste și chitanțe și mici calendare pe care le prinde cu elastic și le vâră în diferite buzunare cu meticulozitatea senectuții. Rabbit pleacă deprimat din căminul lui de altădată, cu senzația acută că parcă i s-ar fi surpat inima.

Zilele trec netulburate atâta vreme cât Nelson e treaz. Însă, când băiețelul adoarme, când fețișoara i se lungește adormită, răsuflarea i-o trage înăuntru ca apoi să sufle aerul printre

buzele inerte, depunând băşicuţe de salivă pe cearşaful din pătuţ, când părul i se răsfiră în smocuri gingaşe, iar pielea netedă a obrăjorilor bucălaţi şi molcuţi, secată de însufleţire, îi este pecetluită cu o roşeaţă densă, înlăuntrul lui Harry se cască un spaţiu mort şi îl cuprinde spaima. Copilul are somnul atât de greu, încât se teme să nu-i rupă membrana vieţii şi să nu cadă dincolo de ea, în ghearele uitării. Uneori, bagă mâinile în pătuţ şi ridică trupul micuţului, cât să-i vină inima la loc simţindu-i căldura şi reacţia de împotrivire a mânuţelor şi picioruţelor lui moi, care orbecăiesc aiurea.

Se învârte prin apartament, aprinde toate luminile şi dă drumul la televizor, bea suc de ghimbir şi frunzăreşte numere mai vechi ale revistei *Life*, se agaţă de orice i-ar putea umple acest gol. Înainte de-a se duce şi el la culcare, îl propteşte pe Nelson în dreptul bazinului de la toaletă, deschide robinetul de apă şi îi mângâie funduleţul gol, tare, până când, din somnul zădărât al micuţului ţâşneşte pişu şi împroaşcă în jeturi scurte bazinul. Pe urmă, îi înfăşoară un scutec în jurul mijlocelului, îl pune la loc în pătuţ şi se pregăteşte sufleteşte pentru saltul peste genunea ce desparte prezentul de momentul când, la lumina piezişă, lăţoasă, a soarelui de dimineaţă, băieţelul o să renască cu scutecul murat tot, lângă patul cel mare, bătând uşurel obrazul lui taică-său, să vadă ce-o să se întâmple. Câteodată se caţără în pat şi, în asemenea cazuri, pijamaua lui, cu răceala ei ca de moluscă, îl înfioară pe Rabbit, îi dă senzaţia că atinge din nou un liman jilav. Intervalul dintre aceste momente nu-i foloseşte lui Rabbit la nimic. Dorinţa de-a se vedea trecând mai repede peste el îi pune beţe-n roate. Se întinde pe pat de-a curmezişul, în aşa fel încât să nu-i atârne picioarele peste margine şi luptă cu golul lăuntric pe care-l simte. Ca o ambarcaţiune lăsată în voia valurilor, se izbeşte de aceleaşi stânci: purtarea urâtă a maică-sii, privirea de dezertor a lui taică-său, tăcerea lui Ruth când a văzut-o ultima oară, muţenia apăsătoare a maică-sii, oare ce o fi mistuind-o? Se răsuceşte cu faţa în jos, parcă s-ar uita într-o mare fără fund, jos, tot mai jos, unde nişte stânci cu cruste

de sare gesticulează prin plumburiul opac. Drăguța de Ruth în bazinul de înot. Amărâtul de Harrison dând în brânci, în stilul Ivy-League, mama lui de jigodie moartă după muieri. Mânuța sleită, jegoasă, a lui Margaret, vârâtă brusc în gura lui Tothero și Tothero zăcând cu limba atârnându-i, sub ochii agili, pâcloși. Nu. Nu vrea să se gândească la asta. Se rostogolește la loc, pe spate, în patul uscat și fierbinte, și senzația aceea de gol lăuntric se întoarce. Gândește-te la ceva frumos. La baschetul și cidrul de la școala aceea mică, de la capătul districtului, Liceul Oriole, dar asta a fost prea demult, nu-și amintește decât cidrul și de cum stătea mulțimea în picioare pe scenă. Ruth în bazinul de înot; cum plutea imponderabilă pe apă, cu formele rotunjite de apă, lunecând prin apă pe spate, cu ochii închiși, cum a ieșit din apă și și-a luat prosopul, cum lui i-a urcat privirea pe coapsele ei, spre părul ei nevăzut, apoi fața ei zăcând alături de el uriașă, galbenă și nemișcată: moartă. Nu. Trebuie să și-i șteargă din amintire pe Tothero și Ruth. Pe de o parte, ei creează acest vid al morții, iar, pe de altă parte, crește pericolul întoarcerii lui Janice acasă: din cauza asta simte acest gol, acest dezechilibru lăuntric. Deși zace acolo de unul singur, se simte înghesuit, îl deranjează toți oamenii ăștia din jurul lui, nu atât cu fețele sau cuvintele lor, cât cu prezențele lor tăcute, dense, împingându-se în el în beznă ca stâncile subacvatice, iar de sub toate astea, ca un țiuit discret, soția lui Eccles îi face cu ochiul. Ah, i-a făcut cu ochiul. Ce-o fi vrut să spună? Să fi fost o glumă nevinovată în încurcătura de la ușă, când fetița a apărut în chiloței și poate că i-a surprins privirea aruncată unghiilor de la picioare date cu ojă, un semn discret, ce-a vrut să însemne „Hai, pleacă", „Noroc", sau să fi fost o luminiță în beznă, ce-i spunea „Intră?" E o bucățică nostimă, isteață, pistruiată, ar fi trebuit să i-o tragă, țiuitul ăla continuu îl deranjează de când ea chiar și-a dorit pe bune ca el să i-o tragă, îi apare umbra sutienului ei cu ridicăturile înclinate, într-o cameră plină de lumină îi trage jos pantalonii scurți peste coapsele cu piele ca de copil, un fund dolofan, două sfere albe suspendate, în lumină,

Freud în camera de primire cu pereții acoperiți cu acuarele cu vagine; veniți încoace, tați primitivi, pe canapea șade ea, se desface precum canaturile dalbe ale unei porți – ce piept frumos ai, și-aici, și-aici, și-aici. Se răsucește din nou și cearșaful uscat devine atingerea mâinilor ei fremătătoare, el însuși se îmbătușează dinspre catifeaua pufoasă și se subțiază în vârf, vena groasă, îi pulsează prin spații de presiune înaltă, iar el face ce trebuie să facă cu o mână fermă, expertă, să pună capăt țiuitului și să se relaxeze, să poată adormi. Bulbucii dulci de femeie. I-o trage. Traversează terenul cu capul înainte și ajunge dincolo fleașcă. Ce tâmpenie! Îi pare rău. Ce ciudat s-a băltit, câtuși de puțin unde te-ai aștepta, pe cuvertură, în loc de cearșaf. Își lipește obrazul de o bucată răcoroasă de pernă. Se simte mai puțin gol pe dinăuntru, Lucy începe să-l slăbească. Contururile ei albe se depărtează ca sfoara desprinsă de pe ghem. Trebuie să doarmă; gândul la apropierea limanului îndepărtat îi taie cu încăpățânare planarea lină. Gândește-te la lucruri plăcute. Din toate amintirile legate de viața lui, singurul loc care-i vine în minte, unde să poată sta fără ca pământul să se transforme în fețe călcate în picioare este parcarea aceea de lângă localul acela din West Virginia, după ce a intrat acolo și a băut o ceașcă de cafea în noaptea când a mers acolo cu mașina. Își amintește munții ce se înălțau de jur împrejur, ca un inel de decupaje proiectat pe albastrul înălbit de lună al cerului nocturn. Îi vine în minte localul de la margine de drum, cu ferestrele lui aurii, asemănătoare cu ferestrele tramvaielor ce circulau între Mt. Judge și Brewer în copilăria lui, și aerul, răcoros dar însuflețit de sosirea primăverii. Aude pașii ce răsună pe asfalt în spatele lui și vede perechea ce aleargă spre mașină ținându-se de mână. O revede pe una dintre fetele roșcate din mașină, cu părul lung atârnându-i ca algele. Și se pare că aici a apucat-o în direcția greșită, că ar fi trebuit să le urmeze, că ele aveau de gând să-l călăuzească și că ar fi trebuit să le urmeze, și are senzația, în starea lui de dezintegrare de-acum, că le-a urmat, că chiar le *urmărește*, ca o notă muzicală care

pare să călătorească deși stă pe loc atât cât ține. Pe această notă se cufundă în somn.

Se trezește însă înainte de revărsatul zorilor, cu aceeași senzație de gol lăuntric, speriat, în așternutul gol, cu teama de a nu fi murit Nelson. Încearcă să se furișeze înapoi în visele sale, dar frica de coșmar i se amplifică și, în cele din urmă, se dă jos din pat și se duce să asculte respirația băiatului, apoi urinează cu o ușoară durere pricinuită de ejacularea de mai devreme și se întoarce în patul ale cărui cute sunt preschimbate în dungi negre, de gravură, de primele gene de lumină. Se întinde pe această plasă și fură o oră de somn până să vină la el băiețelul flămând și înfrigurat.

Vineri, Janice se întoarce acasă. Pentru prima oară, prezența bebelușei umple apartamentul la fel cum umple un sipet cu tămâie atmosfera dintr-o capelă. Rebecca June stă într-un pătuț de papură împletită, vopsit în alb și montat pe rotile. Când se duce să se uite la ea, să se convingă că-i acolo, lui Rabbit îi apare oarecum vagă, de parcă bebelușa n-ar avea suficientă forță să-și contureze o siluetă clară. Obrăjorul ei întors, golit de bujorii strălucitori pe care i-a zărit la spital, îi este acoperit de pete gri, galbene și albastre, împestrițat ca palmele atunci când nu se simte în apele lui; când Janice o alăptează pe Rebecca, sânul i se colorează vizibil în galben, parcă în replică la nuanțele mai spălăcite ale aceleiași culori de pe pielea fetiței. Alăturarea sânului și a fețișoarei de bebe alcătuiesc o simetrie sferică de care vor să se lege și el, și Nelson. Când Rebecca suge la sân, Nelson devine agitat, își vâră degetele în spațiul strâmt dintre buzele copilei și mamelonul maică-sii, iar după ce este mușteruluit și împins la o parte, se învârte în jurul patului, intonând o promisiune auzită la televizor: „Mighty Mouse sosește-ndată". Lui Rabbit îi place să stea pe aproape și să se uite la Janice cum își manevrează sânii umflați, cu pielea albă, lucioasă de plini ce sunt. Înfige sfârcurile groase ca pe o armă în gurița oarbă, bășicată, care se deschide și înhață cu iuțeala unei păsări. „Au!", face Janice schițând o grimasă de durere, iar apoi glandele din buzele

bebelușei încep să bulbucească în armonie cu glandele ei dătătoare de lapte; se stabilește o simetrie; fața i se destinde într-un zâmbet amar. Își duce un scutec la celălalt sân, ștergându-și laptele rezidual, pe care acesta îl elimină din simpatie. În aceste prime zile, odihnită și întremată după spitalizare, are mai mult lapte decât consumă fetița. Între alăptări, pierde lapte, cămășile ei de noapte au în partea de sus două pete scorțoase. Când o vede în pielea goală, goală-pușcă, doar cu centura elastică ce îi fixează tamponul Modess, cu pântecul ras și țuguiat, însemnat cu dâra verticală, maronie pe care o au doar mamele, simte fluturași zbătându-i-se în stomac la vederea aprigă a sânilor săltați în sus de apăsarea laptelui din ei, cum împung aerul pornindu-i din trupul mlădiu ca niște fructe lucioase, străbătute de vinișoare verzui, cu vârfuri aspre, purpurii. Cu bustul planturos, bandajată, Janice se mișcă încet, precaută, de parcă ar risca să se verse sau să se spargă. Deși sânii i s-au obișnuit cu micuța fără nici o jenă, fiindu-i tot un fel de instrumente, ca și mâinile, în fața lui rămâne sfioasă și își acoperă goliciunea dacă se uită la ea prea fățiș. El simte însă o deosebire între acum și clipa când s-au iubit întâia oară, întinși unul lângă celălalt pe patul împrumutat, când el ținea ochii închiși, cufundându-se împreună, pe-o rână, ca într-o pâclă, unul în celălalt. Acum ea este când și când nepăsătoare, iese din baie în pielea goală, își lasă bretelele să-i atârne în timp ce o alăptează pe micuță, pare să-și accepte, cu o recunoștință firească statutul de mașinărie, o mașinărie albă, polivalentă, bună la futut, prăsit și alăptat. Și el are scurgeri; dragostea pătimașă, dulce, îi apasă ca o povară cugetul și o dorește – măcar o atingere, știe că ea este o rană deschisă, dar nu vrea decât o atingere, cât să-l scape de laptele lui, să i-l dăruiască ei. Deși în transa indusă de eter a pomenit de dragoste, Janice îi întoarce spatele în pat și se cufundă într-un somn greu, ce aduce a posomorală. El îi este prea recunoscător, e prea mândru de ea să nu i se supună. Într-un fel, săptămâna asta o venerează.

Eccles vine în vizită și le spune că speră să-i întâlnească la biserică. Îi sunt atât de îndatorați, încât nu le rămâne decât

să recunoască, ar fi frumos din partea lor ca măcar unul din ei să meargă la biserică. Iar acesta trebuie să fie Harry. Janice n-are cum; duminica asta se fac nouă zile de când a ieșit din spital și, cu Harry învoit de la noul lui serviciu de luni încoace, începe să se simtă istovită, sleită și maltratată. Harry e bucuros să meargă la biserică la Eccles. Asta nu numai datorită afecțiunii stinghere pe care i-o poartă, deși e și ăsta un motiv; ci și pentru că se consideră fericit, norocos, binecuvântat, iertat – iar pentru toate astea vrea să-și arate recunoștința. Senzația că ar exista o lume invizibilă e instinctivă și nimeni n-ar bănui cât de multe dintre faptele lui reprezintă tranzacții cu această lume. Își pune costumul cel nou, gri, și la unsprezece și un sfert iese în dimineața de duminică senină, cu cer albastru, în ziua dinaintea solstițiului de vară. Întotdeauna i-au plăcut oamenii care intrau bățoși în biserica de peste drum de locuința lui Ruth, iar acum, iată-l și pe el ajuns unul din ei. Urmează să se bucure de primul ceas, după mai bine de o săptămână, în care nu va mai fi alături de un Springer, fie Janice acasă, fie tatăl ei la locul de muncă. Slujba de la salonul auto e destul de ușoară dacă nu ți se pare o caznă să înșiri brașoave. Până după-amiaza se simte extenuat. Rablele astea vin cu 130 000 de kilometri la bord și cu pistoanele atât de slăbite, de vezi cum se revarsă uleiul prin ele, iar ei le trag o spălare și le dau kilometrajul înapoi, după care te trezești îndrugând că-s un veritabil chilipir. O să-și ceară iertarea păcatelor.

Îi detestă pe toți trecătorii de pe stradă îmbrăcați în ținuta lor soioasă de fiecare zi, oameni ce își expun crezul că lumea se află pe marginea prăpastiei, că moartea este irevocabilă, că firul rătăcitor al sentimentelor sale nu duce nicăieri. Tot așa, îi iubește pe cei îmbrăcați ca de biserică: costumele călcate, sobre ale bărbaților corpolenți oferă substanță și respectabilitate senzațiilor lui tainice legate de lumea invizibilă, florile prinse în pălăriile nevestelor lor par s-o facă treptat vizibilă; cât despre fiicele lor, acestea sunt ele însele flori întregi, trupurile lor sunt fiecare câte o floare cu petale din pânză topită

și franjuri, o înflorire a credinței, așa că până și cele mai urâțele care-i trec pe dinaintea ochilor sunt de o frumusețe strălucitoare, frumusețea credinței. Mai că-i vine să le sărute picioarele de recunoștință că îl dezleagă de spaimă. Până ajunge să intre în biserică, e prea fericit ca să mai ceară iertarea păcatelor săvârșite. În timp ce îngenunchează de pe bancă pe scăunelul roșu căptușit, dar nu îndeajuns ca să-i susțină greutatea fără să-i înțepe genunchii rău de tot, craniul îi vâjâie de bucurie, i se suie sângele la cap și cele câteva cuvinte pe care le bâiguie, „Dumnezeu, Rebecca, mulțumesc", se amestecă de-a valma printre puseurile lui de exaltare fără noimă. Lumea care a mai avut de-a face cu Dumnezeu fojgăie și se frământă, uitându-se la el în întuneric. Când se așază la loc pe bancă, privirea îi este atrasă de capul din fața lui. Este al unei femei cu o pălărie largă, de pai. E mai degrabă minioną decât de înălțime mijlocie, cu umeri înguști, pistruiați, probabil tânără, deși toate femeile par mai tinere privite din spate. Pălăria cu boruri largi transmite grațios o înclinare cât se poate de discretă a capului și transformă bucla de păr blond de pe ceafă într-un fel de secret pe care el și numai el îl știe. Gâtul și umerii îi sunt vaporoși, se pierd în apele hainei din fire albe, fine, invizibile cu excepția locului unde urzeala se îngemănează cu lumina. Rabbit zâmbește amintindu-și vorbele lui Tothero, care spunea că femeile sunt păroase peste tot. Se întreabă dacă Tothero o fi murit între timp și imediat se roagă să nu fi murit. Arde de nerăbdare s-o vadă pe femeie întorcându-se, să-i poată privi profilul sub borurile pălăriei, ditamai roata solară țesută, garnisită cu violete de hârtie. Ea se răsucește, să se uite în jos, la ceva de lângă ea; lui i se taie respirația; o clipă strălucește cea mai subțire feți-șoară ca o semilună, după care este din nou eclipsată. Lângă umărul ei răsare ceva cu o panglică roz. Rabbit se holbează la mutrița întrebătoare a micuței Joyce Eccles. Degetele îi bâjbâie în căutarea culegerii de imnuri când slujba este întreruptă de acordurile de orgă; soția lui Eccles este cea care se ridică în picioare aici, la un pas de el.

Eccles trece pe intervalul dintre bănci târșindu-și picioarele în urma unui puhoi de ministranți și coriști. Sus, în spatele balustradei din altar, pare distrat și indispus, distant, lipsit de vlagă și țeapăn, zici că-i o păpușă japoneză în odăjdiile lui. Lui Rabbit nu-i place deloc glasul afectat, nazal, pios cu care intonează rugăciunile; e ceva ce nu-i place în toată slujba asta episcopaliană, cu suișurile și coborâșurile ei pline de fervoare, rugăciunile ei stereotipe, psalmodierile ei de mântuială. Îl deranjează îngenuncheatul pe perniţa aia; îl dor șalele; își îndoaie coatele pe spătarul băncii din față, să nu cadă pe spate. Îi lipsește liturghia luterană cu care s-a obișnuit, gravată în inima lui ca o inscripție roasă de trecerea timpului. În această slujbă, el gafează total aiurea, blocat de ceea ce par niște dislocări intenționate de adorație. Are senzaţia că se face prea mult caz pe seama chetei. Abia dacă mai ascultă predica.

Este vorba despre cele patruzeci de zile petrecute de Isus în pustiu și discuțiile lui cu diavolul. Are această întâmplare vreo relevanță pentru *noi*, aici, în ziua de azi? În secolul douăzeci, în Statele Unite ale Americii? Da. În sensul în care *toți* creștinii se cade să aibă discuții cu diavolul, să-i învețe tertipurile, să-i audă vocea. Tradiția care stă în spatele acestei legende este străveche, a fost transmisă din gură în gură printre primii creștini. Iată semnificația mai largă, sensul mai larg pe care îl desprinde de-aici Eccles: suferința, privațiunea, lipsurile, greutățile, sărăcia, toate astea sunt o parte indispensabilă a educației, s-ar putea spune, o inițiere a tuturor celor care doresc să-i fie discipoli lui Isus Christos. În amvon, Eccles dă lupte grele cu pițigăiala din glasul său. Sprâncenele i se hâțână mărunt, ca prinse pe niște cârlige de undiță. E un spectacol dizgrațios și chinuit, într-un fel, contorsionat; automobilul și-l conduce cu o evlavie mult mai firească. În odăjdiile alea pare preotul sinistru dintr-un roman de groază de trei parale. Harry nu se omoară după aspectul întunecat, încâlcit, visceral al creștinismului, după calitatea lui de *străbatere* a unui traseu, după trecerea *în* moarte și suferință, care

mântuiește și inversează lucrurile, ca pe-o umbrelă întoarsă pe dos de vânt. Îi lipsește voința conștientizată de-a parcurge linia dreaptă a unui paradox. Ochii i se întorc spre lumină, oricum ar fi să-i cadă aceasta pe retină.

Obrazul strălucitor al lui Lucy Eccles ba apare, ba dispare sub scutul lui de pai. Copilul, cu totul ascuns vederii lui, în afară de fundă, dincolo de spătarul băncii, îi șoptește ceva, pesemne faptul că se află în spatele lor. Și totuși, femeia nu întoarce capul nici măcar o singură dată. Această inutilă joacă de-a nu-l băga în seamă îl excită. Profilul ei este tot ce reușește să vadă; pliul molatic al bărbiei duble i se adâncește când se încruntă în jos, la fetița de lângă ea. Poartă o rochie cu dungi albastre, înguste, care se întâlnesc în unghi ascuțit pe cusătură. Materialul elegant și croiala de pe umeri par să intre în contradicție cu biserica și, totuși, să i se supună. Are ceva sexos în felul ei de-a sta încremenită în biserică, în obedența ei față de procedura rigidă, masculină. Rabbit se flatează închipuindu-și că, de fapt, toată atenția ei radiază către locul din spatele ei. Pe fundalul pestriț al capetelor aplecate, al vitraliilor, al tăbliițelor memoriale prinse pe pereți și al băncilor meșteșugit sculptate, părul, pielea și pălăria îi emană o strălucire discretă, unică, diferențele de nuanță dintre ele aducând cu tonurile sclipitoare dinlăuntrul unei flăcări.

Așa că atunci când, după predică, urmează un imn și ceafa ei strălucitoare se înclină să primească binecuvântarea, iar momentul acesta agitat de tăcere trece și ea se ridică și dă cu ochii de el, i se pare ridicolă revederea chipului ei împestrițat de-o colecție de puncte precis conturate – ochii, nările, pistruii și gropițele delicate, datorită cărora colțurile gurii par să degajeze o tensiune sarcastică. Îl șochează un pic însuși faptul că ea are așternută pe chip o expresie: viziunea luminoasă de care se bucurase timp de o oră nu părea capabilă să se îngusteze atât de rapid luând forma unei persoane mărunte.

— Hei, bună, o salută el.

— Bună, răspunde ea. Ești ultima persoană pe care mă așteptam s-o văd aici.

— De ce?

E încântat că-l consideră ultimul om.

— Nu știu... nu pari să fii genul care să frecventeze instituțiile publice.

El îi scrutează privirea, să vadă dacă-i mai face cu ochiul. Nu mai are încredere în gestul ei de acum câteva săptămâni. Ea îl privește drept în ochi până când el își pleacă privirea.

— Bună, Joyce, spune el. Ce mai faci?

Micuța se oprește și se ascunde în spatele maică-sii, care continuă să se deplaseze pe culoarul dintre bănci, înaintează cu pași mărunți, calmi, împărțind zâmbete luminoase turmei. N-are cum să nu-i admire aptitudinile sociale.

La ușă, Eccles îi strânge mâna lui Harry, i-o strânge ferm, cu căldură, iar strânsoarea devine mai fermă în momentul când ar trebui să slăbească.

— Sunt extrem de fericit să te văd aici, spune el, continuând să-l țină de mână.

Rabbit simte cum toată coada din spatele lui se bulucește și se împinge.

— Mă bucur să fiu aici, răspunde el. Grozavă predică.

Eccles, care se zgâiește la el cu un zâmbet febril și o roșeață ce aduce a scuză, începe să râdă; cerul gurii îi lucește o clipită și îi dă drumul lui Harry.

Harry îl aude spunându-i lui Lucy:

— Cam peste o oră.

— Friptura e la cuptor. O vrei rece sau mai prăjită?

— Mai prăjită, îi răspunde.

O apucă solemn de mânuță pe Joyce și-i spune:

— Bună ziua, doamnă Pettigrew! Arătați splendid în dimineața asta!

Uimit, Rabbit întoarce capul și observă că și doamna grăsană din spatele lui este la fel de uimită. Are dreptate nevastă-sa, Eccles e lipsit de tact. Lucy, cu Joyce în spatele ei, îl prinde din urmă. Pălăria ei de pai îi ajunge până la umăr.

— Aveți mașină?

— Nu. Dumneavoastră aveți?

— Nu. Haideți cu noi pe jos.

— OK.

Propunerea ei este atât de îndrăzneață încât, probabil, nu înseamnă nimic; și totuși, o strună din sufletul lui, acordată pe frecvența ei, începe să vibreze. Razele de soare freamătă printre copaci; pe străzi și pe porțiunile de trotuar neumbrite, razele ard uscate, apăsător. Și-au pierdut granulația lăptoasă a soarelui de dimineață. Fragmentele de mică din trotuar strălucesc; capotele și parbrizele mașinilor ce trec în goană mânjesc aerul cu reflexe albe. Lucy își scoate pălăria și își scutură părul. Mulțimea de enoriași din spatele lor se rărește. Frunzele lucioase, de curând răsărite ale arțarilor plantați între trotuar și bordură îi adăpostesc din loc în loc la umbra lor; în spațiile largi bătute de soare, chipul ei și cămașa lui, par albe, nespus de albe; goana automobilelor, claxonul unei triciclete, zăngănitul unei cești în contact cu o farfurioară, venit dintr-o casă, sunt sunete propagate către el parcă printr-o bară lucioasă din oțel. În timp ce înaintează pe drum, se înfioară în lumina ce pare să radieze din ea.

— Ce vă mai fac soția și bebelușul? se interesează ea.

— Bine. Fac bine.

— Perfect. Vă place noua slujbă?

— Nu prea mă omor după ea.

— Ah, asta e de rău, nu-i așa?

— Nu știu. Nu cred că trebuie să-ți placă slujba pe care-o ai. Dacă ți-ar plăcea, n-ar mai fi slujbă.

— Lui Jack îi place slujba pe care-o are.

— Atunci, nu-i slujbă.

— Așa zice și el. Spune că nu-i o slujbă și nici eu n-aș trata-o ca pe-o slujbă. Dar sunt sigură că-i cunoașteți textele la fel de bine ca mine.

Își dă seama că-l ia peste picior, dar asta nu îl afectează, e prea emoționat.

— Cred că eu și cu el suntem, cumva, la fel, zice.

— Știu. Știu.

Graba ciudată cu care îi dă dreptate îi face inima să-i sară din piept.

— Dar, bine-nțeles, eu, una, observ deosebirile, adaugă ea.

La sfârșitul propoziției, glasul îi sună sec; buza de jos îi schițează o grimasă dezaprobatoare.

Ce se-ntâmplă aici? Are senzația că parcă ar atinge un geam. Nu-și dă seama dacă trăncănesc despre niște nimicuri sau vorbesc cifrat, umblând la sensuri ascunse. Nu-și dă seama dacă ea cochetează la modul conștient sau inconștient. De fiecare dată își propune ca atunci când are s-o mai vadă, să-i spună verde-n față că o iubește, sau ceva la fel de franc, să dea cărțile pe față; în prezența ei însă, parcă înlemnește; răsuflarea îi aburește geamul imaginar și cu greu născocește ceva de zis și tot ce zice sunt numai tâmpenii. Știe un singur lucru: dincolo de toate aparențele, dincolo de mințile lor și de situația lor socială, are, ca pe un drept de proprietate asupra unei bucăți de pământ îndepărtate, o înrâurire asupra ei; și mai știe că în constituția ei, în rânduiala părului și a nervilor și a venelor ei delicate, ea este pregătită să-i accepte înrâurirea. Totuși, între disponibilitatea ei și el intervin tot felul de chestiuni de bun-simț.

— Ce deosebiri? întreabă el.

— Ei, de exemplu, dumneavoastră nu vă este frică de femei.

— Cui îi este frică?

— Lui Jack.

— Credeți?

— Bineînțeles. Cu bătrânele și adolescentele n-are nici o treabă; cu cele care-l văd în sutană. Dar cu celelalte este exagerat de prudent; nu-i plac. Crede că nici n-ar trebui să vină la biserică. Aduc cu ele un miros de bebeluși și de așternut. Asta nu-i valabil doar în cazul lui Jack, ci al întregii creștinătăți. Zău că-i o religie tare nevropată.

Într-un fel, când ea iese la interval cu propria ei psihologie, aceasta îi pare atât de prostească, încât îi trece sentimentul că ar fi un neghiob. Coboară de pe o bordură înaltă și o apucă de braț. Mt. Judge, construit pe coasta dealului, e plin

de borduri înalte, destul de greu de abordat cu grație de către femeile scunde. Brațul ei gol rămâne răcoros între degetele lui.

— Să nu le spuneți asta enoriașilor, zice el.

— Vedeți? Vorbiți exact ca Jack.

— Și asta-i bine, sau rău?

Aha. Își zice că aici o verifică dacă umblă cu cacealmale sau nu. Trebuie să-i răspundă sau bine, sau rău, iar asta va decide drumul pe care o s-o apuce.

Ea însă nu-i răspunde nimic. El își dă seama ce stăpânire de sine presupune asta; ea este obișnuită să aibă mereu ultimul cuvânt. Urcă amândoi pe bordura trotuarului de vizavi, iar el îi dă drumul stingher brațului. Deși stingher, încă are sentimentul că are alături de el o jumătate primitoare, că se potrivesc.

— Mami? face Joyce.

— Poftim.

— Ce-i aia ropată?

— Ropată? A, nevropată. E atunci când ești bolnăvior la cap.

— Ca o răceală la cap?

— Păi da, oarecum. E aproape la fel de grav. Dar nu-ți face griji din cauza asta, scumpa mea. Mai toată lumea suferă de așa ceva, cu excepția prietenului nostru, domnul Angstrom.

Micuța ridică ochii spre el de lângă coapsele maică-sii, cu un zâmbet larg de obrăznicie fățișă.

— E rău, zice ea.

— Nu din cale afară, o contrazice maică-sa.

La capătul zidului de cărămidă al casei parohiale e abandonată o tricicletă albastră, iar Joyce o ia la fugă spre ea, o încalecă și se îndepărtează pedalând în hăinița ei bleu de duminică și cu fundița roz din păr, scoțând un scârțâit metalic, torcând în aer fire ventriloce de zgomot. O clipă se uită amândoi după copil. Apoi Lucy îl întreabă:

— Nu vreți să intrați?

În așteptarea răspunsului, îi contemplă umărul; din unghiul ăsta, pleoapele albe îi ascund ochii. Are buzele întredeschise,

Graba ciudată cu care îi dă dreptate îi face inima să-i sară din piept.

— Dar, bine-nțeles, eu, una, observ deosebirile, adaugă ea.

La sfârșitul propoziției, glasul îi sună sec; buza de jos îi schițează o grimasă dezaprobatoare.

Ce se-ntâmplă aici? Are senzația că parcă ar atinge un geam. Nu-și dă seama dacă trăncănesc despre niște nimicuri sau vorbesc cifrat, umblând la sensuri ascunse. Nu-și dă seama dacă ea cochetează la modul conștient sau inconștient. De fiecare dată își propune ca atunci când are s-o mai vadă, să-i spună verde-n față că o iubește, sau ceva la fel de franc, să dea cărțile pe față; în prezența ei însă, parcă înlemnește; răsuflarea îi aburește geamul imaginar și cu greu născocește ceva de zis și tot ce zice sunt numai tâmpenii. Știe un singur lucru: dincolo de toate aparențele, dincolo de mințile lor și de situația lor socială, are, ca pe un drept de proprietate asupra unei bucăți de pământ îndepărtate, o înrâurire asupra ei; și mai știe că în constituția ei, în rânduiala părului și a nervilor și a venelor ei delicate, ea este pregătită să-i accepte înrâurirea. Totuși, între disponibilitatea ei și el intervin tot felul de chestiuni de bun-simț.

— Ce deosebiri? întreabă el.

— Ei, de exemplu, dumneavoastră nu vă este frică de femei.

— Cui îi este frică?

— Lui Jack.

— Credeți?

— Bineînțeles. Cu bătrânele și adolescentele n-are nici o treabă; cu cele care-l văd în sutană. Dar cu celelalte este exagerat de prudent; nu-i plac. Crede că nici n-ar trebui să vină la biserică. Aduc cu ele un miros de bebeluși și de așternut. Asta nu-i valabil doar în cazul lui Jack, ci al întregii creștinătăți. Zău că-i o religie tare nevropată.

Într-un fel, când ea iese la interval cu propria ei psihologie, aceasta îi pare atât de prostească, încât îi trece sentimentul că ar fi un neghiob. Coboară de pe o bordură înaltă și o apucă de braț. Mt. Judge, construit pe coasta dealului, e plin

de borduri înalte, destul de greu de abordat cu grație de către femeile scunde. Brațul ei gol rămâne răcoros între degetele lui.

— Să nu le spuneți asta enoriașilor, zice el.

— Vedeți? Vorbiți exact ca Jack.

— Și asta-i bine, sau rău?

Aha. Își zice că aici o verifică dacă umblă cu cacealmale sau nu. Trebuie să-i răspundă sau bine, sau rău, iar asta va decide drumul pe care o s-o apuce.

Ea însă nu-i răspunde nimic. El își dă seama ce stăpânire de sine presupune asta; ea este obișnuită să aibă mereu ultimul cuvânt. Urcă amândoi pe bordura trotuarului de vizavi, iar el îi dă drumul stingher brațului. Deși stingher, încă are sentimentul că are alături de el o jumătate primitoare, că se potrivesc.

— Mami? face Joyce.

— Poftim.

— Ce-i aia ropată?

— Ropată? A, nevropată. E atunci când ești bolnăvior la cap.

— Ca o răceală la cap?

— Păi da, oarecum. E aproape la fel de grav. Dar nu-ți face griji din cauza asta, scumpa mea. Mai toată lumea suferă de așa ceva, cu excepția prietenului nostru, domnul Angstrom.

Micuța ridică ochii spre el de lângă coapsele maică-sii, cu un zâmbet larg de obrăznicie fățișă.

— E rău, zice ea.

— Nu din cale afară, o contrazice maică-sa.

La capătul zidului de cărămidă al casei parohiale e abandonată o tricicletă albastră, iar Joyce o ia la fugă spre ea, o încalecă și se îndepărtează pedalând în hăinița ei bleu de duminică și cu fundița roz din păr, scoțând un scârțâit metalic, torcând în aer fire ventriloce de zgomot. O clipă se uită amândoi după copil. Apoi Lucy îl întreabă:

— Nu vreți să intrați?

În așteptarea răspunsului, îi contemplă umărul; din unghiul ăsta, pleoapele albe îi ascund ochii. Are buzele întredeschise,

iar limba, își dă el seama din mișcarea maxilarului, îi atinge cerul gurii. În soarele amiezii, trăsăturile ei i se înfățișează clar, iar stratul de ruj îi pare crăpat. Vede cum interiorul buzei de jos, lipite de dinți, i s-a umezit. O răbufnire tardivă a predicii, aroma ei chinuită, plină de sfaturi bine intenționate, ca o adiere prăfoasă ce vine dinspre deșert, îi străbate ființa, însoțită grotesc de o imagine a sânului delicat al lui Janice, brăzdat de vinișoare verzui. Acest mic detaliu pervers vrea să-l smulgă de lângă ele.

— Nu, mulțumesc, nu pot.

— Ei, haide. Ați fost la biserică, meritați o răsplată. Intrați să beți o cafea.

— Nu, uite ce e.

Vorbele îi sună blând, dar parcă pline de importanță.

— Sunteți o drăguță, dar am și eu o nevastă.

Iar mâinile lui, ridicate în semn de explicație vagă, o fac să se tragă rapid înapoi.

— Poftim?!

Nu-i mai stă mintea la nimic în afară de zona măruntă, plină de picățele, a irișilor ei verzi, ca un șervețel rupt în jurul pupilelor negre; apoi își coboară privirea spre fundul ei rotund, tare, cum saltă pe alee.

— Vă mulțumesc, oricum, îi strigă cu o voce goală, fricoasă.

Îi e groază că l-ar putea urî. Ea trântește ușa în urma ei atât de tare, încât ciocănelul în formă de pește bate singur pe veranda pustie.

Rabbit se întoarce acasă pe jos, fără să vadă măcar soarele. S-o fi supărat că i-a respins propunerea, sau pentru că i-a dat de înțeles că-și închipuie că i-ar fi făcut o propunere? Sau să fi fost la mijloc un amestec din contrariile astea care, cumva, i-au demascat intențiile în propriii ochi? Maică-sa, surprinsă brusc într-o zăpăceală de-a ei, și-ar fi concentrat eforturile în această direcție. În ambele cazuri, se simte înalt, elegant, cu posibilități nelimitate, în timp ce înaintează cu pași mari, pe sub copaci, în costumul lui de duminică. Disprețuită

sau neînțeleasă, nevasta lui Eccles l-a pus pe jar și ajunge acasă destupat la minte și plin de pofte trupești.

Dorința lui de a face dragoste cu Janice e ca un îngeraș de care toată după-amiaza sunt prinse mici greutăți de plumb. Copilul orăcăie neobosit. Stă în pătuț toată după-amiaza și scoate un enervant zgomot de îngrijorare, *oooa ăă ooaa ăăă oaaa*, o firavă zgârietură persistentă la o ușă lăuntrică. Ce-o fi vrând ? De ce n-o fi dormind ? S-a întors de la biserică aducând cu sine ceva de preț pentru Janice și se vede împiedicat să i-l dăruiască. Scâncetul împrăștie teamă prin apartament. Îi dă dureri de stomac. Când o ridică pe micuță să râgâie, se trezește râgâind și el; presiunea din stomacul lui se destinde și apoi se reface într-o bășică ce stă să se spargă, în timp ce bășica din copil nu se destinde nicicum. Trupșorul molcuț, marmorat, ușor ca fulgul, devine rigid când îl duce la piept, apoi se înmoaie, iar capul fierbinte i se bălăngăne de parcă e gata să i se desprindă de gât.

— Becky, Becky, Becky, o alintă el, hai, fă nani. Nani, nani, nani.

Din cauza zgomotului, Nelson devine agitat și plângăreț. De parcă, fiind cel mai apropiat de poarta întunecată de unde a apărut nu de mult bebelușul, el este cel mai sensibil la amenințarea de care micuța încearcă să-i prevină. Niște umbre pe care simțurile lor mai dezvoltate nu le percep par să pună stăpânire pe Rebecca de îndată ce este lăsată singură. Rabbit o culcă în pătuț, se duce în vârful picioarelor spre camera de zi; își ține răsuflarea. Apoi, cu un zgrepțănat tăios, pojghița tăcerii se sparge, iar vaierul întretăiat o ia de la capăt: *ăă ooaa ăăă oaaa!*

— Ah, Dumnezeule! exclamă Rabbit. Mama mă-sii de plod! Mama mă-sii de plod!

Pe la cinci după-amiază, Janice se pune pe plâns. Lacrimile îi curg șiroaie pe fața negricioasă, ciupită.

— Mi-a secat laptele, se plânge ea. Nu mai am lapte. N-am cu ce s-o mai hrănesc.

A alăptat pruncul de mai multe ori.

— Las-o baltă, zice el. O să cadă ruptă de oboseală la un moment dat. Trage o dușcă. Avem niște whisky vechi în bucătărie.

— Ia zi, ce-i cu placa asta cu „Trage o dușcă" ? De-o vreme tot încerc să nu mai beau. Credeam că nu-ți place să mă vezi bând. Ai fumat toată după-amiaza țigară după țigară și mă bați la cap cu „Trage o dușcă. Trage o dușcă".

— Am crezut că te-ar mai destinde puțin. Ești al naibii de încordată.

— Nu sunt mai încordată decât tine. Pe tine ce te roade? Ce-i în capul tău?

— Ce s-a întâmplat cu laptele? De ce nu poți să-i dai lu' asta mică destul lapte?

— Am alăptat-o de trei ori în patru ore. M-a secat.

Cu un gest simplu, vlăguit, își stoarce sânul prin rochie.

— Păi, hai să tragi o dușcă de ceva.

— Ia zi, ce ți-au spus la biserică? „Du-te acasă și îmbat-o pe nevastă-ta" ? Bea *tu*, dacă numai la asta-ți stă gândul.

— Nu simt nevoia să beau.

— Ei bine, simți tu nevoia de ceva. Tu ești cel care o necăjește pe Becky. N-a avut nimic toată dimineața până să te întorci tu acasă.

— Las-o baltă. Pur și simplu las-o baltă. Lasă baltă tot căcatu' ăsta.

— Plânge bebe!

Janice îl îmbrățișează pe Nelson.

— Știu, iubire. Are febră. O să înceteze într-o clipă.

— Bebe ale feblă?

Trag cu urechea un minut, dar orăcăitul nu încetează; alarma slabă, înnebunitoare, întreruptă de chinuitoare perioade de tăcere, continuă la nesfârșit. Puși în gardă, dar neștiind în ce constă primejdia, frunzăresc aiurea, neliniștiți, resturile ziarului de duminică, în apartamentul cu pereții acoperiți de igrasie ca la închisoare. Afară, cerul își menține pompa regală, la fel de albastru cu fiecare ceas care trece, iar pe

Rabbit îl cuprinde și mai tare panica la gândul că, într-o zi ca asta, părinții îi scoteau la plimbări lungi, plăcute, iar ei irosesc o duminică minunată. Ei însă nu se pot organiza îndeajuns să pună de-o ieșire. Ar putea ieși cu Nelson, dar micuțul e stăpânit de o teamă ciudată, nu are chef să plece de lângă mama lui, iar Rabbit, în speranța că o va poseda în cele din urmă, se învârtește pe lângă ea ca un avar lângă o comoară. Îi unește pofta lui carnală.

Ea simte acest lucru și se simte exploatată:

— De ce nu ieși la o plimbare? O faci să se agite pe asta mică. Și pe mine la fel.

— Nu vrei să tragi o dușcă?

— Nu. *Nu!* Nu vreau decât să stai jos, să nu mai fumezi, să legeni copilul sau să faci și tu ceva. Și nu mă mai atinge. E prea cald. Cred c-ar trebui să mă întorc la spital.

— Te doare? Acolo jos, vreau să zic.

— Păi, nu m-ar durea dacă n-ar mai plânge copilul. Am alăptat-o de trei ori. Acum trebuie să-ți dau ție de mâncare. Aah. Duminicile astea! Ce-ai făcut la biserică de ești așa de vioi?

— Nu sunt deloc vioi. Încerc să mă fac util.

— Știu. Tocmai asta-i atât de nefiresc. Pielea îți miroase ciudat.

— Cum adică?

— Păi, nu știu. Nu mă mai bate la cap.

— Te iubesc.

— Încetează. Nu se poate. În clipa asta nu-s bună de iubit.

— Întinde-te puțin pe canapea și o să fac eu niște supă.

— Nu, nu, nu. Îmbăiază-l pe Nelson. Mai încerc o dată să alăptez copilul. Biata de tine, nu-i nimic acolo.

Iau cina târziu, dar încă pe lumină; ziua este printre cele mai lungi din an. Sorb supa la lumina pâlpâitoare a orăcăielilor presante scoase de Rebecca; glăsciorul ei firav ca un filament subțire, ce arde cu haotice impulsuri de energie. Dar în timp ce, printre vasele adunate în chiuvetă, sub mobila uzată și jilavă și în adâncitura ca de sicriu a pătuțului împletit,

umbrele serii câștigă teren, strânsoarea celui cu care s-a luptat Becky toată după-amiaza slăbește și, dintr-odată, se oprește din scâncit, lăsând în urmă o pace solemnă, vinovată. Au dezamăgit-o. O străină fără cunoștințe de limba engleză, dar împovărată de o îngrijorare imensă și dureroasă, a picat în mijlocul lor, iar ei au dezamăgit-o. În cele din urmă, însăși noaptea s-a strecurat înăuntru și a măturat-o ca pe un gunoi.

— Nu se poate să aibă colici, e prea mică, zice Janice. Poate că doar i-a fost foame, poate că mi-a secat laptele.

— Cum e cu putință, că doar ai avut sânii ca două mingi de fotbal?

Se uită la el bănuitoare, simțind încotro bate.

— Ei bine, nu-ți face iluzii c-o să te joci.

Dar lui i se pare că ea a schițat un zâmbet.

Nelson se duce la culcare așa cum face de obicei când e bolnav, adică de bunăvoie și scâncind. Astăzi soră-sa l-a stors de puteri. Cufundat în pernă, capul maroniu al băiețelului pare cuminte și compact. În vreme ce micuțul își vâră flămând biberonul în gură, Rabbit ezită, caută ceea ce nu găsești niciodată la nevoie, expresia cu care să comunici, să transmiți acele poveri vremelnice, amenințătoare și drăgăstoase, care se abat asupra noastră, iar apoi se desprind iute, ca atingerea unei pensule. O căință obscură îi întunecă gura, o căință mai presus de timp și acțiune, jalea încercată doar la gândul că trăiește într-o lume în care capetele bronzate ale băiețeilor se cufundă recunoscătoare în pătuțuri înguste și sug din biberoane din cauciuc și sticlă. Mângâie fruntea boltită a lui Nelson. Picotind, băiatul încearcă să i-o alunge, dă din cap iritat, iar Harry se retrage și se duce în camera de alături.

O convinge pe Janice să bea ceva. Băutura i-o prepară el – nu știe mare lucru despre băuturile alcoolice –, toarnă jumătate whisky, jumătate apă. Ea zice că are un gust oribil. Totuși, după o vreme o bea.

În pat, își închipuie că simte diferența în trupul ei. Are senzația că trupul ei îi umple mâna, i se potrivește în palmă, că are o textură binevenită. Înveșmântată până la gât în

cămașa de noapte, trupul ei este neclintit în privința lui. Stau întinși pe o parte, față în față. O mângâie pe spate, la început ușor, apoi mai ferm, împingându-i pieptul spre pieptul lui, și are senzația că-i opune rezistență, cu toată flexibilitatea ei, așa că se ridică într-un cot, să fie deasupra ei. Îi sărută chipul smead, dur, mirosind a alcool. Ea nu întoarce capul spre el, dar el nu ia ca pe un gest de respingere acest mic refuz al ei de-a se mișca, lăsându-l să o sărute stingher pe obraji. Își înăbușă valul de resentimente, străduindu-se să se readapteze la încetineala ei. Mândru de răbdarea lui, reia mângâiatul pe spate. Pielea ei își păstrează secretul, la fel ca și limba; oare ea simte asta? După Ruth, ea îi apare misterioasă, o greutate posacă, cu o compoziție ce nu se lasă pătrunsă de nici o idee, este inaccesibilă oricărei încercări de a i se dezlega misterul. Oare va reuși să-i reaprindă flacăra? Îl doare încheietura. Îndrăznește să-i descheie cei doi nasturi de la cămașa de noapte și dă la o parte țesătura astfel încât în semiobscuritatea densă a patului se ivește un arc lung, iar sânul ei fierbinte i se turtește de pieptul dezgolit. Ea se supune acestei manevre, iar el dă pe-afară de bucurie c-a adus-o la plenitudinea asta. E un amant bun. Se relaxează în căldura așternutului și își dezleagă șnurul pantalonilor de pijama. Pe ea au bărbierit-o și îl zgârie; se cuibărește mai jos, pe tamponul de bumbac. Chestia asta nefirească îi amintește de rana ei și îi micșorează încrederea, așa că se simte complet distrus când vocea ei – glasul ei subțire, răgușit, de fetiță prostuță – îi spune la ureche:

— Harry. Nu știi că vreau să adorm?

— Păi, de ce nu mi-ai spus mai înainte?

— Nu știu. N-am știut.

— Ce n-ai știut?

— N-am știut ce pui la cale. Credeam că vrei să fii drăguț cu mine.

— Deci chestia asta nu-i drăguță.

— Păi, nu-i drăguț când *nu pot* să fac nimic.

— Ba *poți* să faci ceva.

— Nu, nu pot. Chiar dacă n-aş fi obosită moartă şi năucă din cauză că Rebecca a plâns toată ziua, tot n-aş putea. Nu pot timp de şase săptămâni. Ştii asta.

— Mda. Ştiu, dar am crezut...

E groaznic de stânjenit.

— Ce-ai crezut?

— Am crezut c-o să mă iubeşti oricum.

După o pauză ea mărturiseşte:

— *Dar te iubesc.*

— Doar o atingere, Jan. Lasă-mă doar să te ating.

— Nu poţi să adormi?

— Nu, nu pot. Nu pot. Te iubesc prea mult. Stai locului.

I-ar fi fost mai uşor să termine cu un minut în urmă, dar toată vorbăria asta i-a distrus farmecul. Atingerea ei nu e ca lumea, iar moleşeala ei încăpăţânată face situaţia şi mai neplăcută, îi ucide pornirea făcându-l să-i pară rău de ea şi să se simtă ruşinat şi netot. Toată plăcerea se rezumă la sudoare şi trudă şi neputinţa lui ridicolă de a termina frecându-se de peretele mort, fierbinte, al pântecului ei. Îl împinge.

— Te foloseşti de mine, îi reproşează ea. Mă simt oribil.

— Te rog, iubito. Mai am puţin şi termin.

— Pare aşa o chestie ieftină.

Îndrăzneala ei de a-i spune asta îl înfurie; îşi dă seama că ea n-a mai făcut dragoste de trei luni şi în tot timpul ăsta şi-a făcut o idee greşită despre ce înseamnă dragostea. Îi exagerează importanţa, şi-a imaginat-o ca pe ceva rar şi preţios, din care ea are dreptul la jumătate, pe când el nu vrea decât să scape de ea, să poată merge mai departe, să doarmă, pe calea cea dreaptă, de dragul ei. Totul e de dragul ei.

— Întoarce-te, îi cere el.

— Te iubesc, replică ea uşurată, înţelegându-l greşit, crezând că o lasă în plata Domnului.

Îi atinge faţa de noapte bună şi se întoarce.

El se ghemuieşte şi şi-o vâră între fesele ei, să i-o prindă ca într-un cleşte. Începe să meargă treaba, şi-o freacă întruna, simte căldura, când ea întoarce capul şi îl întreabă peste umăr:

— Asta-i o șmecherie pe care-ai învățat-o de la curva ta?

O lovește cu pumnul în umăr și se dă jos din pat, iar pantalonii de pijama îi cad la pământ. Adierea nopții se strecoară prin plasa de la fereastră. Ea se întoarce pe spate în mijlocul patului și-i explică din miezul chipului ei smead:

— Nu sunt curva ta, Harry.

— Ce dracu', spune el, ăsta-i primul lucru pe care ți l-am cerut de când ai venit acasă.

— Ai fost minunat, replică ea.

— Mersi.

— Unde te duci?

El se îmbracă.

— Ies. Toată ziua am stat închis în cocioaba asta.

— Ai ieșit de dimineață.

Își găsește pantalonii și se îmbracă.

— De ce nu poți să te pui în pielea mea, să-ți imaginezi cum mă simt eu? Tocmai am născut.

— Pot. Pot, dar nu vreau. Nu-i asta problema. Problema e cum mă simt eu. Iar eu, unul, simt nevoia să ies.

— Nu, Harry. Nu face asta.

— N-ai decât să rămâi aici cu curul tău prețios cu tot. Pupă-l din partea mea.

— Ah, pentru numele lui Dumnezeu! strigă ea vârându-se sub pleduri și își îngroapă fața în pernă.

El, unul, ar fi încetat cu tămbălăul chiar și în această fază avansată a meciului dintre ei dacă ea nu și-ar fi acceptat înfrângerea procedând astfel. Nevoia lui de-a o iubi i-a trecut, așa că n-are nici un rost să mai iasă. A încetat s-o mai iubească, așadar, la fel de bine s-ar putea și întinde lângă ea, să-și facă somnul. Ea însă parcă și-o cere, cum stă culcată, năucă de cap și se smiorcăie aiurea, iar afară, în oraș, se aude un răpăit de eșapament; gândul îl poartă la aerul curat, la copaci și la străzile ce se întind pustii la lumina felinarelor, și iese din casă.

Ciudățenia este că ea adoarme curând după ce el pleacă; în ultimul timp s-a obișnuit să doarmă de una singură și

simte o ușurare fizică în faptul că nu-l are alături de ea în pat, să dea din picioare ca un cotoi în călduri și să răsucească pledurile ca pe niște funii. Chestia aia pe care a făcut-o cu fundul ei i-a provocat dureri pe linia suturilor și se cufundă toată, cu durerea ei surdă cu tot, în puf. Dimineața pe la patru, o trezesc plânsetele lui Becky și se scoală; cămașa de noapte îi mângâie trupul. Când pășește prin cameră, își simte pielea nefiresc de sensibilă. Schimbă scutecul micuței și se întinde pe pat s-o alăpteze. În timp ce Becky lipăie laptele, trupul maică-sii parcă ar seca; Harry încă nu s-a întors.

Bebelușei îi tot alunecă sfârcul din gură, fiindcă lui Janice nu-i stă mintea la ea, ci stă cu urechile ciulite, doar-doar o auzi cheia lui Harry zgâriind broasca ușii de la intrare.

Vecinele maică-sii o să se tăvălească de râs dacă o să-l piardă din nou, habar n-are ce i-o fi venit să se gândească la vecinele maică-sii, numai că, tot timpul cât a stat acasă la ai ei, maică-sa a pisat-o întruna la cap cât și-au mai tras coate, și întotdeauna a avut senzația că, în ochii ei, a fost o prostănacă, o urâtă și o ratată, și a crezut că, dacă și-a găsit și ea jumătatea ei, o să se termine toată povestea asta. Că o să fie și ea femeie la casa ei. Și, atunci când a botezat-o pe micuță cu numele maică-sii, a crezut că asta o s-o mai potolească, dar, când-colo, asta a întărâtat-o mai tare pe amărâtă, cu gura aia spurcată a ei, și acum se simte de parcă ar sta în vârful unei coloane, și toată lumea din oraș poate s-o vadă cât e de singură. Îi este frig. Bebelușa nicicum nu se agață de sfârc, nimic nu se mai lipește de ea.

Se ridică și se învârtește prin cameră cu micuța pe umăr, bătând-o ușurel pe spate, să scoată un gâr, iar amărâta asta mică, inertă și moale, alunecă la vale și încearcă să-și îngroape picioruşele lipsite de oase în trupul ei, iar cămășuța de noapte îi flutură în adierea nopții și-i atinge gambele, pulpele, curul, cum i-a zis el. Asta te face să te simți murdară, nici măcar nu au niște nume decente pentru părțile astea.

Dacă ar auzi un zgâriat în broască și l-ar vedea intrând pe ușă, l-ar lăsa să-i facă orice ar vrea, să-i posede orice parte

a trupului, dacă așa ar vrea el, ce-i pasă ei, așa-i căsnicia. Totuși, când el a încercat astă-seară, i s-a părut atât de nedrept, încă o mai doare, iar el s-a culcat cu parașuta aia atâtea săptămâni la rând, iar acum îi zice doar un „Întoarce-te" cuprins de năbădăi, de parcă ar fi fost doar o chestie pe care voia s-o vadă isprăvită, și cine-i ea să nu-i dea voie, după ce l-a lăsat să fugă de-acasă, mai are oare dreptul la vreun strop de mândrie? Să mai aibă vreo urmă de respect de sine? Tocmai de-aia a trebuit să mai aibă un strop de mândrie, fiindcă el nu se aștepta din partea ei să îndrăznească să mai aibă vreun pic după ce l-a lăsat să fugă de-acasă, asta era poanta, el a fost cel care a făcut o faptă rea, dar ea era cea care trebuia să nu mai aibă nici urmă de mândrie după aia, să fie un țucal în care să-și reverse el scârna. Când i-a făcut treaba aia pe la spate, părea atât de versat și i-a reamintit de toate săptămânile cât a lipsit de-acasă și a făcut tot ce-a poftit, iar ea a fost, pur și simplu, neajutorată, mama și Peggy au compătimit-o, iar toți ceilalți s-au tăvălit de râs, n-a mai suportat.

Iar pe urmă s-a dus la biserică și s-a întors de-acolo plin de vervă. Ce drept avea să meargă la biserică? Ce-or fi discutat el și Dumnezeu pe la spatele tuturor femeilor, făcându-și cu ochiul, asta o deranja pe ea, dacă s-ar gândi la dragoste atunci când fac dragoste, în loc să se gândească la cine știe ce, să se gândească la cine știe ce chestie pe care au de gând s-o facă, ori de câte ori apucă să se scuture de socoteala asta mică, fierbinte, care îi sâcâie. Îți dai seama din atingerea degetelor lor dacă chiar se gândesc la tine, iar în seara asta, la început, Harry se gândea la ea, de-aia l-a lăsat să continue, era ca și cum ai fi fost împachetată în tine însăți, iar mâinile lui te mângâiau peste tot, dar pe urmă a început să se poarte brutal, a scos-o din minți senzația că el se gândea la el însuși, la ce formidabil o păcălește, și nu-i mai păsa câtuși de puțin de epuizarea și de durerile ei, împungându-i pântecul cu chestia aia, de-ai fi zis c-o înghiontește cu cotul. A fost atât de necioplit.

De-a dreptul necioplit. O făcea prostovancă, dar el însuși era prea prostovan să priceapă cât de cât cum a schimbat-o

plecarea lui și că el trebuie s-o îngrijească să se refacă, nu doar să dea buzna în ea, fără să aibă habar ce se-ntâmplă acolo. Asta o făcea să intre în panică de când era mică, chestioara asta, că nimeni nu știe cum te simți și că nimeni nu *poate* ști, sau că nimănui nu-i pasă că nici ea n-are idee cum e. Nu-i plăcea pielea ei, nu i-a plăcut niciodată, era prea smeadă, o făcea să semene cu o italiancă, chiar dacă n-a avut niciodată coșuri ca alte fete, iar pe vremea aia, când amândoi lucrau la Kroll's, iar ea vindea alune sărate, când Harry se culca lângă ea pe patul lui Mary Hannacher, cu tapetul argintiu care lui îi plăcea așa de mult, și închidea ochii, părea să-i topească pielea și ea a crezut că s-a terminat toată povestea acum, că are și ea pe cineva. Pe urmă însă, s-au căsătorit (ea s-a simțit îngrozitor, însărcinată înainte de cununie, dar Harry îi tot vorbea de căsătorie de un an de zile și, oricum, a izbucnit în râs când i-a spus că-i gravidă, a exclamat „Grozav!", ea era teribil de înspăimântată, iar el a luat-o pe sus, i-a îmbrățișat coapsele, a ridicat-o ca pe un copil mic, uneori știa să fie de-a dreptul minunat când te așteptai mai puțin, într-un fel, i se părea important să *nu* se aștepte, știa să fie atât de drăguț, încât ea nici n-avea cuvinte să explice nimănui cât de înspăimântată fusese de sarcina ei, că el o făcuse să se simtă mândră), s-au căsătorit și ea a rămas aceeași mititică, neîndemânatică și oacheșă Janice Springer, iar bărbatul ei era același pămpălău închipuit, despre care tăticu' spunea că nu e bun de nimic, iar câte un strop de băutură îi mai alunga sentimentul ăsta de singurătate. Nu că ar fi făcut să-i dispară nodul pe care-l simțea în gât, cât îi mai îndulcea aleanul și-i mai colora un pic viața.

Se învârte prin cameră bătând ușurel bebelușa pe spate până încep s-o doară încheieturile și gleznele, iar mititica de Rebecca adoarme cu picioruşele încolăcite în jurul pieptului ei încă plin ochi cu lapte. Se întreabă dacă n-ar trebui să încerce s-o facă să mai mănânce un pic, dar își zice nu, n-are rost, dacă a adormit, las' să doarmă. O ridică pe mititica aia jigărită, ușoară ca aerul, de pe umărul ei nădușit și o așază

în umbra răcoroasă a pătuțului ei. Întunericul nopții începe să se dizolve deja, zorile intră devreme în orașul a cărui latură dinspre răsărit dă spre versantul muntelui. Janice se întinde în pat, însă senzația de lumină tot mai puternică proiectată pe așternutul alb o ține trează. E o stare de trezie la început plăcută; sosirea dimineții e atât de curată și o face să se simtă ca în a doua lună de pribegie a lui Harry. Cu formidabilul cireș japonez al maică-sii înflorind sub fereastra ei, cu iarba care încolțea, cu pământul ce răspândea un miros reavăn, de cenușă, cald. Se gândise ce și cum și se împăcase cu gândul că s-a zis cu mariajul ei. O să nască și apoi o să divorțeze, după care n-o să se mai căsătorească niciodată. O să fie și ea un fel de călugăriță – tocmai văzuse frumusețea aia de film cu Audrey Hepburn. Iar dacă el o să se întoarcă la ea, totul va fi la fel de simplu: o să-i ierte toate greșelile și o să se lase de băut, chestie care pe el îl scoate din fire, deși ei nu îi este clar de ce, și vor fi împreună frumușel, clar, scurt și concis, fiindcă el n-o să mai aibă gărgăuni în cap și are s-o iubească pentru că l-a iertat și, de-acum încolo, ea are să știe să fie o nevastă bună. La vremea aceea mergea la biserică în fiecare săptămână și discuta cu Peggy și se ruga și ajunsese să înțeleagă că mariajul nu reprezintă un refugiu, ci asumarea comună a unor responsabilități, iar ea și Harry împreună își vor asuma totul. Iar apoi, ca prin minune, asta s-a și întâmplat în aceste ultime două săptămâni.

După care, Harry și-a dat brusc în petic, cu toată spurcăciunea târfei lui, și i-a pretins să i-o iubească, iar nedreptatea asta o face să izbucnească în hohote de plâns, ca speriată de apariția vreunui lucru străin în așternutul gol.

Ultimele ceasuri parcă ar fi cotul îngust al unei conducte prin care gândurile nu-i pot răzbi mai departe. Îi vine în minte tot timpul tonul răstit pe care i-a spus „Întoarce-te" și nu reușește să depășească acest gând, n-are cum să nu se simtă cuprinsă de panică, să nu simtă că se sufocă. Se dă jos din pat și se învârte cu unul din sâni mai-mai să plesnească, cu sfârcul care o înțeapă, se duce la bucătărie desculță și miroase

paharul gol din care a făcut-o Harry să bea whisky. Are un miros întunecos și aspru, delicat și profund, și își zice că o dușcă îi va alunga, poate, insomnia. O va face să doarmă până când broasca zgâriată a ușii de la intrare o va trezi și o să-i vadă trupul masiv, alb, strecurându-se jenat în casă, și ea o să-i poată spune „Hai în pat, Harry, e-n regulă, fă-mă, vreau să facem totul împreună, zău că da".

Își toarnă doar vreo două degete de whisky și nu prea multă apă, fiindcă i-ar lua prea mult timp să bea o dușcă mai lungă, și nu pune nici cuburi de gheață, pentru ca zăngănitul tăvii să nu cumva să-i trezească pe copii. Duce această doză la fereastră și rămâne în picioare, se uită, pe lângă cele trei acoperișuri de catran, la orașul cufundat în somn. Ici-colo au răsărit deja câteva luminițe palide prin dormitoarele și bucătăriile oamenilor. Un automobil cu farurile reduse la discuri neînsuflețite, ce nu proiectează fascicule de lumină în întunericul tot mai diluat, coboară încetișor pe Wilbur Street, spre centru. Autostrada, parțial ascunsă privirii de contururile caselor, ca un râu ce curge între malurile străjuite de copaci, chiar și la această oră matinală este însuflețită de trafic. Ea simte cum ziua de lucru se apropie aidoma unei oștiri de lumină, simte cum casele cu margini întunecoase de sub ea sunt pe punctul de a se clinti, de a se trezi, de a-și deschide porțile ca niște castele, să-și trimită bărbații la drum, și regretă că propriul ei soț este incapabil să se adapteze la acest ritm, care urmează să bată o dată în plus. De ce tocmai el? Ce-o fi având așa de prețios? Simte cum crește în ea năduful la adresa lui Harry, iar ca să-și înăbușe pornirea, golește paharul și se întoarce pe călcâie în lumina zorilor; în casă totul e cufundat într-o penumbră maronie. Se simte dezechilibrată; o trage într-o parte tensiunea din sânul nefolosit.

Se duce la bucătărie și își toarnă încă un rând de băutură, mai puternică decât cea dinainte, zicându-și că, la urma urmei, ar cam fi timpul să se distreze și ea nițel. N-a avut o clipă de intimitate de când a venit acasă de la spital. Gândul la distracție îi iuțește mișcările, acestea îi devin aeriene;

traversează aproape alergând, desculță cum e, covorul aspru, și se întoarce la fereastră, să privească un spectacol parcă anume montat pentru ea. În cămașa ei de noapte albă, cocoțată deasupra întregii scene ce i se înfățișează privirii, atinge cu degetele sânul umflat, așa că laptele începe să i se prelingă și-i pătează țesătura albă cu o căldură lentă.

Umezeala îi alunecă la vale și devine rece în aerul de lângă fereastră. Venele varicoase încep s-o doară de-atâta stat în picioare. Se duce și se așază pe fotoliul maroniu, hârbuit și îi vine rău numai cât vede unghiul dintre peretele pestriț și tavanul spălăcit. Unghiul o năucește, se hâțână ba în sus, ba în jos. Modelul de pe tapet începe să fojgăie; florile devin pete maronii ce înoată într-o pâclă, se fugăresc și se întrepătrund flămânde. E de groază. Întoarce capul și studiază sfera calmă, verde, a televizorului inert. Partea din față a cămășii de noapte începe să i se usuce; o zgârie asprimea ei scorțoasă. Cartea despre sugari spunea „Păstrați curățenia sfârcurilor", „Săpuniți delicat": microbii pătrund prin zgârieturi. Așază băutura pe brațul rotund al fotoliului, se ridică în picioare, își dă jos cămașa de noapte trăgând-o peste cap, apoi se așază la loc. Fotoliul îi cuprinde goliciunea într-o îmbrățișare moale, ca de mușchi. Își pune cămașa de noapte împăturită peste tamponul Modess, cu brâu, apoi, cu îndemânare, cu degetele de la picioare, trage mai aproape scăunelul, își reazemă gleznele pe el și își admiră picioarele. Dintotdeauna a considerat că are picioare frumoase. Cu coapse drepte, delicate, netede. Chiar are picioare frumoase. Conturul lor tot mai îngust, mai gingaș se profilează alb pe fundalul întunecat al covorului. Lumina slabă ascunde vinișoarele albastre care i-au apărut în timpul sarcinii cu Becky. Se întreabă dacă picioarele ei vor ajunge la fel de chinuite ca ale maică-sii. Încearcă să-și imagineze gleznele la fel de groase ca genunchii și acestea par să se îngroașe. Întinde mâna să-și pipăie gleznele, să se convingă că-i doar o iluzie, și răstoarnă cu umărul paharul cu whisky de pe brațul fotoliului. Sare în sus, tresare speriată când simte aerul rece învăluindu-i pielea goală, spațiul răcoros ce dă năvală de jur împrejurul trupului ei

înfiorat, marcat de proeminenţe. Chicoteşte încetişor. De-ar vedea-o Harry acum! Din fericire, n-a fost mare lucru în pahar. Încearcă să se ducă la bucătărie cu tupeu, fără haine pe ea, ca o curvă, dar senzaţia că o urmăreşte cineva, pe care a început s-o aibă când stătea la fereastră şi şi-a făcut laptele să curgă, e prea puternică; se retrage în dormitor şi îşi pune halatul de baie albastru, iar apoi îşi toarnă încă un rând de băutură. O treime din sticlă e încă plină. Oboseala îi usucă marginile pleoapelor, însă n-are nici un chef să se întoarcă în pat. Îi e groază de el, fiindcă acolo ar trebui să fie Harry. Această absenţă e o gaură tot mai largă şi o astupă turnând un pic de whisky, dar nu-i de ajuns, iar când se duce la fereastră pentru a treia oară, de-acum s-a luminat destul de mult ca să vadă cât de searbăd e totul. Cineva a spart o sticlă dând cu ea de unul din acoperişurile cu catran. Rigolele de pe Wilbur Street sunt pline de noroiul ce năboieşte din cvartalele în construcţie. În timp ce se uită pe geam, felinarele de pe stradă, lungi şiruri palide, se sting pâlcuri-pâlcuri. Şi-l închipuie pe omul de la centrala electrică decuplând contactele, e un omuleţ cărunt, cocoşat, toropit de somn. Se apropie de televizor şi fâşia de lumină ce ţâşneşte brusc în dreptunghiul verzui îi aprinde flacăra bucuriei în piept, dar e încă prea devreme, lumina aia nu-i decât o strălucire cu purici, fără noimă, iar sonorul se reduce la paraziţi. În vreme ce stă şi se uită la lumina albă, senzaţia că e cineva în spatele ei o face să întoarcă brusc capul, de mai multe ori. E foarte ageră când face asta, dar de fiecare dată există un spaţiu care-i scapă privirii, unde respectiva persoană se poate ascunde în caz că-i aici. Televizorul este cel care a chemat-o aici, în cameră, dar, de-ndată ce stinge aparatul, se pune pe bâzâit. Se aşază cu capul în palme, lacrimile i se preling şiroaie printre degete, iar smiorcăielile ei răsună în tot apartamentul. Nu şi le înăbuşă, fiindcă vrea să trezească pe cineva din somn; e bolnavă de singurătate. În lumina albicioasă, pereţii şi mobila au contururi clare şi îşi recapătă culorile, iar punctele maronii care se uneau mai devreme au fost înghiţite de propria ei făptură.

Se duce la bebelușă și se uită la ea, sărăcuța stă întinsă și adulmecă pledul, degetele i se zvârcolesc pe lângă urechi; Janice întinde mâna și-i mângâie căpșorul fierbinte, acoperit parcă de-o pieliță, o saltă din pătuț, are piciorușele ude leoarcă, o duce la alăptat în fotoliul așezat cu fața la fereastră. Cerul e de un albastru-deschis, imaculat, care pare pictat pe geamul ferestrelor. Din fotoliul acesta nu se vede decât cerul, la fel de bine s-ar putea afla în nacela unui balon uriaș, la înălțimea de-o sută cincizeci de kilometri. Se aude o ușă trântindu-se de cealaltă parte a peretelui despărțitor și inima stă să-i sară din piept, însă, firește, nu-i decât unul din ceilalți chiriași, poate bătrânul domn Cappello, care nu le-ar spune niciodată o vorbă bună celor care pleacă la lucru, scările bubuie fără nici un chef. Zgomotul îl trezește pe Nelson și, un timp, mâinile ei își găsesc o ocupație. În timp ce pregătește micul dejun pentru ei doi, sparge din greșeală un pahar de suc de portocale, îi scapă, pur și simplu, din prinsoarea degetului mare și cade în chiuveta casantă. Când se apleacă deasupra lui Nelson, să-i pună porția de fulgi Rice Krispies, acesta se uită în sus, la ea, încrețind nasul; îi miroase tristețea și mireasma ei familiară îl face să fie timid cu ea.

— Tati plecat?

E un băiețel tare bun, o întreabă asta să nu-i complice viața, nu trebuie decât să-i răspundă cu un „Da".

— Nu, îi replică ea. Tati a plecat la lucru dis-de-dimineață, înainte să te trezești. O să se-ntoarcă acasă la cină, ca în fiecare zi.

Copilul se încruntă la ea și apoi o papagalicește cuprins brusc de speranță:

— Ca în fiecale zi?

De îngrijorare, și-a întins capul cât mai sus, așa că gâtul îi pare o tulpină mult prea subțire pentru sfera lui craniană, cu chica lui mare, cârlionțată, turtită de pernă.

— Tati o să se-ntoarcă acasă, îi repetă ea.

Acum, că și-a asumat și povara de-a îndruga minciuni, are nevoie de încă un strop de whisky s-o susțină. Are în suflet

o întunecime pe care trebuie s-o preschimbe într-o culoare strălucitoare, altminteri e terminată. Duce vesela la bucătărie, dar vasele îi alunecă atât de rău în mâini, încât nici nu mai încearcă să le spele. Își zice că ar trebui să-și pună o rochie în locul halatului de baie, dar, până să ajungă în dormitor, uită de ce s-a pornit într-acolo și începe să strângă patul. Simte însă o prezență nedeslușită pe așternutul încrețit și se sperie, așa că se trage înapoi și se duce în cealaltă cameră, să stea laolaltă cu copilașii. E ca și cum, spunându-le că Harry se va întoarce acasă ca de obicei, ar fi plantat o stafie în apartament. Persoana respectivă parcă n-ar fi însă Harry, ci un spărgător, unul care își râde de ea, țopăind dintr-o încăpere în alta înaintea ei.

Când ridică din nou bebelușa, îi simte umezeala de pe picioruțe și se gândește s-o schimbe, dar își dă seama, isteața de ea, că e beată și riscă s-o împungă cu acele de siguranță. E de-a dreptul mândră că e în stare de un așa raționament și își zice să nu se mai apropie de sticlă, s-o poată schimba peste o oră. O pune pe mititica de Becky în pătuțul ei și, minune, n-o aude plângând nici măcar o dată. Pe urmă, se așază împreună cu Nelson la televizor și se uită la ultimele știri din emisiunea matinală a lui David Garroway[1], iar apoi la o emisiune despre Elizabeth și soțul ei, care îl invită la ei pe un prieten de-al lui, care pleacă tot timpul în excursii cu cortul în spinare și se dovedește a fi un bucătar mai bun decât Elizabeth. Dintr-un motiv sau altul, această emisiune îi dă o asemenea stare de agitație, încât, din pura obișnuință dată de vizionarea programelor TV, se duce până la bucătărie și își prepară o băuturică, mai mult din cuburi de gheață, cât să astupe breșa ce amenință să se deschidă din nou înlăuntrul ei. Trage doar o dușcă și se simte ca și cum ar înghiți o gură de lumină albastră care limpezește totul. Trebuie să treacă cumva peste acest mic gol și, la sfârșitul zilei de lucru,

---

1 Disc-jockey, reporter de teren și pionier al emisiunilor de știri televizate din S.U.A. (1913-1982). (N. tr.)

când Harry o să vină acasă și n-o să afle nimeni ce s-a întâmplat, n-o să mai râdă nimeni de mama. Se simte ca un curcubeu ce se arcuiește protector peste Harry, care pare nespus de mic sub ea, de zici că-i o jucărie. Se gândește ce grozav ar fi să se joace cu Nelson; lui nu-i face bine să se uite la televizor toată dimineața. Îl închide și găsește cărțile de colorat și creioanele, așa că se așază amândoi pe covor și încep să coloreze fiecare câte o pagină.

Janice îl strânge de mai multe ori la piept și îi vorbește, să-l facă să râdă, ba chiar e de-a dreptul fericită să coloreze. În liceu, desenul era singura materie de care nu îi era frică și întotdeauna primea nota nouă. Zâmbește cuprinsă de încântare în timp ce-și colorează pagina – o ogradă cu șură –, atât de bine, încântată că simte cum micuțele batoane colorate ținute între degete trasează niște linii paralele atât de ordonate, iar băiețelul ei mititel se uită la ea atent, concentrat. Halatul de baie i se desface în evantai pe covor, în jurul ei, iar trupul îi pare frumos și împlinit. Se trage înapoi, să-i dispară umbra de pe pagină, și observă că a colorat o parte dintr-o găină cu verde, că a depășit cu mult contururile și că pagina ei arată urât; începe să plângă; nu e drept, e ca și cum cineva care stă în spatele ei fără să priceapă nimic i-ar spune că arată urât ce-a colorat ea. Nelson se uită în sus, fețișoara i se lățește brusc și strigă:

— Nu! Nu, mami!

Ea dă să-i facă loc, să-l lase să plonjeze în poala ei, dar, în loc de asta, el se repede cu pași șontâcăiți, aproape ca de invalid, în dormitor, se trântește pe jos și începe să azvârle din picioare.

Janice se ridică de jos cu un zâmbet calm și se duce la bucătărie, unde ține minte că și-ar fi lăsat paharul. Important este să reziste până la sfârșitul zilei, să-l protejeze pe Harry, și ar fi o prostie să nu mai tragă încă o dușcă, s-o ajute. Iese din bucătărie și-i spune lui Nelson:

— Mămica nu mai plânge, dragule. Am glumit. Mămica nu plânge. Mămica e foarte fericită. Te iubește foarte mult.

Se uită la ea cu chipul lui neted, pătat de lacrimi. Ca un cuțit înfipt pe la spate, sună telefonul. Răspunde cu același calm:

— Alo?

— Bună, iubito. Sunt tăticu'.

— Ah, tăticule!

Printre buze i se revarsă bucuria. El face o pauză.

— Draga mea, Harry e bolnav? E trecut de unsprezece și încă n-a venit la salon.

— Nu, se simte bine. Suntem bine cu toții.

Urmează o nouă pauză. Dragostea ei pentru taică-său curge în direcția lui prin firul tăcut. Ea ar da orice să nu se mai termine niciodată conversația lor.

— Păi... atunci, unde-i? E acolo? Dă-mi-l la telefon, Janice.

— Tăticule, nu-i acasă. A plecat de-acasă dimineața devreme.

— Și unde s-a dus? La salon n-a venit.

I se pare că l-a auzit rostind cuvântul „salon" de un milion de ori. Îl rostește ca nimeni altul. Pornit de pe buzele lui, cuvântul sună consistent, îmbelșugat, de parcă lumea întreagă ar fi concentrată în el. Toate lucrurile bune din anii copilăriei, hainele, jucăriile, casa, toate au venit de la „salon".

E inspirată; se pricepe bine la conversația pe care o presupune vânzarea unei mașini.

— A plecat devreme, tăticule, să prezinte o dubă unui potențial cumpărător care trebuia să plece la lucru, sau așa ceva. Stai. Stai să mă gândesc. Mi-a zis că tipul trebuie să ajungă la Allentown azi-dimineață devreme. Trebuia să plece la Allentown, iar Harry a trebuit să-i arate mașina. Totu-i în regulă, tăticule. Harry își iubește slujba.

A treia pauză e mai lungă.

— Iubito, ești sigură că nu-i acolo?

— Tăticule, nu ți se pare că ești ciudat? Nu-i aici. Pricepi?

Împunge aerul cu receptorul spre camera goală, de parcă acesta ar avea ochi. Vrea să fie gluma neobrăzată a unei fiice, dar, pe neașteptate, până și simplul fapt că a întins brațul

o face să-i fie rău. Când duce din nou receptorul la ureche, îl aude spunându-i pe un ton distant, sacadat:

— ...iubito. E-n regulă. Nu-ți face griji. Copiii sunt acolo, cu tine?

O ia cu amețeli și închide. Asta-i o greșeală, dar crede că, per total, s-a descurcat bine. Merită o dușcă. Lichidul maro se varsă peste cuburile de gheață fumegânde și nu se oprește la ordinul ei. Trântește nervoasă sticla și picături ca niște pete de murdărie se rostogolesc în chiuvetă. Se duce în baie cu paharul și revine cu mâinile goale și cu gustul pastei de dinți în gură. Își amintește că s-a uitat în oglindă și s-a mângâiat pe păr, iar apoi s-a apucat să se spele pe dinți. Cu periuța de dinți a lui Harry.

Se trezește pregătind masa de prânz, are senzația că se uită la o reclamă la mâncare dintr-o revistă, cu fâșii de șuncă ce sfârâie într-o tigaie la capătul unui uriaș braț albastru. Vede cum zboară în aer stropii de grăsime, ca perdeaua frumușică a unei arteziene din parc și se întreabă cât de rapid descriu acele arcuri de cerc. Îi înțeapă mâna de pe mânerul tigăii, așa că micșorează flacăra purpurie. Îi toarnă lui Nelson un pahar cu lapte și smulge câteva frunze dintr-o căpățână de salată, le așază pe o farfurie de plastic galbenă și mănâncă un snop. Se gândește să nu-și pună o farfurie și pentru ea, dar apoi se răzgândește, pentru că s-ar putea ca tremurul din stomac să i se tragă de la foame. Ia încă o farfurie și rămâne cu ea în mâini întrebându-se de ce era tăticu' așa sigur că Harry e aici. *Există* o altă persoană în apartament, știe asta, dar nu-i Harry, iar persoana asta oricum n-are nici o treabă aici. E hotărâtă să-l ignore și își vede pe mai departe de pusul mesei pentru prânz, cu trupul cuprins de-o ușoară rigiditate. Nu se lasă până ce nu este așezat totul cum trebuie pe masă.

Nelson se plânge că șunca e grăsoasă și întreabă din nou dacă tăticu' pleacă, iar critica la adresa șuncii pe care ea din capul locului a fost atât de deșteaptă și curajoasă să i-o pregătească, o scoate din fire, așa că după al douăzecelea lui refuz de-a mânca măcar un pic de salată, ea se întinde și îl plesnește peste fețișoara lui nerușinată. Tâmpitul ăsta de copil nici măcar

nu plânge, stă și se holbează, și suspină iar și iar până când, în cele din urmă, izbucnește în hohote de plâns. Din fericire ea este însă stăpână pe situație, foarte calmă, își dă seama de absurditatea tentativei lui și refuză să se lase intimidată. Cu placiditatea unui singur talaz, îi pregătește biberonul, îl ia de mână, îl supraveghează la pipi și îl bagă în pat. Cuprins încă de convulsii după ce-a plâns, își vâră biberonul în gură și ea e sigură, după strălucirea din ochii lui atenți, că e pe cale să adoarmă. Rămâne lângă pat, uimită și ea de câtă vigoare are.

Telefonul sună din nou, mai furios decât prima oară și, în timp ce aleargă spre el, și face asta fiindcă nu vrea să-l deranjeze pe Nelson, simte că încep s-o lase puterile și un gust stătut și maro îi inundă gâtlejul.

— Alo.

— Janice, răsună vocea maică-sii, egală și aspră. Tocmai m-am întors de la cumpărături în Brewer și taică-tău încearcă să dea de mine de dimineață. Crede că Harry a plecat din nou. Așa-i?

Janice închide ochii și răspunde:

— S-a dus la Allentown.

— Ce să caute acolo?

— O să vândă o mașină.

— Nu fi proastă, Janice. Te simți bine?

— Ce vrei să zici?

— Ai băut?

— Ce să beau?

— Stai liniștită, vin imediat.

— Mamă, nu veni. Totu-i în regulă. Tocmai l-am culcat pe Nelson, să-și facă somnul de după-amiază.

— O să ciugulesc ceva și vin la tine. Întinde-te puțin.

— Mamă, *te rog*, nu veni.

— Janice, să nu mă contrazici. Când a plecat?

— Nu te băga, mamă. O să se întoarcă diseară. Ascultă și adaugă: Și nu mai plânge.

— E ușor să-mi spui să nu mai plâng, zice maică-sa, când tu ne faci de rușine pe toți. Prima oară am crezut că-i numai

vina lui, acum nu mai sunt chiar așa de sigură. Mă auzi ? Nu mai sunt așa de sigură.

Lui Janice cuvântarea asta i-a acutizat în așa măsură senzația de greață, încât se întreabă dacă mai e în stare să țină receptorul în mână.

— Nu veni, mamă, o imploră. Te rog.

— Bag ceva în gură și vin în douăzeci de minute. Tu bagă-te în pat.

Janice pune receptorul în furcă și se uită în jur oripilată. Apartamentul arată oribil. Cărți de colorat pe podea, pahare, patul nefăcut, vase murdare peste tot. Aleargă spre locul unde a colorat împreună cu Nelson și încearcă să se aplece. Cade în genunchi, iar bebelușa începe să plângă. Panicată la gândul de a nu-l deranja pe Nelson și de a ascunde cumva absența lui Harry, aleargă la pătuț și, ca într-un coșmar, îl găsește mânjit cu caca portocalie.

— Lua-te-ar naiba! Lua-te-ar naiba, se smiorcăie ea la Rebecca.

Ridică trupșorul împuțit și se întreabă unde s-o ducă. O pune în fotoliu și, mușcându-și buza de sus, îi desface scutecul.

— Ah, rahat cu ochi, murmură ea și simte că susurul glasului ei o ține la distanță pe cealaltă persoană care mișună prin cameră.

Duce la baie scutecul îmbibat și îl aruncă la toaletă, apoi se lasă în genunchi și bâjbâie să pună dopul la cadă. Deschide ambele robinete la maximum, știind din experiență că astfel obține amestecul potrivit, călâi. Apa țâșnește din robinet ca un pumn. Observă paharul cu whisky botezat pe care l-a lăsat pe vasul de la toaletă și bea o dușcă lungă, stătută, apoi se întreabă cum să scape de el. În tot acest timp, Rebecca urlă de parcă ar avea destulă minte să știe că este plină de murdărie. Janice ia paharul cu ea și-l răstoarnă pe covor cu genunchiul în timp ce îi dă jos bebelușei cămășuța de noapte și puloverașul. Duce hăinuțele îmbibate la televizor și le pune pe carcasa lui în timp ce se lasă în genunchi și încearcă să îndese creioanele la loc în cutia lor. O doare

capul de atâta talmeș-balmeș. Duce creioanele pe masa de la bucătărie și aruncă resturile de costiță și salată în punga de hârtie de sub chiuvetă, dar gura acesteia se înclină pe jumătate închisă și salata aterizează mai încolo, în întunericul din spatele găleții de gunoi, iar ea se ghemuiește cu capul plesnindu-i de durere, încercând să o vadă sau s-o apuce cu degetele, dar nu reușește. O înțeapă genunchii de cât a stat în genunchi. Renunță și, spre marea ei surpriză, se așază flască pe un scaun din bucătărie și se uită la vârfurile moi, strident colorate, ale creioanelor care ies din cutia de Crayola. Ascunde whisky-ul. Trupul îi rămâne nemișcat o secundă, dar când se clintește, vede cum mâinile ei, cu dungile de mizerie de sub unghii, pun sticla de whisky într-un scrin cu niște cămăși vechi de-ale lui Harry, pe care le păstra pe post de cârpe de șters praful. El n-ar purta în ruptul capului o cămașă peticită, nu că ea s-ar pricepe cine știe ce la peticit. Trântește ușa, aceasta se izbește de toc, dar nu se închide, iar la marginea linoleumului de lângă chiuvetă dopul de plută al sticlei de whisky se zgâiește la ea ca un joben. Îl bagă în punga cu gunoi. Acum bucătăria e destul de curată. În camera de zi, Rebecca zace goală în fotoliul moale cu burtica umflată în părți de-atâta urlat și cu piciorușele ei curbate, cu gropițe, chircite și roșii. Celălalt bebeluș al lui Janice s-a născut băiețel și încă i se pare ciudat să vadă între piciorușele fetiței acele două movilițe de grăsime în loc de socoteala triplă a unui băiat (când doctorul l-a circumcis pe Nelson, Harry n-a dorit acest lucru, el nu fusese și nu i se părea normală treaba asta, iar ea a râs de el și lui i-a sărit țandăra.) Chipul bebelușului se înroșește la fiecare nou țipăt, Janice închide ochii și se gândește cât de oribil e din partea maică-sii să vină și să-i strice ziua doar ca să se convingă că ea l-a pierdut din nou pe Harry. Moare de nerăbdare să se convingă că așa stau lucrurile, iar copilița asta îngrozitoare nu are stare un minut, și mai sunt și hăinuțele pe televizor. Le duce în baie, le aruncă în vasul de toaletă, peste scutec, și închide robinetele. Apa gri, vălurită, a urcat până aproape de marginea căzii. La suprafață se încrețește mărunt, iar dedesubt așteaptă o masă adâncă incoloră. Își

dorește să fie ea cea care se îmbăiază. Debordând de stăpânire de sine, se întoarce în camera de zi. Se apleacă prea mult încercând să ia din fotoliu chestioara aia alunecoasă, cade în genunchi, o ia pe Rebecca în brațe și o duce în baie ținând-o într-o rână. E mândră de isprava ei; cel puțin, bebelulșa o să fie curată când o să sosească maică-sa. Se lasă ușor în genunchi lângă cada mare, calmă, și nu vrea să-și ude mânecile. Apa se înfășoară în jurul antebrațelor ei ca două mâini uriașe; sub ochii ei, bebelușa roz se duce la fund ca o piatră gri.

Scoate un vaier de împotrivire și se silește să apuce copilul, dar apa îi împinge mâinile în sus, halatul ei de baie plutește, iar chestia aia alunecoasă se zvârcolește în apa devenită dintr-odată opacă. La un moment dat izbutește s-o prindă, pe degetul mare simte o bătaie de inimă, apoi o pierde, iar suprafața apei saltă în sus în dreptunghiuri pale în care se răsfrânge lumina, din care ea nu poate apuca corpul solid; totul se întâmplă într-o clipă, dar una prelungită într-un timp vâscos. Apoi izbutește s-o apuce pe Becky strâns și totul e în ordine.

Ridică chestioara însuflețită în aer și o strânge la pieptul ei ud leoarcă. De pe ele, apa se scurge pe gresia din baie. Trupșorul ușor ca un fulg se prăbușește pe gâtul ei și o privire scurtă, de ușurare, aruncată spre fața bebelușei îi oferă o fantastică impresie de coagulare. Amintirea distorsionată a modului în care se face respirația gură la gură pune în mișcare brațele reci și ude ale lui Janice, cu îmbrățișări ritmice, frenetice. Sub pleoapele ei strânse se învălmășesc rugăciuni mărețe, purpurii, mute, monotone, iar ea pare să se agațe de genunchii unei a treia persoane colosale, al cărei nume, Tată, Tată, îi izbește țeasta ca niște veritabile lovituri. Deși inima ei nestăpânită scaldă întreg universul în roșu, nici o scânteie nu se aprinde în spațiul dintre brațele ei; cu toate rugile necontenite, nu simte nici cel mai mic tremur al vreunui răspuns venit din întunericul lipit de ea. Senzația că există o a treia persoană cu ele se dilată enorm și știe, știe, în timp ce se aud bătăi în ușa de la intrare, că lucrul cel mai cumplit care i s-a întâmplat vreodată unei femei pe lumea asta i s-a întâmplat ei.

Jack se întoarce de la telefon afișând o culoare șocantă.

— Janice Angstrom și-a înecat, din greșeală, fetița.

— Cum așa? îl întreabă Lucy.

— Nu știu. Mă tem că era beată. Acum e inconștientă.

— Și el unde era?

— Nu știe nimeni. Eu trebuie să aflu asta. Cu doamna Springer am vorbit.

Se așază în fotoliul masiv din lemn de nuc moștenit de la taică-său, iar Lucy își dă seama, fără plăcere, că bărbatu-său a ajuns la vârsta mijlocie. Părul i se rărește, are tenul uscat, pare vlăguit.

— De ce-o fi trebuind să-ți petreci toată viața alergând după pramatia aia neisprăvită? se plânge ea.

— Nu-i un neisprăvit. Îl iubesc.

— Îl iubești! Ești grețos. Ah, asta-i de-a dreptul grețos, Jack. De ce nu încerci să mă iubești pe mine sau pe copiii noștri?

— Dar vă iubesc.

— Ba nu, Jack. Hai să fim sinceri: nu ne iubești. N-ai suporta să iubești pe nimeni care ți-ar putea întoarce dragostea. Ți-e teamă de asta, nu-i așa? Nu-i așa că ți-e teamă?

Când a sunat telefonul, tocmai își luau ceaiul în bibliotecă. El ridică ceașca goală de pe podea, dintre picioare, și se uită în mijlocul ei.

— Ai o imaginație debordantă, Lucy, îi replică. Mi-e, pur și simplu, greață.

— Ție ți-e greață, da, și mie mi-e greață. Mi-e greață de când te-ai înhăitat cu animalul ăla. Nici măcar nu ține de biserica ta.

— Orice creștin ține de biserica mea.

— Creștin! Dacă el e creștin, îi mulțumesc lui Dumnezeu că eu, una, nu sunt. Creștin! Își omoară copilul și tu-l numești creștin!

— Nu și-a omorât copilul. Nu a fost acolo, a fost un accident.

— Păi, e ca și cum ar fi făcut-o cu mâna lui. Fuge de acasă și o împinge pe tâmpita de nevastă-sa să o ia pe ulei. N-ar fi trebuit să-i împaci. Fata își revenise și nu s-ar fi întâmplat niciodată așa ceva.

Eccles clipește mărunt; șocul a pus o imensă distanță analitică între el și lucruri. E mai curând impresionat de felul în care a reconstituit ea ceea ce s-o fi întâmplat. O clipă se întreabă de ce îi este discursul atât de pătimaș. „Pramatie" suna nelalocul lui în vocabularul ei.

— Deci vrei să zici că, de fapt, eu sunt vinovat de moartea copilului, spune el.

— Firește că nu. N-am vrut deloc să zic așa ceva.

— Ba nu. Cred că, probabil, ai dreptate, spune el și se ridică din fotoliu.

Se duce în hol, la telefon, și iarăși scoate din portofel numărul scris cu creionul sub numele aproape șters Ruth Leonard. Numărul a fost bun odată, dar de data asta șoricelul electric zadarnic roade membrana de metal îndepărtată. Îl lasă să sune de douăsprezece ori, pune receptorul în furcă, formează din nou, apoi închide după șapte apeluri. Când se întoarce în bibliotecă, Lucy îl întâmpină pregătită:

— Jack, îmi pare rău. N-am vrut să sugerez că ar fi vina ta. Firește că nu este. Nu fi prostuț.

— Nu-i nimic, Lucy. Adevărul n-ar trebui să ne doară.

Cuvintele acestea oglindesc ideea lui că, atunci când crezi cu adevărat, nimic adevărat nu intră în conflict cu credința.

— Ah, îndurare, uite unde era martirul! Ei bine, văd că ți-ai băgat în cap ideea că-i vina ta și, orice-aș spune eu, n-o să te mai pot convinge de contrariul, așa că nu-mi mai răcesc gura de pomană.

El tace, s-o ajute să nu-și mai răcească gura de pomană, dar după un moment ea îl întreabă pe un ton ceva mai blând:

— Jack?

— Poftim?

— De ce ai fost atât de nerăbdător să-i vezi din nou împreună?

El ridică felia de lămâie din farfurioara ceștii de ceai și încearcă să privească prin ea printre gene.

— Căsnicia este lucru sfânt, explică el.

Pe undeva, el se așteaptă s-o vadă izbucnind în râs, dar, în loc de asta, ea îl întreabă pe un ton serios:

— Chiar și una care nu merge?

— Da.

— Dar asta-i o chestie ridicolă. Contrazice bunul-simț.

— Nu cred în bunul-simț, răspunde el. Dacă asta o să te facă fericită, află că nu cred în nimic.

— Nu mă face fericită, i-o întoarce ea. Te comporți ca un psihopat. Dar îmi pare rău de cele întâmplate. Îmi pare sincer rău.

Ia ceștile, le duce la bucătărie foșnindu-și rochia și îl lasă singur. Umbrele după-amiezii se adună ca pânzele de păianjen pe pereții plini de cărți. Majoritatea nu-i aparțin lui, ci predecesorului său din casa parohială, mult-admiratul prelat Joseph Langhorne. Stă locului, amorțit, dar nu pentru mult timp. Sună telefonul. Se grăbește să răspundă înaintea lui Lucy. Pe fereastra pe al cărei pervaz stă telefonul o vede pe vecină adunând rufele uscate de pe frânghie.

— Alo?

— Hei, Jack? La telefon e Harry Angstrom. Sper că nu te deranjez.

— Nu, nu mă deranjezi.

— Nu ai prin preajmă nici o bătrânică de-aia care coase sau mai știu eu ce, nu-i așa?

— Nu.

— Ăăă, am tot încercat să sun acasă și nu-mi răspunde nimeni. Sunt cam neliniștit. Am fost plecat de-acasă noaptea trecută și am așa, o stare de nestare. Vreau să mă duc acasă, dar aș vrea să știu dacă Janice n-a făcut vreo chestie ca, de pildă, să cheme poliția sau așa ceva. Ai idee?

— Harry, unde eşti?

— A, într-o băcănie din Brewer.

Vecina a împăturit şi ultimul cearşaf pe braţ şi privirea lui Jack zăboveşte pe frânghia albă, goală. Una din treburile cu care se pare că l-a însărcinat societatea este aceea de a da veşti tragice şi simte cum i se usucă cerul gurii când se îmbărbătează să se achite de această îndatorire familiară. *Nici unul care a pus mâna pe plug*...[1] Ţine ochii larg deschişi, ca să nu i se pară că-i prea aproape de prezenţa de lângă urechea lui.

— Ca sa câştigăm timp, cred c-ar fi mai bine să-ţi spun la telefon, începe el. Harry, ni s-a întâmplat un lucru îngrozitor.

Când te-apuci să răsuceşti o funie şi-i dai înainte cu răsucitul, aceasta începe să-şi piardă forma iniţială, dreaptă şi, brusc, apare o buclă, un inel. Harry simte înlăuntrul lui prezenţa unei astfel de bucle după ce îl ascultă pe Eccles până la capăt. Nici nu-şi dă seama ce-i răspunde; tot ce îi ajunge pe cortex sunt vrafurile de mărfuri în ambalaje ţipătoare, pe care le vede pe gemuleţele uşii de la cabina telefonică. Pe peretele drogheriei este atârnat un afiş lung, cu un singur cuvânt, scris cu litere roşii: P A R A D I C L O R O B E N Z E N. În tot timpul cât se chinuieşte să priceapă ce-i spune Eccles recitesţe cuvântul, încercând să vadă cum se împarte în silabe, întrebându-se dacă poate fi pronunţat defel. Exact în clipa când, în cele din urmă, pricepe cum stau lucrurile, în cel mai cumplit moment al vieţii sale, o grăsană se apropie de tejghea şi cumpără două cutii de şerveţele Kleenex. Harry iese la soare, în faţa drogheriei şi înghite în sec, să nu îngăduie buclei să i se ridice până în gât şi să-l sufoce. Afară e vipie, e prima zi de vară; dogoarea se înalţă de pe trotuarul sclipitor drept în faţa pietonilor, îi izbeşte pieziş, reflectată de vitrinele magazinelor şi faţadele de piatră încinsă ale clădirilor. În această lumină albă, chipurile au acea expresie tipic americană, cu ochii piezişi şi gura căscată cu un aer înspăimântător, care le face să pară că acuşi o să-ţi zică ceva ameninţător şi

1 Evanghelia după Luca, 9:62. (N. tr.)

neomenos. Pe stradă, sub capotele strălucitoare ale mașinilor, conducătorii auto se coc în traficul ambuteiat. În aer plutește o pâclă alburie, astupând cerul ce pare prea epuizat ca să se mai poată însenina vreodată. Harry așteaptă la un colț de stradă, într-un pâlc de cumpărători asudați, arși de soare, autobuzul 16 A, care merge spre Mt. Judge; când acesta frânează în stație cu un șuier șerpesc, e deja aglomerat. Se prinde de o bară de oțel din fundul autobuzului, străduindu-se să-și învingă senzația aceea de buclă ce urcă înlăuntrul lui. Postere curbate fac reclamă la țigări cu filtru, loțiuni de plajă și credite bancare.

Cu unul din aceste autobuze s-a dus aseară în Brewer, a mers la Ruth acasă, dar luminile erau stinse și nu i-a deschis nimeni când a sunat la ușă, deși i s-a părut că vede o lumină chioară în spatele geamului sablat, inscripționat cu literele F. X. PELLEGRINI. A lălăit-o o vreme și s-a așezat pe trepte, uitându-se la magazinul de delicatese până când s-au stins luminile, iar apoi la fereastra strălucitoare a bisericii. Când lumina s-a stins și acolo, a simțit că i se îneacă corăbiile și îi piere orice speranță, și s-a gândit să se ducă acasă. S-a plimbat pe Weiser Street și s-a uitat la luminile din vale și la floarea-soarelui cea uriașă, dar n-a zărit nici un autobuz, s-a speriat să nu sfârșească înjunghiat și jefuit, așa că a intrat într-o speluncă de hotel și a închiriat o cameră. N-a dormit prea bine, din cauza lămpii de neon de pe coridor, prinsă cu bandă adezivă, care bâzâia tot timpul, și a unei femei care râdea întruna, așa că s-a sculat destul de devreme ca să se întoarcă în Mt. Judge, să-și pună un costum ca lumea și să meargă la lucru, dar ceva pornit dinlăuntrul lui l-a împiedicat. Ceva l-a împiedicat toată ziua. Încearcă să-și dea seama ce anume l-a împiedicat, fiindcă, indiferent ce-a fost, i-a ucis fiica. L-a împiedicat, parțial, dorința lui de a o revedea pe Ruth, dar, după ce s-a dus dis-de-dimineață la ea, s-a lămurit că nu-i acasă, că o fi plecată la Atlantic City cu vreun dement, și a mai hoinărit o vreme prin Brewer, a intrat și a ieșit din magazinele universale de pe pereții cărora se revărsa muzica,

a mâncat un hot-dog într-un local cu prețuri infime, a ezitat în fața unui cinematograf, dacă să intre sau nu, dar a ales să nu intre, ci să pândească eventuala întoarcere a lui Ruth. A tot sperat să vadă răsărind din aglomerație umerii pe care i-a sărutat și părul ei roșcat, de care se ruga să se despletească odată de cealaltă parte a poliței cu felicitări. Era însă vorba de un oraș de peste o sută de mii de suflete și avea șanse minime s-o zărească; și, oricum, avea timp cu nemiluita s-o caute într-o altă zi. Nu; ceea ce l-a reținut în oraș, în ciuda nodului care creștea întruna în el, spunându-i că ceva nu e în regulă la el acasă, ceea ce l-a făcut să-și continue hoinăreala prin aerul rece emanat de ușile cinematografelor, printre tejghelele cu lenjerie parfumată, gablonzuri și arahide sărate (sărmana de Jan), iar apoi în parc, pe aleile pe care se plimbase odinioară cu Ruth, să se uite de sub un castan la cinci puștani zdrențăroși care jucau un fel de țurcă cu o minge de tenis și o coadă de mătură, și-apoi, în sfârșit, înapoi, pe Weiser Street, până la drogheria de unde a dat telefonul, ceea ce l-a făcut să hoinărească a fost gândul că o să găsească o supapă. Asta fiindcă ceea ce l-a scos din răbdări n-a fost atât faptul că are și Janice o dată în viață dreptate, iar el greșește și e un dobitoc, ci senzația de sufocare, sentimentul că e prins într-o cursă. A fost la biserică și s-a întors acasă cu flăcăruia asta mică și n-a avut unde s-o așeze pe pereții întunecoși, igrasioși ai apartamentului, așa că a pâlpâit și s-a stins. Și și-a dat seama că n-o să fie capabil să reaprindă mereu această flacără. Ceea ce l-a reținut toată ziua a fost sentimentul că undeva îl așteaptă ceva mai bun decât chinul de-a asculta toată ziua plânsetele unor bebeluși și de-a înșela clienții la saloanele auto cu mașini la mâna a doua, și încearcă să răpună tocmai acest sentiment, aici și acum, în autobuz, se ține strâns de bara cromată, se apleacă peste două femei cu bluze albe plisate, cu pachete de cumpărături în poală, și încearcă să-l răpună. Nodul din stomac începe să ia forma grețurilor, și se agață cu înverșunare de bara rece ca gheața în timp ce autobuzul înaintează pe serpentine. Coboară năclăit de sudoare, se blochează

înainte de vreme. Aici, în Mt. Judge, umbrele sunt mai dense, soarele care încinge Brewer-ul e sus pe creasta muntelui, iar sudoarea îi îngheață pe trup, tăindu-i respirația. Începe să fugă, să-și pună trupul la treabă, să-și alunge toate gândurile din minte. Trece în pas alergător pe lângă o curățătorie chimică cu o țeavă micuță pe care iese șuierând aburul sub presiune. Apoi, prin mirosul de țiței și cauciuc ce se înalță deasupra băltoacelor de pe asfaltul din jurul unei stații de benzină Esso. Pe lângă pajiștea din fața primăriei din Mt. Judge și lista de onoare a eroilor căzuți în al Doilea Război Mondial, cu plăcile memoriale crăpate și știrbite. Simte că începe să-l doară pieptul și încetinește pasul.

Când ajunge acasă la familia Springer, doamna vine la ușă și i-o trântește în nas. El însă își dă seama după Buickul măsliniu parcat în față că Eccles este înăuntru și curând Jack vine și îl lasă să intre. Îi șoptește în antreul slab luminat:

— Soției tale i s-a administrat un sedativ și a adormit.

— Mititica...

— E la pompele funebre.

Lui Rabbit îi vine să urle, i se pare strigător la cer ca antreprenorul de pompe funebre să vină și să ia un trupșor așa micuț, pe care s-ar cuveni să-l îngroape așa cum l-a lăsat natura, ca pe stârvul unei păsări, într-o groapă mică, săpată în iarbă. Și totuși, dă din cap aprobator. Simte că de-acum încolo n-o să se mai opună niciodată nici unui lucru.

Eccles urcă la etaj, iar Harry se așază pe un scaun și se uită cum razele de lumină ce intră pe fereastră se joacă pe o măsuță de fier plină cu ferigi, violete africane și cactuși pitici. Acolo unde se izbesc de frunze, acestea devin galben-verzui strălucitor. Frunzele din umbră, din fața lor, arată ca niște găuri negru-verzui, decupate din acest fundal auriu. Cineva coboară de sus cu un pas nesigur. Nu întoarce capul să vadă cine este; nu vrea să riște și să privească în ochii nimănui. Urmează o atingere pufoasă pe antebrațul lui și dă ochii cu Nelson. Chipul copilului strălucește de curiozitate.

— Mami doalme, îl anunță pe un ton grav, care imită vocile adulților loviți de tragedie pe care le aude în jur.

Rabbit îl ia în brațe și îl așază în poală. E mai greu și mai înalt decât înainte. Îi folosește trupul ca pe un ascunziș; îi trage capul spre gâtul lui.

— Bebița bolnavă? îl întreabă Nelson.

— Bebița bolnavă.

— Apa male, male în cadă, îi explică Nelson și se zbate să stea vertical, să-i poată arăta cu brațele, care i se îndepărtează de trup. Multă, multă apă, întărește el.

Trebuie să fi văzut ce s-a întâmplat. Vrea să se dea jos din poala lui taică-său, dar Harry îl ține strâns, cuprins de un soi de spaimă; casa este cufundată într-o durere care pare să-i facă rău băiatului. În plus, se zbate cu o energie care amenință durerea acumulată, ar putea-o răsturna și, atunci, întreaga casă s-ar putea surpa peste ei. Ținându-l prizonier pe copil, se protejează pe sine.

Eccles coboară la parter, se oprește și-i privește lung.

— De ce nu-l scoți la o plimbare? îi propune el. A avut o zi de coșmar.

Ies toți trei afară. Eccles îl ia de mână pe Harry și i-o strânge tăcut, îndelung, apoi îi spune:

— Rămâi aici. Au nevoie de tine, chiar dacă nu recunosc.

După ce Eccles pleacă cu Buickul, Harry se așază cu Nelson pe iarbă lângă alee și aruncă cu pietricele spre trotuar. Băiatul râde și vorbește cu însuflețire, dar aici, afară, glasul lui nu răsună la fel de puternic. Harry se simte vag protejat de faptul că face asta fiindcă asta i-a spus Eccles să facă. Pe trotuar, oamenii se întorc acasă de la lucru; Nelson aruncă o pietricică prea aproape de picioarele unui trecător, iar bărbatul se uită la ei. Chipul acesta necunoscut pare să se uite fix la Harry ca dintr-o altă lume, lumea celor neîntinați. Iau la țintă o semănătoare de gazon rezemată de zidul garajului. Harry o nimerește de patru ori la rând. Deși aerul continuă să fie radios, lumina soarelui s-a mai împuținat, mai sunt doar câteva fâșii în vârful copacilor. Iarba e din ce în ce mai reavănă și se

întreabă dacă n-ar trebui să-l strecoare pe Nelson în casă și să plece.

Domnul Springer vine la ușă și-l strigă:

— Harry!

Harry se apropie împreună cu Nelson.

— Becky a făcut niște sendvișuri în loc de cină, îl anunță. Vino înăuntru cu băiatul.

Intră în bucătărie și Nelson mănâncă. Harry refuză totul, în afară de un pahar cu apă. Doamna Springer nu-i în bucătărie, iar Harry îi este recunoscător pentru absență.

— Harry, începe domnul Springer și se ridică bătându-și ușurel mustața cu două degete, de parcă ar fi gata să-i facă o concesie financiară, părintele Eccles a stat de vorbă cu mine și cu Becky. N-am să spun că te consider nevinovat, fiindcă, bine-nțeles, te consider vinovat. Dar nu ești tu singurul vinovat. Într-un fel, maică-sa și cu mine n-am reușit s-o facem să se simtă în siguranță. S-ar putea spune că niciodată n-am făcut-o să se simtă binevenită, nu știu – ochișorii lui rozalii, lunecoși, acum nu mai sunt lunecoși, ci încețoșați și roșii –, deși ne-am străduit, cel puțin așa îmi place să cred. În orice caz – cuvintele îi ies hârâite și șuierate; face o pauză să-și recapete vocea liniștită – viața trebuie să meargă mai departe. Înțelegi ce vreau să spun?

— Da, domnule.

— Viața trebuie să meargă mai departe. Trebuie să mergem mai departe cu ceea ce ne-a mai rămas. Deși Becky e prea supărată ca să dea ochii cu tine, e de aceeași părere. Am avut o discuție și am căzut de acord că asta-i singura soluție. Vreau să zic, ceea ce vreau să zic, văd că ești uimit, e că te considerăm ca făcând parte din familia noastră, Harry, în ciuda – ridică un braț, descriind un gest vag către scări – chestiei ăsteia. Brațul îi cade lângă corp și adaugă cuvintele: A accidentului.

Harry își acoperă ochii cu mâna. Simte că-i ard și sunt vulnerabili la lumină.

— Mulțumesc, spune el, scoțând aproape un geamăt de recunoștință pentru omul ăsta, pe care l-a disprețuit întotdeauna, pentru discursul lui atât de generos de-acum.

Încearcă să compună, în conformitate cu regulile de politețe, care continuă să funcționeze ca niște curenți subacvatici în aceste clipe îndurerate, un discurs pe măsură.

— Promit să-mi respect obligațiile ce-mi revin în această târguială, îi scapă lui și se oprește sufocat de tonul lui abject.

Ce i-o fi venit să zică târguială?

— Sunt sigur că așa va fi, răspunde Springer. Reverendul Eccles ne asigură că așa ai să faci.

— Deselt, rostește Nelson distinct.

— Nelly, ce-ar fi să iei o prăjiturică s-o mănânci în pat?

Springer vorbește cu o jovialitate familiară care, deși forțată, îi amintește lui Rabbit că micuțul a locuit aici luni de zile.

— Nu-i ora ta de culcare? Să te ducă mama-mare sus?

— Tati, își exprimă Nelson preferința, se lasă să alunece din scaun și se apropie de taică-său.

Ambii bărbați se simt stânjeniți.

— OK, acceptă Rabbit. Arată-mi unde-i camera ta.

Springer ia două prăjiturele Oreo din cămară și, fără de veste, Nelson aleargă spre el să-l îmbrățișeze. Bătrânul se apleacă să-i primească îmbrățișarea și chipul lui ofilit, de dandy, se lipește inexpresiv de obrazul băiețelului; privirea lui pierdută zăbovește îndelung asupra pantofilor lui Rabbit și, când brațele îi întorc îmbrățișarea, de sub mânecile sacoului i se ițesc butonii mari, negri, pătrățoși, cu margini de aur și cu inițiala S tot din aur.

Nelson îl conduce pe taică-său spre scări și trec pe lângă camera în care stă doamna Springer. Rabbit surprinde cu coada ochiului imaginea unei fețe umflate de plâns, care aduce cu un organ intern expus privirii printr-o operație chirurgicală, și întoarce capul. Îi șoptește lui Nelson să se ducă și să-i spună noapte bună. Când băiatul se întoarce la el, urcă scările și merg pe un coridor liniștit, cu un tapet înfățișând mașini de epocă, spre o cameră micuță, ale cărei perdele albe împrumută o tentă verzuie de la copacul de afară. De-o parte și de alta a ferestrei sunt atârnate simetric tablouri, unul cu pisicuțe și unul cu cățeluși. Se întreabă dacă asta a fost

camera în care a copilărit Janice. Are o inocenţă stătută şi un suspans aparte, de parcă ar fi stat nelocuită ani de zile. Un ursuleţ vechi, cu blăniţa tocită până la ţesătură şi cu un ochi lipsă, şade într-un balansoar micuţ, hârbuit. Oare a fost al lui Janice? Cine i-o fi scos ochiul? În camera asta, Nelson devine ciudat de pasiv. Harry dezbracă trupşorul somnoros, bronzat peste tot, mai puţin pe funduleţul îngust, îl îmbracă în pijama, îl bagă în pat şi îl înveleşte.

— Eşti un băiat bun, îl laudă el.

— Îhî.

— Acum o să plec. Să nu te sperii.

— Tati pleacă?

— Ca să poţi să dormi. O să mă întorc.

— OK. Bine.

— Bine.

— Tati?

— Poftim.

— Bebiţa Becky a mulit?

— Da.

— S-a speliat?

— O, nu. Nu. Nu s-a speriat.

— E felicită?

— Da, acum este fericită.

— Bine.

— Nu te mai gândi la asta.

— OK.

— Fă nani.

— Îhî.

— Gândeşte-te cum am aruncat noi pietricele.

— Când o să mă fac male, o să le alunc foalte depalte.

— Aşa-i. Le arunci destul de departe de pe-acum.

— Ştiu.

— OK. Fă nani.

La parter îl întreabă pe Springer, care spală vasele în bucătărie:

— Nu vreţi să rămân peste noapte, nu-i aşa?

— Nu în seara asta, Harry. Îmi pare rău. Cred c-ar fi mai bine să nu rămâi în seara asta.

— OK, desigur. O să mă duc acasă. Să trec pe-aici mâine-dimineață?

— Da, te rog. O să-ți dăm micul dejun.

— Nu, n-am nevoie. Voiam să zic, s-o văd pe Janice când se scoală.

— Da, firește.

— Credeți c-o să doarmă toată noaptea?

— Da, așa cred.

— Ăăă... îmi pare rău că azi n-am dat pe la salon.

— Ei, nu-i nimic. N-are nici o importanță.

— Nu-i așa că nu vreți să lucrez mâine?

— Firește că nu.

— Dar sunt în continuare angajat, nu-i așa?

— Firește.

Vorba îi este domoală, privirea neliniștită; simte că nevastă-sa trage cu urechea.

— Sunteți îngrozitor de cumsecade cu mine.

Springer nu-i răspunde; Harry iese prin verandă, să nu dea iarăși cu ochii de chipul doamnei Springer, ocolește casa și se duce acasă pe jos în întunericul pâclos al verii, în care răsună clinchetul de vase spălate. Urcă pe Wilbur Street și intră pe vechea lui ușă, urcă scările, care păstrează încă un miros vag ca de varză gătită. Descuie ușa de la intrare cu cheia lui și aprinde toate luminile cât poate de repede. Intră în baie și găsește cada încă plină. O parte din apă s-a prelins, așa că nivelul apei este la doi-trei centimetri sub linia gri, discretă, de pe porțelan, dar cada încă este plină pe mai mult de jumătate. Un volum greu, calm, inodor, insipid, incolor, apa îl șochează întocmai ca prezența unei persoane tăcute în baie. Nemișcarea pare o peliculă moartă pe suprafața ei calmă. Parcă ar fi chiar un fel de praf pe ea. Își suflecă mâneca, bagă mâna în apă și scoate dopul; apa se balansează și scurgerea gâfâie. Se uită la nivelul apei, cum scade încet și uniform pe peretele căzii, iar apoi, cu un țipăt nebun, învolburat, se scurge și ultima picătură. Cugetă cât de ușor era și, totuși,

cu toată puterea Lui, Dumnezeu n-a făcut nimic. Și nu trebuia decât să scoată dopul ăla de cauciuc.

În pat constată că îl dor picioarele de cât a mers peste zi prin Brewer. Se simte de parcă ar avea fluierele picioarelor despicate. Se răsucește în fel și chip, dar durerea, după un moment de ușurare câștigată prin mișcare, îi revine. Încearcă să se roage, în speranța că asta îl va destinde, dar nu se întâmplă așa. Nu stabilește nici o legătură cu divinitatea. Deschide ochii să se uite la tavan, iar întunericul apare împestrițat cu o rețea tremurătoare de vinișoare, ca dantela aceea de dungulițe galbene și albastre care brăzdau pielea fetiței lui. Își amintește că i-a văzut profilul rumen, plăcut, pe geamul despărțitor de la spital și brusc îl năpădește o groază cumplită, îl face să se rostogolească agitat din pat și să aprindă luminile. Luciul electric îi pare diluat. Îl doare vintrea de-i vine să plângă. Îi e frică să-și bage până și mâna în baie; îi e teamă că, dacă o să aprindă lumina, o să vadă un boț de carne moartă, zbârcită, învinețită, zăcând cu fața în sus pe fundul căzii goale. Spaima îi apasă rinichii și, în cele din urmă, se vede silit să-și ia inima-n dinți; fundul întunecat al căzii îi țâșnește în sus gol și alb.

Se așteaptă să nu mai adoarmă deloc, iar atunci când se trezește în lumina piezișă a soarelui și în bufnetul ușilor trântite la parter, simte că trupul i-a trădat sufletul. Se îmbracă în pripă, cuprins de-o panică mai mare decât panica din orice moment al zilei de ieri. Accidentul îi apare mai real. Niște perniițe invizibile îi apasă gâtlejul și-i încetinesc mișcarea picioarelor și a brațelor; nodul din piept pare mai gros și mai spurcat. „Iartă-mă, iartă-mă", repetă el întruna, fără să se adreseze cuiva anume în mod special.

Se duce la familia Springer; atmosfera din casă s-a schimbat; simte că totul a fost ușor rearanjat în așa fel încât să-i lase și lui un spațiu în care să încapă dacă se face mic. Doamna Springer îl servește cu suc de portocale și cafea, și chiar îi vorbește precaută:

— Vrei frișcă?

— Nu. Nu. O beau neagră.

— Avem frișcă, dacă vrei.

— Nu, sincer. E bine așa.

Janice e trează. Urcă la ea în cameră și se întinde pe pat, lângă ea; se agață de el și izbucnește în hohote de plâns în scobitura dintre gâtul lui, obrazul lui și cearșaf. Chipul parcă i s-a mai îngustat; trupul îi pare micuț ca al unui copil, fierbinte și pietros.

— Nu mă pot uita în ochii nimănui în afară de-ai tăi, îi mărturisește ea. Nu suport să mă uit la ceilalți.

— N-a fost vina ta, îi spune el. A fost vina mea.

— Mi-a revenit laptele, îl anunță Janice, și de fiecare dată când mă înjunghie sânul, mi-o închipui în camera de alături.

Se agață unul de altul într-o beznă comună; el simte că zidurile dintre ei se dizolvă într-un șuvoi negru; și totuși, nodul acela greu, al presimțirii nefaste, îi apasă pieptul pe mai departe, numai de el știut.

Rămâne acolo toată ziua. Musafirii vin și se învârtesc în vârful picioarelor. Felul lor de a se purta sugerează că Janice e foarte bolnavă la pat. Femeile astea rămân la o cafea, în bucătărie, cu doamna Springer, a cărei voce delicată, plină, sună ciudat de copilărească separată de imaginea trupului ei, oftează la nesfârșit, ca un cântec nedeslușit, care ba urcă, ba coboară. Vine și Peggy Fosnacht, fără ochelarii de soare, cu ochii ei chiorâși rătăciți, larg deschiși către lume, și urcă scările. Fiul ei, Billy, se joacă cu Nelson, și nimeni nu se deranjează să le țină în frâu țipetele de mânie și durere ce se aud din curtea din spate și care, nebăgate în seamă, se sting după un timp, iar apoi se întețesc din nou, după o pauză, metamorfozate în hohote de râs. Până și Harry are un musafir. Se aude soneria de la intrare, doamna Springer deschide ușa și vine în camera cufundată în penumbră, unde Harry s-a așezat și se uită la niște reviste și îi spune pe un glas surprins și ofensat:

— Te caută un bărbat.

Pleacă din prag, iar el se ridică și face câțiva pași să-l întâmpine pe bărbatul care intră în cameră, pe Tothero,

sprijinindu-se în baston, cu fața pe jumătate paralizată și, totuși, vorbește, se ține pe picioare, e viu. Iar micuța lui e moartă.

— Vă salut! Hei, ce mai faceți?

— Harry.

Îl strânge pe Harry de braț cu mâna care nu i se sprijină în baston. Îl privește lung în ochi; are gura strâmbă și pleoapa de pe partea aia îi este căzută, în diagonală, așa că aproape că îi acoperă albul ochiului. Strânsoarea chinuitoare a degetelor îi este cuprinsă de un tremur.

— Haideți să ne-așezăm, îi propune Rabbit și îl ajută să ia loc într-un fotoliu.

Tothero dă pe jos un milieu încercând să-și aranjeze brațele. Rabbit își aduce un scaun cu spătar și se așază lângă el, să nu fie nevoit să ridice tonul.

— Nu vă face rău agitația asta? îl întreabă pe Tothero văzând că nu zice nimic.

— M-a adus nevastă-mea. Cu mașina. E în față, Harry. Am auzit vestea îngrozitoare. Nu te-am prevenit?

Are deja ochii scăldați în lacrimi.

— Când?

— Când?

Își ține obrazul paralizat, probabil în mod conștient, întors către umbră, așa că zâmbetul îi pare întreg, viu, înțelept și sigur pe sine.

— În noaptea aceea dintâi. Ți-am zis să te întorci acasă. Te-am implorat.

— Probabil că așa-i. Am uitat.

— Nu, n-ai uitat. N-ai uitat, Harry.

I se taie răsuflarea când rostește „H"-ul din Harry.

— Dă-mi voie să-ți zic ceva. O să mă asculți?

— Sigur.

— Binele și răul, începe el și se oprește; își răsucește capul uriaș și i se văd liniile gurii țepene, lăsate în jos, și ale ochiului bolnav. Binele și răul nu pică din cer. Noi. Noi le producem. Împotriva năpastei. Invariabil, Harry, invariabil – devine mai încrezător în capacitatea lui de a rosti cuvinte lungi –,

năpasta este efectul nesupunerii. Nu al nesupunerii noastre, adesea, la început, nu al nesupunerii noastre. Acum ai căpătat o astfel de pildă în propria ta viață.

Rabbit se întreabă când or fi apărut dârele de lacrimi de pe obrajii lui Tothero; iată-le, seamănă cu dârele lăsate de melci.

— Mă crezi?

— Sigur. Sigur. Uitați ce e, știu că a fost vina mea. Mă simt ca o... ca o insectă de când s-a întâmplat treaba asta.

Zâmbetul liniștit al lui Tothero se adâncește; dinspre obrazul lui răsună un hârâit slab, prelung.

— Te-am prevenit, zice el. Te-am prevenit, Harry, dar tinerețea-i surdă. Tinerețea-i nepăsătoare.

— Dar ce pot să fac? izbucnește Harry.

Tothero nu pare să-l audă.

— Nu ții minte? Cum te-am implorat să te-ntorci acasă?

— Nu mai știu, îmi închipui că da.

— Perfect. Ah, continui să fii un tânăr de treabă, Harry. Ai un trup sănătos. Când o să fiu oale și ulcele, să ții minte cum te-a sfătuit fostul tău antrenor să eviți suferința. Să ții minte.

Ultimele cuvinte sunt rostite cu sfială, cu o ușoară clătinare a capului; furat de elanul acestei vivacități nelalocul ei, se ridică din fotoliu și previne o căzătură folosindu-se rapid de baston. Harry sare în sus alarmat, iar cei doi rămân un moment unul lângă celălalt. Țeasta uriașă a bătrânului emană o miasmă neplăcută, nu aduce a medicamente, ci e dulceagă, aduce mai degrabă a legume stătute.

— Voi, tinerii, spune el cu o intonație ascendentă, pe tonul unui învățător dojenitor și totuși mucalit, aveți obiceiul să uitați. Nu-i așa? Zi și tu, nu-i așa?

Își dorește într-un mod de-a dreptul misterios să-l audă recunoscând acest lucru.

— Sigur, îi dă Rabbit dreptate, rugându-se în sinea lui să-l vadă plecat.

Harry îl conduce până la mașina lui, un Dodge crem cu albastru din '57, parcat în fața unui hidrant portocaliu. Doamna Tothero îi prezintă, cu oarecare răceală, condoleanțe pentru

moartea micuței sale. Pare necăjită și distinsă. Peste tâmplele argintii, cu riduri delicate, îi cad fire de păr cărunt. Vrea să plece de lângă el, să fugă cu premiul ei. Lângă ea, pe scaunul din față, Tothero arată ca un pitic diform, care zâmbește afectat și mângâie ca dus de-acasă capătul încovoiat al bastonului. Rabbit se întoarce în casă deprimat și parcă întinat de vizita asta. Revelația lui Tothero i-a dat fiori. Preferă să se gândească la ceruri ca unică sursă a tuturor lucrurilor.

Eccles vine ceva mai târziu în după-amiaza aceea, să discute detaliile înmormântării: va avea loc mâine după-amiază, miercuri. La plecare, Rabbit îi atrage atenția și discută o clipă în holul de la intrare.

— Ce părere aveți? întreabă Rabbit.

— Despre ce?

— Ce-ar trebui să fac?

Eccles ridică privirea neliniștit. Chipul lui are paloarea copilărească a cuiva care n-a dormit cât trebuie.

— Continuă ceea ce faci acum, îl sfătuiește el. Fii un soț bun. Un tată bun. Iubește ceea ce ți-a mai rămas.

— Și asta-i de-ajuns?

— Vrei să zici, ca să-ți capeți iertarea păcatelor? Sunt sigur că-i de-ajuns, dacă ai să faci asta o viață întreagă.

— Vreau să zic – n-a mai fost niciodată în situația de a-și pleda cauza în fața lui Eccles –, vă amintiți chestia aia despre care discutam noi? Chestia care e-n spatele a tot ce se-ntâmplă.

— Harry, știi că nu cred că lucrul acela există în felul în care crezi tu.

— OK.

Își dă seama că și Eccles vrea s-o șteargă, că priveliștea pe care i-o oferă el este dureroasă, dezgustătoare.

Eccles trebuie să-și fi dat seama că el și-a dat seama de asta, deoarece, pe un ton tăios, invocă ideea de milă și încearcă să dreagă busuiocul:

— Harry, nu eu sunt cel ce trebuie să te ierte. Mie nu mi-ai făcut nimic, să am de ce să te iert. Sunt la fel de vinovat ca tine. Trebuie să trudim pentru iertare; trebuie să ne câștigăm

dreptul de-a zări acel lucru din spatele a tot ce se-ntâmplă. Harry, știu sigur că oamenii sunt aduși în fața lui Christos. Am văzut asta cu ochii mei și am gustat asta cu gura mea. Și chiar cred în asta. Cred că mariajul este un sacrament și că tragedia asta, cât ar fi de îngrozitoare, v-a unit, în sfârșit, pe tine și pe Janice, într-un mod sacru.

În ceasurile următoare, Rabbit se agață de această convingere, deși ea nu pare să aibă nici o legătură cu culorile și sunetele din această casă mare copleșită de jale, cu tușele și arcurile soarelui de după-amiază prelinse în micuța junglă de plante de pe masa de sticlă sau cu cina pe care o ia într-o mutenie aproape totală, împreună cu Janice, în dormitorul ei.

Peste noapte rămâne acasă la familia Springer, doarme cu Janice. Ea doarme neîntoarsă. Sforăitul ei subțire îi iese pe gura neagră și intensifică lumina lunii și îl ține treaz. Se ridică într-un cot și îi studiază chipul. E înspăimântător văzut la lumina lunii, micuț și mânjit de pete întunecate gravate parcă într-o substanță moale, căreia îi lipsesc fețele unei prezențe umane. Urăște felul ei de-a dormi. Când, la prima geană de lumină, îi simte trupul clintindu-se și dându-se jos din pat, își afundă fața mai adânc în pernă, își bagă capul sub pleduri și, plin de încăpățânare, își prelungește somnul. Gândul că azi e ziua înmormântării face, cumva, posibil acest lucru.

Cât timp ațipește pe furate, are un vis parcă aievea. Se face că e singur pe un teren de sport mare sau pe un teren viran așternut cu pietriș fin. Pe cer, două discuri perfecte, de aceeași mărime, dar unul de un alb strălucitor, iar celălalt nițel transparent, se mișcă încetișor unul către celălalt. Cel palid se află chiar deasupra celui strălucitor. În momentul în care discurile se ating, el este înspăimântat și o voce anunță ca printr-un megafon de la curse: „Ciuboțica-cucului năpădește socul". Alunecarea descendentă a discului de sus continuă constant până când celălalt, deși mai puternic, este eclipsat în totalitate, iar în fața ochilor lui nu rămâne decât un singur

cerc, palid și pur. Înțelege: „ciuboțica-cucului" e luna, „socul" e soarele, iar fenomenul la care asistă este explicația morții: adorabila viață eclipsată de adorabila moarte. Cu mult mai ușurat și entuziasmat, își dă seama că trebuie să plece de pe terenul ăsta și să întemeieze o nouă religie. Simte prezența discurilor și aude ecoul vocii, îl deranjează și deschide ochii. Janice e lângă pat, îmbrăcată într-o fustă maro și o bluză roz fără mâneci. Sub bărbie are o dungă cafeniu-deschis de grăsime, pe care n-a mai observat-o niciodată. Constată cu surprindere că e întins pe spate; aproape întotdeauna doarme pe burtă. Își dă seama că totul n-a fost decât un vis, că n-are nimic de transmis lumii, iar nodul i se pune la loc în piept. Când se dă jos din pat, îi sărută mâna care atârnă pe lângă corp inertă și aspră.

Ea îi pregătește micul dejun, în cereale înecate în lapte și o cafea fierbinte, în stilul ei. Merg împreună cu Nelson la ei acasă, să ia haine pentru înmormântare. Lui Rabbit nu-i place faptul că ea se poate ține pe picioare; îi plăcea mai mult când era inconștientă. Ce fel de surogat de durere mai e și asta, de se țin amândoi pe picioare? Îl înfurie gândul că trupurile lor greoaie își văd de treabă și își înfășoară inimile într-o crustă de nepăsare și nevoi meschine. Străbat împreună cu micuțul lor străzile pe care le băteau în copilărie. Rigola de pe Potter Avenue, pe care se scurgea apa bâhlită, soioasă, de la fabrica de gheață e uscată. Casele, în marea lor majoritate nemailocuite de oamenii ale căror chipuri le cunoștea, îi amintesc de casele dintr-un oraș văzut din tren, cu fațadele lor de cărămidă năucite de întrebarea: De ce-o mai locui cineva aici? De ce-a venit el pe lume tocmai aici? De ce-i, pentru el, orășelul ăsta, suburbia plicticoasă a unui oraș de mâna a treia, centrul și punctul de referință al unui univers cu atâtea prerii, munți, deșerturi, păduri, orașe, mări imense? Misterul acesta infantil – misterul „oricărui loc", preludiul întrebării fundamentale „De ce sunt eu – eu?" – îi strecoară panica în suflet. Simte cum frigul îi pune stăpânire pe tot corpul și se simte detașat, de parcă, în sfârșit ar face treaba

de care i-a fost groază dintotdeauna, de parcă ar pluti liber[1]. Detaliile oferite de stradă – marginile neregulate unde se dă lupta dintre iarbă și asfalt, stâlpii de telefon smoliți și zgâriați – nu-i mai spun nimic. El nu mai e nimeni; e ca și cum și-ar părăsi corpul și creierul o clipă, să vadă cum merge motorul, și ar călca în neant, pentru că acest „el" n-a fost decât o refracție, o vibrație a motorului, iar acum nu poate intra la loc. Are senzația că se află în spatele ferestrelor pe lângă care trec, uitându-se la această familie de trei, cum înaintează liniștită, fără nici un indiciu că universul lor a trecut printr-o convulsie cumplită, în afară de lacrimile tăcute ale femeii. Lacrimile lui Janice au răsărit la fel de gingașe ca roua dimineții; par să izvorască din priveliștea străzilor ce respiră o prospețime matinală.

Când pătrund în apartament, ea oftează adânc și se prăbușește la pieptul lui. Probabil că nu se aștepta să găsească locul scăldat de soare; în lumina alburie, ce cade oblic, firicelele de praf plutesc din mijlocul podelei până în susul ferestrelor și împestrițează totul cu inocență. Ușa șifonierului său este lângă intrare, așa că, la început, nu trebuie să pătrundă prea adânc în apartament. O deschide cât de larg poate, fără să lovească televizorul, întinde mâna, desface fermoarul sacului în care își ține costumele și îl scoate pe cel albastru, unul de iarnă, din lână, dar singurul lui costum închis la culoare. Nelson, fericit că-i acasă, se fâțâie peste tot, se duce la baie să facă pipi, în dormitorul lui găsește un ursuleț panda vechi, din cauciuc, pe care vrea să-l ia cu el. Explorările lui mai risipesc din amenințarea pe care o împrăștie camerele, așa că intră și ei în dormitorul lor, unde se află hainele lui Janice. În drum spre camera lor, ea îi arată un scaun.

— Aici am stat luni dimineață și m-am uitat cum răsare soarele, îi povestește ea.

---

1 Unul dintre nenumăratele cazuri de polisemie tipice stilului lui Updike, *to walk on air* putând fi tradus nu doar prin „a pluti liber", ci și „a fi fericit", „a fi în al nouălea cer". (N. tr.)

Glasul îi este lipsit de viață; el nu-și dă seama ce-ar vrea ea să audă de la el, așa că nu spune nimic. Își ține răsuflarea.

Totuși, în dormitor au parte de un moment drăgălaș. Ea își scoate fusta și bluza să probeze un costum negru, mai vechi, și în timp ce se învârte prin cameră doar în slip, cu picioarele goale pe covor, îi amintește de fata pe care a cunoscut-o odinioară, cu gleznele și încheieturile înguste, cu un căpșor mic, timid. Costumul negru, cumpărat pe vremea când era în liceu, nu-i mai vine; are abdomenul încă prea bombat după sarcină. Și, poate, e pe cale să devină durdulie ca maică-sa. Așa cum stă acolo, încercând să-și cuprindă talia cu betelia fustei, cu partea de sus a sânilor, umflați de laptele nebăut, revărsându-i-se peste sutien, chiar e planturoasă, împlinită, îl are pe vino-ncoa'. El își zice: „E a mea, femeia mea", dar apoi ea se întoarce cu fața la el, iar la vederea chipului ei mânjit de lacrimi, cuprins de îngrijorare, i se taie mândria de-a fi posesorul ei. Devine o povară care-i sporește dureros nodul din capul pieptului. E femeia neîmblânzită pe care trebuie s-o călăuzească plin de tact pe drumul vieții, lăsând în urmă dimineața de luni.

— Nu merge! strigă ea.

Își scoate furioasă picioarele din fustă și o aruncă cât colo, zboară prin cameră ca un liliac uriaș.

— N-ai altceva?

— Ce-o să mă fac?

— Ei, hai. Hai să plecăm de-aici și să ne-ntoarcem acasă la ai tăi. Locul ăsta te bagă în boale.

— Dar va trebui *să locuim* aici!

— Mda, dar nu azi. Hai să mergem.

— Nu putem locui aici, zice ea.

— Știu că nu putem.

— Atunci unde-o să stăm?

— Vedem noi. Haide.

Își pune fusta împleticindu-se, își trage bluza pe brațe, apoi se întoarce umilă cu spatele la el și-l roagă:

— Încheie-mi nasturii.

Gestul de a-i încheia nasturii de la bluza roz pe spinarea ei tăcută îi dă lacrimile; simte cum fierbințeala din ochi ajunge să-l înțepe și abia mai zărește năstureii printr-un ciorchine de discuri de pâcloase, ce aduc cu petalele florilor de măr. Picăturile îi ezită pe pleoape, apoi i se preling pe obraji; umezeala lor e delicioasă. Ar vrea să poată plânge ore în șir, deoarece până și acești stropi neînsemnați îl ușurează sufletește. Dar lacrimile unui bărbat sunt lucru rar, iar ale lui încetează până să iasă din apartament. În timp ce închide ușa, simte că întreaga viață aridă și-a petrecut-o deja deschizând și închizând ușa asta.

Nelson ia cu el ursulețul panda din cauciuc și, de fiecare dată când îl face să piuie, pe Rabbit îl seacă la stomac. Acum orașul este înălbit de un soare care se apropie de apogeu.

Orele care urmează se scurg atât de încet încât par să reia la nesfârșit aceleași întâmplări. Odată întorși acasă, Janice și maică-sa se lansează și se relansează în mici conversații cu glas scăzut, care le poartă dintr-o cameră în alta. Par îngrijorate de ținuta lui Janice la înmormântare. Urcă împreună la etaj și, într-o jumătate de oră, Janice coboară într-o rochie neagră de-a maică-sii, prinsă cu ace de siguranță la spate, care o face să arate ca maică-sa.

— Ce zici, Harry? Merge?

— Unde dracu' îți închipui că ne ducem? La o prezentare de modă? Apoi adaugă cu părere de rău: Arăți bine.

Dar răul a fost făcut. Janice scoate un scâncet prelung, șocat, urcă la etaj și se prăbușește în brațele maică-sii. Doamna Springer își abrogă iertarea infimă pe care i-o oferise. Casa mustește din nou de gândul nerostit că el ar fi un ucigaș. El îl acceptă cu recunoștință; e adevărat, așa-i, așa-i, iar ura i se potrivește mai bine decât iertarea. Cufundat în ură, nu trebuie să facă nimic; poate rămâne paralizat, iar rigiditatea urii îi conferă un soi de adăpost.

Se face ora unu. Doamna Springer intră în camera unde stă el și-l întreabă:

— Vrei un sendviș?

— Mulțumesc, dar nu pot să-nghit nimic.

— Ar fi bine să mănânci ceva.

Lui insistența asta a ei i se pare atât de ciudată încât se duce la bucătărie, să vadă ce se-ntâmplă acolo. Nelson mănâncă supă și morcovi cruzi, iar lângă el, pe masă, se află un sendviș cu cârnat bolognez. Nu știe dacă să-i zâmbească lui taică-său sau nu. Doamna Springer rămâne cu spatele la el.

— Micuțul a tras un pui de somn? se interesează Harry.

— Ai putea să-l duci sus, răspunde ea fără să se întoarcă.

În camera de la etaj, cu ursulețul chior, Harry îi citește băiatului o cărticică despre un trenuleț căruia îi este frică de tuneluri. Până să-și învingă trenulețul spaima, Nelson deja a adormit sub brațul lui taică-său. Harry coboară înapoi la parter. Janice se odihnește în camera ei, iar țăcănitul mașinii de cusut a doamnei Springer, care îi strâmtează lui Janice rochia, se împletește cu ciripitul păsărelelor și murmurul primelor ceasuri ale după-amiezii.

Ușa de la intrare se trântește și Springer intră în camera de zi. Nici unul dintre storuri n-a fost ridicat, așa că tresare la vederea lui Harry așezat pe un scaun.

— Harry! Bună!

— Bună!

— Harry, am fost la Primărie și am stat de vorbă cu Al Horst. Ăsta-i legistul. Mi-a promis că n-o să fie formulată o acuzație de omor; sunt siguri c-a fost un accident. A stat de vorbă cu mai toată lumea și vrea să discute și cu tine la un moment dat. Neoficial.

— OK.

Springer zăbovește, așteptându-se să capete niște felicitări.

— De ce nu mă bagă la pârnaie, pur și simplu? adaugă Harry.

— Harry, ăsta-i un mod extrem de negativ de a gândi. Întrebarea e: Cum facem să meargă treaba bine de-acum înainte?

— Aveți dreptate. Îmi cer scuze.

I se pare dezgustător că brațul legii trece pe lângă el fără să-l înșface. Pur și simplu, nu vor să facă asta pentru tine, nu vor să te scutească de aceste chinuri.

Springer urcă tropăind pe scări, să-și vadă femeile. Sus se aud pași. Porțelanurile vibrează în vitrina din spatele lui Harry. Încă nu-i ora două, observă el uitându-se la micuțul ceasornic cu cadran argintiu de pe șemineu.

Se întreabă dacă durerea de la stomac nu i s-o fi trăgând de la faptul că a mâncat atât de puțin în ultimele două zile și se duce la bucătărie, unde înfulecă doi biscuiți. Simte cum fiecare îmbucătură parcă îi atinge fundul stomacului gol. Durerea se întețește. Porțelanurile strălucitoare, ușile de oțel, toate par încărcate cu un magnetism negativ, care îl sufocă și îl face să se simtă extrem de slăbit. Se duce în camera de zi umbroasă și trage storurile. De la fereastra din față, se uită la două adolescente în pantaloni scurți, mulați, care se plimbă agale pe trotuarul însorit. Trupurile lor sunt deja numai bune, dar fețele lor rămân deocamdată fețe de fetițe cuminți. Ce-i ciudat la fetele astea în jur de paisprezece ani este faptul că fețele lor parcă-s bucălate a dorință. Prea multe dulciuri le acresc pielea. Merg la fel de agale precum se scurge timpul rămas până la înmormântare, de parcă, dacă se deplasează îndeajuns de încet, la colț o să le aștepte vreo transformare magică. Fiice, acestea sunt fiice, oare în iunie ar... ? Își înăbușă gândul. Cele două trecătoare, cu fundulețele lor obraznice și cu sexul fript de dor, îi par dezgustătoare și ireale. El însuși, privindu-le din spatele ferestrei, pare o pată de mizerie pe geam. Se întreabă de ce universul n-o fi ștergând, pur și simplu, un lucru atât de murdar și neînsemnat. Își privește mâinile și i se par extrem de urâte, ca niște gheare.

Urcă la etaj și se spală pe mâini, pe față și pe gât cu o grijă neobișnuită. Nu îndrăznește să folosească vreunul din prosoapele lor scumpe. Ieșind din baie cu mâinile ude, se întâlnește cu Springer pe holul pe care s-a așternut tăcerea.

— N-am o cămașă curată, se plânge el.

— Așteaptă, îi șoptește Springer și-i aduce o cămașă și o pereche de butoni negri.

Harry se îmbracă în camera unde doarme Nelson. Lumina soarelui se strecoară pe sub draperiile trase, care flutură

ușurel înainte și înapoi, aproape în ritmul respirației adânci a micuțului. Deși își planifică cu atenție etapele îmbrăcatului și se foiește minute întregi cu butonii cu care nu-i obișnuit, se echipează mai rapid decât a sperat. Costumul de lână îl încălzește rău de tot, e incomod și nu-i vine chiar așa de bine cum ținea el minte. Totuși, refuză să-și dea jos haina, refuză să-i acorde această satisfacție cuiva, nici el nu știe cui. Coboară scările în vârful picioarelor și se așază, îmbrăcat imaculat, cu cămașa prea strâmtă, în camera de zi și privește plantele tropicale de pe măsuța de sticlă; dă din cap astfel încât o frunză o eclipsează pe alta, apoi cealaltă o acoperă pe cea dintâi, și se întreabă dacă nu cumva o să vomite. Viscerele lui sunt un ghem de groază, o bășică dură, ce nu poate fi nicicum spartă. Ceasornicul arată numai 2.25.

Dintre lucrurile care-l îngrozesc, cel mai mult îi este teamă să dea ochii cu părinții lui. N-a avut curajul să-i sune sau să-i viziteze de când s-a întâmplat nenorocirea. Luni seara, doamna Springer a sunat-o pe mami și a invitat-o la înmormântare. Tăcerea părinților lui din tot acest timp i-a băgat frica în oase. Una e să-ți facă zile fripte alții, și alta e să-ți facă zile fripte propriii tăi părinți. Încă de când s-a întors din armată, pe papsi l-a usturat la ficați faptul că n-a vrut să meargă să se angajeze la tipografie și, într-un fel, a reușit să-i mănânce și lui Harry ficații pe tema asta. Toată blândețea și bunătatea pe care i le arătase bătrânul vreodată s-au dus pe apa sâmbetei. Totuși, cu maică-sa altfel au stat lucrurile; ea este încă vie și încă legată de viața lui printr-un fel de cordon invizibil. Dacă o să vină și ea să-l facă albie de porci, el crede că mai curând o să moară decât să suporte așa ceva. Și, de fapt, nici nu merită altceva decât să fie făcut albie de porci. Orice îi spune doamna Springer, el unul poate să facă abstracție de vorbele ei, fiindcă, la urma urmei, ea va trebui să se împace cu el și, oricum, el simte că, într-un fel, ea se silește să-l placă, însă cu maică-sa nici nu se poate pune problema să-l placă, nici măcar nu sunt doi străini, el s-a plămădit în uterul ei, iar dacă ea este cea care i-a dat viața, poate să

i-o și ia, iar dacă el o să simtă că i-o retrage, va fi ca și cum l-ar băga în mormânt. Dintre toți oamenii de pe pământ, ea e ultima ființă pe care dorește s-o vadă. Șezând acolo de unul singur, ajunge la concluzia că fie el, fie maică-sa trebuie să moară. E o concluzie stranie, dar îi revine obsesiv în minte, iar și iar, până când agitația de la etaj, fojgăiala familiei Springer, care se îmbracă de înmormântare, îi mai alungă puțin din gândurile îndreptate spre sine.

Se întreabă dacă n-ar fi bine să urce, dar nu vrea să surprindă pe nimeni în dezabié și, unul câte unul, apar și ei gata îmbrăcați, domnul Springer într-un costum elegant, gri-grafit, din tergal, Nelson într-un costumaș efeminat din catifea reiată, doamna cu o pălărie de fetru neagră cu voal și cu o tijă în formă de tulpină cu bobițe artificiale, iar Janice, cu privirea pierdută și trupul inform, în rochia retușată a maică-sii.

— Arăți bine, îi spune el încă o dată.

— Unde-i mașina male, neaglă? întreabă Nelson gălăgios.

Așteptarea asta are în ea ceva lipsit de demnitate și, în timp ce se fâțâie cu toții în camera de zi, uitându-se cum se scurg minutele pe cadranul argintiu al ceasornicului, se transformă în niște copii îmbrăcați cu hăinuțe incomode, nerăbdători să înceapă petrecerea. Se strâng cu toții în fața ferestrei când Cadillacul de la pompe funebre frânează în față, deși, până când omul străbate aleea și sună la ușă, se împrăștie ca potârnichile în colțurile camerei, de parcă în mijlocul lor ar fi fost aruncată o bombă biologică.

Salonul mortuar a fost odinioară locuința cuiva, dar acum este decorat într-un fel în care în veci n-a fost decorată nici o casă. Covoare pufoase, neroase, de un verde foarte pal, le înăbușă pașii. Tuburile de neon micuțe, argintii, de pe pereți emană o lucire slabă. Culorile draperiilor și ale pereților sunt nuanțe atone, culori pe care nimeni nu le-ar folosi acasă, roz-gălbui, turcoaz pal și un fel de violet ca acela folosit la toaletele benzinăriilor pentru dezinfectarea tronului. Sunt conduși într-o odăiță roz, laterală. Harry stă cu fața la camera

principală; pe cele câteva șiruri de scaune destinate publicului sunt așezate șase persoane, cinci dintre ele femei. Singura pe care o cunoaște este Peggy Gring. Cu micuțul ei, care se tot agită pe lângă ea, sunt șapte. La început s-au vorbit să nu participe nimeni în afara celor două familii, dar apoi familia Springer a invitat câțiva prieteni apropiați. Părinții lui nu sunt aici. Niște mâini invizibile, lipsite de vlagă, se plimbă pe claviatura unei orgi electrice. Coloritul neobișnuit al interiorului ajunge la paroxism în aranjamentul florilor de seră dispuse în jurul unui mic coșciug alb. Sicriul, cu mânere aurii, e depus pe un catafalc drapat cu un material purpuriu-închis; se gândește ce-ar fi să se dea la o parte cuvertura și, sub ea, ca în trucul unui iluzionist, să apară bebelușa vie. Janice aruncă o privire înăuntru și scoate un scâncet, la care unul din angajații pompelor funebre, un tânăr blond, cu o față nefiresc de roșie, scoate la iveală o sticluță de săruri din buzunarul său lateral. Maică-sa i-o vâră sub nas, iar Janice își înăbușă grimasa provocată de scârbă; sprâncenele i se arcuiesc, lăsând să i se vadă umflăturile pe care i le fac globii oculari sub membrana lor subțire. Harry o apucă de braț și o întoarce cu spatele la camera de alături.

Odăița laterală are o fereastră care dă în stradă, pe ea se văd copiii și mașinile care trec în goană.

— Sper că preotul n-a uitat de noi, zice tânărul roșu la față și, spre propria-i jenă, chicotește.

Nu se poate abține să nu se simtă în largul lui aici. Pare un pic îmbujorat.

— Se întâmplă des? se interesează domnul Springer.

Stă în spatele neveste-sii și își întinde gâtul înainte, mânat de curiozitate, cu o crăpătură neagră, ca un cioc de pasăre, sub mustăcioara palidă. Doamna Springer s-a așezat pe un scaun și își ia capul în palme prin voaletă. Bobițele purpurii tremură pe tulpina lor de sârmă.

— Cam de două ori pe an, sosește răspunsul.

Un vechi Plymouth, care îi pare cunoscut lui Harry, încetinește lângă bordură. Din el coboară mama lui Rabbit și

se uită mânioasă la stânga și la dreapta pe trotuar. Simte că mai are puțin și-i sare inima din piept, și bâiguie:

— Iată-i pe părinții mei.

Încep să se agite cu toții. Doamna Springer se ridică în picioare, iar Harry se așază între ea și Janice. Astfel așezat, în formație cu familia Springer, măcar îi poate dovedi maică-sii că s-a dat pe brazdă, că e acceptat și s-a integrat. Angajatul pompelor funebre iese în întâmpinarea lor; Harry îi vede în mijlocul aleii însorite, deliberând pe care ușă să intre, cu Mim ceva mai într-o parte. Îmbrăcată cu o rochie ca pentru biserică, nemachiată, îi amintește de surioara lui de altădată. Revăzându-și părinții, se întreabă de ce s-o fi temut de ei.

Prima intră pe ușă maică-sa; mătură cu privirea persoanele din încăpere și pășește spre el, dă să întindă spre el brațele îndoite.

— Hassy, ce ți-au făcut?

Pune întrebarea asta cu voce tare și îl îmbrățișează vrând parcă să-l poarte înapoi în paradisul din care au căzut.

Pe cât de repede desface brațele, pe-atât de repede îl strânge la piept. Dintr-un reflex copilăros, cuprins de jenă, el se desprinde din îmbrățișarea ei și se îndreaptă de șale. De parcă habar n-ar avea ce-a spus mai adineauri, maică-sa se întoarce și o îmbrățișează pe Janice. Papsi mormăie ceva și dă mâna cu Springer. Mim se apropie și îl atinge pe Harry pe umăr, apoi se ghemuiește și șușotește cu Nelson, ei doi fiind cei mai tineri dintre cei de față. În străfundul sufletului, Harry simte că acești oameni fac front comun. Nevastă-sa și maică-sa rămân agățate una de alta. Maică-sa ridică brațele s-o îmbrățișeze automat, dar pune multă durere în acest gest. Are chipul brăzdat de suferință; Janice, șifonată și sufocată, îi răspunde, totuși; brațele ei negre, sleite, încearcă să cuprindă silueta masivă, care se lipește de ea disperată. Doamnei Angstrom îi scapă două cuvinte. Ceilalți rămân cu gura căscată; doar Harry, de la înălțimea lui, calm, înțelege ce se petrece. Pe maică-sa a animat-o instinctul care ne face să-i îmbrățișăm pe cei pe care-i rănim, apoi a perceput-o pe fata asta din brațele ei ca pe o membră, ca și ea, a unei străvechi rase de sclave supuse

unui tratament inuman. Apoi, și-a dat seama că, recâștigându-și fiul, și ea trebuie să fie abandonată.

El a simțit în sufletul lui etapele durerii derulate în ea în timp ce îl strângea în brațe. Acum îi dă drumul lui Janice și le vorbește soților Springer așa cum se cuvine, cu amărăciune. Ei au considerat prima ei izbucnire o nebunie trecătoare. Firește că ei nu i-au făcut nimic lui Harry, el e cel care le-a făcut ce le-a făcut lor. Ei nu izbutesc să vadă faptul că s-a eliberat. Deși sunt alături de el, se depărtează tot mai mult. Cuvintele pe care i le-a spus maică-sa lui Janice, „Fiica mea", se sting. Mim se ridică de jos; taică-său îl ia în brațe pe Nelson. Mișcările lor îl împing ușurel.

Între timp, inima lui își termină mișcarea de revoluție și începe una nouă, mai largă, într-un mediu rarefiat, pentru care lumea exterioară are o relevanță tot mai redusă.

Eccles sosește pe o altă intrare și, din pragul unei uși îndepărtate, le face semn să se apropie. Pornesc toți șapte, împreună cu Nelson, spre camera cu florile și se așază în primul rând. Îmbrăcat în negru, Eccles le citește în fața sicriului alb. Pe Rabbit îl irită faptul că Eccles stă între el și fiica lui. Își dă seama de o treabă de care n-a pomenit nimeni: copila nu a apucat să fie botezată. Eccles citește:

— „Atunci i-a zis Isus: Eu sunt învierea și viața, cel care crede în mine, va fi viu, chiar dacă va muri; și oricine trăiește și crede în mine, în veac nu va muri."[1]

Cuvintele unghiulare se plimbă prin capul lui Harry ca niște mierle bete; simte că s-ar putea să fie așa. Eccles nu simte; are o mină gravă, e încordat. Vocea îi falsează. Toți oamenii ăștia sunt fățarnici, cu excepția fiicei lui moarte, din cutia albă cu marginea aurită.

— „Ca un păstor care paște turma sa, aduna-va mieii cu brațul său și îi va purta la sânul său."[2]

---

1 Evanghelia după Ioan, 11:25-26. (N. tr.)

2 Profetul Isaia, 40:11. (N. tr.)

Păstor, miel, brațe: lacrimile podidesc ochii lui Harry. E ca și cum la început ar fi peste tot lacrimi în jurul lui, o mare de lacrimi și, la sfârșit, apa sărată îi pătrunde și lui în ochi. Fiica lui e moartă; June l-a părăsit; inima lui înoată în durerea care înainte doar l-a atins în treacăt, se cufundă adânc, tot mai adânc în volumul infinit al pierderii. N-o va mai auzi niciodată plângând, n-o să-i mai vadă niciodată pielea marmorată, n-o să-i mai țină niciodată în brațe trupșorul plăpând și n-o să-i mai privească niciodată ochișorii albaștri căutând iscoditori să vadă de unde vine glasul lui. Niciodată, cuvântul nu se oprește niciodată, n-o să fie niciodată o breșă în sonoritatea lui vâscoasă.

Pornesc spre cimitir. El, taică-său, tatăl lui Janice și angajatul pompelor funebre poartă cutia albă până la dric. Are ceva greutate, dar greutatea e toată a lemnului. Urcă în mașini și o iau pe străzile ce urcă la deal. În jurul lor, orașul se cufundă în tăcere; o femeie iese pe veranda casei cu un coș cu rufe și încremenește acolo, un băiețel care dădea să arunce mingea se oprește locului să se uite cum trec pe lângă el. Trec printre doi stâlpi de granit uniți printr-un arc de fier forjat. Cimitirul arată frumos la ora patru. Suprafața lui verde, îngrijită are înclinația oarecum paralelă cu razele soarelui. Pietrele funerare aruncă umbre lungi de ardezie. Procesiunea se deplasează în viteza a doua pe o alee presărată cu pietriș bleu, care scrâșnește sub roți, destinația fiind o umilă boltă verde ce împrăștie miros de pământ și ferigi. Mașinile se opresc; lumea coboară. Dincolo de ei, la mare distanță, se întinde un codru întunecos în formă de semilună; cimitirul e sus în deal, între oraș și pădure. Sub ei fumegă coșurile caselor. Un bărbat conduce o mașină de tuns iarba printre pietrele funerare tocite de lângă gardul viu din planul îndepărtat. Rândunelele, ca niște mingi aruncate cu boltă la baseball, plonjează în gol și se rotesc deasupra unei căsuțe de piatră, o criptă. Sicriul alb este scos cu dibăcie, pe niște role, din dricul pântecos și depus pe niște chingi late, stacojii, care îl țin deasupra mormântului micuț, aproape pătrat, dar

adânc. Tăcerea este zgâriată de un scârțâit discret și gâfâitul iscat de efort. Cineva tușește. Florile au sosit în urma lor; iată-le înghesuite una într-alta sub bolta verde. În spatele lui Harry, o moviliță de pământ, cu pătrățele de iarbă în vârf, așteaptă să fie pusă la loc și între timp respiră cuvântul adânc al pământului. Oamenii de la pompe funebre par mulțumiți, treaba lor e aproape gata, își împreunează mâinile roz în fața prohaburilor. Se lasă tăcerea.

— „Domnul este păstorul meu, de nimic nu duc lipsă"[1].

Glasul lui Eccles sună fragil în aer liber. Bâzâitul îndepărtat al mașinii de tuns iarba încetează, în semn de respect. Pieptul lui Rabbit vibrează de emoție și forță; e sigur că fetița lui s-a înălțat la ceruri. Acest sentiment umple cuvintele declamate de Eccles la fel cum un trup viu umple o piele.

— O, Dumnezeule, al cărui preaiubit Fiu a luat copiii mici în brațe și i-a binecuvântat; îndură-te de noi, te implorăm, să încredințăm sufletul acestui copil grijii și iubirii Tale nețărmurite și adună-ne pe noi toți în Împărăția Ta din Ceruri, prin Fiul Tău, Isus Christos, Domnul nostru. Amin!

— Amin, șoptește doamna Springer.

Da. Așa este. Îi simte pe toți, toate capetele din jurul lui sunt la fel de neclintite ca pietrele de mormânt, îi simte pe toți ca unul, pe toți îngemănați cu iarba, cu florile de seră, pe toți, pe cei de la serviciul de pompe funebre, pe grădinarul nevăzut, care și-a oprit mașina de tuns iarba, pe toți cei adunați aici ca unul, să-i dea micuței lui nebotezate forța să facă saltul spre Rai.

Este acționat un întrerupător electric, chingile stacojii încep să coboare sicriul în groapă și se opresc. Eccles face o cruce de nisip pe capac. Bulgărași de pământ rătăciți se rostogolesc unul câte unul în groapă, de pe capacul curbat. O mână roz aruncă niște petale mototolite.

— Îndură-Te, Te rugăm, de toți cei ce jelesc și care Ție Îți încredințează toate grijile lor...

---

1 Psalmul 23:1. (N. tr.)

Chingile scâncesc din nou. Lângă el, Janice se clatină pe picioare. O prinde de braț, îi simte fierbințeala chiar și prin țesătură. O adiere delicată înfoaie bolta. Mireasma florilor se înalță spre ei.

— ... și Sfântul Duh să te binecuvânteze și să-ți dea viață veșnică, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Eccles își închide cartea. Tatăl lui Harry și cel al lui Janice, care stau unul lângă celălalt, ridică privirea și clipesc. Angajații pompelor funebre încep să-și facă de lucru cu echipamentul, recuperează chingile din groapă. Cortegiul funebru pășește în soare. „Care Ție Îți încredințează toate grijile lor" ... Cerul îl salută. Simte cum pune stăpânire pe el o putere ciudată. E ca și cum ar bâjbâi de-o bucată de vreme într-o grotă, iar acum, în sfârșit, dincolo de masa de stânci întunecoase, zărește o luminiță. Întoarce capul, iar chipul lui Janice, tâmp de durere, îi astupă lumina.

— Nu te uita la *mine*, îi spune el. Nu eu am ucis-o.

Cuvintele astea îi ies din gură clar, armonizându-se cu simplitatea pe care o percepe acum în toate. Capetele care vorbeau cu glas scăzut se întorc brusc la auzul acestei voci atât de neașteptate și crude.

Îi răstălmăcesc intenția. Nu vrea decât să lămurească situația. Le explică tigvelor întoarse spre el:

— Vă purtați cu toții de parcă *eu* aș fi făcut-o. Nici n-am fost acolo. *Ea* e vinovata.

Se întoarce spre ea, iar fața ei, căzută, de parcă ar fi primit o palmă, pare să se fi îndepărtat de el fără cale de întoarcere.

— Hei, nu-i nimic, îi spune. Știu că n-ai vrut s-o faci.

Încearcă să o prindă de mână, dar ea și-o trage înapoi, ferindu-se parcă de o cursă și se uită spre părinții ei, care se apropie de ea.

El simte că-i ard obrajii. Îl cuprinde o jenă cumplită. Inima îi era plină de iertare, iar acum nu simte decât ură. Urăște chipul neveste-sii. Ea nu pricepe. A avut șansa să i se alăture întru adevăr, cel mai simplu adevăr în fapt, dar i-a întors spatele. Observă că, printre capetele alea, chiar și al maică-sii

este oripilat, năucit, șocat, un zid înălțat împotriva lui; îl întreabă ce i-au făcut, apoi același lucru i-l face și ea. Îl orbește sentimentul sufocant al nedreptății. Se întoarce pe călcâie și o rupe la fugă.

La deal, exultând. Zigzaghează printre pietrele funerare. Printre morminte cresc păpădii strălucitoare ca untul. În spatele lui răsună vocea lui Eccles, care-l strigă:

— Harry! Harry!

Simte că Eccles îl urmărește, dar nu se întoarce să se convingă. O taie în diagonală printre pietre, pe iarbă, spre pădure. Distanța până la semiluna întunecoasă de copaci este mai mare decât i s-a părut de lângă groapă. Goana devine tot mai anevoioasă; panta, mai abruptă. Și totuși, solul cimitirului are o elasticitate care-i ușurează fuga, are niște mici ridicături care îl saltă în sus, amintindu-i de fentele scurte făcute pe un teren de baschet aglomerat. Ajunge la sânul pădurii și o ia spre mijlocul semilunii. Intrat în pădure, e mai puțin ferit decât și-a imaginat; întoarce capul și zărește, printre frunze, jos în vale, groapa unde, lângă micuța boltă verde, se adună laolaltă oamenii pe care i-a lăsat în urmă. Eccles e la jumătatea distanței dintre ei și el. S-a oprit din alergat. Pieptul lui negru se înalță și coboară sacadat. Ochii lui depărtați scrutează pădurea. Ceilalți, niște tulpini groase înveșmântate în negru, se agită: trag sfori, pun țara la cale, se tatonează reciproc, își oferă sprijinul unii altora. Chipurile lor palide transmit semnale mute către pădure și se întorc dezgustate sau disperate, apoi lucesc din nou, fascinate, în lumina asfințitului. Doar privirea lui Eccles rămâne neclintită. Și-o fi trăgând sufletul, să-și reia urmărirea.

Rabbit se ghemuiește și aleargă în zigzag. Își zgârie mâinile și fața, croindu-și drum printre tufișurile și puieții de la marginea pădurii. În adâncul ei, hățișul se rărește. Pinii înăbușă orice altă formă de vegetație. Acele lor maronii tapițează pământul aspru cu un covor alunecos. Razele soarelui pătrund în fascicule înguste pe acest strat mort. Aici e semiîntuneric, dar zăpușeală, ca în podul unei case; soarele nevăzut al

după-amiezii încinge învelișul întunecat de verdeață de deasupra lui. Ramurile mai joase, uscate, îl împung la nivelul ochilor. Mâinile și fața îi ard acolo unde s-a zgâriat. Întoarce capul, să vadă dacă a lăsat oamenii în urmă. Nu-l mai urmărește nimeni. Departe, în vale, la marginea șirului de pini între care se află el, lucește ceva verde, probabil, verdele cimitirului; dar pare la fel de îndepărtat ca peticele de cer care licăresc printre vârfurile copacilor. Întorcând capul, și-a mai pierdut oarecum din simțul de orientare. Totuși, la început, trunchiurile copacilor sunt ordonate în șiruri paralele, care îl poartă tot înainte printre ele, iar el tot urcă perpendicular pe panta din fața lui. Dacă o să urce destul de departe, tot mai sus, la un moment dat o să ajungă la șoseaua panoramică ce străbate creasta muntelui. Doar coborând dealul poate să li se alăture celorlalți.

Brusc, copacii nu mai sunt dispuși în șiruri ordonate, ci se îndesesc. Aceștia sunt copaci mai bătrâni. Întunericul de sub ei este mai dens, iar terenul mai abrupt. De sub covorul gros de ace de brad, se ițesc bucăți de stâncă năpădite de licheni; trunchiurile arborilor prăbușiți formează pe potecă tot felul de gheare întortocheate. Pe alocuri, acolo unde se deschide câte o gaură în acoperișul de conifere, cresc tufișuri de fructe de pădure și smocuri de iarbă galbenă într-o harababură vioaie, înmiresmată, populată de roiuri de musculițe. Din cauza acestor mici luminișuri, unele din ele mari cât să capteze un pic din razele oblice ale soarelui ce scaldă coasta muntelui, întunericul din jur pare și mai întunecat și, poposind în mijlocul lor, prin curmarea beznei, Rabbit devine conștient de prezența unui murmur ce răsună în tunelurile brune care îl înconjoară. Copacii din preajmă sunt prea înalți ca să mai aibă vreun indiciu, măcar vreun crâmpei despădurit, îndepărtat de civilizație. Izolat în lumină, simte cum îl cuprinde spaima. Este expus: urșii și primejdiile fără nume ce murmură în desișul pădurii îl văd limpede. Decât să zăbovească vulnerabil în aceste izvoare de vizibilitate, preferă să se năpustească spre pericole sărind peste bolovani,

trunchiurile intrate în putrefacție și acele de brad ce îi alunecă sub picioare. Gângăniile îl urmează, trăgându-se la umbră; sudoarea îi răspândește un parfum puternic. Îl înjunghie pieptul și îl dor gambele de-atâta alergătură la deal, de-atâta hurducătură ba în câte-o groapă, ba în câte o piatră plată ascunsă privirii de covorul de ace. Își scoate sacoul albastru care îi taie pieptul și îl duce împăturit pe braț. Încearcă să-și învingă pornirea de a-și tot întoarce capul, să vadă ce se întâmplă în urma lui; niciodată nu zărește nimic în afară de viața tăcută, sepulcrală a codrului, dar spaima lui împânzește spațiul șerpuitor dintre trunchiurile copacilor cu amenințări agere, care se pitesc la timp de fiecare dată când întoarce capul să le vadă. Trebuie să-și țină capul țeapăn. Se terorizează singur. În copilărie a urcat de multe ori în pădure. Poate că pe-atunci, însă, se plimba pe-aici bucurându-se de-o forță ocrotitoare care acum l-a lăsat de izbeliște; nu-i vine să creadă că și atunci codrul era atât de întunecos. Între timp, a mai crescut și pădurea. E o beznă atât de nefirească, înțesată de rămurele ce-i pipăie întruna obrazul, o beznă ce sfidează lumina zilei, de pe bolta ce țopăie deasupra lui în petice decupate, dintr-un vârf de copac în altul, asemenea unei maimuțe tăcute.

Încep să-l doară șalele de cât s-a aplecat. Începe să se îndoiască de eficiența metodei sale. În copilărie, n-a intrat în pădure niciodată dinspre cimitir. Poate că-i o prostie să urce tocmai pe coasta cea mai povârnită, care-l duce până sub creasta muntelui, când la câțiva metri mai la stânga lui trece șoseaua. Își croiește drum spre stânga, străduindu-se să înainteze în linie dreaptă; murmurul pădurii pare să răsune tot mai tare și inima îi tresaltă de speranță: a avut dreptate. Șoseaua este pe-aproape. Continuă să grăbească pasul, îi dă zor fără milă, așteptându-se să zărească șoseaua la fiecare pas, cu stâlpii ei albi și luciul metalic al mașinilor. Panta de sub picioare dispare pe nesimțite. Se oprește uluit pe marginea unei prăpăstii al cărei mal apropiat este presărat cu butucii înspăimântători ai unor copaci uscați, prăvăliți

peste trunchiuri ce au izbutit să se agațe drepte de solul povârnit și aruncă în prăpastie o umbră la fel de crepusculară ca ultima fază a amurgului. Această întunecime este tulburată de ceva în formă dreptunghiulară; își dă seama că pe fundul prăpastiei se află beciul și pereții de gresie ai unei case dărăpănate. Parcă pentru a-i spori ciuda că s-a rătăcit și că a luat-o iarăși la vale, îl cuprinde o groază cumplită, de parcă această dovadă părăginită a amestecului omului într-o lume a existenței oarbe ar bate niște clopote ce răsună la marginea universului. Gândul că locul acesta avea odinioară o conștiință de sine, că pământul din jur era bătut de pasul omului, defrișat și cunoscut, întunecă atmosfera cu stafii ce urcă râpa așternută cu ferigi, vin spre el ca niște copii ce se cațără afară dintr-un mormânt. Poate că aici au trăit copii, fetițe dolofane în rochii de bumbac, care aduceau apa de la un izvor, scrijelind în joacă scoarța copacilor, îmbătrânind pe scândurile întinse deasupra beciului, dându-și sufletul după ce se uitau pentru ultima oară la buza râpei pe care se află acum el. Aici se simte mai expus și mai vulnerabil decât în micuțele luminișuri însorite; simte vag cum îl aprinde o scânteie uriașă, scânteia grație căreia materia haotică a ajuns să se recunoască pe sine, o scânteie ce-a scăpărat în ciocnirea dintre două tărâmuri antagoniste, întâlnirea pusă la cale de un Dumnezeu fioros. Simte cum i se zbate stomacul; urechile par să-i perceapă brusc un glas. Își croiește drum înapoi, la deal, iuțește pasul în întunericul tot mai dens, să scape de vocea care vrea să strige la el dintr-un punct ce se mută rapid dintr-un copac în altul la adăpostul penumbrei. În lumina asta în care nu te poți încrede, zici că povârnișul e o jivină pusă pe fugă, evazivă.

La un moment dat se luminează cât să observe în dreapta lui un morman de cutii de conserve și sticle vechi pe jumătate îngropate în covorul de ace de brad. Dibuie șoseaua. Își trece picioarele lungi peste parapetul de pe marginea drumului și se îndreaptă de șale. În colțurile ochilor îi joacă luminițe aurii. Asfaltul scrâșnește sub tălpile lui, iar el pare să intre,

cu un minunat gol lăuntric, rezonant, provocat de epuizare, într-o existență nouă. Aerul răcoros îi mângâie claviculele; undeva, în pădure, a reușit să sfâșie la spate cămașa pe care i-a împrumutat-o bătrânul Springer. A ieșit din pădure la ceva mai puțin de un kilometru de Hotelul Pinnacle. În timp ce înaintează la pas legănat, ținându-și radios haina albastră pe umăr cu un deget făcut cârlig, Janice, Eccles, maică-sa și păcatele lui par să fi rămas la mii de kilometri în urmă. Se hotărăște să-i dea un telefon lui Eccles, e ca și cum i-ai trimite cuiva o ilustrată. Eccles a ținut la el și a avut mare încredere în el, așa că merită măcar un telefon. Rabbit repetă în gând ce are de gând să-i zică. *E OK*, așa o să-i zică, *sunt pe calea cea bună. Vreau să zic că, după mine, există mai multe căi; nu vă faceți griji. Vă mulțumesc pentru tot.* Vrea să-l facă pe Eccles să nu se simtă descurajat.

În vârful muntelui e lumină ca în plină zi. Sus pe oceanul văzduhului, un lac de nori în formă de macrou plutește compact asemenea unui banc de pești. În jurul hotelului sunt parcate doar câteva mașini, niște rable, Pontiac-uri din '52 și Mercedesuri din '51, ca acelea pe care le vinde Springer Motors puștanilor cu bube pe față, cu poze cu femei goale în portofel și o sută de dolari în bancă. La braserie, câțiva dintre ei joacă un joc mecanic numit BETSY CEA SĂLTĂREAȚĂ. Se uită la el, fac pe deștepții, iar unul dintre băieți chiar îi strigă:

— Ți-a rupt cucoana cămașa?

Și totuși, ciudat lucru, ei nu știu, de fapt, nimic despre el, în afară de faptul că arată ca dracu'. Faci fel de fel de chestii și lumea habar n-are, de fapt, ce și cum. Ceasul arată șase și douăzeci. Se duce la telefonul public de pe peretele portocaliu-gălbui și caută numărul lui Eccles în cartea de telefoane. Îi răspunde sec nevasta lui:

— Alo?

Rabbit închide ochii și pistruii femeii îi dansează în roșeața de sub pleoape.

— Bună. Vă rog, aș putea sta de vorbă cu părintele Eccles?

— Cine-i la telefon?

Glasul ei devine ceva mai dur, cocoțat parcă în șaua unui căluț înalt; și-a dat seama cine e.

— Hei, sunt eu, Harry Angstrom. Jack e acasă?

La celălalt capăt al firului, receptorul este pus în furcă. Nemernica naibii. Bietul Eccles, probabil, stă acolo cu inima zdrobită, așteptând să audă o vorbă venită din partea mea, iar ea se duce și-i spune c-a fost o greșeală, bietul prăpădit, vai de capul lui, s-a însurat cu harpia aia. Lasă și el receptorul jos, aude cum îi înghite aparatul fisa de zece cenți, se simte înjosit de acest eșec. Pleacă traversând parcarea.

Pare să lase în urma lui, în braserie, toată otrava pe care ea i-o fi picurând-o în urechi bietului om frânt de oboseală. Și-o închipuie povestindu-i lui Eccles cum i-a dat una la fund, parcă îl și aude pe Eccles cum râde și îi vine și lui să zâmbească. Întotdeauna o să și-l amintească pe Eccles râzând; avea în el ceva respingător, fonfăiala aceea supărătoare, dar când râdea, avea lipici. Avea un fel de a se furișa în spatele lui, pe lângă strângerea aceea de mână jilavă, prelungă, deprimantă. O făcea deprimantă șovăiala lui, pe care n-o putea exprima fățiș, în schimb, își arcuia sprâncenele în semn de îngrijorare și rostea fiecare cuvânt pe alt ton. Una peste alta, bine că a scăpat de el.

De la marginea parcării, Brewer-ul i se întinde la picioare ca un covor, culoarea lui roșie, de vas de flori, e prăfoasă. Au început să se aprindă luminile. Uriașa floare a soarelui din centrul orașului pare mică, de-aici zici că-i o margaretă. Norii joși sunt acum rozalii, dar sus, pe boltă, cozile norilor cirus atârnă palide și imaculate. În timp ce coboară pe trepte, își pune în sinea lui întrebarea: „Oare ea și-ar fi pus-o?" Lucy. Or fi frigide nevestele preoților? Ca Du Ponts.

Coboară de pe coasta muntelui pe scara cu trepte de lemn și o ia prin parc, unde câțiva oameni mai joacă tenis la ora asta, apoi pe Weiser Street. Își îmbracă sacoul și se îndreaptă spre Summer. Inima îi freamătă de emoție, dar se află la locul ei. I-a trecut bucla aceea pricinuită de Becky, care îi trăgea într-o parte, a așezat-o în Rai, a simțit-o plecând de-aici.

Dacă ar fi simțit-o și Janice, ar fi rămas lângă ea. Oare? Ușa exterioară e deschisă și o cucoană în vârstă, cu un fel de broboadă poloneză iese bombănind pe ușa lui F.X. Pellegrini. Rabbit sună la ușa lui Ruth.

I se răspunde la interfon, iar el deschide iute ușa interioară și începe să urce scările. Ruth iese la balustrada scării, se uită în jos și-i strigă:

— Cară-te!

— Ăăă? Cum de-ai știut că eu sunt?

— Întoarce-te la nevastă-ta.

— Nu pot. Tocmai am părăsit-o.

Ea izbucnește în râs; el a apucat să urce până la penultima treaptă, așa că au fețele la aceeași înălțime.

— Tot timpul o părăsești, îl mustră ea.

— Nu, de data asta e altfel. E rău de tot.

— Tu ești rău până-n măduva oaselor. Și cu mine ești rău.

— Cum adică?

A urcat și ultima treaptă și se oprește la un metru de ea, înduioșat și neajutorat. Și-a zis că, atunci când o să dea ochii cu ea, instinctul o să-i dicteze ce are de făcut, dar, într-un fel, totul e nou, deși n-au trecut decât câteva săptămâni. Ea s-a schimbat, e mai serioasă în gesturi și mai plină în talie. Albastrul ochilor ei nu mai e inexpresiv.

Se uită la el cu un dispreț de care n-o credea în stare.

— *Cum adică?* repetă ea pe un ton incredul și dur.

— Lasă-mă să ghicesc, spune el. Ești gravidă.

Surprinderea îi atenuează o clipă duritatea.

— Asta-i minunat, spune el și profită că ea s-a mai înmuiat, împingând-o înainte, spre cameră.

Doar cât o atinge și își aduce aminte cum e s-o țină pe Ruth în brațe.

— Minunat, repetă el, închizând ușa.

Încearcă s-o îmbrățișeze, dar ea îl respinge cu succes și se retrage în spatele unui scaun. A vrut să-l respingă de-adevăratelea, din moment ce el se alege cu zgârieturi pe gât.

— Cară-te! repetă ea. *Cară-te!*

— N-ai nevoie de mine?

— Să am nevoie de tine? țipă ea, iar el își îngustează ochii de durere la auzul notei de isterie din glasul ei.

Simte că ea și-a imaginat de atâtea ori această întâlnire, încât e hotărâtă să-i spună totul, or asta va fi prea mult. Se așază într-un fotoliu. Îl dor picioarele.

— Am avut nevoie de tine în noaptea când ai plecat, îi spune ea. Îți amintești cât de mult am avut nevoie de tine? Ții minte ce m-ai pus să fac?

— Ea era la spital, îi răspunde el. Trebuia să plec.

— Dumnezeule, ce drăguț ești. Dumnezeule, ești un sfânt. Trebuia să pleci. Trebuia să și rămâi, nu-i așa? Știi, am fost destul de fraieră să cred că măcar o să mă suni.

— Am vrut să te sun, dar încercam să iau totul de la zero. N-am știut că ești gravidă.

— N-ai știut? Cum așa? Oricine altcineva și-ar fi dat seama. Mi-era greață tot timpul.

— Când? Când erai cu mine?

— Dumnezeule, da. De ce nu te mai uiți un pic și în jurul tău din când în când?

— Păi, de ce nu mi-ai zis?

— De ce să-ți fi spus? Ce-aș fi rezolvat cu asta? Nu-mi ești de nici un ajutor. Ești un nimic. Știi de ce nu ți-am zis? O să râzi, dar nu ți-am spus fiindcă am crezut că, dacă o să afli, o să mă părăsești. Nu m-ai lăsat niciodată să iau măsuri de prevenire, dar m-am gândit că, de-ndată ce-o să se-ntâmple, o să mă și părăsești. M-ai părăsit oricum, așa că asta e. De ce nu ieși? Te rog să pleci. Te-am implorat să pleci de prima oară. Te-am implorat de prima dată, ce mama naibii! De ce mai ești aici?

— Vreau să fiu aici. Așa-i corect. Uite ce e, mă bucur că ești gravidă.

— E prea târziu să te bucuri.

— De ce? De ce-i prea târziu?

E speriat, își aduce aminte că ea nu a fost acasă când a mai trecut pe aici. Acum e aici, dar atunci fusese plecată.

Femeile pleacă să-și rezolve problemele, știa el. Există un loc în Philadelphia.

— Cum poți să stai acolo? îl întreabă ea. Nu înțeleg, cum poți să stai acolo; tocmai ți-ai ucis pruncul și acum ești aici.

— Cine ți-a spus asta?

— Prietenul tău, preotul. Amicul tău cel sfânt. A sunat acu' vreo jumătate de oră.

— Dumnezeule! Încă încearcă.

— I-am spus că nu ești aici. I-am spus că aici n-o să te găsească niciodată.

— Nu eu am ucis-o pe biata copilă, ci Janice. M-am înfuriat pe ea într-o noapte și am plecat să te caut pe tine, iar ea s-a îmbătat și a înecat-o în cadă. Nu mă face să vorbesc despre asta. Că veni vorba, unde ai fost?

Se uită la el cu o mirare plictisită și îi spune molcom:

— Măi să fie, tu chiar ai atingerea morții, nu-i așa?

— Hei, spune-mi, ai făcut ceva?

— Stai așa. Rămâi acolo. Dintr-odată te văd limpede. Ești însăși întruparea Morții. Nu ești doar un biet nimic, ești mai rău decât nimicul. Nu ești un șobolan, nu puți, ești prea puțin să puți.

— Uite care-i treaba, eu, unul, n-am făcut nimic. Eram în drum spre tine când s-a întâmplat nenorocirea.

— Nu, tu nu faci nimic. Tu doar te plimbi prin târg cu sărutul morții pe buze. Cară-te de-aici! Martor mi-e Dumnezeu, Rabbit, doar cât mă uit la tine și mi se face greață.

Sinceritatea cu care a rostit aceste cuvinte o sleiește de puteri, așa că se prinde de spătarul scaunului, să aibă un reazem – unul din scaunele pe care se așezau când luau masa –, și se apleacă peste el, cu gura căscată și ochii mari.

El, care întotdeauna s-a mândrit cu felul lui de a se îmbrăca elegant, care a fost întotdeauna lăsat să creadă că reprezintă o priveliște plăcută, roșește tot în momentul acesta de maximă sinceritate. Senzația pe care contase, aceea de a fi, prin firea lucrurilor, stăpânul ei, de a se situa mai presus de ea, nu îl mai vizitează. Își privește unghiile de la mână, cu pielițele

mari, bombate, de la baza lor. Are mâinile și picioarele impregnate de senzația paralizantă a realității. Copila lui este cu adevărat moartă, ziua de azi s-a terminat cu adevărat, femeia asta este cu adevărat scârbită de el. Cu această revelație, arde de nerăbdare să audă totul, să meargă până la capăt în direcția asta. O întreabă sec:

— Ai făcut avort?

Ea îi aruncă un zâmbet răutăcios și îi răspunde cu glas răgușit:

— Tu ce crezi?

El închide ochii și, în timp ce blana țepoasă de pe brațele fotoliului îi zgârie degetele, se roagă în gând „Dumnezeule, Doamne Dumnezeule, nu, nu încă unul, ai deja unul, lasă-l pe ăsta să trăiască". Un cuțit mârșav i se învârte în întunecimea întortocheată dinlăuntrul lui. Când deschide ochii, își dă seama, din nesiguranța și ezitarea cu care încearcă ea să facă pe dura și pe grozava, că vrea să-l chinuiască. Glasul lui devine tăios, își recapătă speranța:

— Ai făcut?

Pe chipul ei se așterne o pojghiță fărâmicioasă:

— Nu, mărturisește ea, *nu*. Ar trebui să avortez, dar o tot lungesc la nesfârșit. Nu vreau să fac avort.

El se ridică în picioare și o ia în brațe fără să o strângă, ca într-un inel magic și, deși ea se încordează la atingerea lui și își trage capul într-o parte, lăsând să i se vadă gâtul alb, musculos, el își redobândește sentimentul dinainte, că o domină.

— Ah, oftează el, e bine. Asta-i bine.

— Era prea oribil, continuă ea. Margaret a aranjat totul, dar eu mă tot... gândeam la...

— Da, spune el. Da. Ești atât de bună. Mă bucur nespus de mult.

Încearcă să se frece cu nasul de obrazul ei. Dă cu el de lacrimile ei.

— Să-l păstrezi, o alintă el. Să-l păstrezi.

Ea rămâne o clipă nemișcată, își adună gândurile, apoi se smulge din brațele lui și-i spune:

— Nu mă atinge!

Din ochii ei țâșnesc flăcări; trupul i se îndoaie, ca al unui animal încolțit. De parcă atingerea lui *ar fi* moartea.

— Te iubesc, îi declară el.

— Asta nu înseamnă nimic când e vorba de tine. Îi tot dai înainte cu păstrează-l, păstrează-l: dar cum? O să te însori cu mine?

— Mi-ar plăcea.

— Ți-ar plăcea. Ție ți-ar plăcea totul. Cum rămâne cu nevastă-ta? Cum rămâne cu băiatul pe care îl ai deja?

— Nu știu.

— O să divorțezi de ea? Nu. Îți place să fii însurat și cu ea. Îți place să fii însurat cu toată lumea. De ce nu poți să te hotărăști ce vrei să faci?

— Nu pot? Nu știu.

— Cum o să mă întreții pe mine? Câte neveste poți să întreții? Slujbele tale sunt un spanac. Nici nu meriți să ai o slujbă. Poate, cândva, știai să joci baschet, dar acum nu mai ești în stare de nimic. Ce mama naibii crezi tu că-i lumea asta?

— Te rog, păstrează copilul, stăruie el. Trebuie să-l păstrezi.

— De ce? Ce-ți pasă ție?

— Nu știu. Nu știu răspunsul la nici una din întrebările astea. Tot ce știu este că așa mi se pare corect. Tu-mi pari omul potrivit pentru mine. Uneori și Janice părea potrivită. Alteori nimic nu-mi pare potrivit.

— Cui îi pasă? Asta-i problema. Cui îi pasă de ce ți se pare ție potrivit?

— Nu știu, repetă el.

Ea scoate un icnet scurt – judecând după expresia de pe chipul ei, el s-a temut că o să-l scuipe –, întoarce capul și se uită la peretele plin de cocoloașe din cauză că a fost vopsit de atâtea ori fără îndepărtarea straturilor cojite de dinainte.

— Mi-e foame, o anunță el. Ce-ar fi să cobor la băcănie, să cumpăr ceva de mâncare. Apoi o să ne gândim ce-i de făcut.

Ea se întoarce spre el, de data asta mai fermă.

— M-am gândit, îi spune ea. Știi unde am fost când ai venit aici data trecută? Am fost la părinții mei. Știi bine că

am părinţi. Sunt nişte părinţi destul de pârliţi, dar sunt părinţii mei. Locuiesc în West Brewer. Ei ştiu. Vreau să spun că ştiu nişte treburi. Ştiu că sunt gravidă. Gravidă – iată un cuvânt drăguţ, li se întâmplă tuturor, nu trebuie să-ţi baţi capul prea mult cum să faci să ajungi aşa. Ei bine, mi-ar plăcea să mă mărit cu tine. Chiar mi-ar plăcea. Mai devreme am vorbit serios, dar, dacă ne-am căsători, totul ar fi bine. Aşa că apucă-te de treabă. Divorţează de nevasta aia de care-ţi pare atât de rău cam o dată pe lună. Divorţează de ea sau uită de mine. Dacă nu eşti în stare să rezolvi situaţia, eu, una, sunt ca şi moartă pentru tine. Sunt moartă pentru tine, iar bebeluşul ăsta al tău e şi el mort. Acum, du-te tu la cumpărături, dacă aşa vrei.

Cuvântarea asta o face să se piardă cu firea şi să plângă, dar îşi ascunde lacrimile. Apucă strâns spătarul scaunului, nasul îi este strălucitor şi se uită la Harry, să-i zică ceva. Lui i se pare respingător felul cum se căzneşte ea să-şi recapete controlul; nu-i plac oamenii descurcăreţi. Îi place ca lucrurile să decurgă de la sine.

Îşi dă seama, neliniştit, că ea se uită la el în aşteptarea unui semn cum că va lua o hotărâre inspirată de cuvântarea ei. De fapt, nici n-a ascultat-o cu atenţie; totul e prea complicat şi, în comparaţie cu imaginea unui sendviş, ireal. Se ridică, milităreşte, speră el, şi-i spune:

— Mi se pare corect. O să rezolv situaţia. Ce să-ţi aduc de la băcănie?

Un sendviş şi un pahar cu lapte, apoi are s-o dezbrace, s-o scoată din rochia aia de bumbac veşnic boţită şi să-i vadă talia îngroşată, calmă, cu pielea ei palidă, răcoroasă. Adoră femeile la prima sarcină; trupurile parcă le-ar fi învăluite de-o revărsare a zorilor. Dacă s-ar mai putea îngropa măcar o dată în ea, cu siguranţă o să iasă cu nervii astâmpăraţi.

— Nu-mi trebuie nimic, răspunde ea.

— Dar trebuie să mănânci ceva.

— Am mâncat deja, replică ea.

Încearcă s-o sărute, dar ea îi spune „Nu" și nu pare deloc atrăgătoare, așa grasă, congestionată la față, cu părul vopsit în mai multe culori, ca o paparudă, ciufulit și umed.

— Mă întorc într-o clipă, spune el.

În timp ce coboară pe scări, grijile încep să-l năpădească la fel de repede ca zgomotul pașilor lui. Janice, banii, telefonul lui Eccles, expresia din ochii maică-sii, toate se adună zăngănind în valuri înalte, întunecoase. Vinovăția și simțul răspunderii i se strecoară împreună, ca două umbre consistente, în piept. Simpla rezolvare a problemei – discuțiile, convorbirile telefonice, avocații, finanțele – pare să i se complice, la modul fizic, dinaintea gurii, așa că devine conștient până și de efortul de a respira, și fiecare mișcare, până și mâna întinsă spre clanță pare un fel de prelungire precară a unei lungi secvențe mecanice, precar legate de inima lui. Soliditatea clanței răspunde atingerii lui și se răsucește ușurel.

Afară, la aer, temerile i se comprimă. Bule de eter, pură neliniște, îi alunecă în jos pe picioare. Senzația spațiului exterior îi mușcă din piept. Se oprește în capul scărilor și încearcă să-și facă ordine în grijile care îl macină, încearcă să analizeze mașinăria din spatele lui, din casă, să-și dea seama de ce-i atât de zgomotoasă. Îl alină două gânduri, îi strecoară o geană de lumină în hățișul ăsta de alternative imposibile. Ruth are părinți și o să-i lase în viață copilul; două gânduri care, probabil, nu sunt decât unul singur, ordinea verticală a familiei, un fel de tub subțire ce înfruntă timpul păstrându-și verticalitatea, în care solitudinea noastră e oarecum diluată. Atât Ruth, cât și Janice au părinți: cu gândul acesta le trimite la plimbare pe amândouă. Rămâne Nelson: iată un fapt solid, pe care trebuie să-l ia cu el. Pe acest infim punct de sprijin încearcă să cântărească restul, cumpănind contrariile: pe Janice și Ruth, pe Eccles și pe maică-sa, calea cea dreaptă și calea cea bună, drumul la băcănie – viu colorată, cu rafturile pline de fructe, luminată de un bec fără abajur – și celălalt drum, pe Summer Street, spre capătul orașului. Încearcă să-și închipuie cum se termină

acesta, cu un teren de baseball pustiu, o fabrică întunecoasă, trecând apoi peste un pârâu, spre un drum de țară, nu știe. Își închipuie un imens teren viran, acoperit cu zgură, și simte un gol în inimă.

Speriat, cu adevărat speriat, își amintește ce l-a consolat odată părând să transforme o gaură prin care se uita într-o strălucire formidabilă și își înalță privirea spre fereastra bisericii. Care, din cauza sărăciei bisericii, a nopților târzii de vară sau doar a neglijenței, e neluminată, un cerc întunecos pe o fațadă de piatră.

Felinarele dau, totuși, lumină; camuflate de pomi, conurile lor amestecate se retrag spre capătul nevăzut al Summer Street. În apropiere, la stânga lui, chiar sub un felinar, asfaltul aspru arată ca zăpada troienită. Se hotărăște să se plimbe prin cartier, să-și limpezească gândurile și să-și aleagă calea în viață. Ciudat, ceea ce te pune în mișcare este atât de simplu, iar terenul pe care trebuie să te deplasezi este atât de aglomerat. Picioarele lui extrag tărie din această deosebire și pornesc cu pași egali. Bunătatea se află înăuntru, afară nu-i nimic, lucrurile pe care încerca să le cumpănească nu au nici o greutate. Dintr-odată își simte sufletul ca pe ceva foarte real, un spațiu pur, gol, prins în mijlocul unei plase dese. „Nu știu", îi tot spunea el lui Ruth; nu știe ce să facă, unde să se ducă, ce-o să se-ntâmple, gândul că habar n-are îl face să se simtă infinit de mărunt și imposibil de capturat. Micimea lui sufletească îl umple ca pe o imensitate. E ca atunci când ți se duce vestea că ești nemaipomenit și automat te țin doi oameni din echipa adversă și, pe oriunde vrei s-o iei, te ciocnești de unul din ei și nu-ți rămâne decât să dai drumul la pase. Așa că pasezi și mingea e mereu la alții, iar tu stai cu mâinile goale și cei care te țin par niște tonți, fiindcă, de fapt, nu țin pe nimeni.

Rabbit ajunge la bordură, dar în loc să o ia la dreapta și să ocolească cvartalul, coboară însuflețit de un sentiment imens, de parcă străduța asta lăturalnică ar fi un râu lat, și o traversează. Vrea să se ducă spre următorul petic de zăpadă.

Deşi cvartalul acesta de case de cărămidă cu trei etaje este exact ca acela pe care l-a lăsat în urmă, ceva de-aici îl face fericit; surprinde cu colţul ochilor zvâcnetul treptelor şi al pervazurilor de la ferestre, sunt pline de viaţă. Iluzia asta îl face să înainteze în paşi de dans. Mâinile i se ridică de unele singure şi simte cum îi vâjâie vântul pe la urechi chiar dinainte de a o rupe la fugă; la început izbeşte apăsat caldarâmul cu călcâiele, dar mai apoi se scutură cu uşurinţă de un fel de panică dulce, se simte tot mai uşor, mai rapid şi mai calm, începe să alerge. Da: o ia la fugă. O ia la fugă.

Nota editorului

Traducerea de față a fost realizată de Antoaneta Ralian de la pagina 5 la pagina 218 și de George Volceanov de la pagina 219 la pagina 334.